

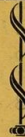
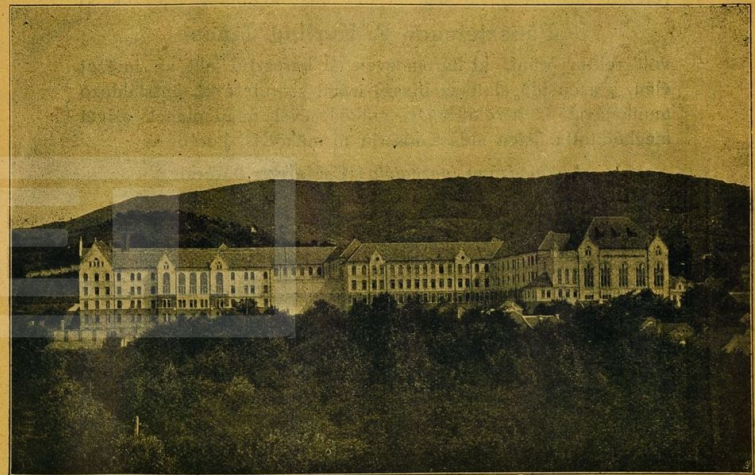
1925.

TIZENEGYEDIK SZÁM.

JULIUS.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT,

TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1925.

Értesítés.

Jézus társaságának rendfőnöke a pécsi kollégium rektorává és a Pius-internátus igazgatójává kinevezte:

Főtisztelendő P. Somogyi Jenőt,

aki július hó 31.-én, Sz. Ignác rendalapító ünnepén el is foglalta hivatalát. Midőn az új rektor urat gyermeki hódolattal és szeretettel köszöntjük, a leghálásabb köszönetünket fejezzük ki

Főtisztelendő P. Kerling János

volt rektor iránt, ki három éven át keresztül állt az intézet élén, s ezen idő alatt az ifjuság iránti szeretetével, önfeláldozó munkájával és kiváló tanári működésével mindenkinek szívét meghódította. Isten áldása kísérje új működési körében.

A gimnázium igazgatója: Cséfalvay Nándor.

※

A tanárok új munkaköre.

VIII. o. R. P. Somogyi (hittan), P. Pércsich (lat., német), P. Hörl (magyar), P. Drebitka (görög), P. Riegl (math., fizika), P. Hauer (tört.), P. Zborovszky (filoz.).

VII. o. P. Vukov (hittan), P. Hörl (lat., magyar), P. Drebitka (görög), P. Hauer (tört.), P. Pércsich (német), P. Riegl (math., fizika), P. Pinzger (egészségt.).

VI. o. P. Vélcs (hittan, lat., gör., német), P. Hörl (magyar), P. Hauer (tört.), P. Zborovszky (termr.), P. Riegl (math.).

V. o. P. Vukov (hittan), P. Polónyi (magyar, lat.), P. Baják (görög), P. Hauer (tört.), P. Pinzger (termr.), P. Thalhammer (math.).

IV. o. P. Vukov (hittan), P. Cséfalvay (magy., lat.), P. Pércsich (német), P. Hauer (tört.), P. Zborovszky (termr.), M. Tlucskó (geom.).

III. B. o. P. Vukov (hittan), P. Mezey (magy., lat.), P. Spreitzer (német), P. Pinzger (földr.), P. Hauer (tört.), M. Tlucskó (math.), P. Adamszky (geom.).

III. A. o. P. Vukov (hittan), P. Mezey (magyar, lat.), P. Pércsich (német), P. Zborovszky (földr.), P. Hauer (tört.), M. Tlucskó (math.), P. Adamszky (geom.).

Mecsek Alján

A pécsi Pius-kollégium lapja.

1925.

Tizenegyedik szám.

Július.

Hűek Rómához mindörökre!

(In aeternum iuxta Romam.)

Sokan, ök tudják miért, szánakozó mosollyal vették tudomásul, hogy XI. Pius 1924. dec. 25.-én megnyitotta a huszadik század első jubiláris évét. Sokan azt hitték, hogy Róma alszik és álmodik a régi varázsról, amellyel hajdan magához fűzte a nemzeteket úgy, hogy egyetlen szavára új népvándorlás indult meg az Alpokon keresztül Itália felé. Sokan már jó előre hahotáztak és a téli hónapokban cikkeztek a pápaság nagy felsüléséről és a szent év példátlan sikertelenségéről.

De csakhamar néma csodálkozás vett erőt mindenkin, amikor észrevették, hogy Róma nem álmodott, hanem biztos volt a sikerben s szava mint valami kozmikus visszhang megragadta az embermilliók lelkét és ellenállhatatlan erővel vonzotta és vonza őket magához. A mozdonyóriások szakadatlan egymásutánban röptik Francia-, Angol-, Német-, Lengyel- és Magyarországból a katolikusok ezreit és tizezreit, az oceánjáró úszó városok az öt világrész végtelenül tarka tömegeit ontják az örök város felé. A felekezetenküli kultúra kénytelen-kelletlen Róma szolgálatába szegődött és el kell ismernie, hogy a pápaság ma oly nagy hatalom, amellyel semmi más meg nem mérkőzhetik. Mi viszi hát azt az agyonrugdalt, koldus magyart Rómába? A szíve. Mi hajtja a kínait, a felkelő nap országának fiait, a Ganges-part lakóit, Ceylon gyöngyhalászeit, a perzsát, Transwal négerét és búrját a nagy útra, a pápához? A szíve, melyet Róma meghódított. Mi ragadja ki üzletéből a hideg angolt és amerikaiit, Kanada indiánját és Brazília farmerjeit, mi űzi ki békés otthonából a hosszú tengeri útra? A szíve, mely minden dobbanásával ismétli: Róma hívott, Róma hív, mennem kell. Azé az ember, akié a szíve. Róma tudja ezt s azért nem kell neki sem pénz, sem fegyver, sem százmilliók felett uralkodik, mégis a legnagyobb hatalom, mégis százmilliók felett uralkodik, mert meghódította a szívünket. Ha sötétségben botorkálsz, ha kétségbeestél az igazság felett és életed értelme felett, fordulj Róma felé és napsugárban fogsz járni, mert Ő az igazság napja és megdönthetetlen oszlopa, mert Ő az élő Krisztusé és Krisztus

az Övé s hogy meg ne vakulj a fényözöntől, a legnagyobb elmék kristályprizmáján át szemlélheted törekvéseit, célját, a világosság forrását. Mert Rómáé tarzusi Páltól kezdve Agoston, aquinói Tamason át napjainkig két évezred minden számottevő hittudósa és, a rombolókat leszámítva, minden nagy bölcselője. Róma keze emelték majdnem az összes nagyobb egyetemeket, mint a protestáns Paulsen is elismeri, Róma keze irtotta Germánia, Gallia és Hungária vadonjait, oktatta, szelidítette félvad népeit. Róma zárta karjaiba a pogányság által megvetett és kibótt gyermeket és menhelyeket, iskolákat nyitott számukra. Ő fogadta védőpalástja alá a szerencsétlen nőt, visszahelyezte eredeti méltóságába és fenséges szerepébe; az ókori erkölcstelenség vízőőne által szétrombolt családi szentélyt Ő építette fel újra és felszította benne a meleg szeretet szent tűzét. Igen, Róma te törtét szét a rabszolgák bilincseit, te nem kímélted martírjaid vérét, hogy a hit tisztaságát a késő századok számára megőrizzed, te küldöd évenként legkiválóbb fiaidat és leányaidat százával a pogány missziók frontjára, hogy lelkesedésük viharával összetörjék a bűn és babona uralmát és ifjú életük nagyszerű áldozatával utat nyissanak a szívekhez a szeretet. Királya számára. Mily utólréhetetlenül fenséges vagy te, minden egyházak anyja! Szentek, hősök anyja, kinek szentségét megveti, gúny tárgyává teszi a fonák világ, de szentjeit annál buzgóbban keresi fel. Róma nagysága legpompásabban a természetfölötti világban nyilatkozik meg. Hol van egyház kivülről, amely a csalatkozhatatlanság és megsemmisíthetelenség attributumait kapta alapítójától jegyajándékképpen, hol van még egy egyház, van-e édesanya gyengédségben hozzá fogható, ki gyermekeit az utolsó órában, a halálrettegés perceiben is oly vizsgálatással tudja eltölteni, hogy azok szemébe kacagnak az enyészet borzalmas hatalmának is diadalmorban uszó lelkiülettől?

Ezek után nem csodálkozhatnak, ha az Egyháztól távol álló Gregorovius, Róma városának történetírója, csodálatának illi szavakban ad kifejezést: „A történelemnek nincs elég hősi, dicsőítő jelszava, hogy azt a pápaság piramisára írja s ezekkel a pápák világot összefoglaló tevékenységét, nagy teremtő műveit s el nem múló dicsőségét csak megközelítőleg is megjelölje“.

Róma a maga utólréhetetlen szépségével és grandiózitásával, mint a legnagyobb erkölcsi és kulturhatalom, elrabolta a szívünket s e szívet megtalálni s még szorosabban Péter hajójához fűzni zarándokol az idén az egész világ Rómába. Nincs arra itt alkalom, hogy részletesebben vázoljuk, mit köszön Magyarország a szentszék önzetlenségének és szeretetének, nem részletezhetjük, hogyan mentette meg e vad turáni fajt a kalandozásokban való elvérzéstől, hogyan tette kulturizált, hogyan támogatta törekvéseiben, hogyan emelte fel bukásai alkalmával, hogyan szabadította fel a török uralom alól, mert e felszabadulást csak a bécsi pápai követ és milliókra menő pápai pénz

tették lehetségessé, hisz az előbbi közreműködése nélkül a tehetetlen Lipót császár soha tétlenségéből fel nem oszodott volna, az utóbbi nélkül pedig az egész hadjárat dugába dől a bécsi kincstár üressége miatt. Ki nekünk ma Róma, jól tudjuk s befejezésül csak egy pillantást vessünk még arra a viszonyra, amely a püsi diáksereget hozzá fűzi. Hisz e szent falak egy kath. főpap bőkezűségének köszönik létüket, ez intézet vezetőségét oly férfiak vállalták magukra, akiknek szíve legmélyén elolthatatlanul ég a lelkesedés és osztatlan odaadás tüze a pápaság iránt, félre dobtak minden földi ambíciót, hogy Róma elvét: res sacra puer, az ifjúság, a gyermeki lélek szent dolog, magukévá téve, magyar családok büszke reménységeit ne hagyják veszendőbe menni, hanem beoltsák Róma életradó törzsébe mindörökre.

Kell-e ezek után még magyarázatát keresnünk az ideai nagy világmeindulásnak Róma felé, találhatunk-e elég tollat és papírost és megfelelő szavakat Róma nagyszerűségének méltatására és nem kényszerít-e szívünk, lelünk bennünket is a nagy, szent fogadásra: Krisztus szeplőtelen jegyese, évezredek halhatatlan királynője, szentek, hősök termőkertje, embermillióknak csodálatos anyja, szentséges, titokzatos Róma, hűek leszünk hozzád mindörökre!

A Pius római zarándokútja.

Hát ilyen is volt? A Pius Rómába zarándokolt? Bizony a Pius! Mert nem a Pius zenekara lelke-e a Piusnak? Már pedig az teljes összességében, azaz annak 40 tagja a Pius nevét, annak minden szívevágját, főleg pedig a római Szentszék, annak jelenlegi birtokosa, XI. Pius pápa iránt táplált lángoló szeretetét és hódolatát vitte Rómába. Ha még hozzátésem, hogy a zenészeken kívül R. P. Rectorunk mint a kollégium képviselője és még 15-en mint a Pius-internátusnak és gimnáziumnak képviselői csatlakoztak a zarándok-menethez, joggal állíthatom, hogy a Pius zarándokolt Rómába.

A Pius zarándokútjáról írjak tehát valamit? Nehezemre esik, mert Rómába menni, Róma pogány, történelmi, katolikus, szent, vértanúi ihlettel telített atmoszférájában mozogni, Róma megszentelt levegőjét szívni, annyit jelent, mint szent érzelmektől bilincsekbe veretni, szent, hitet-lelket erősítő érzelmek ölni aludni, érzelmeknek magát átengedni, azokat bizonyos tekintetben víziós képekben átélni. De szavakba önteni azokat az érzelmeket és benyomásokat a víziós perceptiók elmúltával — nekem legalább — nem fog sikerülni.

Nem is ezt akarom én — tegye, aki teheti és hiszem is, hogy akad majd valaki, aki a Mecsek Alján hasábjain még fog ezekről beszámolni.

Én csak röviden arról akarok szólni, mikép hódított a Pius bandája hosszú olasz útján.

Alighogy az olasz határt átléptük, és innen az egész olasz úton — oda és vissza — egy fascista különítmény kísért bennünket, nem mint ellenőrző, rendőri közeg, hanem mint testi-lelki jó barátunk. Főlöleges mondanom, hogy legtöbbit a banda körül sűrűgtek-forogtak; jaj annak, aki minket bántani mert volna, a fascista öklöl elbánt volna vele. Ha itt-ott: *Sonare, sonare* kérésüknek engedünk és fűjtünk egyet, hát bizony könnyezni is képesek lettek volna. Már Rómába menet, Velencében, felvételt készített rólunk egy fascista tiszt és visszajövet ugyanott már kiosztották a kész fényképeket, de a világért se fogadtak volna el egy centesimit is.

Az utolsó állomáson meleg kézszorítással és könnyes szemmel bucsuztunk el tőlük. *Eviva Hungaresi!* volt utolsó szavuk. Egyre állították, ha valamikor szükségünk lesz rájuk, üzenjük meg nekik, eljönnek ők, ha kell Magyarországra is. Beszéd közben sokszor emlegették, hogy a háborúban sohasem haragudtak ránk magyarokra, de annál inkább az osztrákra.

Ime, első hódításunk!

Az olaszok, bárhogy is megkedveltek minket, csupa szeretetből egyszer majd hogy meg nem vertek. Történt pedig az a következőképen. Velencében a pátriárka palotája előtt szerenádot akartunk adni. El is játszottuk az első darabot, midőn végtelen viharfelhők tornyosultak fejük fölé. Zenéinkre egy-két perc alatt óriási néptömeg vett körül minket a *S. Marco* téren.

Egyszer csak előttünk termett jó Kegyelmes urunk, *gróf Zichy Gyula* püspök úr, a velencei patriárka ama meghagyásával, hogy jöjjünk fel hozzá és a palotájában folytassuk a koncertet, egy teremben, mely kétszer akkora volt, mint a Pius diszterme. Akkor történt, hogy öklök mutatkoztak, s fenyegetően el akarták zárni utunkat a palota felé, megfosztottuk őket a magyar ropogós zene élvezetétől.

No, hogy a bitoros patriárka előtt kitettünk a hazáért, kár említeni. Annyira tetszett Ő Eminenciájának a magyar zene, hogy nem tudta eléggé dicsérni. Mindegyikünket jégbe hűtött finom nedűvel megkínált, ami a lelkesedést a zenészekben még inkább fokozta. Háromnegyedóraig tarthatott a koncertünk, midőn Ő Eminenciája, attól való félelmében, hogy túlfárasztjuk magunkat, elhagyta trónját és hozzánk közeledett. Ugyanis messze tőle álltunk fel, mert Skergula barátunk bármilyen művészesen is fúj nagy helikonján, maga is meg van győződve arról, hogy művészete csak a távolból érvényesül. Gyönyörű kiejtésű olasz beszédet intézett hozzánk — és csodálatos — mi mindnyájan megértettük. Beszédje vége felé már ott állt a háta mögött fekete frakkos komornyikja egy nagy fehér csomaggal. Ő Eminenciája nagy arcképet adta nekünk emlékül saját kezével írt dedikációjával. Győzelmi jelvényeink így egyre szaporodnak és ma-holnap alig találunk már helyet számukra a bandateremben.

Közben óriási zápor támadt, mely a ránk váró néptömeget szétoszlatta és így szép csendesen hazafelé tarthattunk a velenceiek *szeretetteljes* inzulatásától megkímélve.

Első szereplésünk Velencében természetesen Kegyelmes püspök atyánknak szólt. A *Hotel de la Ville*-ben ebéd közben meglátogatt minket, aminek öröme azután ropogós magyar indulókat fűjtünk jelenlétében a „*Canale Grande*” partján, mert oda nyílt előkelő szállónk.

Az összes hotelekben egy-kettőre lekenyereztük a tulajdonosokat épp úgy, mint a pincéreket, a zene kedvéért akár hányszor kettős porció járt. Szívesen adták a másodikat, persze ingyen, tiszteletből. Sok éhes zenész szívesen fogadta a megüsztelés ily módú megnyilatkozását.

Velencében lenni és a *Lidora* nem menni, annyi mint bünt elkövetni Olaszország szépségei ellen. El is mentünk még pedig a hangszerekkel, mert onnan volt szándékunk a pátriárkához menni. Szépen szerényen — amint azt a püszisták mindig teszik — elhelyezkedtünk a tenger partján lévő első rangú kioskban — mondom első rangú, mert belépőt is kellett fizetni — hol egy kis sörrel, fagyalattal tettük tűrhetővé az olasz hőséget. Egy művész orchester működött ott javában; művészek lehettek, mert fekete frakkba voltak öltözve mind és hosszú-hosszú sörény díszítette a fejüket. De bárhogy is húzták klasszikus darabjaikat, nem figyelt rájuk senki. Hangszereink addig szerényen meghúzózkodtak egy sarokban; tudták ők azt, hogy még rájuk virrad a dicsőség napja. Illemtudóan megkérdeztük a tulajdonost, nem sértjük-e meg a művészeket, ha mi is adunk elő egy-két darabot. A válasz nem engedélyadás, hanem fohászteljes kérelem volt. Most mi „amerikaiak” — mert eddig azoknak tartottak — felsorakoztunk a művészek közelébe. Az első három ütem elhangzására az előkelő vendégereg ott hagyta az asztalokat söröstül, fagyalattostul és köréink sereglett. Az olaszok úgy látszik nemcsak füllükkel, hanem szemükkel is élvezik a zenét — vagy az csak nálunk volt? — Az első darabot óriási taps hálálta meg. Most már kérdezték, hogy kik vagyunk és mikor megtudták, hogy „hungaresi” vagyunk, újból kitört a taps. Azonban nem abban a tapsban találtuk zeneművészetünk elismerését, hanem abban, hogy a „művészek”, félretéve minden osztályirigységet, szájatva hallgatták zenénket és egy csöppet se mutattak kedvet, hogy jelenlétünkben folytassák előbbi működésüket.

Hát ez nem dicsőség?!

Flórencben hallgatott és pihent a Muzsánk, mert rövid volt ottartózkodásunk, sok volt a nézni való, csak egyizben jóhangulatot keltettünk a szálló személyzetébe, tudva, hogy mire jó az — lásd fentebb!

Rómában 5 napi pihenést kaptak hangszereink, hisz először ajátatoskodni kellett, másodsor pedig szentül meg voltunk győződve, hogy addig még nem szólaltathatjuk őket, míg *Őszenté*ge elé nem kerültünk, és *Ő neki*, kinek egész utunk és annak

minden fáradsága szólt, a Pius szeretetét, hódolatát és ragaszkodását e zene szívbelpódzó akkordjaival nem tolmácsoljuk. Hogy mit éreztünk a Vatikán damasusi udvarán, annak nem én lehetek a megmondhatója, mert sohasem értem ahhoz, hogy igazán nagy érzelmeimet szavakba öntsem. Szóljon arról valaki szeretett zarándoktestvéreink közül, ki jobban ért ehhez. A Dunántúl 1925. jul. 11. számában a következő sorok láttak napvilágot:

„Volt ennek a pápai fogadtatásnak több más megkapó, gyönyörű jelenete, amelyre vissza kell térni. Ami még nem történt meg a Vatikánban, mióta ez a hatalmas épületömb áll, annak személyes tapasztalói lehetnek a magyarok. A Vatikánban XI. Pius pápa Öszentsége előtt a komor damasusi udvar ámuló falai között magyar zenekar magyar nótái csendültek fel harmónikus szépséggel. A fogadás előtt és fogadás után a pécsi Pius főgimnázium nagyszerű zenekara muzsikált. A diákkoncert az udvarban állott fel. A nagy dobot két első osztályu pécsi Pius gimnázista húzta az udvarra, élénk csodálkozására a vatikáni udvar lakóinak. Öszentsége szolgálattevő kamarásával az udvar felőli rész második emeletéről, ahol a pápai lakosztály van, nyitott ablakból nézte a pécsi diákokat és hallgatta a temperamentumos magyar dalokat. A pápa piros gallérja, fején a piros és rójtos pápai kalap, a jóságos szemek szeliden csillogtak a bucsuzó nap sugaraiban. Amikor elhalkult a magyar zene, a Szentanya búcsút intett a muzsikáló magyar diákoknak és újólag megáldotta őket. Erre a jelenetre sokáig fognak emlékezni nemcsak a magyar zarándokok, de a Vatikán lakói is.

Krisztus helytartójának közvetlen közelsége, jósága, szeretetteljes áldása, a Vatikán falai között felcsendülő magyar dal könnyeket csaltak a szemekbe, olyan boldogító, megnyugtató sirás volt ez, amelyet csak azok élvezhetnek, akik himni és szeretni tudnak”.

Ehhez nincs mit hozzáfűznöm. A pápa örömtelt mosollyal tekintett a Pius bandára, bár a kihallgatás szemlátomást kifárasztotta, hisz fél óra hosszat szólt a magyarokhoz, mégis végig hallgatta magyar nótánkat és 3-szor egymásután megáldotta zenekarunkat, mintha meg akarta volna mutatni, hogy egyszeri áldásával nem fejezheti ki örömét, elismerését, háláját a Piusnak, hogy zenéjével is tolmácsolta hagyományos ragaszkodását a római szentszékhez. Nem hiába volt eddig a *Fehér-sárga* az intézeti színünk. Ezentúl is az lesz! Bárcsak minden magyar szívben a *Piros-fehér-zöld* színekhez úgy illeszkednék a *Fehér-sárga*, mint ahogy a Pius ezt elérni törekszik.

Ezek után bátran letehetném a tollat, ha nem kellene még egy fellépésünkről említést tennem. A Jézustársasági atyák neveit eljegyünk és így el nem kerülhetjük, hogy azoknak közös atyja, A. R. P. Generális (a fekete pápa!) előtt ne tisztelegjünk. Egy szép estén három autóval elszállítottuk a hangszereket a Germanico-Hungaricumba, hisz ott van P. Generális kuriája is. Csoportosan járni Róma szűk utcáin szinte lehetetlenség, akkora

ott a forgalom, azért ki autón, ki villamoson, ki gyalogosan igyekezett a Germanicumba. Annak palmaövezte udvarán felálltunk és vártuk P. Generális megérkezését. Itt nem volt bajunk az élő kottatartókkal, akiket oly nehezen lehetett előteremteni, itt a germanikusok rendes kottatartókkal láttak el bennünket. Az udvart beszegélyezték a germanikusok ríktó piros reverendájukkal, ami úgy tűnt fel, mintha rózsakoszorú vonta volna körül a lelkesen várakozó bandistáinkat. P. Generális megérkezésekor rázendítettünk a „*Hunyadi induló*”-ra. Ezt követte aztán egy formális koncert magyar és olasz számokkal; de amikor a magyar népdal-egyveleget adtuk elő, P. Generális nem egyszer hangoztatta, hogy sokat várt ugyan a Püstől, de ilyen precíz és diszkrét játékot nem mert volna remélni. Hogy mennyire tetszhetett P. Generálisnak a koncertünk, bizonyítja ama körülmény, hogy egész órát szentelt nekünk, ami — P. Bangha szerint — fél világcsoda, mert rengeteg teendő közt minden perce ki van számítva a P. Generálisnak. Szíve egész melegével fordult aztán hozzánk egy német beszédben, amelyben köszönetet mondott, gratulált, szeretetéről biztosított és csak arra kért fel bennünket, hogy a jó atyák irányító szavára mindenkor készségesen hallgassunk. Jóindulatának zálogául mindenkit személyesen egy érémlel tüntetett ki és a bandának nagy arcképet adományozta autogrammjával.

Még csak egyet. Ti öregek, ti mostani nemzedék és ti jövőendő piusisták, ha beléptek a bandaterembe, köszöntsétek szent megilletődéssel e hangszereket, emeljétek kalapot előttük. Nagy utat tettek, dicső nevet szereztek a Piusnak, Szentatyánk gondoktól terhes szívét örömmre hangolták. XI. Pius pápa háromszoros áldása csillog rajtuk. Szeresd, ápd a Pius bandáját. Megérdemli.

Hatodik érettségi vizsgálat.

Éz évben immár a hatodik érettségi vizsgálatot tartotta a Pius-gimnázium. Az elnöki tisztelet Buzássy Abel, c. tank. főigazgató, töltötte be. Mind a 27 jelentkező sikerrel tette le a vizsgálatot.

Jellessen érettek: Cholnoky István (orvosi), Német Béla (egyházi), Novotny György (állatorvosi), Speiser Győző (kultur-mérnöki), Zala József (jogi).

Jól érettek: Búcz Emil (egyházi), Dömötör László (jogi és gazdasági), Jankovich László (gazdászati), Keller Gyula (orvosi), Kramm Ferenc (orvosi), Kotzián Imre (jogi), Maucha Ferenc (gépész-mérnöki), Nagy József (orvosi), Nett Márton (orvosi), Pozsarko Nándor (tanári), Schmidt László (jogi), Szám Ferenc (egyházi).

Érettek: Brokés Ferenc (katonai), Fortvingler István (jogi), Gadó Antal (elektromérnöki), Gász Adám (állatorvosi), Hübler

János (orvosi), Kiss Károly (jogi), Kollár Gyula (erdőmérnöki), Mayer József (jogi), Németh Gyula (gazdasági), Schuth Vilmos (gazdasági).

Éljenek!

Új csillagok.

Romban gazdag Magyarország A szélrózsa négy tájára
Csillagokban sem szegény, Sugárkévét áraszt szét,
E csillagok fennragyognak Ahová tűz, hűn hirdeti
A Piusnak kék egén. A Piusnak nagy nevét.

Csuda, hogy e csillagtábor Bájos fénye, bűvös színe:
Fénye miként tündököl, A tetterő s akarát,
Mindenféle bájos fényt szór, Liliomok kelyhéből nőtt,
Melyet égtől örököl. Dicső győzelmet arat.

Hítben erős, érényben dús „Honmentők ők, honszerzők mind!
A mennybolt új csillaga, — Zengi Kárpát s Adria —
Nem üstökös, nem meteor, Reménysugár, győzelmi pír,
Napként álló egymaga. Számodra, bús Hunnia!”

SZILY LÁSZLÓ P. i. II. o. t.

Az „öregek” lelkiyakorlata.

Junius hó 29.-én este tizenegy öreg diák kopogtatott a kedves Pius ajtaján: lelkiyakorlatot jöttek végezni. Az eddig érettségizettek valamennyi évfolyama küldött egy-két képviselőt. Jelen voltak: *Bérdi József, Krammer János, Brigovác Sándor, Mantuano József, Szabó József, Tarr Béla, Török Géza, Anton József, Csúcs László, Takács Béla* urak és e sorok írója.

Lelkiyakorlat. E szóra a modern ifjak legnagyobb része elmosolyodik. Nem tudják felfogni annak értelmét és értékelnéi nagyszerű hatásait. Nem tudják, hogy a nagyvilág forgatagában és az élet küzdelmeiben eláradt, elernyedé léleknek üdülésre és edzésre volna szüksége, akár az acélnek, hogy céljának megfeleljen. A lélek üdülését csak másban keresik, edzéséről meg egyáltalán nem gondoskodnak. Pedig erőtlen, közönyös lélekkel lehetetlen küzdeni és a vég — a bukások, csatavesztések hosszú láncolata. Ha pedig belátja a fiatal ember, hogy neki szüksége lenne erre a nemes és hathatós harci eszközre, jönnék az előítéletek és a különféle hamis, oknélküli aggodalmak. Mít fognak

szólni az ismerősök és „jóbarátok”? Egy mosoly, egy gúnyos azt a kollégák részéről már elég a visszavonuláshoz és a lélek ajtaja bezárul a kopogtató Üdvözítő előtt.

Minden kezdet nehéz. Nálunk is mintha nehéz lett volna. Silentium, elmélkedés stb. eleinte kissé szokatlan volt. De midőn a jó *P. Alaker* közelebb férközött lelkeinkhez és hatalmas bizonyító erővel élénk tártá az örök igazságokat, ment minden magától — még pedig szépen — a mint Péterünk örömmel megállapította. A harmadik napon tünt ki, hogy bizony valamennyien nehezen váltunk meg a kedves Alma Matertől, a megszokott kis kápolnától és a vendégszerető Péterektől és a kedves diákoktól, kis búcsúzásul egy kis ünnepellyel leptek meg bennünket.

Öszinte örömmel és meglepéssel tölt el bennünket a tudat, hogy a kezdet nehézségeivel sikerült megbirkóznunk és a többiek számára útát törnünk. Végezetül pedig csak azt mondom minden testvéremnek, hogy senkise féljen. A lelkiyakorlat nem „borzasztó” dolog és csak jóakarát és egy kis önfegyelmzés a szükséges kellekek. Ha eljöttök, meglátjátok, úgy fogjátok magatokat érezni, mint egy súlyos beteg, aki a lourdesi csodaforrásnál meggyógyult. Jöjjetek jövőre minél nagyobb számban és senkise álljon ellent az Üdvözítő szelid szózatának:

Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtok és terhelve vagytok . . .

Löffler Alfréd, orvostanhallgató.

Amerikai levél.

Bethlehem, Pa. 1925 május 8.-án.

Messziről, nagyon messziről írom e sorokat; *Bethlehemből*. De nem az ephratai kis városkából, hanem a pensylvániai acélkohók városából, ahol több mint 5000 magyar keresi földi boldogulását, miközben bizony nagyon sok elveszti az örökkévalót. Bethlehem ugyanis szintén egyike Amerika azon városainak, ahol a magyarság igen nagy részének még mindig nem nyílt ki a szeme és tehetetlenül követi a vörös járszallagot, melyen vezetnek. A nagybőjti missziók befejeztével most itt helyettesítem három hónapra a Capistranói Szent János hitközség plébánosát, ki háromhavi szabadságra Magyarországra látogatott, vagy amint itt mondják: elment látogatóba az ó-kontriba (a country-ből!).

Nemhiába tartják otthon Amerikát a rendkívüliségek, az excentricitások hazájának. Oly különösen hangzik az európai fülnek, amikor *New-Yorkból* észak felé *Montrealnak* utazik és hallja a kalauz kiáltását az egyes állomásoknál: *Albany*, a következő állomás *Utica*, majd *Syracuse*, ezektől északra *Carthage* és *Massena*. A régi római és pün háborúk korszakai elevenednek fel az ember lelkében, amikor e neveket hallja, csak a sorrend, amelyben azok egymásután következnek, továbbá a min-

denfelé füstölgő gyárkémények és a finoman kiaszfalozott országúton tovaszáguldó száz meg száz autó zavarja meg illúziókat.

Amilyen excentrikus Amerika városainak elnevezésében, olyan különleges az ő sajátos szokásaiban. Avagy nem különös dolog, hogy szeptember 15.-én mindenkinek le kell tennie fejéről a szalmakalapot, akár hideg van, akár meleg, mert ha nem teszi le, meggyújtják a fején; avagy hogy november utolsó csütörtökén az u. n. *thanksgiving day*n mindenkinek *turkeyt* (nem törököt, hanem pulykát) kell ennie és aki ezt elmulasztja, nem is igazi amerikai.

Ami mégis a sok amerikai specialitás közül különös megdöbbentésemre szolgált, az nem a new-yorki *sky-skraper*ek (felhőkarcolók) királya a *Cass Gilbert* által tervezett és a nép fiainak tiszteletére felépített 56 emeletes *Woolworth building*, hanem egy kedves kis deák-esemény, melynek *Cleveland*-ban véletlenül szemléltője voltam.

November vége felé járt az idő, amikor a clevelandi Szent Erzsébet hitközségnél egy háromhetes missziót fejeztünk be, *Cleveland* ugyanis egyike a legnagyobb magyar telepeknek az Egyesült-Államokban. Ahol egykor a huron indiánok laktak, ott most állítólag 30 ezernél is több magyar lakik. Három nagy római és egy görög katolikus magyar hitközség van itt, köztük a Szent Erzsébet a legnagyobb, székesegyháznak beillő templomával és 18 tanerős katolikus iskolájával. Legközelebbi misszióm Kanadában volt, december első hetében. Messze lett volna visszamenni állandó tartózkodási helyemre New-Yorkba, amely *Cleveland*től 643 angol mérföldnyire van, amely mintegy 1000 km.-nek felel meg. Azért a clevelandi jezsuiták rendházába, az u. n. *Carroll University*be szálltam. Az intézet nevét John Carrolltól vette, aki 1753-ban a jezsuita rendbe lépett, de a rendnek 1773-ban történt feloszlása után szekularizáltatva mint *Baltimore* érseke, az amerikai Egyesült Államok első katolikus püspöke lön. Csak úgy hívják az iskolát *Carroll University*, de nincs itt a jezsuitáknak még egyetemük, csak tervbe van véve, egyelőre csak *colleget* (cal'eds) tartanak itt fenn, amely megfelel a mi felső gimnáziumunknak.

A deákság *thanksgiving day* alkalmával nagy ünnepségre készült. Mi lehetett más a fényes ünnepi program, mint egy *baseball game*, melyet a Carróll a Lombardia (másik college) ellen játszik. Már napokkal előbb a deákok automobiljain óriási plakátok lógtak: „*Carroll contra Lombardia!*” Eszembe jutottak az én kis tavalyi második deákjaim, amikor szombatónként jöttek kontrázó céduláikkal: *Mikes* contra *Erhardt*. Ez is kontrázás volt, csakhogy azért kissé másképen.

A fő propaganda a nagy nap előestéjére maradt. Alighogy a nap lenyugodott és kezdett sötétedni, a college hatalmas udvarán — mellyel szemben áll a St. Mary templom, melynek 210 láb magas tornya villámtól sújtva ép az elmúlt vasárnap este

égett le és ledőlőben megsebesítette a jó Father Hackeret, a templom öreg plébánosát — itt egymást érték az autók, mindegyik zsufolásig tömve deákokkal. Akik a kocsiába nem fértek, a kocsitetején nyertek elhelyezést. Több mint száz autó robotgott így be, mindegyik feldisztve virágokkal, zászlókkal és színes papirszalagokkal. Az automobilok oldalán óriási betűk hirdették a következő nap nagy eseményét. 9 óra volt már, amikor óriási túlkölések között elindult a sok autó, mindegyik más és más irányba. A diákság jó kedve nem ismert határt. Hogy nagyobb legyen a láрма, néhányan fútyülökkel szerelték fel magukat és így próbálták ki az esti sétatörségek dobhártyáját. Hogy még festőibb legyen a kép, itt-ott megálltak az autók, örömtüzeket gyújtott az ifjuság és színes görögűz mellett adták tudtára a közönségnek, hogy minő napja lesz *Thanksgiving day*n a Carroll Universitynek. Másnap már a kora délelőtti órákban minden épkézláb deák sietett a nagy versenygame megtekintésére, melyet több ezerből álló néző közönség tapsolt végig. Radio vitte szét percről-perre a játék állását nemcsak *Cleveland*ba, hanem New-Yorkba, *Chicagó*ba és az Egyesült Államok minden nagyobb városába. A győztes természetesen a Carroll lett, amely a múlt évben nemcsak a Lombardiát verte meg, de fényes győzelmeket aratott *Buffalo*, *Dayton*, *Detroit* és más nagyobb városok válogatott csapatai felett is.

Egy kis epizód az amerikai deák életéből, amely élet eléggé változatos és érdekes! A tantárgyak sorában persze a legelső a *baseball* és *basketball* (kosárlabda), ez azonban nem azt jelenti, hogy az amerikai deákeletnek nincsenek komolyabb oldalai is.

Caesar, Cicero és Homeros, továbbá Xenophon ép oly kedvenc szerzői a New-York-i St. Ignatius vagy Regis high school deák seregének, mint a Pius nagyreményű ifjúságának. Tény az, hogy az amerikai középiskolák a sporton kívül inkább a gyakorlati tantárgyakra fektetik a fősúlyt. Jellemző erre nézve a *Regis High School* egy nyilvános disputája, melyet az a *New-Yersey*-i jezsuiták vezetése alatt álló *St. Peter's Preparatory School* ellen tartott. A megvitatandó tétel ez volt: „Resolved, that Capital Punishment should be abolished”, vagyis el kell-e törölni a halálbüntetést vagy sem. Az Egyesült államoknak tiz államában ugyanis eltörölték már a halálbüntetést. A kérdés sokat foglalkoztatja az amerikai sajtót és a politikusokat. A megvitatott tételek között ilyenek is szerepelnek: van-e szükség Amerikában általános hadkötelezettségre? Bebizonyítandó, hogy az Egyesült-Államokat illeti meg a vezérszerep a légi erők kiépítését illetőleg. Amerikában minden, még az iskola, a deák élete is állandó szoros kapcsolatban van az étellel. Kétségkívül ennek óriási előnyei vannak, de vannak hátrányai is. Nap-nap után hangzanak fel panaszzavak, Amerika nélkülözi az igazi tudósokat, nem akar senki a szorosan vett tudományos pályákra lépni, főiskolákat végzett emberek agensekké lesznek, mert ez jobb „*business*”. Azért mindenfelé mindjobban sürgetik a klasz-

szikus tudományszakok felkarolását, mert ez a legjobb eszköz az idealizmus fejlesztésére.

Nem érdekes-e, míg mi Amerikát akarjuk utánozni és folyton a reáliák fontosságát hangoztatják nálunk otthon mindenfelé, addig Amerika a régi klasszikusok után nyúl, hogy a rideg materializmus ellen óvószert találjon.

Amiben az amerikai diákságot igazán utánozhatjuk, az a rátermettsége, finom modora a viselkedésben, amely nem annyira a külsőségekben, mint inkább a teachernek, Fathernek vagy Masternek igazi benső megbecsülésében áll. Az amerikai deák jól tudja, mit köszön a catholic schoolnak, melyet látogat, azért soha hálátlan, nyers, durva elüljáróival szemben ő nem tud lenni; tiltakozik ez ellen a becsületérvése, amely nagyon ki van fejlődve minden amerikai deákban. Természetesen nem katolikus iskolákban itt is másként van a dolog sokszor. Ép a minap hozta az újság, Gladstoneban 200 fiút kizártak a high schoolból, mert nyakkendő nélkül, kigömbölt ingnyakkal jöttek az iskolába és megtagadták az engedelmességet az igazgatónak, ki felszólította őket, hogy tisztességesen öltözködjének.

Különösen bámulom az amerikai katolikus ifjúság öntudatosságát a vallási életben. Az elemi iskola befejeztével itt többé közös szentmise vasár- és ünnepnap nincs. Ki-ki tudja kötelességét, hogy katolikusként vasárnap szentmisét kell hallgatnia és ezen kötelezettségének minden deák saját plébánia templomában tesz eleget, ugyanott végzi szentáldozásait is az egész családdal egyetemben. A legtöbbször megvan a maga rendes helye a templomban és még a megtakarított pénzeszközéből telik egy-két cent az egyház céljaira is, jól ismervén az egyház szigorú parancsát, amely itt Amerikában így szól: Tehetséged szerint járjál hozzá lelkipásztorod és a templom fenntartásához.

Az ily férfiakból válnak azután a katolikus ügynek ama áldozatos harcosai, akik oly csodaműveket tudtak létesíteni, minő a *New-York-i Fordham University*, a *Washington* közelében levő *Georgetown University*, avagy a *Chicagoi, St. Louis-i, Milwaukee-i katolikus University*, amelyek messze túlszárnyalják az állami pénzekből gazdagon felszerelt public Universityket.

A legújabb kimutatások szerint az Egyesült-Államok 20,138.447 katolikusa 5213 női zárdát, 216 szemináriumot, egyetemet és kollegiumot, 208 férfiszervezet házat, apátságot és skolasztkatust, 592 noviciusházat és konventet, 607 akadémiát és konviktot, 611 high schoolt, 6532 plébánia iskolát: 2,038.624 tanuló számára, 313 árvaházat 48.126 árva számára, 559 kórházat, 117 aggastyánóthont tart fenn.

Csak öntudatos hit és gyakorlati vallásos élet képes ily nagyszerű emberbaráti intézmények létrehozására. Mikor jutunk mi ennyire? Igaz, mi otthon nem vethetjük össze magunkat Amerikával. Amerika egy fiatal, erőteljes óriás, ki mérföldes csizmákkal halad az anyagi kultúra mezéjén, de kérdés, nem tehetünk volna-e legalább a múltban többet Egyházunkért és

annak érdekeiért, avagy nem tehetnének-e sokan még most is többet a felebaráti szeretet nevében. Nem mondom, hogy itt Amerikában minden arany, ami fénylik, de annyi bizonyos, nem ártana, ha legalább azok, akik vezető pozícióra törekcszenek ott-hon, legkevesebb egy évre ellátogatnának Amerika életiskolájába.

Lischerong Gáspár S. J.

Milyen is az új gimnázium?

A mult iskolaévben sokat foglalkoztatta a nemzetgyülés képviselőit és a nagyközönséget egy régóta megoldásra váró kérdés: a középiskola reformja. A lefolyt iskolaévben végre életbe léptették az új törvényt, amelynek csak két pontját akarom itt felemlíteni. Ez a két pont a régi tanítványainknak épúgy érdeklődésére számíthat mint az újaknak.

Az új iskolatörvénynek egyik sarkalatos újítása az, hogy egy új iskolafajt léptett életbe: a reál-gimnáziumot, amely a gimnázium és reáliskola közt foglal helyet. A 120 középiskola közül 71 a reál-gimnázium, 27 a humanisztikás gimnázium és 22 a reáliskola. Már most mi a lényeges különbség e 3 típus között? Megegyeznek a célban, amely az új törvény szerint az, „hogy a tanulótt vallásos alapon erkölcsös polgárrá nevelje, hazafias szellemben magasabb általános műveltséghez juttassa és a felsőbb tanulmányokhoz szükséges szellemi munkára képessé tegye”. És hogyan oldják meg e feladatot? „A közös nemzeti tárgyakon kívül a *gimnázium* e feladatot a minden irányú humanisztikus, első sorban latin- és görögnyelvi és irodalmi tanulmányokkal, a *reál-gimnázium* főleg a latin- és modernnyelvi és irodalmi tanulmányok segítségével, a *reáliskola* különösen a modern nyelvek és irodalmak, úgyszintén a mennyiségtani és természettudományi tárgyak tüzetesebb tanításával oldja meg”. Ez a megállapítás egyszersmind meghatározza a különbséget a három iskolafaj között.

Ami bennünket most közelebről érdekel, az az a kérdés, miben különbözik a gimnázium a régittől? Más szóval: többet vagy kevesebbet kell-e tanulni az új gimnáziumban? Oly kérdés, mely egyaránt felkeltheti az öregek és a fiatal nemzedék érdeklődését.

Mivel tanulnak tehát kevesebbet az új gimnáziumban? Nem tanulnak éneket és szépírást azt I. és II. osztályban, nem külön tantárgy a VIII. osztályban a közgazdaságtan, de anyaga szét van osztva más tantárgyakhoz (földrajz, történelem, filozófia), a IV. osztályban nincs földrajz, de van a VII.-ben. Vajmi kevés, szinte semmi az, amivel csökkentették a tanulás anyagát. És mivel tanulnak többet? Hosszadalmas volna a legkisebb részletekig minden eltérést felsorolni az egyes tantárgyakban. Csak egy-két fontosabb pontra térjünk ki.

A magyar nyelvben nincs lényeges változás sem az anyagban, sem a beosztásban. Az irodalomtörténet felveszi a legújabb kort és kibővíti a kötelező olvasmányok kánonja. Osztályonként 10—15 klasszikus magyar vers könyvnelküli megtanulása is elő van írva.

A latinban már nagyobb az eltérés. Nem is említve az olvasmányok anyagát az alsóbb osztályokban, figyelemre méltó újítás az, hogy a III. osztályban nem fogják olvasni *Nepost*, IV.-ben pedig *Caesart*, hanem a római nép történetét, köz- és magánéletét tárgyaló olvasmányokat leginkább *Livius* alapján. *Phaedrus* (III.) azonban és *Ovidius* (IV.) megmarad. V.-ben *Livius XXI—XXII.* könyvében és *lirai szemelvényekben* fognak gyönyörködni; VI.-ban *Vergilius* (I—V. é.), *Sallustius* egyik műve és *Cicero* néhány nevezetesebb beszéde lesz a latin tananyag; VII.-ben *Vergilius* (VI—XII. é.), *Cicero* de signis című beszéde, *Plinius* levelei. *Horatius*, szemelvények a római bölcselők műveiből (*Cicero*, *Seneca*), *Tacitus*-ból és az egyházatyák-ból (*Szent Ágoston*) lesz a VIII. o. latin olvasmánya.

Azokban a legnagyobb eltérést a görög nyelv tünteti fel. Terv szerint a görögöt már a III. o.-ban kezdenék, IV.-ben már *Xenophon* Anabasisát és a *Kyrupeidaiát* olvasnák, V.-ben az *Odysseiat* és *Herodost*, VI.-ban az *Iliást* és szemelvényeket a görög történetírókból és szónokokból. VII.-ben *lirai szemelvényeket*, *Sophocles* egy tragédiáját és *Plato* sokratikus irataiból néhányat. VIII.-ban volna *Plato és Aristoteles*, *Szemelvények az újszövetségi szentírásból* és az *egyházatyákból*. Azokban — mint hírlík — ezt a tervezetet már elejtették és a görög nyelv az ötödikben fog kezdődni nagyobb óraszámmal.

A német nyelvet már a II. osztályban kezdik. *Hermann und Dorothea* a VI. osztályban olvassák, VII.-ben *Wilhelm Tell*, VIII.-ban pedig *Göthe* Iphigéniaját vagy *Torquato Tassot*.

Történelemben az a változás, hogy a III. o. veszi Magyarország egész történetét, amelyet eddig a III. és IV. osztályban tanultak. A világtörténelmet tanulja a IV., V., VI., VII. o., a VIII. pedig tanulja Magyarországot történetét különös tekintettel a társadalmi életre és az intézményekre.

Földrajz a III.-ban változott, amennyiben itt heti két óra mellett tanulják Amerika leíró földrajzát, általános földrajzot, csillagászati földrajzot, atmoszférát, hydroszférát, litoszférát, bioszférát és az embertöldrajz elemeit. VII. osztályban pedig foglalkoznak a naprendszerrel, a kimagasló műveltségek tájaival, a műveltségi góccok hatásaival, a történelem földrajzával stb. heti két órában.

Természetrájtban az a lényeges eltérés, hogy a IV. osztályban ásványtan és kémia lesz, míg a növénytan az V.-be, az állattan a VI.-ba kerül.

Nagy újítás az az alsóbb osztályokban, hogy a számtan és rajzoló geometria egy tárgyba olvadt össze. Fizikában és filozófiában nincs lényeges eltérés. Egészségtanban az az érdekes,

hogy a VII. o. a második félévben kap két órát, a VIII. o. pedig az első félévben. Új tantárgy a *szabadkézi rajz*, mely heti 2 órában kötelező az I—IV. osztályban, az V—VIII. o.-ban pedig rendkívüli tantárgy.

Első tekintetre is látható, hogy a régi meg az új gimnázium között elég nagy az eltérés. Az új gimnázium sokkal többet ölel fel az egyes tantárgyakból, mint a régi. Pedig itt ugyyszólván csak a külső kereteket ismertették. A tartalom, a fel-fogás, a szellem is nagyban változott, úgy, hogy egészen új iskolakönyvek váltak szükségessé.

Még az a szerencse, hogy akik a régi típussal kezdték a gimnáziumi tanulmányaikat, eszerint végzik az egész gimnáziumot. Az első osztály azonban már az új tanterv szerint tanult s minden felsőbb osztályban az ő nevéhez fűződik majd az új korszak hajnalhasadása.

Farsangunk.

„Két medikus Baranyában“.

Irta és rendezte Kerling János S. J. igazgató.

Az idei farsangi ünnepélyünkön előadott két színdarab egyike a Két medikus Baranyában című bohózat volt. A darab tárgya a következő: Két medikus fogad, hogy egy álló hónapot vakációznak Baranyában egy fillér nélkül. Vége közeledvén a hónapnak, már-már megnyerik a fogadást, de még három napjuk van vissza s azt még ki kell tölteniük, ami aztán ügyes manipulációk után sikerül is.

A szereplőket jól megválasztották, akik a humoros, élethű gondolatokat ügyes, talpraesett játékkal remekül kidolgozták.

A két medikust Torokhátit és Horokhátit *Kotzián Imre* és *Brokés Ferenc* VIII. o. t. játszották sikerülten. A „Gaudemus igitur“ oly szomorú hangon énekelték, hogy még a latinul nem értőket is meghatotta. A darab főepizódjai közé tartozik, midőn végig kurálják Menyhért gazdát, aki fukarsága miatt nem hívta meg őket vacsorára, a kisbíró ki derua, a szegényekkel és koldusokkal szemben, s a cigányt, akinek lelkiismeretét a többi közt az is terheli, hogy Menyhért gazdát 300.000 koronával megcsalta egy lóvásárlás alkalmával. A korcsmáros *Hübler János* VIII. o. t. volt, akinek tekintéllyel teljes megjelenése általános kacagást és tapsot keltett.

Hamarjában elmesélte diákveit (az elsőben bukott ötből) s azt állította, hogy ha nem is vált be tudósnak, de azért mégis lett belőle ember, amit valamennyien elismertünk, különösen amikor rátekinttünk a pocakjára.

A kisbíró szerepét *Keller Gyula* VIII. o. játszotta öklelő bajuszával és rettentő nagy törvénytudásával. Erényei közül

szükséges kiemelni, hogy szerette a bort. Beleélte magát szerepébe s ügyesen játszott.

Kitűnő alak volt Menyhért gazda *Faller Adam* VII. o. személyében. Különösen a kúrálási jelenetben volt utolérhetetlen, mikor fukar szívét gyógyítgatva mondogatja: „Szivem ide! Szivem oda!” Valahányszor hajtogatta, a visszhang mindannyiszor falrengető kacaj volt.

Hasonlóképen jó volt *Skergula István* VII. o. játéka a cigány szerepében, akinek rátermettségét a komikus szerepekre nem is kell itt külön dicséretül kiemelni. Medikusaink őt is kikurálták alaposan, kivesszik belőle, hogy mennyivel csalta meg Menyhért gazdát és vissza adatják vele az összeget. Fényes jelenet volt, mikor esdekelve kérte a kisbíró, hogy adja már meg azt a bizonyos tizediket, melyet az, nem tudván ellenállni az ostromló kérésnek, a hely pontos megjelölése után alaposan le is kent. *Skergula* talpraesetten s vidáman játszott.

Miután *Torokháti* és *Horoktáti* kikurálták Menyhért gazd' uram baját, az nagyon haragudott s mindenáron inzultálni akarta jötevőit, de mihelyt leszállt *Eris* a nyakából, megáll az esze. Erre a medikusok azon örömlőknek adnak kifejezést, hogy hála Istennek csakhogy megállt, mert Menyhért gazdával csak akkor lehet okosan beszélni, ha megáll az esze. Kiengesztelték a cigánytól visszavett pénzének átadásával, mire az örömben másnapra meghívja őket ebédre. A korcsmáros sem akar hátrább maradni Menyhértnél s különben is nagy diákpártoló lévén, meghívja a két jómadarat a következő napra díszlakomára. A halára kötelezett kisbíró pedig, akinek a multkor *Bacchus*-sal való társalkodását diákjaink nem kürtölték ki, a harmadik napon látja őket vendégül. Így megnyerték a fogadást.

Az idei farsangi előadás semmivel sem volt gyöngébb mint a tavalyi, sőt mondhatjuk, hogy fényesebben sikerült amannál. Az egész játékról látszott, hogy szereplőink kedvvel és gonddal készültek s ennél fogva ismételten kivágták a rezet.

Palásti László VII. o. np.

A kéményseprő.

Rendezte: *Mezey Gergely* S. J.

Főtisztelendő *P. Rector* darabjával együtt került színre 22. és 23.-án „A kéményseprő” c. 2 felvonásos kacagató vigjáték *ft. P. Mezey* gondos és ügyes rendezésében. Rövid gondolatmenete a következő:

Kormos kéményseprő a kéményen át bebújt a herceg szobájába. Itt meglepődik a nagy ragyogáson és méltatlannak tartja kormos öltözetét a palota fényéhez, felölti a herceg újonnan készült ruháját, melyet egy székben talált. Egészen megaratkozik már az új világgal, midőn jön a herceg, aki elől a kandallóba menekül.

A herceg megtalálja a kéményseprő öltözetét és merész

ötlet villan agyában. Felölti azt és úgy inkognitóban elindul ki-kémleni főembereit, kik már eddig is gyanúsak voltak előtte.

Távoztaival előbűjük *Kormos*; először megszeppen, hogy a herceg elvitte ruháját, de azután beleéli magát furcsa helyzetébe és azon nyugszik meg, hogy amíg a herceg az ő ruhájában az ő szerepét játssza, addig neki a herceg szerepét kell betöltenie. Fogadja is az audienciákat. A herceg a kamarástól, ki legjobban ismeri a herceget, elfordul, motyogva integet, hogy a foga fáj. Majd mikor távozik, maga is csodálkozik sikerült fellépésén. És így egymás után fogadja a herceg embereit. Kacagató helyzetbe kerül, amelyből azonban sikeresen kimenekül.

Végül megelégteli a dicsőséget, leveti a hercegi ruhát és a kéményen keresztül eltávozik.

A második felvonásban visszatér a herceg gazdag tapasztalatokkal, minek eredménye *Ármányfi* pénzügyminiszter elcsapatása lett.

A kamarással, kinek gázságairól szintén értesült, összejáratásba kerül. Ő ugyanis a kéményseprő intézkedéseiről természetesen mit sem tud és ellentmondásokba keveredik. Fogfájásról hallani sem akar és követeli a csokoládét, amit *Kormos* már jóízűen elfogyasztott. Az egész városban híre megy, hogy a herceg megbolondult. Orvosok jönnek, kik ezt csak megerősítik. Ekkor belép a kéményseprő, aki szintén hallotta a hírt, becsületesen elmondja, hogy történt a turpisság és beismeri csinytevését. A herceg megőrül, hogy végre tisztul a helyzet, a kéményseprőt gazdagon megjutalmazza, a pénzügyminisztert és kamarását szelnek eresztli, *Békefy* titkárat pedig miniszterévé teszi.

A szereplők játéka teljesen megfelelt jogos várakozásunknak, ami részben onnét ered, hogy *ft. P. Mezey* igen ügyesen válogatta meg a szereplőket. *Kormos* kéményseprőt *Kiss Károly* VIII. o. t. adta teljesen kifogástalanul, nagy hozzázárással. *Kitűnően* élte és ügyesen kiaknáta halás szerepét. Különösen első felvonásbeli énekével aratott nagy tetszést. Ővé a főérdem a darab sikere körül.

A herceg szerepét *Csalogovics József* VII. o. t. játszotta kellő finomsággal. Főleg kétségbeesése volt komikus és sikerült, midőn már saját maga is kételkedni kezdett józanságában.

János kamarást *Novotny György* VIII. o. t. személyesítette meg. Aránylag elég nagy szerepét meglehetősen oldotta meg, de több élénkséggel és átérzéssel még nagyobb hatást ért volna el.

Ármányfi pénzügyminiszter *Zala József* VIII. o. t. volt. Elég hüen alakította a ravasz, gögös szélhámost és jól adta nem éppen leghálásabb szerepét.

Békefy, a herceg titkára szerepét *Pozsárkó Nándor* VIII. o. t. Kemény hadnagyot pedig *Székhely Gyula* VII. o. t. adta. Ez a két szerep volt csak mindvégig komoly és ők igyekeztek is megfelelni nehéz feladatuknak. Az orvosok szerepében *Kramm Ferenc* VIII. o. t. és főleg *Kayser Lajos* VI. o. t. arattak tetszést.

Ez utóbbinak tudományos előadása a fogfájásról a darab leg-sikerültebb jelenetei közé tartozik. Cérna szabót *Pushás Odón* VI. o. t. alakította szerepének megfelelően kifogástalanul, míg a hercegi inasok szerepében *Kiss Emil* VI. o. t. és *Kollár Lajos* VII. o. t. ügyeskedtek.

Ezek voltak a jeles komédia véghezvivői és helyüzt is köszönjük nekik, hogy kellemesen elszórakoztattak bennünket.

A zenekar újabb sikere legfőképp ismét *Horváth Mihály* karmester úr érdeme. Az első szám Kéler: „Magyar vígjátéknyitány”-a volt. Nagy fegyelmezettséggel adta a zenekar és a vonósok mellett a fúvósok is szépen érvényesültek. Felvonás közben a „Török induló”-t a „Wanda” operából Dopplertől adta a vegyeszenekar. Főleg *Brokes Ferenc* VIII. o. t. tűnt ki sikerült cornu szólójával. A szindarab után Renaud: „Falusi öröm” c. darabját játszotta el zenekarunk sikeresen.

Brunner Endre P. i. VI. o. t.

A díszhangverseny.

Minden egyéb ismertetés helyett ide iktatjuk *Vadas Gábor*, orgonaművész, beszámolóját a kegyelmes püspök Urunk tiszteletére rendezett hangversenyéről.

Pécs, ápr. 27. Vasárnap délután fényes és előkelő közönség előtt zajlott le a megyéspüspök névnapja alkalmából a Pius főgimnázium ezidei hangversenye, melyen megjelent maga a főpásztor, Mosonyi Dénes dr. püsp. helynök kíséretében. A megjelentek között ott láttuk Mihály Ernő dr., az egyetem ezidei rektorát, Mayer József dr. postafőigazgatót, báró Szalay Gábor dr. postafőigazgatót, Hanuy Ferenc, Igaz Béla dr. prelátus kano-nokot és Késmárky István dr. egyetemi tanárt.

A műsort „A cigány nő” könnyed fajsúlyú nyitányával kezdték, helyet adva az intézet lelkes, agilis karmestere *Horváth Mihály* nagyszabású ötletes „Concert-Suite”-jének. Túlhaladná e keret méreteit, ha mind az öt tétel (Nyitány, Bölcsődal, Manók tánca, Ballada, Finale) analízisába részletesen bocsátkoznánk. Amit hallottunk e kompozícióban, legteljesebb bizonyítéka annak, hogy *Horváth Mihálynak* van mondanivalója és pedig érdekes és értékes a hallgatóság számára. Erről már nem egy ízben volt alkalmunk meggyőződni. Különösen a 2. és 3. tétel témái erős invencióra mutatnak. Az első tételben (Nyitány) fellépő kontrapunktikus kidolgozások elárulják a stílusbeli készséget. Nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy majdnem egyedül képviseli a nagyvonalu zeneszerzői munkásságot városunkban. III. szám: Bizet: „L'Arlesienne II.” zenekari suite volt, melynél különösen sikerült volt a harmadik tétel előadása. Majd a Pius énekkara szerepelt három számmal (Brieni: Madárka az erdőben, Becker:

A kápolna, Beethoven: Isten dicsősége), könnyedén győzve a kompozíciók technikai nehézségeit s érvényre juttatva a művek minden szépségét. Mozart közismert s bájos Török indulója zárta be a gazdag műsort.

Feltétlenül rá kell mutatni e helyen és kiemelni azt a kulturmunkát, melyet az intézet vezetősége, ismerve a zenének jellem- s kedélynevelő hatását, mély megértéssel engedélyez s lehetővé tesz. Az iskolai falak közül az életbe ily módon kikerülő növendékek feltétlenül magukkal viszik a komoly zene szeretetét, amire ma is oly nagy szükség van még és az életnek későbbi szakában hasznos tagjai lehetnek bármely nagyobb zenekari együttesnek. Nagy értéke az intézeti zenekarnak a fúvóhangszerek művelése, mert a városi szimfónikus zenekaroknak állandó problémája a fúvóhangszerek művelőinek hiánya, amit csak nagy nehézségekkel, s megalkuvással lehet legyőzni. A növendékek nagyokat is megszügyenítő szorgalmat és feyelmet árultak el. A közönség feszült érdeklődéssel hallgatta végig a műsort és hálás tapsokkal jutalmazta meg úgy a karnagyot, mint az egész együttest. *(Dunántúl 1925. ápr. 28.)*

A dalosversenyen.

Május 22. Az ország 25 középiskolája indul ma utnak a budapesti országos dalversenyre. Kis dalos csapatunk először merészkedik ma mérkőzésbe bocsátkozni elsőrangú, sőt mintadalárdákkal. Érezzük, hogy nem lesz könnyű a küzdelem. De elszántan, bátran utra kelünk, hisz az is már dicsőség, hogy az ország fővárosában mutathatjuk be zenei művészetünket. Bizonytalan reményekkel kelünk utra.

Hajnali öt óra. Vidám és friss csoportok gyülekeznek a homokos játszótéren. Mindegyiknek a vállára pokróc van föl karikázva s rajta egy vadonat új csajka. Előkerülnek a zenészek is ki-ki a maga szerszámával, természetesen csendben, nehogy felzavarjuk ilyen korai zajjal az alvó öreg Piu-st. Indulás. Az élre áll a zenekar, utána felsorakoznak az énekesek vegyesen bent-lakók és bejárók. Kint az utcán már rogoósan kivágjuk a lépést. Egy-egy korai álmos városi megcsodálja az elhaladó négyes sorokat. A főpályaudvaron beszállítottak a közlekedés hivatalos közegei a számunkra fenntartott kocsi-kba és megindult nagy pófékeléssel a vonat. Kedélyes tréfalódzás és pattogó dalolgtás közben érkezünk meg Dombóvárra. Itt már várta a mi vona-tunkat a kaposi és csurgói dalosok csapata.

Tíz percig vár a vonat, ezalatt lehet zenélni. Fel is áll a zenekar a Perronon és rágyújt a Pius-indulóra. Utána meg egyet fúj. Hatott, üdített, vidított és békített is a zene, akárcsak városunk híros söre: a Pannonia. Most már meghosszabodott a vonatunk, mert a pécsi reális-kola, reál-gimnázium és a mienk

után odakapcsolták a kaposváriak és a csurgóiak kocsját is. Egy órai késéssel aztán $\frac{1}{3}$ óraker megérkezünk a keleti pályaudvarra. Cserkész kiküldött várta reánk, hogy a szükséges utbagazításokat megadja és elvezessen szállásoló helyünkre. A villamosokat kocsira rakjuk, s gyors futással megrohanjuk a villamost. Egy jó fél órai villamosozás után az Erzsébet-hídon át megérkezünk Budára a Szarvas-térre. Leszállni! Zene sorakozó! Utánam indulj!... és izzadságtól csepegő homlokkal megindul a kis csapat, hogy elszánt utolsó kiüzdelemmel felvonsozja magát a déli órák hőségében az ős Tabán messze bámészkodó hegyére, a Naphegyre. Itt a Csakó-utca elemi népiskola tornatermében voltunk elhelyezve. Mindjárt megmosakodtunk és hozzá fogtunk az élekezéshez. Ki-ki fogyasztotta azt, amit magával hozott. Mert a dalosversenyen résztvevők számára a népjóléti Minisztériumtól kiutalt ellátás csak este kezdődik. Ebéd után egy kis pihenőt tartottunk. Mikor engedni kezd egy kicsit a meleg, újra felkerekedünk, de most már csak kettes sorban, majd meg villamoson átmegyünk Pestre a jezsuita atyák rendházába. Itt találkozunk az ismerősök közül a mult esztendei hitszónokunkkal főt. P. Csákkal.

Egy kis megpihenés után villamoson folytatjuk az utat ki az állatkertbe. Hamarosan hol föld fölött hol föld alatt, megérkezünk célunkhoz. Mivel nem akarok állatkerti utmutatást készíteni, nem írom le magát az Állatkertet. Annyit azonban jelzek, hogy a legnagyobb tetszéssel a majmok aratták, különösen a kis szecskák között. Kevéssel maradt hátrább ugyan a jó öreg elefánt is. Huncut a diák, még az ilyen komoly öregeket is megtréfálja! De az öreg csont nem maradt rest, hanem vésteljes léptekkel közeledett a víz felé... Szaladjunk innen tovább, mert különben zuhany lesz a vége!...

Meleg idő volt, de megnyugtatót az is ide jegyzem, hogy földületesünkre jutott ám azért egy korsóska sör is.

Már sötétedett, amikor hazaértünk. Csak a csajkát, evészközét fogja meg mindenki és gyerünk át a Fehérsas-téri polgári iskolába, nézzük meg a vacsorát is. Elhelyezkedve az iskola-padokban, mindegyik fogyasztija már az izletes és bőséges étket.

Vacsora után még egy kis üdülés, azután eljön a lefekvés ideje. Egy fél óra múlva már nincs ébren egy lélek sem, fáradtak voltak a fiúk, jól esett az alvás...

A szombat-hajnali napsugár azonban felcsiklandozza a fáradt alvókat. Még csak öt óra, még nem szabad felkelni, csak fél hat után. Felöltözés után mindenki elrendezi a szalma-ágyát, utána reggelire megyünk oda, ahol este voltunk. Kétfelé oszlik most a társaság külön a zenészek és külön az énekesek. A zenészek kimennek a csavar-gőzöszön a Margitszigetre, az énekesek azonban, szegények, át Pestre a rendházba. Ma kell megtanulni a verseny kötött számát, de ne ijedjünk meg, nem nehéz. Ment is egy kettőre! Közbe-közbe megpihentünk és megnéztünk

P. Omerovich vezetése alatt a kongregációs otthont. Csak annyit jegyezhetünk meg róla, hogy gyönyörű, szépen van felszerelve.

Mikor delet harangoztak érkező helyünkön elköltöttük az ebédünket és a kora délutáni órákat pihenésre fordítottuk. Fél ötre délután azonban megjön a szenzáció is, felvonulás Pesten zeneszóval. Nehéz leírni a hatást, amit a diákzenekar kiváltott a közönségben. Az érdeklődés óriási volt, annál is inkább, mert senkiesem tudta, hogy kik vagyunk. Nézték minket amerikaiaknak, folyamöröknek, üdvhadseregnek, bányászoknak, kertészeknek és még minden elképzelhető nációnak, amit igen komikusnak találtak. A felvonulás, zenesztelgésünk a „Magyar Jövő” Rákóczy-úti palotája előtt meg a Vigadó előtti tereze is nagy tetszést aratott. Ezzel azonban lezárom a mai nap krónikáját.

Vasárnapra megvirradt a verseny napja is. Izgalommal és teljes díszben indultunk át az alagúton, Lánchidon keresztül a Bazilikába. Itt az egész versenyző ifjúságnak közös sz. miséje volt. Majd pedig innen indult ki zeneszóval, amit a zenekarunk szolgáltatott, a díszfelvonulás a Vigadó felé. Már a verseny második napja volt ez. Tegnap versenyzett a második csoport, ma az első. Először a kötött szám került sorra, *Ábrányi-Radványi*: „Dalol a Kárpát...” című dal képezte a versenytárgyat. Tizenegy óra körül már készen is voltunk a kötött számokkal, ekkor még egy induló a Vigadó előtt és gyerünk ebédelni. Azaz, még nem egészen. Sokáig nem szözlottam róla, nehogy zavarjam a sorrendet. Megérkeze a Fehérsas-téri polgári iskola elé, bevonul az egész hadsereg hangszerele együtt az iskola tornaudvarára és ott nagy várakozással elhelyezkedik. Nemsokára nyílik az ajtó és megjelenik ott a mi odaadó jó háziasszonyunk *Vitkovoszky Sándorné* nagys. asszony, az iskola igazgatójának rendkívül szíves neje, aki minden fáradságot elviselve szinte anyai gonddal munkálkodott a mi jóllátásunkban. Főt. P. Rector meleg szavakban köszönte meg mindannyiunk nevében a szíves fáradozást. E kis ünnepség után bevonultunk s hozzáálltunk a vérengző csajka-harchoz. Félelmesen villannak meg a kések, csörren a villa, kiürül a csajka és már újból sorakozik az udvaron a zenekar. Fényképezés lesz. Közénk áll a nagyságos asszony is, azután még egy zene és haza, egy kis pihenésre és — sörözésre.

Délután fél három körül felvonulás újra a Lánchidhoz. Itt csatlakoznak a többi iskolák és a legrövidebb utakon átvonulunk zeneszóval a Vigadóba. Most lesz az igazi birkózás, a szabadverseny. Megtörténik a sorshúzás, miénk a tizenharmadik szám. Rossz ómen. Nagyon jól szerepel a kaposvári gimnázium, kissé félünk tőle és az egriektől sem kevésbé. De csak próbáljuk meg mi is. Már fel is csendül a nagyteremben: „Edes drága hazám, szép Magyarországom...” a mi dalunk. Elég jól hangzik, talán lehet valamire számítani. De baj van, süllyedtünk a hangban! Vesze minden!

A számok végeztével összeül a zsüri, amíg tanácskozik,

addig megint a mi zenekarunké a szó. Hatalmas tapsvihar a jutalom. Még a feleségek, Augusztia főhercegasszony, József kir. herceg és Magyarország főméltóságú kormányzójának neje nagybányai Horthy Miklósné főméltóságosasszony is kifejezésre jutatták megelégedésüket a nekünk olyan nagyon jól eső tapsuk által. A zene után még az összes énekkarok együttesen eléneklik a „Magyar Jövő himnuszát”, majd pedig sorra került az eredmény kihirdetése. A Pius a második és a pécsiék között így az első. Jutalomdíjul egy serleget nyertünk, amelynek az oklevelén ez áll:

Magyar Jövő dalosverseny

I. Díj

Klebelsberg Kúnó gróf ajándéka.

Azt hiszem, felesleges megemlítenem az örömet, amelyet ez a jutalom kiváltott belőlünk. Tehát mégsem fáradtunk hiába. De a zenekar sem maradt el az énekkar mögött, mert egy szép kivételű Mária szobrot kapott rendkívüli ajándék gyanánt.

Az egész verseny után még egy kicsit zenéltünk a Vigadó előtt, azután gyerünk haza, megálltunk a helyünket.

Valamiről azonban meg kell emlékezni, ami olyan jól esett nekünk. Köszönetet kell mondanom a mi „öregeinknek”, az érettségizett piusistáknak, akik akkora érdeklődéssel jöttek el hozzánk és drukkolták velünk együtt végig a dalversenyt. Megmutatták, hogy nem feledkeztek meg mirőlünk és hogy érdeklődéssel vannak a mi ügyeink iránt. Köszönet nekik!

Köszönetet kell mondanom egyben *Horváth Mihály* zene-tanár úrnak is, mert a mi győzelmünkben övé a dicsőség. Ő fáradozott azon, hogy ennyire vittük mindjárt az első fellépésünkkel. Ő gyakorolta be a zenekart és hálátlannak tünnének fel, ha erről meg nem emlékeznék.

Hétfőn, 25.-én hajnalban volt az indulás hazafelé. A déli vonattal érkezünk meg Pécsre. Az állomáson felsorakozott a zenekar és így vonult be a városon keresztül az intézetbe. Idehaza pedig örömrivalgások közt fogadtak a délelőtti kiránduláson előzött pajtásaink.

Ez volt a nagy kirándulás vázlatosan. Nem számoltam be mindenről, de nem is lehetett volna, mert olyan szűk a hely, amelyet rendelkezésemre bocsátottak, hogy ilyen kis helyen nem lehet annyi mindent elmondani. A fontos eseményeket mindenestre felemlítettem. Most pedig köszönetet mondva előjáróinknak, akik annyit fáradtak velünk, hasonlóképpen a pesti vendéglátóinknak: a Czakó-utcai elemi iskolai igazgató úrnak, továbbá *Witkovoszky Sándorné* nagys. asszonynak, akik olyan odaadó szeretettel fáradoztak szintén azon, hogy mi jól érezzük magunkat az atyai háztól távol is.

Keller Gyula P. i. érettségis.

Utóhang a dalosversenyről.

— 1925. V. 24. —

Cinadratta, trará, bum, bum. Frissen szölt a mars, induló,
Dalversenyen a publikum Megújrázta taps, éljen-szó.
Azt kiáltá: „Remek-szép!” Trará, trará, bum, bum, bum,
Amint bandánk zenélt ép. Cinadratta, bum, bum, bum.

Pius-bandánk ércszavára Boldog, vidám a pesti nép,
Minden pesti szlv kitarva, Azt harsogja: „Be csodás szép.
Amint szölt a Pius-mars. Mentől többször, annál jobb!”
Szűnni nem akart a taps. Zenénken elandalog.

Nincsen párja a bandánknak, Söhajtoznak: „Be szép volna,
Amint zenél vig danákat. Ha mindig ily zene szólna!”
Ha már a kis dob pereg, Éjjel-nappal élveznek
Ránk bámul a népszerű. Ezt a bájos szép zenét.

Sipolt, kürtölt és trombitált, Cina-dratta, trará, bum, bum,
Kicsi-nagyja, mind jól helytállt, Oszlik-foszlik a publikum,
Dob zsong, zeng a cintányér, Minden ajk szö: „Ily zene,
Felpeszdült a szittyia vér. Beillik a mesébe.”

EGY PESTI VISSZHANG.

A diák sorsa.

Nagy zajongás van a püsi játszótereken. Az első óra, a latin, már letelt. A fáradt diákok egy kicsit kilevegőzik magukat és tárgyalnak az elmúlt óra „horribile dictu” eseményeiről. A harmadik osztály dicső leventéi összebújva szörnyülködnek Csucsika kudarcán.

„Az mégse járja, a tanár úr olyanokat kérdezett tőlem, amelyekre még a latin praemifer se tudna megmukkanni!” — méltatlankodik Csucsi.

„Ne búsulj, komám, — vigasztalá Tutyi kenyeres pajtását — „egy szekunda nem a világ! Éz a diák sorsa. Velem is csak így szokott történni!”

„Meghiszem azt pajtás, jól mondod éppen: egy szekunda nem a világ! Csak az a baj, hogy nekem úgy... körülbelül egynél több is lehet már! Hej, csak volna az én kisujjammak vonzó képessége! Rőgtön ide vonzanám azt a fekete noteszt és ki-ka-parná az a regiment dugómat belőle, de a tiedet is ám, pajtás! Mert tudom, neked is úgy állnak a gámok ott, akár csak a fejős tehenek!”

„Geniális ötleteid vannak, Csucsikám, hej csak itt meg az a bökkenő, hogy ez csak mind ábránd... ábrándozás, mely, ha belefog az ember, szertefoszlik mint a szappanbuborék, midőn ráfujunk!...”

Nagy bánan baktattak a játszótér másik sarkába, ahol éppen két szecska összekapott egy kutyariasztlón és most ütötték, rúgták, pofozták egymást. Tutyi és Csucsi éppen „jó kedvükben” voltak. Nosza, ráförmedt Csucsi az egyikre: „Húzódjatok innen ám mindjárt, mert különben!” . . . „Mit törödsz, te a mi dolgunkkal, ott lehetünk, ahol akarunk!” — cincogták vissza mérgesen. No de erre már elhagyta ám minden türelmük Csucsiékat. Tutyi az egyiket hasba boxolta, Csucsi pedig a másiknak kent le egy csárdást. Erre aztán bömbölvé elkotródott a szecska népség.

Csucsi neki támaszkodott a dróthálónak és elmerengve lábával mindenféle ákombákomot rajzolt a homokba. „Tyú a . . . nem elfelejtettem németből bicskát scribálni, pedig azt gondoltam, pensem lesz . . . azt se tudom, mi van földadra — töré meg a csendet Csucsi. Hogy is van a birtokos névmás? Iűnfer, e Iűnfer? Vagy mi? Annyit tudok, hogy ilyesfajta! Ez se még soha a fejembe! Eh, nem kell nekem éppen „puska”, az én jó „salátám” is segíthet rajtam. No, de még Szepi is, aki valamelyest konyít a sváb tudományhoz! A beszélgetés félbe szakadt, a bidí bácsi csengetett. Tutyi és Csucsi lehangoltan álltak be a sorba és elszántan bandukoltak fel a lépcsőkön az osztály felé.

Nagy drukkok közt lépték át az osztály küszöbét, kíváncsian és félve vetették tekintetüket a katedra felé. Tutyika jóslata beteljesedett tényleg. A szigorú német professzor a dolgozati füzeteket a notesszal a hóna alatt szorongatta és haragosan villogó szeméből villámokat szórt a belépő fiukra. Azok megszeppenve mentek helyükre. A tanár úr haragosan csendet parancsolt és kiosztatván a füzeteket, diktálni kezdte a dolgozat magyar szövegét: „A számárpa. Egyszer egy . . . stb.” Az utolsó padokban néhányan kuncogni kezdtek a dolgozat címén. De a tanár rájuk kiáltott: „Mi a neveltség ezen? Majd a vig-ságot sírás követi!” Csucsiék egy padban ültek. Meglehető rossz helyen, mert a tanár rendszeren arra felé szokott „pislogatni.” Nekik nem volt kedvük nevetni. Csucsi lázasan figyelve irt, de jóformán azt se tudta, hogy mit. Össze-vissza firkált tücskötöbogarot.

A tanár befejezte a diktálást és kiadta az utasításokat: „A pad szélére ülni! Nem hallod, te . . . Madárháti. Új a pad szélére! Mit sügtok ti ott össze? Könyvet, füzetet eltenni a padba! Úgy. Most pedig lássatok hozzá!”

Csucsi nekíült hát a fordításnak. A számár-pa-pa? . . . Mit is jelent? . . . Ja . . . már eszembe jutott! Der Ésálmutter. Kirántotta pennáját fogai közül és leírta. (Közben persze 3 malac is foglalt lakószobát füzetében). Gondolhatjuk hát, mi mindent irt össze Csucsi.

Mikor már eléget firkált össze, ismét fogai közé vette tollszárát és elgondolkozott . . . Hogy is kaparinthatná meg a helyes fordítást? „Hopp, meg van! — gondolta — megpróbálok: aki mer, az nyer!” Lebújt Szepi háta mögé, elővett egy papirszeletet

és sietve ráírta: „Kedves Tutyikám! Ird ide le nekem a fordítást! Siess!”

Ezután egy ügyes mozdulattal, mikor a tanár másfelé figyelt, azt átdobta Tutyihoz. Izgatottan várta a választ, végre megérkezett. Gyorsan kibontotta, de csaknem megetté mérgében. Ez állt benne: „Ne zavarj! Magam se vagyok készen!”

Hát Csucsi nem tehetett mást, irt egy új cetlit Szepinek és egyet Tutyinak is, ebben csak ez a szó állott: „Te számár!” De ez is elég volt ahhoz, hogy heves certamen keletkezzék közöttük. Tutyi erre feldühödve olyat koppintott Csucsi mancsára, hogy az a csillagokat is megszemlélhette és még hozzá egy éktelen nagy paca esett le Tutyi csatabárdjáról füzetébe. Még sokáig tapogatták így felváltva egymás oldalbordáit és néztek farkas-szemet egymással, míg ezalatt Szepi elkészült a bicskával. És egy alkalmas pillanatban hátra hajította a Csucsihoz. De a „puska” szerencsétlenül a hadakozó Csucsi orrára pottyant, mire ő mérgesen odakapott, mivel azt gondolta, hogy Tutyi pöckölte orra és így a bicskát kiütötte hadonászó karjával a padok mellé. És ő, borzalom! . . . A tanár úr orráról csaknem levándorolt az okuláré, mikor odakiáltott Csucsihoz: „Mi volt ott az? Hozd csak ide azt a papirost!” Csucsi felállt, de csak ijedten nézett körül, azt se tudta miért kiáltott rá tanára. Csak most tűnt fel előtte a padlón levő bicska. Mit tehetett mást hát Csucsi, felvette szépen a papirost és nagy bánan kibandukolt vele a katedrához. Visszafelé még észrevétlenül jól megboxolta Tutyit és lassan helyére kullogott, mintha nem is ő lett volna. De Tutyi sejtette, hogy Csucsi elégitette most ki rajta bosszúvágyát, tehát jól bokán rúgta pajtását. Biztosan egy újabb heves összecsapásra keltek volna, hanem a tanár úr nagy mogorván odajött mögéjük. És hirtelen előkerült zsebéből az a méregpiros kis ceruza és beleszántott Csucsi, Tutyi és Szepi dolgozatába egy jókora, szép, szabályos szekundát.

Erhardt Kálmán P. i. III. o. t.

A bab.

(Drámai jelenet. — Nem természetrajzi tragédia.)

(A szín egy iskolaterem katedrával és padokkal, amelyeken rajta van az iskola pora. A falon térkép a szokásos tarkaságokkal, köröskörül képek Hannibál átkeléséről az Alpokon. A katedra mellett tábla áll, amely jellegzetes iskolai szmezetet iparkodik adni a teremnek. A tanár fenn ül a katedrán és rendkívül érdeklődéssel figyeli a felelőt. A felelő kinn áll a padok előtt és láthatólag izzad a felelés nehézségei miatt.)

Tanár: Na, helyes, ezt tudja! Beszéljen mos a hüvelyesekről. Melyek azok?

Felelő: (Kis gondolkodás után.) A bab, azután a . . . a bab. (Szünet) . . . A hüvelyesek meg a . . . a . . . aaa . . . bab . . .

Tanár: Többet nem tud? Csak a bab hüvelye? ... Hát beszéljen a babról.

Felelő: (Darálva.) A bab a hüvelyesek közé tartozik. A bab rendszeren futni szokott, ha megkarózzák. Ha a babot elvetik, (nagy lélegzetvétel) akkor kibújik a földből és megnő, ezután virágokat hajt. A virágjai lehetnek különféle színűek. Van piros, fehér, lilás virágú bab ... (elakad.)

Tanár: Nem erre vagyok kíváncsi ... — Milyen részekből áll a bab virágja?

Felelő: (Szünet, majd csendesen tovább kezd darálni) ...

A bab termése bab alakú ... és hüvelyben van ...

Tanár: Nagyszerű! (Gúnyosan.) Bab alakú? — Nagyszerű!

Felelő: Igen tápláló és csontfejlesztő. (Szünet, nagy csend.)

Tanár: Nos, tovább! Mit tud még?

Felelő: (Szünet)

Tanár: Nagyon jó, nagygyon jó! Nagyszerű!

Felelő: (Nyögve.) A bab, amikor virágzik, akkor napot kíván, máskülönb szereti a hűvösebb helyeket ...

Tanár: Fényes! A hűvösebb helyeket! Igen ...

Felelő: (Beborulni látja a világot.)

Tanár: (Készül beírni a négyest.) Igen! Úgy! Fényes! — Nagyszerű! ...

Bab: (Kinő a padlóból a felelő lába mellett és futni kezd felfelé a lábán. Rácsavarodik, mindig vastagabb lesz, már a derekát szorítja, aztán fojtogatni kezdi a nyakát, a felelő fulladozik.)
Köd: (Gomolyogva sűrűn ereszkedik le és elfödi a tanárt is, meg a felelőt is.)

Felelő: (Tulvilági hangon a ködből, de nem láthatni már.) A ködöt ... a ködöt nem ... nem sze-sze-szereti a bab, m-m-m-mert akkor nem tud po-po-pontosan beírni ...

Tanár: Elég, elég! Nagyszerű! — Nem tudott beírni — a feje! ... Elég!

(Csönd.)

(Lassan oszlik a köd. Már nem az iskolaterem a szín, hanem egy részlete a konvikтусi ebédlőnek. Nagy asztal, mellette ül a felelő és még mások. Középen egy tál bab van. Háttérben sétál a felügyelő. A fiúk csendesen beszélgetnek.)

Felelő: (Kolbászt vesz elő, dugva karikákra vágja és kezdi beletenni a főzelékbe.) Így la! Így már ja!

Egy másik: Vigyázz! Nyakadon a szigeti veszedelem! El a kolbással!

Felügyelő: (Az előtérbe jön.) Hát ez, ez mi? (A kolbász hejára mutat.) Úgy?! Már megint nem a rendes ételeket eszi-te? Megint a csomagot fogyasztjátok? ... Hát majd aztán uzsonára nem eszel a pakkodból! (Elmegy.)

Felelő: Hogy a gáz ... Na, nem baj legalább most jóllakom kolbással és babbal. Ennek is a bab az oka, hogy uzsonára száraz kenyeret ehetem. Úgy látszik, üldöz engem a bab mindenhová, még itt sem hagy békét nekem. (Előszedve a maradék

kolbászt újra aprítani kezdi.) Szomorú a szegény becsületes diák sorsa. Bab a halála — az iskolában, bab az élete — a konviktusban. Mekkora iróniája ez a sorsnak! Milyen szép sorstragédiát lehetne ebből készíteni, ha valaki megírná. Vagy például milyen szép volna, ha szónok volnék és elmondhatnám, hogy a bab képezi „vitam et sanguinem” és beponál a mulhatatlanba, — a négyesebe. Szinte kedvem volna könnyeket hullatni, ha mindezt elgondolom.

Egy másik: Hát az egyszer tény, barátom, hogy te ma az iskolában fényesen benn maradtál a babostálban ...

Légy: (Hatalmas dongókinézésű, zümmögve röpül és beleveti magát a felelő tányérjába.)

Felelő: (Észrevéve felszisszen.) ... fényesen benn maradtál a babostálban. (Hatalmas verejtékcseppek kezdenek lefelé gördülni a homlokán, amelyek reflektorként verik vissza a nap sugarát, arca irtózatosan eltorzul, majd nagy mormogás és kétségbeesés közt kénytelen otthagyni a kolbással jól teleaprított babfőzeléket.)

Üldöznek a fúriák! Te Athéne, ki megvédted Oreszteszt a fúriák ellen, segíts rajtam! (Vastag sötétség borul a tájra, a felelő tovább ordít.) Végzetem a bab, ez üldöz engem egész életemben, még öregkoromban is, ha ugyan a gyötrelmekől fiatalon ki nem mulok ez árnyékvilágból. (Borzasztóan ordít.) Oh jaj, jaaj, huh ... Érzem, hogy tépazza valami titokzatos hatalom a fületem. Mindjárt végem ... átkom a bab ... a bab, a hüvelyes ...

(Lassan világosodni kezd. A szín pedig már egy tantermi részlet, ahol a tanulók ebédutáni tanulásukat végzik, legalább is úgy tetszik, mintha azt tennék. Elöl ül a felelő is és — alszik. Előtte könyv van kinyitva: a hüvelyesek. Mögötte áll a felügyelő és néha-néha kicsit meg-megrángatja a fülét ébresztés okából. A többi tanuló „csendes mosolyogni” kezd.)

Felelő: (Nagyot horkan.) ... A fülem, a fülem, jaaj! ... (Felébred.)

Felügyelő: Hát mi az Pali, mit ordítasz úgy, mintha nyüz-nának? ...

Felelő: (Akiről most már kült, hogy Pali és „pali”.)? (Csönd. Félre.) Rémes volt, borzasztó álom ...

Felügyelő: A legközelebbi alkalomkor nem cigarettázol! (Elmegy hátra.)

Pali: (Ránéz a könyvre.) Baljóslat. Álomban beszédtem a holnapi leckéből. Talán csak nem válik valóvá. Nem, nem lehet. Ma sok babot ettem ebédre, azért álmodtam ilyen rémeseket. Az sem igaz, hogy észrevették, amikor a kolbászt aprítottam, meg a légy sem.

(Csengetnek, vége a studiumnak.)

Pali: (Fellélegzik.) Előre! (Hirtelen elszomorodik.) Igaz, hogy most nem cigarettázhatom, nem tudom a leckém sem, de ... nem baj! Lesz még ünnep babbal a világon!

Kollár Gyula P. i. érettségis.

Derús órák.

Hittan. 1. Keresztülök arra való, hogyha meghal a keresztgyermek, azt magukhoz vegyék és neveléséről gondoskodjanak. (C. I.) — 2. Egyik legnagyobb egyházatyja Szentszájú Arany János volt (aranszájú Szent János). (S. I.) — 3. Dávid fia pedig Afganisztán (Absalon) volt. (S. I.) — 4. *Tanár:* Minek nevezzük azt, ha egy katolikus egy másvallásúval köt házasságot? *Diák:* Vegyeskereskedésnek. (K. B.) — 5. T: Kit nevezünk Bölcs Salamonnak? — D: Kálmán királyunkat. (P. Ó.) — Az irlgmasság testi cselekedetei közé tartozik, holtakat meglátogatni, eleveneket eltemetni. (K. L.)

Magyar. 6. Kölcsey lelke a Túr melletti sírban pihen. (M. I.) — 7. Kölcsey polgártársai javára körülfutotta a pályát (futotta be pályáját). (B. L.) — 8. Garamvölgyi Dr. Grisákot a méhkasba vezette. (G. Ó.) — 9. Kölcsey elvesztette fele szemé világosságát. (F. I.) — 8. Kisfaludy Sándor megírta Kationa Bánk bánját. (K. R.) — 9. Pálóczy a leggyengébben sikerült író. (D. I.) — 10. A magyarok olvasása a rovás írás volt. (F. S.) — 11. Botond legyőzte a görögöt és ezt feldolgozták. (I. M.)

Latin. 12. A római tisztviselőket hivataluk elfoglalása után választotta meg a nép. (B. L.) — 13. Menenius a népet a hasról és gyomorról szóló példabeszéddel engesztelte ki. (K. B.) — 14. Faunus a vadállatok istene volt. (K. B.) 15. A helytartó a provinciákban convictust (conventus) tartott. (K. B.) — 16. Cicero ifjúkorában igen szerette a költői műveket, sőt már Ovidius is olvasta. (B. K.) — 17. Az iskolai dráma a görögöknél Rómában virágzott. (L. A.) 18. A középkorban a templomokban a Georgicont énekeltek (Gregorián. (D. T.) — 19. Augusztus nagyon kedvelte a költészetet és ezért virágzásnak indult a próza. (D. I.)

Földrajz. 20. A földrajz az a tudomány, mely az embert mint világot ismerteti. (P. A.) — 21. Hont megye Heves megyében van. (K. I.) — 22. Munkács részvénytársasági város. (T. I.) — 23. A talaj az éghajlat szerint változó. (K. I.) — 24. Ha egy forrás tovább folyik, torkolat lesz belőle. (L. G.) — 25. A Duna a Vaskapunál 13 km. széles. (C. Z.) — 26. Alkenyér arról nevezetes, hogy kenyérforma hegye van. (E. G.) — 27. Magyarországnak és Horvátországnak közös ügyei közé tartozott az — utcaseprés. (E. G.) — 28. Az Alföldön az emberek nyáron porosak, télen sárosak és lucskosak. (K. R.) 29. Jászó és Jászóvár a premontrei prépost fürdőhelye. (S. I.) — 30' Az utcát azért locsolják, hogy eső legyen. (K. P.) — 31. A világ legnevezetesebb tengerszorosa a Himalaya. (S. P.)

Történelem. 32. Hunyadi János 24 ezer katonát kért hitlere. (B. I.) — 33. Kálmán Nyitrán 12 püspökséget alapított. (B. I.) — 34. Kálmán felesége Zilla (sugás: Buzilla) volt. (B. I.) — 35. Miksa azzal erősítette meg uralmát, hogy férjhez ment. (K. L.) — 36. Milyen volt a világosi legyverletét után a helyzet? Sötét. (S. G.) — 37. A felvilágosodás eszméi először Egyiptomban terjedtek el. (S. A.) — 38. A nagy terv megvalósítása IV. Henrik nevéhez fűződött volna, ... ha megtörtént volna. (D. T.) — 39. Ebben a korban még négy torna volt a pécsi székesegyháznak. (F. D.)

Természettudomány. 40. A tyúk Franciaországban tojik. (K. R.) — 41. A szamár patás házi állat, ujjai csülökbe vannak burkolva. (K. L.) — 42. A madaraknak 32 foguk van. (B. L.) — 43. A hiúz ráugrik a vadakra és megcíró-

gatja őket. (K. A.) — 44. A svábogarak a százlábúak osztályába tartoznak. (R. I.) — 45. T.: Hogy hívják ezt a szulfátot? D.: Malter (melanterit). (W. K.) — 46. Magyarázat után kérde a tanár: Mi a karbid? D.: A karbid büdös kö. (K. L.)

Új utca Pécsen. Egy élelmes pesti ócskakönyvkereskedő megbízhatóan könyvjegyzékkel árasztja el a diákságot. Egyiknek így címezte: N. N. Piusgimnázium, *Madár-utca.* Ily dicsőségre jutott már a Madár, hogy Pécsen egy utcát neveztek el róla.

Krónika.

Eltompult lúdtollam ámbátor nehezen leend alkalmas arra, hogy méltó sorokban örökítse meg a temérdek piusbéli diák viseletes dolgait, mindazonáltal bízva a krónikások hagyományos szerencséjében, szárnyaszegett pegazusom ily rigmusokat zeng, nyájas olvasóm, füledbe, melyeknek ájtatos figyelemmel kísért szíves meghallgatását alázatosan kéri

az elaggott írődeák.

Anno 1925 Szent Iván havának 29. napján.

Prologus.

Levészem a tollat immár az fülemrül
S ajkamról sok rigmus tífelétök csendül
Folytatom sok deák derék krónikáját
Leirván annak erényét, hibáját
Mivelhogy itt vagyon a végzetes óra,
Kinek füle vagyon, hallgasson a szóra.

Bőjtelő, avagy Februárius hava.

4. Bizonyítványosztás kellemetlen képe
A diákszívekben még mindig kísérté
Aki görbe jegyet az passzusban látott
Görbe szemmel nézte aznap a látott.
5. Új ájtatossággal ülték ma az estét
Ép oly buzgalommal, mint ahogy megkezdtek
Első péntek előtt lenn a díszteremben
Az egész intézet volt ott egyetemben
Nem is volna szép ha egys ottan nincsen
Adjon áldást mindig a Piusra Isten.
8. A furfangos kedvet a mozi ápolja
A legbusabbat is kacajra hangolja
Ilyet jót mi bizony már régen neveltünk
Nem bántuk meg soha, hogy jegyet is vettünk.
17. A nagy magyar író emlékére máma
Kitett magáért a zenekar, dalárda
Lelkünk szebb időkre vissza-vissza gondolt
S ünnepeltük szívből a nagy mesemondót.

22. Amint víg karnevál hozzánk beköszöntött,
Lett nagy riadalom az ifjuság között;
Hire járt, hogy Pécsnek lesz magas vendége,
Látogatni eljön *Albrecht* Öfensége
Készülődnek nagyban az ifjú színészek,
A sok drukkolástól lámpalázban égnek,
Megjött a főherceg, örült játékuknak,
Alig szakadt vége a vidám tapsoknak.
23. Három délutánján eme kedves hétnek
Szindarabot adtak fényes közönségnek
Dörgött a tapsorkán, viharzott a láрма
Ettől édesebb lett a diákság álma.
Szinre került vala ama „Kéményseprő”
Kiben tündökölt sok kiváló szereplő,
Áztán „Két medikus” kacagtató tettét
Előkelő urak ugyan megnevették.
25. Am a víg napokra nagybőjt beköszöntött
És ismét a régi fegyelmézött rönd lött.

Böjtmás, avagy Mártzius hónapja.

- Nem sok újság történt a böjtnak havában
Legfőllebb ha néhány tanár noteszában
Szekundák születnek, szekundák meghalnak
Így akarták eztet magasabb hatalmak.
15. Ujdonságot csakis idus-napján értünk
Mikor szép ünnepély lett vala a részünk.
A hazafiasság öröktűzű lángja
Itt is ápolva van, amint azt kívánja
A hazaszeretet s az isteni törvény
Mely ez intézetben él most és örökkén.
25. A Szeplőtelennek nagyszámú lovagja
Hüségesküjét ma az oltárra rakja
A szent Pátrónának kegyeit megnyervén
Áldása is lesz majd hú deáki térvén.
28. Ilyen kivonulást még senkise látott
Mennek a lötérre vasmarkú deákok
Hogy majdan az ország tiszta ifjusága
Felkészülve legyen nagy leszámolásra.

Szent György, avagy Április hónapja.

4. Végre mégis eljött későn is korán is
A diák sziveknek, amely szent oázis
A vakációnak sebesszárnnyú képe
Valóságként lép ma a deák élébe.
Hazamegy mindannyi a szent ünnepekre
Pihenést hozni a fáradt idegekre.
14. Am csak tíz napig tart e sok kedves ünnep
És a víg játékos napok is eltűnnek
Be kell jönni, bárha facsarodott képpel.

20. 21. Éme napok alatt nagy a mozgolódás
S a studiumokban vagyon eltolódás
Mert tartanak vala az orchester próbák
Eltűnnek a csendes, hétköznapi prózák.
25. Jönnek Kalocsáról, jönnek sok deákok,
Hogy megbámulhassák azt a szép világot
Melyben élnek vala a sok püszisták
Kiknek testvérei az jó stefanisták.
29. A sok fiatalok között van egy csapat
Mely megevelt babból temérdek fazekat
Mivel pedig őket szeretik hiába
Exportálják mindet két külön szobába.

Május, avagy Pünkösöd hava.

4. Flórián napjakor ünnep van mindnyánnak
Vendégséget csaptak aznap a bandának.
10. Lassan, lassan közelg, miről ir e versem
A „Magyar Jövő”-től hirdetett dalverseny
A szép hanguak közt, akik csak bevállnak
Buzgón igyekezve szépen kornyikálnak.
Dagadt vala keble a karmestereknek
Remélvén, hogy csodát mutatnak be Pestnek.
22. Csakhamar el is jött az a rég várt óra
Mikor sok deák jön nagy találkozóra.
Oh a dalosverseny, gyöngye erre tollam,
Hogy azt rigmusokba foglalván leírjam
Csak azt említem meg, hogy sok díjat hoztak
Szoborral, serleggel vígságot okoztak.
27. Május hava sok szép napot szerzett nekünk,
Megtisztelte minket Kúnó miniszterünk,
Diszruhában, fénylő hangszerekkel várjuk,
S rázendít a banda, amint jönni látjuk.
Kedvesen mosolygott s öröme telt benne,
Mikor a zenészek fújtak lelkesedve,
Majd megtapogatta Nett Marci ütérét:
A históriából szerzett ismeretét.
31. Éme hónap végén az sok tanulásba
Bele-bele szólt a jókedv kurjantása
De azért csak mégis összeszórólt fejjel
A közelgő évvég van számos keservvel.
Immár eljött napja az vég-drukkolásnak
S eképen tünik fel junius hó másnap.

Szent Iván, avagy Junius hava.

7. Junius havának nevezetessége
És a tornatanár szive büszkesége
Mi is lehetne más, mint a tornaünnep,
Hol minden tornászok erőben kitűnnek.

16. Most vagyon a harcok legsúlyosabb pontja
A sok tudományt a kérdezett úgy ontja,
Hogy a rajzteremnek minden ablakára
Borús felhőként a halálmadár szálla.
Fekete szekunda feketéllik nékik
Imígyen folynak a szörnyű érettségik.
No és hát a végén? — hej de derüs arcok
Rajtuk a jókedv és a boldogság harsog.
Mennek nemsokára ki erre ki arra.
Azután bucsúzás, nem tettedet könnyek
A vén deákokból mégis csak kitérnek.
17. Junius tizenhét emlékezetes nap,
Két öreg növendék nagy kitüntetést kap.
Farkas J.-t, Hábedlit papokká szentelték,
Kérjük rájuk buzgón Szentlélek kegyelmét.
20. De még vissza van az év egy fontos napja
Midőn minden diák érdemét megkapja.
Az évszárón ki pénzt kapott, ki medálját,
Látszik, hogy a fiuk a sarat megállják.
23. Megállják bizon, sőt még jó Olaszhonba
Zarándoklatra ma megy a rezes banda.
Hiába erőlködsz, hiába is, talján,
Van itt ész a magyar kalapjának alján.
Van ambazsur és van csillogó parádé
És a hangszereken aranyos pomádé.
29. Örül a diákság, — s a halál angyala
Könyörtelen egy kis fiút elragada
Leszakított egy szép fejlődő virágot,
Élte tavaszánál, ki többet nem látott.
Elvivé magát szülők fájdalmára
Nágel Géza elsőt az égi hazába.
Buzgó szeretetét, törhetlen szorgalmát,
Jellemes életét bőven jutalmazák.

Epilogus

Most pedig ezentúl nem írok meg többet
Irhattam még vóna jobbat is mög szöbbit.
De az igazságot mindenkor megmondtam
Kissé hosszadalmas is csak ezér vótam.
Kedves olvasóm, hát emlékezzél arról
Aki mondok sokat deákul, magyarul.
Mostan befejezem minden mondókámat
Isten segítse meg jó magyar hazánkat!
Ámbár sok a hibánk, ámbár sok a vétünk,
Nagymagyarországot adjon Isten nekünk!

II. B. o. *P. Baják* (hittan, magy., lat., német), *P. Pinzger* (földr., termr.), *M. Tlucskó* (math.), *P. Adamszky* (rajz).

II. A. o. *M. Gyenis* (hittan, magyar, latin, német, földrajz),
P. Zborovszky (termr.), *P. Thalhammer* (math.), *P. Adamszky* (rajz).

I. B. o. *P. Alaker* (hittan), *P. Spreitzer* (magy., lat.), *P. Pinzger* (földr., termr.), *M. Tlucskó* (math.), *P. Adamszky* (rajz).

I. A. o. *M. Róthy* (hittan), *P. Drebitka* (magyar, latin),
P. Zborovszky (földr., term.), *M. Tlucskó* (math.), *P. Adamszky* (rajz).

A Pius-internátusban: *főfelügyelő*: P. Polónyi Ferenc,
felügyelők: M. Keller János, Peller Béla, Reöthy Konstantin,
Tóth Mihály, Varga László.

Éltávoznak Katocsára: P. Kerling J., P. Ambrus I., P. Gulyás
Ferenc, P. Fónay G. *Innsbruckba*: M. Polgár, M. Hunya, *Érdre*:
P. Timár, még meg nem állapított helyre: M. Litványi és M. Petrich.

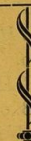
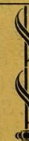
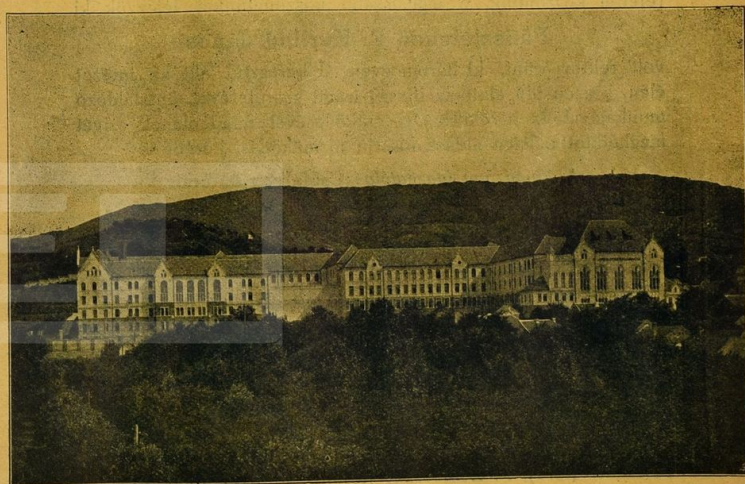
Figyelmeztetés. A tankönyvek a III.—VIII. osztályban
megmaradnak e négy kivétellel: III.-ban *Pirchala* Latin nyelvtana
lesz, VI.-ban *Matuszka* Erkölcstana, VII.-ben *Schütz* Egyháztörté-
nélmé és *Dávid* Herodotosa. II.-ban változik a latin nyelvtan
(*Pirchala* lesz), a földrajz és természetrajz (szerzője még bizony-
talan) a többi marad. Az I. osztályban csak a katekizmus, föld-
rajzi atlasz, számtan és geometria marad meg, a többi könyv
változik.

Egy budapesti antikvárius könyvgyűzéssel árasztja el az ifjúságot.
Jegyzéke nem megbízható. Használt könyvet látatlanba ne vegyetek!

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

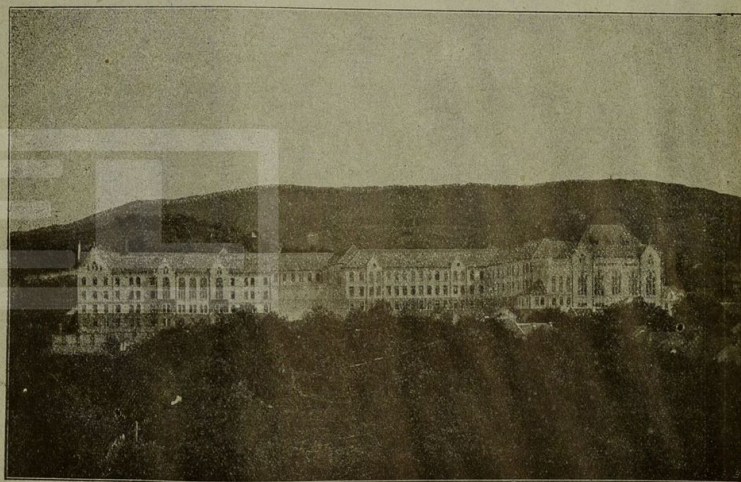
1926.

TIZENKETTEDIK SZÁM.

FEBRUÁR.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT,

TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1926.

Mecsek Alján

A pécsi Pius-kollégium lapja.

1926.

Tizenkettedik szám.

Február.

Üdvözlő beszéd.

Mondotta a jubileumi ünnepségen Főtisztelendő SOMOGYI JENŐ rektor.

Nagyméltóságú Érsek Úr! Kegyelmes Atyánk!

Díszünnepélyt rendez ma a Pius. Nem mintha különösen diszes lenne az ünnepély műsora, hanem, mert diszt ad az ünnepélynek egy jubileum, Nagyméltóságod húszéves püspöki jubileuma.

Tél volt akkor, húsz esztendő előtt ilyenkor. De melegek voltak a szívek, meleg volt a pécsi egyházmegye szíve s szeretettel várták már örökebe az apostolok új utódját, az új püspököt. És ő jött; onnan jött az örök városból, ahol az apostolok lelkét szívtá magába; jött a szent kenet friss illatával; jött nagy buzgósággal és még nagyobb szeretettel. Jött, hogy négyszázezer hívőnek atyja legyen és nagy szívébe belefért mind a négyszázezer, vágyódásának, szeretetének kedves tárgya lett valamennyi.

Szép a szabad természetnek minden virága, de mégis van köztük legszebb. Fényes az égen minden csillag, de mégis van, amelyik fényesebb mint a többi. Az emberi szív virága a szeretet, az emberi lélek csillaga a vágy. Van benne sok virág, van benne sok csillag; sok mindent szerethet és sok mindent kívánhat az ember; de van, amit legjobban szeret és van, amit legjobban kíván.

Kegyelmes Atyánk szeretete is átfogta az egyházmegye minden szükségletét, nemes szíve segíteni kívánt mindenütt, ahol meglátta, hogy segíteni kellene. De mintha legjobban mégis a jövő virágát, az ifjúságot szerette volna, mintha legjobban ennek az ifjúságnak megfelelő nevelését kívánta volna.

És ezért született meg a Pius. Itt ahol áll, ahol Kegyelmes Atyánk atyai szeme előtt furakodtak bele alapjai a földbe, ahol Kegyelmes Atyánk örömteli tekintete előtt emelkedtek a magasba falai, ezek a falak, amelyeknek minden téglájába bele van égetve, hogy: Zichy Gyula gróf, pécsi püspök, nagyon szerette az ifjúságot.

Talán nem szerénytelen az állítás, hogy Kegyelmes Atyánk húsz éves püspökségének egyik legsúlyosabb alkotása a Pius. És azért ennek a húszéves jubileumnak ünnepséséből méltán kértünk részt mi. Igaz, hogy még csak egy évtizede áll ez az intézet. De

a tizenegy esztendő minden pusi deákja ma itt van Kegyelmes Atyánk előtt és hálatelt szívvél mond köszönetet mindenért, amit nekik az intézet által nyújtott. De itt vagyunk mindnyájan mi is, akik az intézetben működünk és az ifjúság hálaája mellé leteesszük bensőséges köszönetünket azért a nagy atyai szeretetért, amelyet velünk szemben tanúsítani mindig oly kegyes volt.

Áldja meg a jó Isten Kegyelmes Atyánkat, nyújtsa hosszúra drága életét, tegye nagyon áldásossá főpásztori működését és engedje meg, hogy soká sok öröme legyen minden alkotásában, de különösen hűséges édes gyermekében a Piusban!

Te iubilantem salutamus!

Kegyelmes Atyánk, mi kicsinyek és gyengék vagyunk ahhoz, hogy a Te jóságodat megköszönhessük, szeretetedet viszonzni tudjuk, pazar bőkezűségedet méltón megháláljuk. Nagy örömnepünk van. Húsz éves fényes főpásztori pályafutásod jubileumán csak érezni tudjuk azt, amit szavakba önteni képtelenek vagyunk. Örülünk, amennyire csak a gyermeki szív örülni képes. Gratulálunk érzelmeink őszinteségével és melegével. Imádkozunk, hogy hálát adjunk az Úrnak, amiért téged oly hűséges képmásává alakított és ennyi éven át megőrzött nekünk. Könyörgünk Hozzá, hogy még igen sokáig tartson meg a mi boldogságunkra, Egyházunk javára és szegény kis hazánk vigasztalására.

Mennyi, mennyi jót is tettél velünk! Megteremtetted nekünk ezt a kedves, meleg fészket, a mi büszkeségünket, melyet széles e hazában Rólad ismernek, melyben mindig a Te aranyos, nagy szellemed megtestülését látjuk.

Oly jó nekünk a Pius fehér, tiszta legkörebe nagyra nőni! Oly jó nekünk, hogy a mai világ fojtó, gyilkos homoksvatagjában életre hívtad számunkra ezt a nagy oázist, ahova eltikkadtan menekülhetünk. Igen, ha fulladozunk, itt mindig újra üdén tájulhat ki lelkünk. Ha szomjúság kinoz, ha a bűn pusztító számumja üldöz, a Piusban tárt karokkal vár ránk a Te örökös szellemed, hogy a szomjanhalót felüldítse, a fáradtnak pihenést nyújtson s a tovább utazót megerősödvé bocsássa a sivatag-élet nehéz ösvényére.

Ne gondolja senki, hogy a többi nagyszerű alkotásról, a nem csekély számú testvérintézetéről, az egyházmegye és papság katolikus lelkületének emelésére irányított apostoli munkáról, a magas állásban meghatóan egyszerű és áldozatos élet nyújtotta vonzó példáról megfeledkezünk. Nem, mi mindezekre igazi gyermeki örömmel és büszkeséggel gondolunk, de azt hisszük természetes, hogy Kegyelmes Atyánk képe szívünkben első sorban annak a páratlan jótéteménynek keretében van foglalva, amelyet velünk gyakorolt.

Kegyelmes Atyánk, az Üdvözítő ifjúságot megváltó szavait — „Engedjétek hozzám jönni a kisdedet!” — a Pius és a többi intézetek létesítésével a legmegadóbban köbe vésted s ez isteni szavak fakasztotta áldást száz meg száz ifjú lélekre árasztod. Mi ennek kellő értékelésére és meghálálására elégtelenek vagyunk. De szilárd meggyőződésünk, hogy százszorosan megfizet majd helyettünk Az, akinek Szívébe neved kitörőhatalenül van beírva.

Az emlékezés ünnepén, a szeretett Pásztor és Atya jubileumán jókívánataink, s gratulációink füzérét át akarjuk fogni az másdög szálaival s azért kérjük a főpapok Legfőbbjét, hogy nagy reményünket engedje beteljesedni: a mi jóságos Kegyelmes Urunkat még nem egy ilyen kettős decennium ünnepelésének kegyelmében részesítse.

Vigeat, floreat ad multos annos!

A Pius-gimnázium ifjusága.

Jubileumi ünnepélyünk.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő Zichy Gyula gróf, kalocsai érsek, pécsi apostoli kormányzó Urnak 20 éves főpapi jubileuma alkalmával 1925 dec. 6-án díszünnepélyt rendezett a Pius-gimnázium. A válogatott zeneszámokkal élénkített műsor fénypontjai R. P. Rector ünnepi beszéde, P. Hörll Gyula S. J. alkalmi ódája és egy 4 felvonásos történelmi színmű voltak.

A szindarabot P. Kerling János S. J. írta, címe: Hadúr vagy Kereszt; maga a cselekmény Sz. István király idejében játszódik le. István király fővezérének, Wencelinnek idősebb fia vérgisértette Bulcsút, Kupa pogány vezér volt hívét. Bulcsú nagy haragra gerjedt és fölindulásában kioltotta az ifjú életét. Wencelin fővezért előbb meghitt barátság szála fűzték a vitéz Bulcsúhoz, de elkeseredve fiának kimúltán, börtönbe vitéi Bulcsút és ennek fiát, az ártatlan Magort; sőt kinaik gyarapítására megölt fiának holttestét is a börtönbe vitéi. A büszke, de a dohos börtöni légtől és fia szenvedései láttára megtört Bulcsú kínzó lelki fájdalomban már-már megfojtja szunnyadó gyermekét, hogy megkímélje a reánehezédő sanyaruságtól, de visszariad tetteől, midőn hallja, hogy fia álmában önmagát ajánlja föl áldozatul atyja megtéréséért és megmenekülése kieszközléséért. A kínzó bizonytalanságban mintegy váratlan reménységár titkon megjelenik Wencelin ifjabb fia, a nemeslelkű Radó és közbenjárását igéri atyjánál. Wulftram, Wencelin tanácsadója, meghiúsítja Radó minden fáradozását és jóakarátát. Radó ezután sem szűnt meg a kiengesztelődés létrehozásán közreműködni, de midőn egy alkalommal saját jegyesének, Irénének, aki Bulcsú leánya volt, nevét is szóba hozta, Wencelin bilincsbe vereti és börtönbe zárátja. Majd később jobban megfontolva a dolgot,

magához hivatja fiát és bátyja holttesténél vérbosszú fogadására akarja kényszeríteni. De Wencelin vad indulatosságán győzedelmeskedik Radó elszánt vonakodása: meglágyítva atya szívét, a foglyok szabadonbocsátását eszközli ki tőle. Midőn azonban Wencelin értesül, hogy fia már előre kiszabadította a foglyokat, föltámad benne fékentartott bosszúvágya és fegyveresei élén a szökevények üldözésére siet. A viaskodásban maga Wencelin halálos sebet kap, Bulcsú ismét fogságba esik. A haldokló Wencelinben hosszas tusa után a megbocsátás gondolata kerekedik fölül, magához kéri Bulcsút, kibékül vele és szabadlábba helyezi. Akkor a keresztény bosszú, vagyis a megbocsátás, annyira megindítja a pogány Bulcsút, hogy Irénét kész örömmel adja Radónak, magát pedig Krisztusnak.

A mesteri módon fölépített és következetesen végigvezetett dráma nagy hatást gyakorolt az ünnepélyen megjelent közönségre. Nagy elismerés illeti meg az elért sikerért *P. Pércsich Vincét*, aki fáradságot nem ismerve készítette elő és gyakorolta be a darabot, nemkülönben *Danis Jenő* színművész urat, aki teljes odaadással segédkezett a szindarab megjelenítésében és maga intézte a szereplők öltöztetését. Az elért sikerben nagy részük van az ügyes, jól begyakorolt és biztos fellépésű szereplőknek is. Wencelin nehéz és komoly szerepét *Paál Ödön* VIII. o. t., fiának Radónak hol fölemelő, hol tragikus alakját *Brunner Endre* VII. o. t. P. i. jelenítette meg kiváló ügyességgel és mély átérzéssel. A büszke, meghajolni nem akaró Bulcsú lelki harcát *Szilgy Ádám* VII. o. t. P. i. tárta elénk kiváló játékkal. Önfeláldozó fiának, Magornak, kiváló alakítója *Náray Szabó Iván* VII. o. P. i. volt. Wulfram fontos szerepében *Sker-gula István* VIII. o. t. P. i. mutatta meg pompás színjátékoszi tehetségét. *Gesztesi Károly* VIII. o. t. pedig Kabos, az öreg várparancsnok, becsületes, vonzó lelki világát játszotta meglepő átérzéssel, míg *Huth István* VIII. o. t. P. i. Atának, az egyszerű szolgának szerepét adta kiváló sikerrel. Az őrség és a katonák kisebb szerepében *Villi* VIII. o. t., *Fernbach. Czimber, Mersich* VI., és a két apródében *Rónay s Timkó* III. o. tanulók működték közre. *P. Hörl Gyula* alkalmi ódáját *Rudnay András* V. o. t. szavalta mély átérzéssel.

A Pius immár nagyhírű zenekara is nagyban emelte az ünnepély fényét precíz játékkal. Sorra kerültek: 1. Erkel F.: Hunyadi László; 2. Schubert: Am Meer; 3. Bizet G.: Intermezzo; 4. Volkmann R.: A jónő; 5. Vrték J.: Zichy Induló. Ez ügyesen összeválogatott zeneszámok gyönyörű, a legapróbb részletben is kidolgozott finom előadása *Horváth Mihály* karmester úr szakavatott vezetését dicséri, míg *Niedermayer János*, a Pius-Internátus jeles zenetanára, Schubert: Am Meer című darabját adta elő nagy sikerrel a vonózenekar kíséretével.

Székely Gyula VIII. o. t.

Mi nekünk a Pius?

<i>A Piusunk a boldogság Öröközöld szigetje, És a visszatükrözött menny Földi éden kertje. Tünde partját hit és tudás Tengerárja mossa, Szép virági az erények Gazdag rózsabokra.</i>	<i>A Piusunk mint a mennyből Néz ránk mosolygva, Gondviselő szerete Derűjét ragyogva. Anyaszeme csillagával Belát minden szívbe, Földi pályánk útjaira Vezérfényét hintve.</i>
<i>A Piusunk az üdvöhoj, Égbe törő sarka. Kormányát a Mindenható Áldott jobbja tartja. Ezer Scylla, Karibdisz közt Bizton visz a révbe, Vitorláján fennen ragyog Jézus Szíve képe.</i>	<i>A Piusunk ragyogó nap, Jótekonny varázssal Éltet, növel és melegít Titkos szent áldással. Gyermekire folyton árad Nevelő szent fénye; Sorra fakad a bimbókból A haza reménye.</i>

A nagy hajnal.

A pokoli sötétségű világejtszakára egy szebb jövő hajnalhasadását szomjazzuk. Krisztus egyháza is végigszenvedte e sötétséget, jóllehet isteni Alapítója ott pihent a hajócskán a komoran zúgó, tomboló viharokban is. De most elsimult a tenger tarajos hullámlása s várjuk az új életet adó hajnal pirkadását.

A természet törvénye szerint akkor is ránk virrad a jövő hajnala, ha ölbetett kezekkel, álmos szemekkel nézünk Napkelet felé. De nem, nekünk nem szabad ily tunya tétlenséggel bevárnunk a felénk rohanó jövőt, nekünk megfeszített izmokkal dolgoznunk kell a krisztusi szebb jövő kiépítésén. Arról van szó, minő lesz az éjtszaka után Krisztus országának reggele. Arról van szó, hogy kik lesznek nagyobb számmal a lelkes építők-e, vagy a dühös rombolók. És ezért a vitát elsősorban az fogja eldönteni, kinek sikerül az ezer millió kulturálatlan pogányt megnyernie.

És itt sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a sötétség fiai sokkal többet dolgoznak, mint a világosság gyermekei. A protestáns World Missionary Atlas (1925.) szerint a protestáns hithirdetők száma 1903-ban az egész világon volt 15.278, míg 1925-ben már 29.049. Megnyertek a protestantizmusnak 1923-ban 2.235.303 pogányt, 1925-ben 3.613.407-et. A múlt évben a mis-

siók javára adakoztak 69,555,140 dollárt. Egy évben annyit, amennyit a katolikusok sok éven keresztül nem hoztak össze. Óriási tehát a munka, amely a katolikusra vár. Mi magyarok sajnós, a misszió-ügyben eddig a legutolsó sorban állottunk. De most mindenkinek ki kell vennie a maga részét a munkából. Félre senki sem állhat, mert a közömbösek gyengítik saját testvéreiket és viselkedésük bátorítja az ellenelet. A régi világ tüztengerben omlik hamuvá, a lélekégésben a lélekmentés mindenkinek szent missziója. Nem szabad az egész munkát arra a 13000 kath. misszionáriusra és kétszerannyi segítőtársra hagyni! Kis fiúk és nagydiákok, a lélekmentők, a XX. század keresztesei közé, ha másnak nem, legalább trénnel és tartaléknak nektek is be kell állnotok. Nézzétek lelketek anyját, az Egyházat! A semmiből, az alamizsnából évente 80—100 millió aranykoronát áldoz a missziók céljaira. S hogy vérzik a szive, hogy többet nem adhat. Mily fájdalomban győtrődik, mikor hős fiait és leányait siralmasan nélkülözni látja a részvetlen pogányság gyilkos sivatagjában. Mindenét elvették saját gyermekei. A nagy hitterjesztő vállalat, a Propaganda Fide összes vagyonára rátette kezét az olasz állam. Nem okoz-e mélységes szomorúságot a Szentatjának az anyagi eszközök hiányának leverő érzete, mikor mi katolikusok hivatalosan csak évi 25 millió aranykorona gyűjtést tudunk felmutatni a protestánsok 70 millió dollárjával szemben? Nem érzed-e magyar ifjuság, hogy rajtad áll a jövő, hogy neked kell apáid sajnálatos hanyagságát helyre ütnöd? Ti lesztetek, fiúk, a Krisztus-ország hajnalfakaszói, ha felértétek hivatástok nagyszerűségét, ha a missziói mozgalomban leghátul kullogó hazánkat fiatalos lelkesedétek megragadó erejével kiemelitek a tompa közöny érzéketlenségéből.

Az idei vatikáni missziókiállításán egy öreg ember járt pavillonról pavillonra lázas türelmetlenséggel keresve valamit. Egyszerre csak zokogva esett térdre egy kép előtt, amely az alszakai hómezőkön 1923-ban megfagyott jezsuita misszionáriust, P. Ruppertet ábrázolta, amint holtan dermedve fekszik félig betakarva a hólepel gyilkos szemfödőjével. Megkérdezték az öregét, miért zokog és imádkozik ott. Csak ennyit válaszolt: „A fiam volt, én ennek az apja vagyok!” Ime egy eset a sok száz és ezer hősiesség áldozat közül. — Amíg azonban számtalan édesapa és édesanya legdrágábbját áldozza a lélekmentés nagy munkájára, amíg a mi hős misszionáriusainkat az alszakai hideg, a Kongó sárgaláza, a belpoklosság és ragadozók tizedelik, míg e pompás férfiakat és nőket mukdeni császársirok árnyékában izekre szabdalják vagy a Fidzsi szigetek pálmatorzseinél halálra nyilazzzák azok, akiket üdvözíteni akartak, addig mi nem restel-nénk gyáva nemtörődömséggel a hitvány kényelem párnáin heverészni s csak kisujjunkat is segítségükre érdekükben megmozdítani.

Ne vonjuk le még a végkövetkeztetést! Nézzünk még mélyebben a missziók életébe. Annak a rendnek, amely a Pius

vezeti 3484 tagja dolgozik a tengerentúli pogány világrészekben vagy ezeknek országaiban. A jezsuita hithirdetők közül 92 vértanút avattak boldoggá, illetőleg szentté és 152 vértanúnak boldoggáavatási pöre van folyamatban. Jelenleg Indiában, Kínában, Amerikában, Japánban, Afrikában és Szíriában a rend tagjai 8 egyetemet vezetnek, 47 középiskolát, 52 ipariskolát és 7413 népiskolát; ehhez kell számítanunk még vagy 20 szemináriumot. A missziós-területeken van 14 könyvnyomdájuk, 6 csillagvizsgáló intézetük és mindezek koronájaképpen a felebaráti szeretet nagy intézményei: 41 kórház, 107 árvaház, 133 gyógyszerház és 20 belpoklostelep 8000 belpoklossal.

Ime néhány rideg számban bemutatva egyetlen szerzetesrend remek erőfeszítései a világmissziók végtelen frontján. És ti nem tudnátok áldozatot hozni ily fontos ügyért, milliók lelki üdvéért?

Magyar diákok! Az Egyház nagy keresztshadjáratot hirdet. Valamikor Clairveaux-i sz. Bernát tömegesen művelte csodáit, hogy ezzel és ellenálthatatlan szavával minél többeket lelkesítsen a kereszties hadakhoz való csatlakozásra. A mai keresztsháborúnak nincs szent Bernátja, mert nagyobb csoda, megindított szónoklat a mi hithirdetőink hősiesség munkája és életáldozata. Ne hagyjuk őket magukra! Édesítse és könnyítse meg emberfeletti fáradozásait és szenvedéseiket az a tudat, hogy ti könnyűvérű, gondtalan magyar gyerekek valahányszor rájuk gondoltok, elkomolyodtok legalább néhány pillanatra s annak a pajkos diákszívnek mindig lesz az ő számukra lelkesedése, pár buzgó fohász, néhány apró áldozata.

Missziós mozgalom a Piusban.

A Pius ifjusága hamar megértette a missziós-ügy fontosságát és a Mária-kongregáció keretében buzgólkodott ennek előmozdításán s mindjárt a megalapítás évétől kezdve lelkes tagjai fáradhatatlan buzgalommal munkálkodtak a missziók érdekében. Szorgos ifjak gyűjtötték e két dolgot különösen: a staniol-lemezt és bélyegét, amelyet aztán értékesítettek. A jösvívű diákok apró adománybaiból befolyt összeget néger gyermekek kiváltására fordították. S azt hiszem, ez elég hála adományaikért. A missziós folyóiratok révén a missziós szellemet plántálták az ifjuság szívébe a buzgó tanárok és ennek a szellemnek minden szónál ekesebb bizonyosága a sok adomány és pénz, amelyet a misszióstelepekre küldtek.

A misszió pártolás különös módon fellendült akkor, amikor P. Lischerong Gáspár állt a kongregáció élére. A buzgó szerzetes nem ismert sem fáradságot, sem akadályt ebben a tekintetben. A missziós felolvasásoknak se szeri, se száma, amelyeket ő tartott különböző egyesületekben. Megmozgatta

nemcsak városunkat, hanem az országot is a szent ügy érdekében. Hullámzásba hozta az egész ország katolikus népét, amely adományait ő hozzá küldte ide Pécsre. E mozgalom a mult évben is gyűjtést rendezett országszerte, amelyből intézetünk is kivette méltón a részét, a nemes versenyben második lettünk. Ugyanis a Pius-kollégium utján 24 millió K gyűlt össze, azonkívül több láda bélyeg és egyéb adomány. Áldozatos prézesük és tanáruk példáját követték a kongreganisták és a többi ifjak, úgy hogy ebben az időben állt legmagasabb fokon a missziós mozgalom. Megmutatta a Páter, hogyan kell dolgozni Isten országának terjesztésén, de legszebb bizonyítéka apostoli szívének az, hogy maga is elment Amerikába, hogy hirdesse az evangéliumot az ott élő magyar testvéreknek, továbbá a pogányoknak és eretnekeknek.

Azonban mi sem akarunk lemondani az elődök taposta utakról, különösen most, hogy az egész országban központilag megszervezték a missziós mozgalmat. Követjük az áldozatos lelkű elődök példáját, a kik bámulatos szorgalommal és kitarással szolgálták a nemes ügyet. Hozzánk is eljutott Ó Szent-sége XI. Pius pápa szózata, amelyben a missziók támogatását hangsúlyozza: „Hogyha csak egyetlenegy lélek vész el a mi lanyhaságunk miatt, vagy mert hiányzik bennünk a kellő nagylelkűség, hogyha csak egyetlenegy hit hirdetés kénytelen abba hagyni a munkáját, mert nélküli a szükséges segédeszközök, melyeket mi számára megszerezhetünk volna, ez nagy felelősség, melyre életünk folyamán bizony nem gondoltunk eléggé.”

A felelősség nagy ebben a tekintetben és Isten számon fogja kérni egykor, hogy hozzájárultunk-e az Ő országának terjesztéséhez és az ő dicsőségének emeléséhez. E felelősség érzetében indítottunk meg ez évben is a missziós mozgalmat. A nemesen gondolkodó lélek tanujelét adták a piusi diákok, mikor most a vakációban magukévá tették a missziók szent ügyét. Igazán szép példát adtak nekünk azok a növendékek, akik buzgón munkálkodtak és gyűjtötték a könyörületes emberek adakozásait. Buzgólkodásuk eredménye az a hatalmas pénzüösszeg (7,964.500 K.), amelynek gyűjtésében a kül. (4,016.400 K.) és beltanulók (3,984.100 K.) egyaránt kivették részüket. A missziós mozgalomban való részvételt a Mária-kongregáció megkönnyítette az ifjúságnak. Két egyesületbe tömörültek a hitbuzgó ifjak; u. m. a felsősök: a Hitterjesztés Egyesületébe, az alsó osztályosok pedig a Szent Gyermekség Egyesületébe. A mozgalom élénkítését célozza a többféle missziós lap, amelyek a missziós ügyekről is tájékoztatnak bennünket.

A missziós gondolatot hathatósan ápolta bennünk a jan. 17-én tartott missziós szindarab. Betekintést nyertünk itt egy missziós-telep alapításának nehézségeibe; láttuk, mily óriási akadályokat gördít a hitterjedés útjába a pogány szokásokhoz való görcsös ragaszkodás, azután a csúf rabszolgakereskedés. Annál felelőbb volt a megtértek hű ragaszkodása hitünkhez

és a misszionárius atya lankadatlan buzgalma a lelkek megmentésében. De kedves emléket hagyott lelkünkben az a kis hajótörött spanyol fiú is, akinek egyetlen vágya szintén a hit hirdetés és a hajótörés következtében részt vesz a missziós élet egy mozgalmas napjában. Fokozta a hatást, hogy a szereplők mind jól játszottak. A gyűjtés eredménye 630.000 K. volt.

Végül ide iktatjuk azon tanulóknévé, akik a karácsonyi gyűjtésben leginkább kitűntek. Fichtner Oszkár, (500.000 K.), Maillott de la Treille György br. P. i. II. A. o. t. (421.500 K.), Mészáros István I. B. o. t. (393.000 K.), Lichtneckert Gyula P. i. I. B. o. t. (260.000 K.), Keller Ádám II. B. o. t. (240.000 K.), Jäger József I. B. o. t. (220.000 K.), Schmidt László br. P. i. III. A. o. t. (200.000 K.), Eyssen Imre P. i. III. B. o. t. (200.000 K.)

Vesztergombi János VI. o. t. np.

Az olasz testvérintézetek.

I. A gimnáziumban.

Immár másfél éve tartózkodom olasz földön. Idegen országban sok dolog meglepi az embert szokatlanságával, újszerűségével. Habár Olaszország nem esik messze hazánktól, mégis annyi új benyomást szerez az idegen, hogy alig győzi elraktározni. Hiába, az olasz egészen más temperamentum, mint a magyar. Egészen más a multja, kulturája, felfogása mint a miénk. Lényegesen más törekvések mozgatják mint a magyart.

Ezért bizonyára érdekelné fog titeket az olasz diákélet. Engedjétek meg tehát, hogy a Mecsek Aljában ez alkalommal bemutatam nektek az olasz gimnáziumot.

Ha sokban különböznek is az olasz diákok a magyaroktól, egyben mégis csak hasonlók hozzatok, mert itt sem nürnbergi töléssérel közvetítik a tudományt, de még csak nem is kanalizák, hanem csak csipetenként szedegetik, kinek lépesmézként, kinek, mint a betegnek a keserű pilula, úgy ízlik a tudomány. Akárcsak otthon nálunk!

Olaszországban is föltűnt az iskolai oktatás siralmas helyzete, azért a magas miniszterium itt is újabb meg újabb módszereket léptet életbe és ír elő, de igyekezete csak tapogatózás, rendeletei csaknem mind kéréséletűek. De bizony azért itt sem lehet boldogulni tanulás nélkül. Az olasz elemi iskolának csak 5 osztálya van, de már a negyedikből is a gimnáziumba léphet a kis talján, ha elmulott 9 éves és a központi vizsgálobizottság előtt elég értekné bizonyult. (A vizsgálobizottságok az olasz kerületek polgári hatósága által kinevezett tanításügyi testületek, felsőbb iskolába és osztályba csak az léphet, aki megmutatta, hogy ezen vizsgálobizottságok előtt is legény a talpán.) Az olasz gimnáziumnak is 8 osztálya van, de a három felsőbb osztályt

már liceumnak nevezik. Az olasz iskolának joga arra szorítkozik, hogy a tudománysozomjas ifjúságot előkészítik és fölterjesztik a vizsgálobizottsághoz azok nevét, akik előreláthatóan nem fognak vereséget szenvedni. A jegyeket az egyes vizsgálobizottságok adják és pedig függetlenül az intézetektől. A vizsga szóval és írásban történik.

Előadás a gimnáziumban és liceumban d. e. és d. u. van. A felsőbb osztályokban d. e. 3, d. u. 2 órát, az alsóbbakban 2–2 órát tartanak. Sőt, nemrég a csütörtöki nap egészen szabad volt, de újabban a boldog diákélet ezen lényeges járuléka is megszűnt, csupán az első osztályban tartották meg mutatóba.

Hittan a liceum két felső osztályában nincs, a többiekben is a szülők többsége dönti el, hogy legyen-e, vagy sem. Ez is újabbelejtű engedmény, mert még nem is olyan régen a hittan száműzve volt az iskolákból és magánúton kellett pótolni a hiányos ismereteket. Van-e *latin* — kerdezték bizonyára. Van bizony és épen olyan középponti a szerepe mint nálunk. De az vizgázáló lehet magyar diákársainknak, hogy az olasz diákoknak — tisztelet a kivételnek — épen úgy, sőt talán még jobban Achilles-sarka a latin, mint honfitársainknak. Pedig az olasz nyelv nagyon hasonlít a deákhoz, hisz ennek folytatása, utóda. Az *olasz nyelv* tanulása is kemény feladat, mert Itáliában igen sok az egymástól erősen elütő tájszólás, pl. a piemonti, szicíliai, szárdíniai stb. És még a felső osztályok is gyakran követnek el anyanyelvük ellen gramatikai merényletet — hol nem fordul ez elő? — mivel sok helyütt még nem honosodott meg az irodalmi nyelv. Egyesek vizgázálására megjegyzem, hogy a legtöbb olasz gimnáziumban *számtanból* nem írnak iskolai dolgozatot, hanem csak házifeladatokat készítenek. *Történelem* elsőtől kezdve van és a *földrajznak* is nagyobb fontosságot tulajdonítanak mint nálunk, mert még a harmadik liceumban is kötelező a tanulása. A gimnáziumi osztályokban egyáltalán nincs *természettan*; de a liceum mind a három osztályában tanulnak *filozófiát*, *fizikát* *kémiával*, *közgazdaságtant* és *természettan*at. A *szépművészetek* (festés, szobrászat, építészet) a liceum II. és III. osztályában sajátítják el.

Akkor van ám munka, ha elérkezik az annyira rettegett és mégis vágyott érettségi napja! Írásbeli *latin*, *görög* és *olasz* nyelvből van. Szóbeli e három nyelven kívül *fizikából*, *matematikából*, *filozófiából*, *történelemből* — és ki hallott ilyent — *tornából* tesznek. A tornaérettségi alól a kevésbé ügyesek könnyen megszerezhetők orvosi igazolvány fölmutatásával egy-kettőre megszabadulnak.

Erdekes az olasz diák! Ha *egyest* kap szomorkodik, a magyar hogy örül! Mi az oka? Itt a jegyekben igen nagy a bőség és választék; legjobb a tizes, legrosszabb az egyes vagy zéró. De egytől ötíg mind bukást jelent és így csak a tudatlanság árnyalatait tudják kifejezni nagy változatban. Évközben még a hatos is bukást jelent, de évvégén már nem.

A vizsga terheesebb mint nálunk, mert egészen ismeretlen egyének előtt folyik le; de van az olasz iskolai életnek kellemes oldala is. Aki évvégén valamely tantárgyból legalább *nyolcasra* áll és az írásbelije sem rosszabb a *hetesnél*, az felmentést kap a szóbeli vizgázától az illető tárgyból. Az pedig, akinek semmiből sem kell vizgáznia, rögtön megkapja bizonyítványát és vakációra egy teljes héttel meghosszabbodik. Milyen erős iramú tanulást végeznek a taljánok az évvégén, hogy a vizsga borzalmait elkerüljék, azt gondolhatjátok. Akinek nem sikerül, az annál jobban érzi a vizgázalat nyomasztó terhét.

A *prémiumot* itt is jól ismerik, de itt nincs elsőség az összesből és egy tárgyból 3–4 kap első érmet, 3–4 másodikat, sőt dicséret is kijut ugyanennyinek. A prémiumok más tárgyaktól függetlenek, még a bukott is kaphat, ha valamiben kitűnt. A kitüntéseket nem évvégén, hanem a következő év karácsonya táján osztják ki nagy ünnepélyességgel. A gimnáziumban és a liceumban diplomát adnak és a jó tanuló teljes tandíjmentességet élvez, pedig Olaszországban a tandíj aránylag jóval nagyobb, mint nálunk.

De csaknem elfeledtem írni a legfontosabb dolgról — a *vakációról*. Megvallom, hogy félek megírni, mert hátha megirigylitek, de a hűség kedvéért megteszem. Karácsonykor és husvétkor csak 8–8 napot, farsangra 3 napot kapnak, de ennek fejében az iskolai év csak október 16-á körül kezdődik s aki semmiből sem vizgázik, június 20-án már élvezi az iskolai év fáradságos munkája után a kellemes nyugalmat. Tehát a nagyvakációja körülbelül 4, azaz négy hónap.

Bizonyára érdekel titeket még az is, hogy mit is tudnak az olaszok rólunk, magyarokról. Hát bizony édes-keveset. A világháború óta kissé megváltozott a helyzet, mert megtanulták ismerni a magyar elszántságot és hősiességet. A magyar nyelv szerintük — ha ugyan gondolnak erre is — valamilyen furcsa német tájszólás. Igaz, hogy elfeledtem megírni, most pótolom: *németet* csak a kereskedelmiben tanulnak, de itt sincs előírva, mert az *angol* és a *német* között választhatnak. Magyarország szemükben köztársaság és pedig azon egyszerű okonál fogva, mert nincs — szerintük — királyunk. Hazánk és egyéb rszágok régi történelmét nem igen tanulják, azt mondják, hogy nem érdemes a fejben tartani, mivel az már igen régen történt. De azt már nagyon jól tudják, hogy a magyarok elsőrangú labdarúgók, lévén ők maguk is szervezélyes kedvelői a futballnak. A világháború előtt nem tartozott a kedvelt játékok közé, de most teljes szenvedélyességgel adják rá magukat, mintha csak pótolni akarnák az elvesztett időt és örömet. De az olasz diák nem képes higgadt, céltudatos tervvel játszani, pezsgő vére hamar túlhajtja a szabályokon, ezért a külföldi versenyekről csaknem mindig hosszú orral térnek haza.

Mit gondoltok, hol jobb? Itáliában vagy Magyarországon? Munka, nehézség akadály mind a két helyen van. Helyesen írja

egy híres olasz költő fiatal talján diákarbátjának: „Az út, amelyre lépsz, egészen kellemes és rózsával van behintve. Sokan fővist képzelnék oda, s meg is sérti lábukat, pedig a tövis csak a fejükben van. Örömmel tanulj és meglátod, nem vezettelek téves utakra!” Akármilyen szép is a kékeszölden csillámló tenger és az égbenyúló hegyek övezte örökzöld Itália, én nem irigylem senkitől, csak áldom az én Istenemet, hogy magyar vagyok. Isten Veletek, a viszontlátásra.

II. A konviktusban.

Az előbb röviden vázoltam a Jézus-Társasága alatt álló olasz gimnáziumokat. De e vázlatos kép is nagyon hiányos lenne, ha egyttal az olasz konviktusokról is egy-két szót ne mondanék. A világháború előtt minden középiskolája mellett Jézus-Társasága egyttal rendes konviktust is állított fel. A világháború következtében beállott tanárihiány és a nehéz gazdasági viszonyok azonban arra kényszerítették a szerzetet, hogy négy kivételével félkonviktusokká alakítsa át az eddigi konviktusokat.

A napirend az előadások következtében különbözik a magyartól, de csakis a felosztásban, mert a dótutáni gimnáziumi előadások más beosztást kívánnak. Hat órák kelnek és $\frac{3}{4}$, 9-kor pihennek le. A közbeeső időt ők is imával, szorgalmas tanulással és élénk játékkal töltik ki.

Az év elején ők is nyomtatott kis iskolai naptárt kapnak, hol az általános figyelmeztetéseken kívül jelezve van előre a havi kimenő, az iskolai és házi rend. A naptár feltünteteti egy-szersmind a szüneteket. Ezt a naptárt megkapják a szülők is. Így ha a mama kíváncsi, hogy a kicsike ebben a perben vagy órában mit csinálhat a nagy konviktusban, ebben az értesítőben könnyen utána nézhet.

Az intézeti lapok minden második vagy harmadik hónapban jelennek meg sok fényképpel illusztrálva. Sok reklámot is közölnek s így a nyomdaköltséget könnyen tudják előteremteni.

A Magisztereket is Páternek hívják.

Egy-egy szakaszban 30-nál több fiú igen ritkán van, különösen a nagyoknál. Ennek fő oka, hogy az olasz fiúk nagyon elevenek s a kötelességtudás nincs a vérükben. Vannak egyes városok, honnét a növendékek különösen sok munkát adnak a nevelőknek. Ilyen pl. Brescia. A bresciaiaknak szinte természetük a pajkosság.

A sok munka miatt az egyes szakaszmagiszterek mellett lehetőleg minden szakaszban külön kiségitő-magiszter is van. Sokszor világi papok, vagy klerikusok végzik ezt a teendőt.

A konviktusokban elemisták is vannak s ezek alkotják a IV. szakaszt. A tanítást itt világi tanítók végzik.

Az egyenruha kötelező s van külön nyári is.

Fűvözenekart az olasz konviktusokban igen ritkán találunk. Az orchester azonban majdnem mindenütt virágzik. Rómában

ezért a Collegium Massimo az évről ünnepélyekre az egész Olaszországban híres karabinierik bandáját kéri meg vendégszereplésre. A nagy ünnepélyeket ugyanott rendszeren az Augusteo színházban tartják.

Nyilvános előadásokat gyakran rendeznek. Megkönyíti ezt, hogy sok jó olasz ifjúsági szindarab van. Így pld. Torinóban külön nyomda van, mely folytonosan csak szindarabokat ad ki, még pedig külön leányok s külön fiúk számára.

Dohányozni a nagyoknak is legfeljebb 3—4-szer szabad az évben.

A félkonviktusokban a magisteri teendőket ritkán végzik Jézus Társaságának tagjai, hanem rendszeren világi papok, klerikusok, vagy az intézet világi tanárai.

Bent a konviktusban és az iskolában a félkonviktusok szürke könnyű köpenyt öltenek fel derékon övvel. Az ilyen félkonviktusok csak a nagy városokban lehetségesek, mert a növendékek majdnem mind helybeliek.

Az összes konviktusokban külön lelkiatya lakik, kit mindig felkereshetnek a fiúk s kinél majdnem mindenki végzi sz. gyónását. Lelki vezetés céljából külön legalább minden hónapban egyszer felkeresik a Pátert.

A játékok között persze a futballt szeretik legjobban minden konviktusban. Még a nagyok is annyira lelkesednek érte, hogy amikor tenniszeshetnének is, inkább futballoznak. Az intézetek között gyakran tartanak mérkőzéseket. Csapatuk legjobb játékosait magyaroknak hívják s evvel is kimutatják, mennyire elismerik a magyar főlynt.

A futball-túlzásnak egyik oka az is, hogy olasz eredetűnek tartják. Szerintük angol utazók Olaszországban láthatták és sajátíthatták el ezt a játékot. Mikor ott már idejét multa, akkor az angolok mint eredeti saját találmányukat mutatták be külföldön is.

A nagy vakációban is a konviktusban maradhatnak a fiúk. Ezt az engedményt néhol 30—40 is igénybe veszi. Két Páterrel vagy a tenger mellé, vagy a hegyekbe mennek s családiásan, gyorsan elmúlnak fürdőzés, csónakázás, napfürdő s kirándulások mellett az évközben nem egyszer nagyon is hosszú hónapok.

Nemcsak Magyar-, hanem Olaszországban is igen jól érzik magukat a fiúk a konviktusban. Ép ezért nem egyszer megesisik, hogy a kicsik nemcsak akkor sírnak, amikor megérkeznek s búcsúznak a k. szülőktől, hanem akkor is, mikor az év végén elhagyják az intézetet.

Mondragonében pár évvel ezelőtt Pater-hiány következtében a liceumot beszüntették. Mikor a konviktusok megtudták, hogy mit határozott R. P. Provincialis, deputációban kérték s könyörögtek, hogy próbáljon valahogy segíteni a bajon. Mikor a lehetetlen nem lehetett megvalósítani, legalább Jézus Társasága más intézeteiben kérték és nyertek felvételt.

Egy alkalommal diskurálás közben megkérdeztem az egyik

olasz konviktort, hogy mért olyan vidám s miért érzi olyan jól magát a konviktusban? Huncutkásan nevetett s így válaszolt:

„Jó a konviktusban lenni, különösen azért, mert akármilyen bajom is legyen, a lelkiatyám mindig kisegít.

Jó azonban azért is, mert a szakács Tisztelendő Úr igen jól érti a teendőjét s ezért meg igen kevés bajom van!”

Chieri (Torino) Casa S. Antonio.

Pethő Jenő S. J.

Virrasztva rátok gondolok.

*Nem tudja senki, el sem árurom,
Mily drága nekem egy zöld hegyorom:
Alatta zsong a rengeteg,
A bánya mormol, bűg a gyár,
De int a tornyunk messziről,
S a kis falu, mely visszavár.*

*Nem sejtí senki, féltve titkolom,
Mily drága kincset rejt az asztalom:
Ahányszor támlám felnyitom,
Szivem örömré gyűl megint,
Mert sok szakadt, nyílt könyv mögül,
Anyám, fényképed rám tekint.*

*Nem látja senki, kár elmondanom,
Hányszor kerül az álom ágyamon:
Ha éjtszakánként besikít
A szél a nyílt kéménylyukon,
Virrasztva rátok gondolok
Apus, Anyus, kicsi hugom.*

Az idei nagy vakációnk.

Fut az idő kereke és ismét a multté egy szép vakáció. Évről-évre beszámolunk kedves lapunk, a Mecsek Alján, hasábjain arról, hogy mi minden történt az egész, hosszú két hónap alatt. Sok újat nem mondhatok. Jó volt, kellemes volt, s szinte el sem kezdtek, már vége is volt.

Első szavam más nem lehet, mint — köszönet. Köszönet azért a sok fáradozásért, munkáért, szeretetért, melyet reánk fordítottak az egész idő alatt a jó piusi atyák. Ami jobban, szépen részünk volt, mindent nekik köszönhetünk. Isten áldja meg őket érte!

De térjünk már rá magára a tárgyra: miképen is telt el az idei nagy vakációnk.

Az iskolaév befejezte után rögtön megalakítottuk a szakos klubbot, mint a vakációi élet feltétlen szükségességét. Ez aztán, magába ölelt mindent, ami a szünidő alatt történt. Első sorban a *játékok*. Azonban ez évben az idősebbek kezdeményezésére egy új szakosztállyal bővült, s ez a *tennisz* volt. Sok tanácskozás után végre nyélbe ütöttük a dolgot. No csak ez kellett! Irtózatosan dühöngött a tenniszláz. A harmadik játszótérnek közelébe sem volt jó menni! Csak úgy harsogott a sok „play-ready.” Természetesen ebben az iramban nem maradhatott meg végig a buzgóság, hisz sokan el is utaztak, de azért elég sokan kitartottak mellette, egész a vakáció végéig. A többi szakosztály mind megmaradt. A krokett, a futball, az atlétika, az uszoda és a turul. Igaz, hogy az utóbbi csak a szünidő vége felé kezdett elhatalmasodni, de annál nagyobb volt a keletje, különösen a kisebbek között. E játékban, egy-egy nyalókéért órák hosszat képesek voltak küzdeni, s mondhatom, hogy a boldog győztes nagyobb örömmel ment a nyalókéért, mint annakidején az olympiai játékokban győztes görög a babérszörüért.

Nem szabad azonban megfeledkezni az *önképzőkorról* sem. Itt köszönetet kell mondanunk, népszerű érettségizettünknek. *Zala József* I. éves joghallgató úrnak, fáradozásáért és önfeláldozásáért, hogy az oly veszélyes és terhes elnöki tisztelet elvállalta. Hogy miért veszélyes és terhes, azt nem nehéz átlátni. Ugyanis neki kellett a sok mesét, szavalatot, értekezést behajítani az önképzőköri szereplőkön s bizony nem egyszer előfordult, hogy nem a legsimábban ment a dolog. De ugyan lehet-e egy vakációzó diáktól többet kívánni? Az önképzőkör rendezte a kisebb-nagyobb előadásokat is, amelyekkel a vakáció alatt felléptünk. Az elsőt mindjárt a vakáció elején tartottuk, a lelkigyakorlatot végzett „öregeink” tiszteletére.

A második Szent Ignác ünnepén volt. Ezen búcsúztunk el szeretett, távozó igazgatóunktól, Főtisztelendő *P. Kerling Jánostól* és a többi, távozó Páterektől és Magisteréktől és egyben üdvözöltük az új Reverendus P. Rectort, Főtisztelendő *P. Somogyi Jenőt*, új gimnáziumi igazgatónkat, *P. Cséfalvay Nándort*, és az új pátereket.

Végre a vakáció végén adtunk elő két szindarabot, zenés énekbetétekkel.

Zene és ének. Mint tavaly, úgy az idén is a vakáció elejétől kezdve virágzott. Sokszor felverte a piusi csendet a hatalmas ének és hegedűszó. De ez nem volt baj! Hisz tapasztaltuk a munka eredményét. Ezért külön köszönetet kell mondanunk, Főtisztelendő Magister *Litványi Györgynek*, hogy csekély hátralevő idejét, — mert sajnos ő is a távozók közt volt, — önzetlenül nekünk s ügyünknek szentelte.

Még csak egy dolog van, amiről szólnom kell s ez a *kirándulás*. Heti kirándulásaink bejártuk, lehet mondani, ismét az egész Mecseket. Nincs egy talpalatnyi hely az egészen, amelyet

kiváncsi püsi szemek nem láttak és fürgé lábak be nem jártak volna. Volt egy három napos kirándulásunk is *Kalocsa-Bajára*. Kalocsán megnéztük az egész várost, megismertük az ottani testvérintézetet, s annak híres obszervatóriumát; végül befejezőképen felejthetetlen murit csaptunk a kisszeminariumi kertben, megszámlálhatatlan mennyiségű sóskifli és 3 hordó sör mellett. A kalocsai jó szülők és kedves fiúk páratlan vendégszeretettel fogadtak bennünket, s mi egy igazán kedves, felejthetetlen nap emlékével tértünk vissza Pécsre.

Volt még egy háromnapos kirándulásunk Sátorhelyre, az öreg Duna mellé. Ez azonban nem sikerült a legjobban, mert nemcsak a Dunában fürödtünk meg, hanem az ég csatornáiból is hatalmas zuhanások zúdultak nyakunkba.

Nemsokára kinyíltak a Pius szárnyas kapui az új tanév kezdetén; munkába fogtunk tehát, hogy jó pátereink eléggé soha meg nem hálálható segítségével, 10 hónap múlva, testben lélekben gyarapodva, újra élvezhessük a püsi vakációzás tiszta és értékes örömeit.

Kayser Lajos VII. o. t.

Sport.

Közel két éve, hogy a PTK beszüntette működését a mostoha körülmények miatt. Szomorú volt a szívünk, hogy az oly szép reményekre jogosító egyesület kénytelen volt legalább ideiglenesen a cselekvés teréről elvonulni. Nem aludt ki azonban szívünkben az a vágy, hogy egyesületünket újra életre ne keltjük. Híveket szereztünk a cél megvalósítására, anyagilag támogatást biztosítottunk, úgyhogy semmi nem állt útjában annak, hogy a PTK ez iskolai évben újra megkezdje működését. Engedélyt kértünk az egyet újraalakítására. A főtisztelendő Igazgató Úr a tanári karral egyetértve, szívesen adta beleegyezését, mert már nekik is nagy gondot okozott az, hogy nem adhattak az ifjúságnak állandó alkalmat a rendszeres testedzésre. Fărădozásunkat siker koronázta. 1925 szeptember 8-án volt az alakuló közgyűlés, amelyen elnöknek *Csalogovits József* VIII. o. tanuló választották meg. Megalakult egyszersmind a futball-, torna-, atletika-szakosztály is. Az ifjúság nagy lelkesedéssel fogadta az egyesület megalakulását s tömegesen kérték abba való fölvetelüket. Minden tag a KISOSZ (Középiskolai Sportegyesületek Országos Szövetsége) szabályzata értelmében, melybe egyesületünk szintén beletartozik, tagsági igazolványt kap, melyen fel van tüntetve neve, belépésének ideje és a tagsági díj lefizetett összege. Jelenleg a működő tagok száma 150, a pártoló tagoké pedig 40.

Egyesületünk mindjárt a megalakulás után megkezdte működését. Hetenkint kétszer, kedden és szombaton jönnek össze a tagok. Míg a szép idő tartott, a futball és az atletika örven-

dett nagy közkedveltségnek. A futball tréningeket vagy a gyakorlóterén, vagy az intézet tágas játszóterén tartottuk. A futball-szakosztályba beiratkozott tagok száma oly nagy volt, hogy gyakran hat csapat is játszott. Szigorúsága mellett is nagy népszerűségnek örvend *Skergula István*, a futball-szakosztály vezetője. Ő állítja fel a csapatokat s osztja be a fiúkat tudásuk szerint. Nem kisebb odaadással működik Wachshoffer, a futballisták lelke, aki a driblizásban párját ritkítja. A reá bízott szertart oly hozzáértően és lelkiismeretesen kezeli, hogy már több futball lapdával és cipővel gazdagította. Hanem a sok gyakorlathoz meg is volt az eredménye. A fiúk égtek a vágytól, hogy kifelé is csillogtassák tudásukat, az intézet sportjának dicsőséget szerezzenek. A cisztercita reálgimnázium testgyakorló körét barátságos mérkőzésre hívtuk ki, mely október 24-én játszottunk le. Lázasan folytak az előkészületek a meccsre s nem kevés gondot okozott a vezetőségnek a sok jó játékosból a legjobb tizenegyet kiválogatni. S hogy a választás mily jól sikerült, bizonyítja az elért eredmény 2 : 1 PTK javára. Az első meccsünket megnyertük! Biztató jel volt ez a további szereplésünkhöz, sajnos a beállt esőzés nem adott alkalmat arra, hogy a többi intézettel is mérkőzzünk. Ami késik, el nem múlik!

Nem csekély eredménnyel működött azonban az atletikai szakosztály is. A magas, távol, hármas ugrás, súly, gerely, diszkosz dobás, futásban a 100, 200, 440, 800 és 1500 m. voltak atletikánk fő ágai. Szokatlan sok művelőre talált a magas ugrás. Kicsinyek, nagyok felváltva, hol együttesen iparkodtak az eredményeket fokozni s nem egy, kiváló képességet eláruló magas ugrónk gyakorolta magát egész délutánokon. Jól készült távolugró pályánk szintén sok ifjúnak adott alkalmat arra, hogy ezen atletikai ághoz is gyakorolja magát. A hármas ugrásnak azonban, nem tudom mi okból, nem akadt sok művelője. A rudugrást ezideig még nem honosíthattuk meg, mivel pénzügyi miatt nem szerezhettünk be ugrórudat. Dicséret illeti *Csalogovits József* elnököt, aki a diszkosz, de különösen a gerelydobás sportjának leglelkesebb híve. Igen szép eredményeket ért el, úgyhogy nem állítok valótlan, ha azt mondom, hogy Pécs középiskolás gerelyvetői közt könnyen lehet az első. A gerely és diszkosz dobás gyakorló helye legtöbbször a katonai gyakorlóter volt, mert játszóterünk kemény talaja azt lehetetlenné tette s így kénytelenek voltak minden alkalommal egy húszperces sétat tenni. Súlydobóink közül messze kimagaslak *Szippl György* alakja, aki egyike legjobb súlydobóinknak. A 100 méteres futásban a legjobb *Puskás*, azonban vigyáznia kell, nehogy az ifjú gárdából hamarosan legyőzője akadjon. Nagy reményekre jogosít *Lieber*, aki az év végén tartott 400 m. futásban a legjobb képességeket mutatta. Az idei évben nem sok tréninget tarthattunk, mivel korán beköszöntött az esős, hideg idő.

A rossz idő azonban nem gátolt bennünket abban, hogy működésünket tovább ne folytassuk. A tágas és jól felszerelt

tornaterem nyújtott azután alkalmat testünk edzésére. Több csapatra osztva, a különböző szereknél felváltva tornáztunk. A szertornát többször megszakította a semmiképpen sem megvetendő svéd-torna, amely meggátolja a testnek csak egy irányban való erősödését, fejlődését. Igen jó tornázónak ígérkezik a kis Keller, aki, holott csak II-os, a hetes-nyolcasokkal csinalja a gyakorlatokat s nem egyszer történt, hogy lepálta őket. Tornatanárunk fáradtságot nem ismerve oktat, tanít, ad utasításokat az egyes csapatvezetőknek, s mi úgy gondoljuk, nem tudjuk ezt jobban meghálálni, mint ha iparkodunk intéseit, magyarázatát követni. A játszótéren egy amerikai vasnyújtó van fölállítva, úgyhogy azt minden ifjú bármikor használhatja. Tervbe van véve egy korlát felállítása is és ezen tornaszer költségeinek fedezésére disztornát akarunk rendezni, de idejét még nem tudjuk.

A nagy szünetben a tenisz is nagy kedveltségnek örvendett. Külön megemlítenő az, hogy a VII. osztály összes externistája megtanulta a szép és nemes sportot.

Ez volna röviden az idej sportműködésünk. Az elért eredmények kielégítőek s ha megmarad a fűkban az a buzgóság, amelyet eddig tanúsítottak, akkor megvagyok győződve, hogy a PTK nam fog ismét megszűnni, mint két évvel ezelőtt.

Itt említem meg, hogy a három felső osztály tanulói mily dicséretes eredménnyel vettek részt a katonai gyakorlatokon. Hetenként 2 órát foglalkoztak velünk. Oktatást kaptunk a rendszeres katonai gyakorlatok mellett a modern harcmódokról, fegyverekről, hadi gépekről stb. Az iskolai év vége felé többször voltunk a katonai lőtéren, ahol éles lögyakorlatokat folytattunk, a pécsi középiskolák közt a legjobb eredménnyel.

Eller Ferenc, VII. o. l.

Deák-sóhaj.

Sej-haj, heje-huja, haj!	Sej-haj, heje-huja, haj!
Édesanyám szörnyű nagy a baj!	Édesanyám, mégis nagy a baj.
Kis nadrágom nem szeretem.	Hosszú nadrág kell már nekem.
Hosszabbat varrasson nekem!	Ötödikbe kéne mennem!
Hej-haj, heje-huja, haj!	Hej-haj, heje-huja, haj!

Sej-haj, heje-huja, haj!	Sej-haj, heje-huja, haj!
Édes fiam, nincsen semmi baj;	Édesfiam, máshol van a baj!
Nem értél tizenöt évet,	Nem a nadrág, eszed kurta;
Rövid nadrág illik néked!	Mért vagy mindig olyan lusta?
Hej-haj, heje-huja, haj!	Hej-haj, heje-huja, haj!

Sej-haj, heje-huja, haj!
Édesanyám, az már öreg baj!
Úgy tanulok, hogy kinövöm
Jövőre a kis öltönyöm!
Hej-haj, heje-huja, haj!

Meteorologiai észlelések.

Másfél éve annak, hogy a Piusban figyelik a légköri tüneteket. Ebben az évben néhány műszert szerzett be ismét az intézet. Az egész vállalkozás kezdeményezője és szervezője P. Adamszky Andor, aki erre az iskolaévre észlelőnek megbízta Varga Béla és Miertl Miklós IV. o. tanulókat. Feladatuk a különböző légköri tüneteknek észlelése és feljegyzése. Varga a IV. osztályban jegyzi észleléseit, Miertl pedig a páterek aulájának aajtán kifüggesztett táblázatokat. Amikor mi nem jöhettünk ez intézetbe, akkor maga P. Adamszky észlel.

Tehát mit is figyelünk meg? 1. A hőmérsékletet a thermometeren reggel, délben, este. 2. Azután külön a maximum és minimum hőmérsékletet a maximum és minimum hőmérőn. 3. Továbbá a légnyomást naponta háromszor az aneroidjelzőn. 4. A szél irányát a ház tetején elhelyezett szélirányjelzőn. 5. A szél sebességét a Robinson-féle mérőeszközzel. Ez szintén a ház tetejére van felszerelve, de az aula mellett egy villamos csengettyű, mely a műszerrel összekötésben áll, mutatja a sebességet még pedig oly formán, hogy a sebességmérő minden harmadik fordulatát egy csendítéssel jelzi. A csendítések egymásutánjából lehet következtetni a szél sebességére. 6. Figyeljük aztán a felhőzetet és 7. a csapadékot, sőt végül egyéb rendkívüli jelenségeket is.

Érdekes volta miatt itt említem, hogy van a szélesebb mérésére egy nagyon egyszerű mód, melyet bárki bárhol a természetben alkalmazhat. E 12 fokú skálát Beaufort állította fel.

Első fokú gyenge szellő, magával viszi a kémények füstjét, sebessége 1° alatt 3 m. — Másodfokú szellő (5 m.) mozgatja a fák levelét. — 3° mérsékelt szél, (8 m.) mozgásba hozza a fák gyengébb gallyait. — 4° (11 m.) mozgatja a fák erősebb gallyait. — 5° élénk szél (15 m.), egész ágakat is megmozgat.

6° gyengébb vihar, (19 m.) nagy fákat meghajlít. — 7° vihar (24 m.) gallyakat és ágakat tördel. — 8° nagy vihar (29 m.) ház- és tűzfalakat megbont. — 9° kisebb orkán (34 m.) háztöket visz el. — 10° orkán (40 m.) nagy pusztításokat visz végbe. — A 11° és 12° csak a tropikus vidékeken és tengereken fordul elő.

Nálunk a 7. fokú szél volt az ősszel a legerősebb még pedig két ízben: dec. 16-án és 23-án. A légnyomás tekintetében is rendkívüli jelenséget jegyeztünk fel, t. i. mióta a Piuskollégium áll, még nem mutatott a barométer oly nagy depressiót, mint nov. 8-án és 28-án (726). Csak egyszer közelítette meg kb. 7 évvel ezelőtt, amikor 730-ra süllyedt le. De míg ez utóbbi esetben házak falát döntötte le a vihar, most csak Pécssett teljesen ismeretlen hideg állt be.

A legnagyobb hideg dec. 10-én volt (16⁵⁰), amikor még délben is 10°-t mutatott a hőmérő. A hideg december 20-án

enyhült olyannyira, hogy egy két nap alatt eltűnt Pécssett minden hó, megeredt az eső, majd szép derűs napok következtek és átlag hat fok volt a hőmérséklet.

Az ős ebben az iskolaévben elég kellemes volt. Sokáig lehetett játszani, a kirándulásokat egyszer sem mosta el az eső. A legnagyobb csapadék egy alkalommal 40 mm. volt. Ez azt jelenti, hogy ha az esővíz nem párologna a földön és nem szivárogná a talajba, 40 mm.-nyire emelkedett volna a föld felett. Az első fűtés az iskolában csak november 23-án vált szükségessé. Az első hó nov. 26-án esett. A ródlizás megkezdődött nov. 28-án és tartott dec. 18-ig. Ez is hallatlan volt eddig, hogy oly soká, 20 napig, lehetett ródlizni a piusi pályán. Az utolsó napokban már jéggé fagyott a pálya, a ródli nyilsebesen ment lefelé. Sajnos, a vigyázatlanságnak áldozata is lett, amennyiben két bennlakó lábát törte a pályán. Korcsolyapályával is kísérleteztek az idén a II. és III. szakasz játszóterén. Egy részen meg is fagyott, korcsolyáztak is egy keveset, de hamarosan elolvadt a jég. Azért inkább a gyakorlótér nagy vizeire mentek korcsolyázni a fiúk.

Egyéb rendkívüli jelenségeket is észleltünk. A holdnak háromszor óriási nagy udvara volt. Kétszer a nagy fagy előtt. Azután december 21-én 1 órákor távoli mennydörgés volt hallható két nappal a 16 fokos hideg után. A rákövetkező napokban volt még több mennydörgés is.

Ezekben akartuk változni nevezetesebb észleléseinket.

Miértl Miklós és Varga Béla IV. o. t.

† Tóth Lajos III. A. o. t. emlékére.

(1912—1925.)

Bücsü csokrunk diszlik
Zsenge sírodon,
Pius-anyád búja
Ég e szirmokon.

Két szeméből hulló
Drága könnyfűzér
Bimbaján megtörött
Virágodhoz ér.

Szendén alvó ajkad
Mosolyra fakad,
Amint bús anyád súg
Bücsü szavakat.

Mily édesen alszol
Te, kis árva, itt,
Mint ha anyád csókja
Érné ajkaid.

Elszálltál e földről
Mint téli virág,
Hőlkéd számára
Kellott szebb világ.

Fenn az égen, ott van
Boldogabb honod,
Kifislett díszében
Hőszínű szirmod.

Kiruccanás Amerikába.

E történet nem mese, valósággal megtörtént egy-két évvel ezelőtt.

December havának első ködös reggelén történt, hogy 9 órákor, tíz perc alkalmával, a II. B. osztály zajos éljennel köszöntette 3 bajtársát. Vajjon mi történt? Olyasmi, ami miatt a Pius fehér falai belesárgultak az irigységbe, a tanári karnak pedig elállt egy pillanatra a lélegzete. A Mecsek Alján szerkesztőisége sietve kiküldte tudósítóját, aki a nevezetes eseményről és előzményeiről a következőkben számolt be hűen, az igazságnak teljeseen megfelelően.

A Lóri gyerek tegnap délben végtelen szomorúsággal szívében indult az iskolából hazafelé. Mint rendesen, maga mellé vette két jó kenyeres pajtását: Lulit és Pucit.

— Fiúk, baj van! mondá, miközben orrával szipakolt egyet. — Nem tudjátok?

Amíg el nem mondod, nem hát.

Érteik, hogy veszedelmesen közeleg a Mikulás ideje? — kezdé bizalmas hangon. Ez a nap nektek az öröm napja lesz, nekem azonban a hadd-el-haddé. De látom, nem értitek, kissé előbből kell kezdenem. Tíz nap előtt otthon nagy virgácsolás volt. Annyi átlót húztak végig rajtam, hogy egész pókháló lett a testem. Még a hajamszájai is megdagadtak. Az édesapám azt mondta, hogyha Mikulásig az öt rovást ki nem javítom s erről bizonyítványt nem hozok, akkor lesz ám csak ne mulass! Már pedig eddig is láttátok, hogy tegnapelőtt szekundát kaptam, tegnap kettőt, ma egyet, egyik szekunda a másik után. Nohát annak aztán bizonyítványt, hogy már megjavultam s mindent kijavítottam? Juji, de félek fiúk! Még csak ki sem tömhetem a nadrágomat, hisz nem tudom, édes apám mikor kap a kezébe, örökké kipárnázva, felkészülten még sem járhatok. Hát nem mondtam, hogy baj lesz? Már most mit csináljak?

Miközben mintegy felidülésül, mindhármán szipakoltak az orrukkal (így szokott a diák magán segíteni), Lulu leste a vigasztaló szót, a jó tanácsot. De a két jóbarát gondolkodva, mélyen hallgatott.

Te Lulu, emlékezzél csak arra a sok jó tizóráira, amit néked adtam. Tegnap is, mikor a pad alatt kicseréltük a csomagot, azt mondtad, hogy sonkászemlyémért dobostortát adsz, pedig csak lekváros kenyér volt. S én még sem boxoltalak, pedig rútlul becsaptál. Legalább most segíts!

Tudod, mi sem vagyunk ám valami ragyogó helyzetben — szólt Lulu. — De nagy dolgot mondok. Van bátorságod?

Van.

Akkor menjünk Amerikába! — Nagyott néztek e szóra mind a hárman, de a röpké szó megteszi hatását. Az utcán már berendezkedtek vala s az éhes diáksereg odahaza kana-

lazta az ebédet, míg a mi három hősünk nagy sugdolódzás közepette meghányta-vetette a holnap rendezendő nagy kirándulás tervét Amerikába. Barátságos kézszorítással váltak el egymástól, miután ünnepélyesen megesküdtek, hogy az egészet titokban tartják. Dictum-factum! Uccu berek, nádak-erek, — s széjjel szaladt három gyerek.

Vasárnapja lévén Pécs városának, tömérdek falusi nép lepte el az utcákat. A városháza tája meg különösen megélénkült. Ki ismerését jött üdvözölni, ki meg ügyes-bajos dolgára keresett irt, tanácsot a nagytudományú uraknál. A városház lépcsőjén életveszélyes volt a fel- s lejárás.

A kapitány úr szobájának szárnyas ajtaja kinyílik, Bögömer Mihály rendőr három nevetlen gyermeket penderít be a terembe.

Jelentem alássan kapitány úrnak, három ifjú embert tartóztattam le a mohácsi nagy országúton. Gyanusak voltak, hát behoztam őket ide, igazodjék el bennük a Nagyságos úr. Azt mondták, hogy Amerikába akarnak kimenni a bácsihoz. Azt mondok, hogy az már nem igen lehet, mert hiszen Amerika messzebb van Piripócsnál, pedig odáig gyalog két nap meg három éccak.

Jól van Mihály, szólt a kapitány úr, mialatt bajuszát keményen megpödörte s kemény, szűrő szemeivel a három virág-szálat végigsimogatta, hogy lágy borzongatás futott végig rajtuk a jól befutott szobában.

Fogalmazó úr, szólt a szomszéd asztalhoz, kihallgatási jegyzőkönyvet veszünk fel. Tessék jegyezni. Ti pedig, — fordult a három jópajtáshoz, — a cókókotokat tegyétek le s térdel-jetek ide az asztal mellé sorjában! Hogy hínak? — kérde szigorú hangon az elsőtől.

Lakatos Pálnak — s szemét társára veté, — kérem ez a Pajkos Lóri, az meg a Boros Lulu.

Nohát Lakatos Pali, te a felső utcából való vagy?

Az.

Fogalmazó úr, telefonon hívja fel Lakatos, Pajkos és Boros urakat, hogy rögvést jöjjenek a kapitányságra, mert fiaikat in flagranti bűncselekmény közepette letartóztattuk s javában folyik a kihallgatás. A további teendők ügyében sürgősen kell értekezniem velük.

Igenis kapitány ur... Brrr... Brrr... kérem... igen... tessék... azonnal jövök... de hisz az borzasztó... a kapitányságon?... itt a városházán... jövök, jövök.

A három delikvens minden ajtónyitásra ijedten kapta hátra fejét, hátha az ő papája jön be a terembe. Régi igazság, hogy nem jó a mumust a falra festeni. Öt perc nem tellett belé s Lakatos Palkó papája meg is jelent az ajtóban. — A fiamat kapitány úr! — Az Istenért beszéljen... mert... ez borzasztó... ilyen szegyen... jajj kapitány úr, mit csináljak?

Néhány perc és a három apa ott állt a kis bűnösök mellett. Folytatódott a vallatás. Ősi diák szokás szerint egyik a másikra háritotta a szerzőség dicsőségét. Térdepelve, félrehuzott szájjal mutogattak egymásra. Senki semmit sem akart vállalni, mindnek a másik volt az oka. A kapitány úr kénytelen volt őket rendre is utasítani, mert ott az asztal előtt is olyan patáliát csaptak, hogy olyat a városháza falai ritkán láttak. A fogalmazó úrnak kemény munkájába került az ossza-vissza csengő szavakból kivenni a tényállást. Amerikába akartak menni. Ott nincs virgács, ott a Lulu bácsija tárt karokkal fogja őket fogadni. Lesz pénz bőven, élhetnek mint a kiskirályok. Úgy tervezték, hogy Mohácson eladják iskolakönyveiket, átkelnek a Dunán, onnan egyenesen Nagyváradra mennek, ahol senkisé meg fogja őket keresni. Nagyváradról kiindulva Hamburgig meg sem állnak. Ott értékesítik a magukkal cipelt koffer tartalmát, kábelen bejelentik az amerikai bácsinak, hogy jönnek. Pénzt tehát nem kellett vinni magukkal. A Pali öblös kofferja, melyet tegnap az est sötétjének oltalma alatt vitt át Lórihoz s amelybe egyet-mást bepakkoltak, biztosította volna az összes kiadásokat. Lóri szerzett bele 3 Verne-regényt bácsija könyvtárából, a legszebb diszkötésűeket, ha megakadnak, akkor ebből nézik meg, mit kell nekik cselekedniük, tehát szükség leszzen reá. Hozzácsapta még nagymamája harisnyáját (a lyukasakat; ezért nem találta meg őket este, mikor megstoppolni akarta azokat). A Pali gyerek is szerzett egy pár cipőt, a kis hugáét, bár mindkettő bal-lábra való volt. A nagy sietségben eltéveszté. No meg egy csuszpájkanalet, azt híven, hogy így biztosabban ehettek vele mirdhárman. Ott vala még kis hugának főkötője meg cuclija, de ez csak véletlenségből került oda. Zsebükben volt még a mai tízórai s az iskolai könyvek. De ép az iskolakönyvek árulták el őket, mert pécsi fiú nem jár Mohácsra gyalog iskolába. S így Úszógó vidékéről szépen visszasétáltak a rendőr bácsi kíséretében Pécs városába.

Hát aztán hol aludtatok volna az éjjel? — kérde a kapitány úr.

Kérem csak úgy sátorban! — Sátorban?

Igen kérem, mint a katonák. A kabátainkat összeraktuk volna s a sátorban tüzet raktunk volna, hogy mellette melegedjünk.

És nem féltetek rossz emberektől, kik útközben kifosztottak volna?

— Azok ellen egy nagy riasztópisztolyt hoztunk. Itt van ni!

Aztán volt szívetek akkora aggodást okozni szüleiteknek? Itt tudtátok hagyni édesapátokat?

Kérem mi nem az édesapánkat akartuk elhagyni, hanem csak a Lóri botja miatt futottunk. Azt mondta, hogy még mielőtt a Mikulás eljön, kell a tervet végrehajtani. Mert Mikulás nem lesz bot nélkül. Ő már kiszámította, számítását mi igaznak és helyesnek találtuk.

Uraim! — vetett véget az ügynek a kapitány — részemről befejezem a kihallgatást. Az iskolakerülőket ezennel Önöknek átadom a szülői cirogatás végrehajtása céljából. Ajánlom magamat.

A papák, a koffer, a Verneregények, a strimpfik, a csuszpájkánál, meg a főkötő, cucli, cipellők, sereg tankönyv és a három csemete kisérétében levonultak a szerencsétlen lépcsőn. Otthon — bár kemény decemberi nap volt, — hirtelen kihajtottak a mogyorófavesszők s megeredtek az ég csatornái. Beigazolódott, hogy Amerika még Píripócsnál is közelebb van. Aki nem hiszi, próbálja meg.

A Madár — hattyudala.

Nincs többé számár a Piusban. E megrázó hír futotta be november 16-án a Piusgimnázium minden osztályát, az internátus minden tantermét. Nincs többé Madár a Piusban. A reggeli órákban beköszöntött a Piusba a szalámigyáros, titokzatosan tárgyalt a P. Miniszterrel, majd együttesen felkeresték a csendesen legelésző Madárt, aztán mérlegre állították (1 kg. 4000 kor.) és az az idegen úri ember megfosztotta a Pius közkedvelt szamarától, a Madártól. Érezte a jámbor, hogy mi lesz ennek a vége. Még egy végső bődülés, még egy utolsó pillantás a megkedvelt otthonra, még egy búcsúcsók a könnyező fiúkra és — előre a vágóhídra.

A széleskörű szellemi rokonság gyászjelentést adott ki. Sajnálta benne a kedves játszótársat, megsíratta benne a szorgalom és munka mintaképét, a dalárda a legjobb énekesét; meggyászolta a pakkok gyorslábú cipelőjét, s ígéretet tett, hogy dicső emléke és nemes példája mindig az ifjuság szeme előtt fog lebegni.

A búskomorság ölte őt meg. Amíg nem volt versenytárs, addig vígan élte napjait. De mikor egy szép napon két fűrge lábú paripa toppant a Piusba, attól kezdve egyre rosszabb lett a kedve. Keveset dalolt, még kevesebbet dolgozott. Fájt neki a mellőzés. Érezte, hogy közeledik utolsó órája. A Pius ifjuságára azonban utolsó percig szeretettel gondolt, igen megható rigmusokban el is búcsúzott tőle, sőt végrendeletében, melyet távozása után az íróasztalán találtak, mindenét az ifjuságnak hagyományozta. Álljon itt hálaképen végrendeletének teljes szövege.

Végrendeletem.

Mint a fecske, gólya ősszel útra készül,
Nékem is a válás jutott osztályrészül.
Gyászos sors kaszája Piusból kikaszált,
Pécsi vágóhídon kell halmom hős halált.

Reszkette felétek nyujtom búcsúm karját,
Tudom, hogy megsírat sok résztvevő barát.
Most, hogy távoznom kell, hattyudalom írom,
A bánatos szívem abba belesírom.

Pariban, Tolnában, ringott az én bölcsöm,
Onnan hoztak engem a Piusba kölcson,
Hogy ez édenkeriben legyek tilalomfa:
Semmiféle deák ne lépjen nyomomba!
A Pius kijártam, bele is vénültem,
A legtöbb osztályát kétszer is átültem.
Latin, görög, számtan nem ment a fejembe,
Csak földrajz s növénytan hullt könnyen begyembe.

Igy életem javát a Piusban töltém,
Leghüebb deákja voltam egyedül én.
A Pius bennlakók áldva csüggték rajtam,
Hóni csomagjukat hüen mind behordtam.
Ezzel váltottam én ki szeretetüket,
S örökkétartó szép emlékezetüket,
Dicső volt a pályám, működésem tere,
Míg két paripa nem kontárkodott bele.

Igy, mint a kertész, ha túléli a nyarat,
Virágból nekem is csak a tövis maradt,
Tiszaáradásnak drága mák virágja,
Melynek keserűje éltetmet kirágja.
B-listára tettem, ócska szünet lettem,
E miatt egy őszön vénkórságba estem.
Kítették így szűröm november reggelen,
Bús hajcsárom közlé: „Vérpadra kell mennem!”

Bár vesztlem volna el, mint más tisztos pára,
De szalámi, virsli lett halálom ára.
Átütve homlokom szívem végsőt dobant,
Kilocsant lángagyan magasra fellobbant.
Örökségként hagyom lángeszem azoknak,
Kik az észosztáshoz nagykesőn jutottak,
Hátamnak keresztje legyen a rendjele
Annak, ki évvégén legtöbb négyest nyere!

Patámat vegyetek dolgozat írásra,
Mely a négyeseknek a sirját megássa!
A két fülem legyen a sűgás eszköze,
Irgalmas jó ajkak tudása szócsove!
A hiúknak jusson köcsagtollul ékém,
A kalapjuk fölé ficusros sörényem!
Bájos „iá” hangom időjósnak teszem,
Megmondja tán azt is, szünet mikor leszen!

Fogsoromat adom pótlásra azoknak,
Kik a nyalánságtól fogakat hullatnak.
Pelyhes, finom szőröm jó bajusz-s szakállnak,
Aki ilyenmire oly epedve várnak!
Csontjaim PTK daliái kapják,
Vele gyakorolják a szép athlétikát
Üssenek ping-pongot, teniszt, fűge metét,
Dobják nehéz súlyként avagy gerely gyanánt.

Lenyúzott koponyám hagyom a szertárnak
Élőcáfolatul a darvinistáknak:
Hogy tar fejem nem nőtt nagyobbra-kisebbre,
Mióta hájas fej a fajunk címere.
Friss húsból készült virslit és szalámit
Vegyen kimenőkor jó tátid vagy mámid,
Ígénytelen, munkás élet mustármagja
Lesz bacillusmentes húsom jó falatja!

Farkamat elsősnek hagyom jó ecsetül,
Ezzel fegyverkezve hadd fessen remekül!
Nyolcasok cserezzék bőröm diplomáknak,
Rajta minden tárgyból csak jó jegyet látnak.
Nevemet nem hagyom senkinek sem külön,
Hogy a rendőrséggel baja meg ne gyűljön,
Tovább él ez úgyis a jó madarakban,
Nem hal ki irmagja bukott deakokban.

Végül egyre kérlek, ne tedd spiritusba,
Ha másféle jussom birtokodba jutna,
Tudod, hogy én mindig bornemissza valek,
Haló poraimba csak az is maradnék.
Isten veled, Pius, — néked szól végstrófám, —
Óvezze homlokod mirtusz és borostyán,
Mit saját kezdeddel fontál homlokodra!
Éz Madár deakod hála hattýúcsokra.

Derűs órák.

1. Szűz Mária a feszület előtt imába merülten térdelt, amikor az angyal megjelent neki. (G. B.) — 2. A torokszentelésnél ezt mondja a pap: az Úr oltalmazzon a török bajtól, (D. J.) — 3. Rövid életrajz: Berzsenyi atyja nevében kezdett nőni. Felnőtt és nagy költő lett. Estéknént holdvilágnál olvasta kedves műveit, míg meg nem halt. (H. I.) — 4. Gyöngyösi főmúve a Murányi vész. (S. I.) — 5. Tinódi Selymes István megírta a híres mondi Toldát. (S. A.) — 6. A: Tegnap sirtam a vacsoránál. B: Miért? A: Mert virslit ettünk. B: Na, és? A: És a szegény Madár jutott eszembe. (M. V.) — 7. T: Kik nem jutnak soha előre? D: A mádi zsidók. (F. I.) — 8. A coniunctivus con-

cessivus-gyilkoló coniunctivus. (K. I.) — 9. A liktorok a király tekintetere vadásztak. (L. I.) — 10. Non uno ictu cadit arbor = Nem egy szekundára bukik a diák. (V. J.) — 11. Amussis annyi mint zsidómérték. (N. Z.) — 12. Sacra Pales suberat = Küszöbön volt Sz. Pál ünnepe. (N. P.) 13. — Sz. István külföldi lovakat (lovagokat) hívott az országbá. (Sz. J.) — 14. Perzsiában a kerületeket főispán kormányozta. (G. I.) — 15. Egy hirdi fiu: Ide nézz, Hird már rajta van a Szent István korabeli térképene! A másik: Hát nem látod, hogy 1907-ben készült?! (Sch. I.) — 16. Magyarországon nem fizettek adót a nemes parasztok sem. (E. L.) — 17. Míg a régi magyarok vadászni voltak, az asszonyok otthon szöttek és főttek. (P. B.) — 18. Svájci lakói tótok és svábok. (Sz. G.) — 19. Bosznia fővárosa Hercegovina. (M. G.) — 20. Tanár: Brazília terményei? Diák: (hallgat). T (rá akarja segíteni a kávéra): Nos, amit ma reggeliztél. D (diadalal): rántott leves. (K. I.) — 21. T: Mi kell a jó földrajzi felelethez? D: Szerencse. (H. G.) — 22. Nálunk a legnagyobb ragadozó állat a szarvasmarha. (K. Gy.) — 23. A szarvasmarha lába patában végződik, a ló pedig körödző állat. (Sz. I.) — 24. A cseresznyerák nemcsak főtt korában piros, hanem élőkörében is. (A. J.) — 25. A grönlandi bálna szájában hatalmas agyarak vannak. (A. J.) — 26. Vagyis inkább szálkák és lécek. (O. P.) 27. Az elefántot lasszóval fogják. (B. I.) — 28. A zsiráf pedig agancsot visel. (L. M.) — 29. Az élet lassú égés, ehhez táplálék szükséges, melyet kapunk a levegőből és ha bort iszunk. (A. J.) — 30. Manapság szagtalan gázokat találnak fel, úgy hogy, aki beszívta csak akkor veszi észre, mikor már meghalt. (P. Z.) — 31. A nehézkedési törvény: Minden vízbe mártott test a föld középpontja felé esik. (P. I.) — 32. A hematit hexameterben kristályosodik. (M. H.) — 33. Az ember füle gömb alakú. (S. L.) — 34. A pszichológia társadalmi izékké foglalkozik. (K. M.) — 35. Pszichológiai jelenség, ha a kutya csontot kap és a farkát csóválja. (K. M.) — 36. A nagyvakációban, a nyalóka-járvány idejében, a régi növendékek közül többen is meg-meglátogatták a játszótéren szórakozó fiatalabb nemzedéket. A kicsik, mikor már messziről meglátták a nagyokat, elejük szaladtak e kedves üdvözlettel: Bácsi, kérem, vegyen nekem egy nyalókát! Mit volt mit tennie az öreg bácsinak, vett egy nyalókát a kedves kis unokáknak. Végre azonban a P. director megsokallta a kicsinyek ostromát és betiltotta az öreg diákok ily bizalmas fogadását. Jöttek másnap a bácsik, s a kicsik megint csak elejük sietnek és igen érthető hangsúlyozással köszöntik őket: Bácsi, nem szabad ám nyalókát kérni. S a jószívű bácsi megint csak kihúzott egy ficset a zsebéből és nyalókáért menesztette a kis csemetét a sarki zsidóhoz.

A magyar idioma purifikálását intendáló coalitio.

(AMIPIC.)

Köztudomású dolog a nyelvészettel foglalkozó diákság körében, hogy a híres-nevezetes bábeli torony aljában született meg a nyelvzavár. A bábeli tornyot szétépte az idő vasfoga, de a nyelvzavart annyira nem sikerült kiküszöbölni, hogy napjainkban is — a tudományosság e magas színvonalán — az egyes szavak nem képviselik a szónak igazi értelmét. Fenti tudós társaság tehát a célból alakult, hogy minden kifejezésnek visszaadja az ősi, lehetőleg

Bábel előtti jelentését. Kutatásainak és ásatásainak eredményéből közöl itt néhány példát.

1. *Birka*. Teljesen tévesen alkalmazzák e szót bizonyos négylábú (itt-ott kétlábú) állatra. Mert hát mit bir a birka? Semmit. És ha termel is gyapjút, egyszerűen lenyírják róla, s a jámbor állat még csak nem is tiltakozik ellene. A szótó alapján tehát sokkal jobban alkalmazható e szó olyanra, aki tényleg bir valamit. Tehát legyen ezentúl a gazdag = birka.

2. *Vendégfogadó*. E szót is csak a laikus ember magyarázhatja korcsmának. Mert az őskori korcsmák kiásása napnál fényesebben igazolja, hogy már az őtéstamentumban is a korcsmákban egymásnak kiütötték a fogakat, de nem adtak helyette új fogat. Azonban nagyon is találóan nevezhetjük a fogtechnikust vendégfog-adónak. A korcsma elnevezésre viszont igen alkalmasnak kínálkozik ez ősi szó, mely már a paradicsomban is szerepel: bor-da.

3. *Csipke*. Ez is milyen neveléses eltorzítása a szó jelentésének! Hát kit csipett valamikor is a csipke? Van azonban, különösen Budapesten és annak szálodáiban egy kedves házi rovar, mely szakszerű, vörös-véres duzzadásos csipéket tud applikálni a nyugodtan alvó ember testén, t. i. a poloska. Legyen tehát ezentúl a poloska = csipke.

4. *Ugorka*. Ugyanígy vagyunk az ugorkával. Ha a szót elemezzük, arra lyukadunk, hogy a töve *ugor*, s ehhez hozzáragasztották e kicsinylő képzőt: -ka. Nevezhető-e ezek után az ugorka ugorkának? Az ugorkát látjuk az indán függni, látjuk az üvegben savanyodni s látjuk a tányéron salátá alakjában tejfelben emelrülni. Sajátságos, sehol sem ugrik, mindenhol stoikus nyugalommal szemléli a világ eseményeit és várja a felvilágítását. Az ugorka elnevezést csak egy kis ügyes magas ugró állatocska követelheti magának, s ez a — bolha.

5. *Gyurka*. Hasonló tudományos felkészültséggel ki lehet mutatni azt is, hogy a Gyurka szót csak a tudatlanok bitorolják keresztnevének, mert Gyurka csak egy van a világon, aki egész nap, sőt éjjeleken át is, mást sem tesz, mint tésztaát gyúr, s ez a — pékinas.

6. Ilyen kicsinyítő végzettel van képezve a *lepke*. Azt a fiatal embert kell e szónak jelentenie, aki pl. a tolvajt meglepi munka közben. És ki lehet ez más, mint a rendőr? Mert, amit eddig lepkének neveztek, az inkább elszáll, ha embert lát, nemhogy még meglepné.

7. *Mellény*. Ezt a szót is kiforgatták eredeti értelméből. Valami ruhadarabot neveznek mellénynek. Teljesen elhibázott értelmezés. A bábeli zűrzavar után egyik résztvevőnek eszébe jutott a rendezett tanácsú város első házát megépíteni, persze — okulva a multon — elég alacsonyra. *E mellé* építkezett a második, e *mellé* a harmadik stb. S egész természetesen nevezte az Aházi a Béházi szomszédot a *mellénynek*, a Béházi pedig a Céházi stb.

8. *Kacagány*. Pedig soha életében nem kacagott. Mert akkor erősebb nevetését vihogánynak, röhögénynak nevezte volna el az őskor. De mivel a kacagány a Czuczor szótára szerint az ember válláról függ, a bábeli korszak bizonyára függöny néven ismerte. E csoportba tartozik a vágány is, aki nem lehet más, mint egy olyan diák, aki a leckéjét értelem nélkül bevágja.

E purifikáló tudós társaság még igen sok különös nyelvjelenségre bukant. Pl. az ökör, miért volna ő kör, mikor már Archimedesnek egészen más

fogalma volt a körről. De a társaság tudományos módszerének bemutatására legyen elegendő a felsorolt néhány példa. Csak búzdíthatunk minden jó magyar diákot, hogy purgálja hasonló szellemben a nyelvet, mert csak így jutathatunk el a magyarok ősi nyelvének igaz ismeretére.

Nyelv-ész.

Krónika

a pécsi Pius-kollégium diákjainak országra szóló vitéz cselekedeteiről, melyek az 1925/26. tanév első felében jelesen végbe vittek. Olvassátok illő figyelemmel és kellő okulással.

Aug. 30-31. Milyen kár, hogy némelyik diák számára a nagy vakáció is kötelező tanszabaddal jár. — Míg a komor természetben a javító vizsgálatok eredményesen folynak, az I. szakasz játékerőn megfered a búcsükönnök őszi zápora.

Szept. 1-3. Csapj fel fiam piusistának! — Szólit a papa. Megkezdődtek a beiratások; igen sokan kerülnek „b-listára”. Hej, Pius, ha kétszer akkora volna! — A cseccák egész nap pulpitusuk ismertető jeleit emlézik és próbálgatják, mikép lehet a tintás íveget veszély nélkül ki- és betenni. A kísérletek kevés kivétellel sikerültek.

„ 4. 8 óraker Veni Sancte, törvényolvasás a szokott rendben, d. u. konviktusi törvényolvasás, melyben tudatl adatik a tisztelt zsecskák népnek, hogy a megtorlás veszélye nélkül nem lehet ám a folyosókon csak úgy ide-oda száguldani.

„ 5. Isten veled szent szabadság! Fölhangzik az iskola rabjainak bilincs-csörtetése és a rabok, sajna, mi vagyunk.

„ 8. P. T. K. alakuló gyűlése. A tagok igyekeznek közös talajon megállapodni és zöld ágra jutni. Tomboló lelkesedés jelzi a Kör újjáébredését másfélévi nyugalom után.

„ 13. Előkelő holland nők mélt. *Vargha Damján* egy. tanár vezetésével megtekintik az intézetet. — Az önképző körök és akadémiák megkezdik működésüket. — Önképző kör elnöke: Brunner Endre, a bölcselőköre Saághy Endre.

Szept. 14. Az intézet ebei messze elkerülik a konviktus zenetermi szárnyát. Az érdekelteket élenként foglalkoztatja a zeneórákkal társult studiumi lógás lehetősége.

„ 18. Szepi bácsi a kazán mellett, úgy látszik, ma rákfözésre gondolt. Oly jól esik, ha a tanulástól elfáradt tagjainkban meghajszolja egy kicsit a vért egy jó meleg fürdő.

„ 19. Nagy nap! Az intézet szeniorja jubilál! P. Thalhammer 60 éve hordja már a jezsuita ruhát. Kegyelmes Püspök urunk jelenlétében délután 5 óraker hódolt az ifjuság az ősz ünnepelelt előtt.

„ 24. A kalbsbrugi jezsuita konviktus rektora látogatja meg néhány napra a Piuist. Nagy fokban nyeri meg tetszését az imponans modern intézmény.

„ 26. A III. szakasz teaestélyre hívja meg az intézet fenti kedves ven-

- dégét. Végtelenül tetszik neki derűs magyar kedélyünk, jól mulat Skergula és Jakab néma jelenetén.
- Szept. 29. P. Baják és Horváth tanár úr névnapja. S bőkezűségéről köztudomásá vált szeretett Miskánk, még az éhenkórász szecsákra is elpazarolt egy doboz cukorkát. Isten tartsa meg a rossz szokását.
- Okt. 4. Első kimenő. Éjjel a szokott nyugaltság és „nyomott” hangulat.
5. P. Jablonkay Gábor, a Pius első rektora és felépítője, barátságos látogatásokat végez egy héten át az órákon.
6. Aradi vértanuk napja. A Pázmány Önképzőkör hazafias ünnepélyt rendezett. Ünnepély után menten a III. szakasznak Orfű felé lába kelt. 11–12 órakor indultak a többi szakaszok. A Mecsek előnyét jól kitapasztalt vezetőink hűvös somberkek ölen át kalauzoltak bennünket. Csuda-e, ha bosszút álltunk a gyümölcs-talmon?
11. A Pius-Mozgó első előadása akadályokkal.
21. A M. Siska-féle bélyeggyűjtemény lekerül a padlásról. Bajusz, Roth, Rudnay, Niklós a főrendezők.
24. D. u. izgalmas meccs szemlélői és résztvevői voltunk a Börgyár, Tornaklub pályáján 2:1 javunkra a zirci gimnáziummal szemben. Dicsékedhetünk a játékkunkkal, Skergula az agg kapitány, huszárbúzdításokkal lelkesítette a lankadókat.
25. Sándor Mátyás filmen. — Új, tükrös lámpával. Csak, ne lett volna olyan rémesen hosszú (4500 m.), akkor a megszakítások száma is csekélyebb lett volna.
30. Megnézzük a Császár és Komédiás c. darabot a Nemzeti Színházban.
- Nov. 2-3-4. Kegyelemteljes lelkigyakorlat. A nagyoknak P. Drebitka adta. A középsőknek P. Baják, kicsinyeknek P. Spreitzer. A kegyelem bő esője gazdagon harmatozott lelkünkre.
8. Az a megnyugtató hír járta az év elején, hogy a konviktusban a mogyoróvessző teljesen kikerül a nevelési eszközök raktárából. Ó, szörnyű csalódás! Emil, a fájdalom hosszú láncolatát indított meg a mai napon. Hogy is volt? Engedd meg, hogy a közderültség emelésére elmondjam! Este lámpaoltás után halk zokogás. „Mi baj Emil?” Tiszte... mind... egy... hely...re ka...ap...tam...!
16. Este Ft. P. Rektor tiszteletére tüzijátékot rendez M. Varga vezetésével a III. szakasz.
17. Ft. P. Rektor névnapja. A diszteremben köszöntjük fel jó Atyánkat, ki meleg szavakban ad kifejezést irántunk táplált szeretetének.
18. A kanyaró torkon ragadott néhány szecsákát és elhurcolta az elkülönítőbe. Nem is olyan kellemetlen eset, hisz hat hétig feküdni, amikor a relációk tömbölnak, minden jól számító diák előtt föltétlen stratégiai előny.
20. II. Ottó királyunk születésnapja, ünnepi istentisztelet a székesegyházban.
21. Sápadt félelem borítja ül az arcokon. Oltás, és az a borzasztó, hogy először csak próba s aztán jön majd az igazi.
23. A fűtővezetékben fölbredtek nyári álmukból a manók. Megkezdik a kalapálást, készül a meleg Első fűtés.
- Nov. 26. Téliapó ráterítette subáját a vidékre; megvívuk az első hőcsatát

- A „Legnagyobb Magyar” emlékét diszakademiával ülte meg az intézet.
- Nov. 28. Vetített képes előadás 100 képpel: Eucharistia, sz. Tarcisius és Xav. sz. Ferenc története. Sikerült, tiszta vetítés.
30. Megindult a rödliszcezon. „Liszka néni” kárörvendő mosollyal pislog át a vékony felhőkön. „No jó, mulassatok egy kissé!” Harmadnapra olyan széles képpel nevetett rá a pályára, hogy az iziben elfolyt, mint a parázsra kent vaj.
- Dec. 3. Ft. P. Polonyi, konviktus főfelügyelő, nevenapja. Délben fölköszöntöttük szeretett P. Praefectusunkat, M. Varga az egész konviktus, Saághy a III., Pongrácz a II. és Oszetky Eg. az I. szakasz nevében. Utána ft. P. Praefectus és a magiszterek megtisztelő és itt-ott anyagilag kellemesen érezhető társaságában fényesen terített asztalok mellett az önfelüldülésnek engedtünk helyet.
5. P. Kerling: Hadur és Kereszt c. drámáját először adjuk elő az ifúság részére.
6. Második és főelőadás, Kegyelmes Püspök urunk 20 éves főpapi jubileuma alkalmával: Az ünnepélyen Ő Kegyelmessége magas megjelensével tisztelte meg az intézetet.
8. A Nemzeti Színházban tartott kongregációs ünnepélyen a Hunyadi-nyitánnyal és Szeplőtelenhez c. orchester kíséretű énekszámmal járultunk hozzá a szép sikerhez. Vivat a mi fáradhatatlan jó karnagynk! Dec. 9. Miként a napugár a derült tiszta égből, úgy szállt közénk, kimerült orcánk lágyan simogatva a vakációnak első hire. Dec. 15—19—23 között váltakozik a találgatás.
11. Tóth Lajos III. o. kültanuló hashártya- és vaksbélgyulladásban ma éjjel meghalt. Jó fiú volt, kár, hogy itt hagyott bennünket. R. I. P.
13. Tóth Lajos temetésére kivonul a III. VIII. osztály. Sajnos, zenét nem adhattunk, hangszereink hidegben használhatatlanok.
14. Másodszor is beköszönt Téliapó havas sipkájával, de most zordabb a képe, mint elsőízben volt. Hej bár olvastotta volna el a „Liszka néni” egy szeretetteljes hosszú pillantással, mielőtt lecammogott a Mecsekről.
15. Pfeningberger Ottó, az első áldozat. Isten veled karácsonyi vakáció! Volt az első szava, mikor lábat térté.
17. Második lábtörés. Ebben azonban gratulálunk, Szily Laci barátunk; meglátszott, hogy nem vajból gyúrt gyerek vagy.
19. Reggel 1/4. A II. hálóterem magisztere lassan fölkel. Nyomában több ágy boldog lakója óvatosan kibontakozik a meleg takaró ölelő karjai közül. Csendben öltöznek... Konviktus ruhába? Dehogy! Már csak olyan lakodalmas cigánymundérba.
- A magiszteri fülkéből előkerülnek a bevert kemény kalapok és valahonnét egy hosszú nadrág is... Nem tudom kié volt... A kottatartókön fölgyulnak a gertyák és megcsendülnek a Gaudeamus és a Valeta-nóta diákszivert dagasztó akkordjai. Hej Istenem, ha minden reggel átélhetném e kellemetes érzéseket, de szívesen lennék a Piuszban. A zene után Dankó Pista fajtái hönök alá kapták a hangszereket s gyerünk az öregekhez. Űge nem kell mondanom, hogy tapsviharral adóztak s dagadt a keblük a dunyha alatt, hogy ilyen sarokra esett útódaik vannak. — Hát még az első hálóterem, a szecsák! Láttál már

baglyot kánikulás, szikrázó napfényben költői ábrázattal a faágról magadra pislogatni? Boczás meg, apró nép, de ez a hasonlat állt előttem menten. A dicső morék Gothár Lajkó kivételével mind III. á-isták voltak. Ratkovics szárnykürt, Mihéli, Baitz hegedű, Boros, Mihók klarinett, Eöry cornu.

A helybelieknek elég kellemes vakációjuk volt. Dühöngött a ping-pong, sakkozás, a különböző társasjátékok, téli kirándulás a Mecsekre, korszolyázás. Az öreg diákjaink részvétele egyes versenyekben csak fokozta a játék kedvet. P. Polónyi kétszer is tartott vetített-képes előadást.

December 31. Búcsúzkodunk Szilveszter apótól. Akkora a meghatottságunk, hogy egy hétig is szívesen tartanánk búcsuztatót e naptól. De hamarosan felviradt

1926.

Január 1. Mindent jót várunk ettől az új esztendőtol, hiszen Jézus szentséges Szive péntekével kezdődik. A pátereknek is lelkesen kívántunk boldog új évet

3. A vakációzó pécsiek ma rendeznek olyan Szilveszter-esti kabarét. Volt itt olyan vegyes program, amelyet még nem pipáltak a diákok. Kiss meg Révy bűvészkedtek, Eller J. tojással kereskedett, a IV-esek egy kis szindarabbal kacagtatták meg a nézőközönséget: „Göre Gáborek meglakják Pestet.” Volt ének, meg zene. Szóval kellemesen elszórakoztunk.

Január 6. Ma pediglen M Peller renevezésében egy szépen sikerült pásztorjátékot adtak. De míg mi itt ünnepélyt rendezünk, az alatt a vidékiek érzékeny búcsút vesznek a szülői háztól és mindenféle jó kívánattal indulnak az állomás felé: hogy a tengelye törne el a kocsinak, hogy egy hóföregteteg temetné el azt a masinát... De mind hiába, szígoru a parancs, be kell rukkolni, még ha hógombócok is esnének a szürke felhők ből.

17. A vakációi kör búzgósága még mindig nem aludt ki. Ma missiósi szindarabot rendez a missiósi gondolat ápolására.

21—26. Vass Bertalan főigazgató úr e napokban végzi hivatalos látogatását az intézetben.

30. Sok könnyhullatással, szomorúsággal és jajveszékéléssel temetjük az első félét.

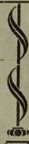
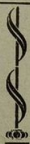
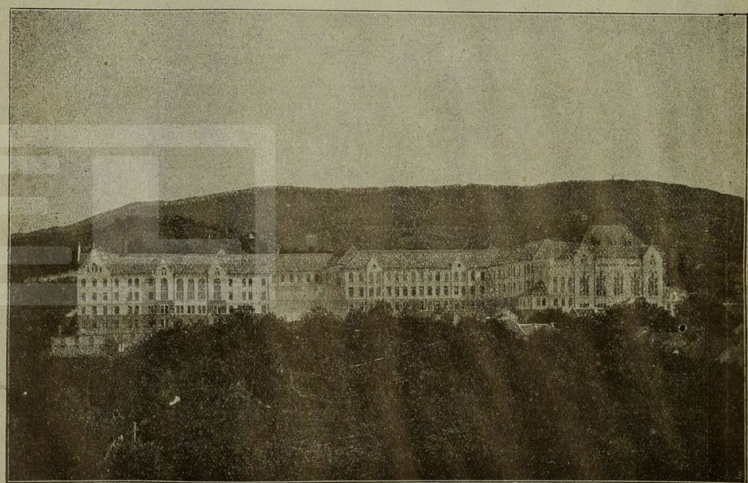
1926.

TIZENKETTEDIK SZÁM.

FEBRUÁR.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT,

TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1926.

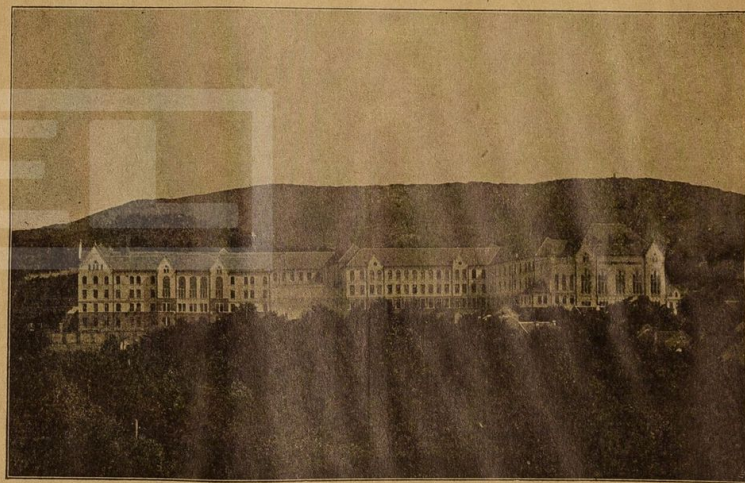
1926.

TIZENHARMADIK SZÁM.

JULIUS.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

Mecsek Alján

A pécsi Pius-kollégium lapja.

1926.

Tizenharmadik szám.

Julius.

Püspök Atyánkhoz!

Színboldogság s öröm lángoló sugára
Miért árad Pius ifjai arcára?
Mért ragyog szokatlan ünnepi, varázsfény
Minden ifjú szempár tündöklő tükörén?
Mért dobog úgy szívünk, ugyan miért honol
Az ajkunk bíborán rózsás, vidám mosoly?
Szent Mór utódjának rója hódolatát,
Először köszöntvén új Püspökét s Atyját.

Mint apostol, fénylesz egyházad szikláján,
A rád bízott nyájnak az eget feltárván.
Napként lóvelled ránk hit-erkölcs sugárát,
Jötteid fényét s erényid világát.
Gondviselő jobbod egyházad kormánya,
Nem árt a hajónknak poklok bős hulláma.
Bizton irányítod a mennyei révbe,
Hiába rak szirtet a sátán elébe.

Mint kedves Jópásztor, az irgalom szárnyán
Folyton köztünk lebegsz a nyomor s bűn árján,
Kegyelem olaját bűnsebünkre hinted,
Fájdalmunk lánghevét balzsammal enyhíted,
Aranyos jó szíved mindenét szétosztja,
Dűsgazdag, ha magát teljesen kifosztja.
Résztevő könnyesepp a megmaradt kincsed,
Mellyel inségünkre az ég írját hinted!

Mint nagy gyermekbarát, ifjú rajt megáldod,
Benne az ég gyöngyét, szemefényét látod;
Reá tűzöd áldott liliomos lelked,
Üde szíveikre szeráflángú kebled.
Püspöki trónodnál porba hullva térdünk,
Hódoló ajakkal áldva-esdve kérünk:
„Legkisebb báránycád, a Püsti, is szeresd,
Jóságos jobboldal fel az égbe vezesd!”

Alapító Érsek Atyánk búcsúszava.

Kegyelmes Urunk, *gróf Zichy Gyula*, névünnepe alkalmából rendezett díszhangverseny után az érsek úr e szívből fakadó és szívből fakadó beszédet mondta:

„Mindig mélyen megindított a Pius-nak minden ünnepéle. Olyan öröm hatott át ilyenkor, aminő az édes szülők szerető szívében szokott eláradni, midőn gyermekeik életét, erejét, fejlődését látják, mikor a gyermekek apjuk karjaiba, vagy az édes anya keblére borulnak.

A Pius-intézet az én pápi lelkeim első terve, hogy úgy mondjam első szülőtte volt. Innét a szeretet. Husz éven át élt ez az intézet szívemben, lelkemben. Püspökségem legelső napjától hosszú nyolc éven át mint egy kedves remény szunnyadozott bennem. Tizenkét év óta pedig, mikor a most meglévő épület Isten igralmából kinőtt a talajból, mint egy üde és kedves csesemőt dajkáltam, ápoltam, melengtettem; mindig örömmel tettem ezt, mert a véres világháborúban, mely csakhamar kitört és a szerb megszállás szomorú idején vésztfjósó viharok gyűltek feje fölé. De ezek elmúltak. Az intézet sértetlenül fennáll. Bennünket azonban visszavetett ez a világválság, mert a nagy szándékok és a nemes tervek megvalósítását kitépte kezünkől. A régi eszközök nincsenek meg többé. Egy azonban mindenkor megmaradt: az a lélek, az a szellem és az a szeretet, mely ezt létrehozta.

— Kedves fiuk. Mikor fiatalon idejöttem, első éveimben megfogamzott bennem az intézet terve, mikor később — minden erőt összegyűjtve — a munkához láttam s az intézet nagyobb részét meg is építettem s mikor végül a hazánkra szakadt rettentő csapások ledöntötték mindent és csupán a reményünk maradt meg, mindig egy cél lebegett előttem.

— *Várat építeni a keresztény magyar ifjuságnak.* Várat, melyben üde, ózondús levegőt, fényes napsugarat, egészséget, tudást, éneket és zenét, kézi ügyességet és finom elmeelt kaptak, szerezhettek. Szóval minden szépet és jót, amit a kultura nyujthat az embernek.

— De ezeken kívül és mindenek felett: hitet, szeretetet, tiszta erkölcsöket, vagyis ama legrágább kincseket kívántam azoknak, akik ide jutnak, melyek az ő lelküket mentik meg és biztosítják az örök életre. Ezért biztam ezt az intézetet a Jézus társaság atyáinak szerető gondjaira s ezért mondom ma is nekik forró köszönetet eddig végzett nemes munkájukért.

— Kedves szülők! Kedves gyermekeim! Ez volt az én célom. Ezért tettem és áldoztam mindent. — S ma, midőn tán utoljára lehettem köztetek, hangos szóval, megindult lélekkel s végtelen hálával a jó Isten iránt — ezt ajánlom nektek s ezt szeretném lángbetűkkel szívetekbe írni. Sohse feledjétek! Ezért áll a Pius, erről beszél minden egyes köve, ezért volt, van és

lesz benne minden, ezért hoztam minden áldozatot s ezért fogok ezentúl is szeretettel reátok gondolni, hogy a Pius tovább is fennálljon, tovább épülhessen s megmenthesse Istennek, Egyháznak, e szegény hazának s az örök életnek a magyar lelkeket — a ti lelketeket.”

Castiglione hercege.

Csodálatos tünemény az ifjúság. A gyermeki öntudatlanságból kivetkőzött öserő, mely a jövő titokpalotájának száz zárral csukott kapuját döngeti szüntelenül. Nézd, mily bátran, büszkén járnak előtted, mert érzik, hogy nagy félelmek és nagy remények hordozói ők. Tudják, hogy keblükbe van rejtve a nemzetek sorsa. Diadalszomjak mámorában a mult minden szegényét, az apák minden vereségét feledtetni akarják velünk. Csak vezért keresnek, aki a harcmezőre vigye őket s előttük járjon egyénisége vonzóerejével, biztos tekintettel, győzelmeinek biztató tudatával és ellenállhatatlan fensőbbiségével.

Es ennek az életcsatákra készülő, nehézséget nem ismerő, acélos izomerőtől duzzadó, caesarlelkű fiatal seregek a kath. Egyház oly vezért akar Gonzága Alajosban adni, aki a villámló kardot rózsafűzrérral, az arannyal futtatott páncélt a szerzetesi ruhával, a fejedelmi derékövet a bűnbánók ciliciumával s országának büszke lovagvárait a jezsuita rendház szegényes cellájával cserélte fel. Mily szédületes, sőt talán az örültséggel határos ellentétek ezek! Mindenesetre be kell vallanunk, hogy bár szent, de azért nagy érthetlenség előttünk ez az ifjú. Lelki szemeim elé varázsolom a ragyogó szemű, éles vonalú arcával érdekes megjelenésű madridi királyi apródot. Vajjon mi foglalkoztathatja ezt a tehetséges fiatal elmét? Milyen gondolatok csiszolódnak és kapcsolódnak magas, értelmes homloka mögött? Mi lobbant-hatja lángra vagy hagyja közömbösen az ereiben csobogó tüzes, fejedelmi vért?

Az ifjúság hivatása, az ifjúkor sorsdöntő volta, a fiatal évek jelentősége egyetlen problémája ennek a mély kedélyű gyermek ifjúnak, aki könnyed, de azért izomerőre valló megjelenésével is nem közönséges benyomást gyakorol a vele érintkezőkre. Szólal meg hát végre, Alajos, és fedd fel előttünk pályafutásod nagy titkát! Beszélj, hadd értsünk meg, ne légy többé talány, szárdrejű rejtély előttünk! — Es Alajos beszél: Spártának volt Leonidasa és voltak anyái, kik csak diadallal hazatérve vagy a paizson holtan kiterítve akarták viszontlátni harcba induló fiaikat — és Spárta mégis elveszett. Athénnek volt Miltiadese, Periklese és Themistoclese — és Athén mégis elveszett. Macedóniának volt Fülöpje és halhatatlan Alexanderje — és Macedónia mégis elveszett. Rómának volt Cincinnatusa, voltak Scipiói és Gracchusai, Caesarjai és Augustusai — és Rómának mégis el kellett

vesznie. Miért? Mert ifjúságának gerince letörött, lilioma lefonyadt, hite megíngott, önbizalma összeroppant, életkedvének tüze kialudt a puha semmittevésben, puha tivornyákon, esztelen bűnözésben. Csoda-e, ha ennek az ifjúságnak keze nem bírta már el a tisztavérű ősök súlyos kardját? Csoda-e, ha az úr-apák fiaiból ványadt testű, illatos ruhájú rabszolgák lettek? Csoda-e, ha temetővé lesznek azok az országok, ahol nem lehet már szép öregeket látni, csak bűnben eltékozolt szomorú fiatalságot?

A sastekintetű herceg, egész ország jövőndő ura mindezt világosan látta. Látta, hogy nem marathoni futókra, kopjavető atlétákra, vívomesterekre és Hannibálokra van első sorban szüksége hazájának, hanem egy olyan fejedelmi lélekre, aki népe és a világ ifjúságának a renaissance buja erkölcsi fertőjén keresztül is megmutatja az igazi diadalmas élet útját. Alajos azért nem alacsonyult le, mikor lemondott a föld koronájáról, mert csakhamar az égi fejedelmek diadémjával övezhette homlokát. Nem lett koldussá, mikor lemondott országaról, mert helyette a királyok Királyának birodalmában kapott olyan trónt, melynek oszlopai örökké nem fognak megíngni. Nem fakir, nem önmagával meghasonlott rabszolgalelek ő, hanem lebilincselő királyi egyéniség, kinek törekeny testében fegyvernél, hadseregeinél, világot rengető viharoknál nagyobb hatalmon, a lángoló vér bűnös szenvedélyein és a vétek terhes renaissance-világ csábító varázsán győzedelmeskedő imperátor lelke lakozott. Öt kerekedett ő felül, ott ülte legfényesebb diadala, ahol a történelem nagyjai, sőt még egyházfők is akárhányszor gyalázatos vereséget szenvedtek. Fenéki romlott, kétségbeesésig lezüllött korának reménységillaga, a tiszta, szent jövő drága záloga ő, kinek emlékét ünnepeljük e jubiláris évben.

Igen, szent Alajos te vagy a mi pusztuló ifjúságunk leg-hivatottabb vezére és nagy védő szelleme! Lebilincselő nagyságod, ellenállhatatlan vonzóerőd áttörte földi hazád szűk határait és helyet kér magának a nagy világ minden országában, ahol tájékozatlan ifjú szív dobog a nagyszerűbb, isteni élet eszménye felé. Oh fogadd el az ervált és erkölcsileg lerongyolódott, szegény XX. századtól aranyban és márványban, újfajongó himnuszokban, templomi harangok zúgó viharában és veszendő ifjúságának segélykiáltásában kifejezett hódolat-áldozatát!

Jöjj rettenhetetlen vezér a mi magyar ifjúságunk védelmére, mentsd meg még el nem pazarolt szűz erőnket, mert szegény apánk munkáján nem volt áldás és a keserű mára csak fekete holnapot várunk! Oltsd be krisztustalan fertőzettel beteg vérünkbe a te szeplőtelen tiszta, szent energiákban dűsgazdag szellemedet! — Taníts bátran imádkozni, keményen vezekelni, büszkén hitet vallani, félelmet nem ismerve harcolni és könyörögd lelkünkbe az égi erők zuhatagját, hogy tudjunk veled együtt poklokban, szatáni varázslaton és a bűn minden hatalmán boldogan diadalmaskodni!

† Szabó István tanár.

Gyűjtsuk meg a szeretet oltárán az emlékek szent szövétnékét s a lélekharang zokogó hangjai mellett, a bánat fájó emberi érzelmeivel lépünk be a multnak templomába, ahol az álmódó lélek kedves mosolyával alussza örök álmát Szabó István, a Pius-gimnázium tanára.

Hogyha kíváncsi kezünkkel felbillentjük az öszülő Multnak fátyolát, kedves tavaszi keretből mosolyog felénk ragyogva a gyermek élete. Lágyan sikló patak csobogása mellett, májusi diszben öltözött réten vidám csapatok szaladgálnak kipurult arccal, a játék örömeivel csillogó szemükben. Am fűrkésző szemeinkkel hiába is kutatunk a lármás csoport között, mert a kötelességtudó és szorgalmas diákok itten nem találjuk meg soha. A néma magányban, az árnyas fák között könyvével kezében pillantjuk meg Szabó Pistát, amint nyitl szemével elnéz a jövőbe és álmodik... Álmodik a jövőndő komoly életéről, a nevelő vonzóan szép pályájáról, amelyre azonban csak lelkiismeretes és törekvő munka után szabad gondolnia. A gyermek szeret minden melegével azon van, hogy lankadatlan szorgalmával a meglegedés örömeit iltesse kedves szülei szívébe. Tekintete egyszerre felelevenül, pár lépést siet és már ott is térdel a férfi kemény akaratával a Szűz képe előtt, aki az édesanya gondos szeretetével oltalmazta élete útjain. Az Ő biztató mosolyától merít erőt a további munkára és már megy is, veszi a könyvet, hogy idealista lelkével elmerüljön annak csodás világában.

Nem is hagyhatta el így vele szemben szülői ajkát a szemrehányás sohasem, s gyermekelete legsúlyosabb dorgatóriumát talán akkor kapta, amidőn gondos és előrelátó nevelőatyja megpirongatta azért, hogy mindig csak tanul és sohasem megy megosztani a többi fiúval a játék szórakozását. Viselkedése nem sajtolta soha a fájdalom keserű könnyeit a szülei szemébe, sőt a gyermek aranyos vigasztalásával mindig mellettük állott, valahányszor az élet felhős gondjai barázdát vontak homlokukra. Úgy látszik, hogy már ekkor is komoly feladatának tartotta az önfeláldozó lélek, miként későbbi életében is, hogy gyengéd kézzel törölje le a barázdás arcokról az élet könnyeit.

S a példás, ernyedetlen akarású munkakedv mellett az aranyifjúság gyors szárnyú napjai elröpültenek, elhangzottak a ballagó vendiák dalának utolsó akkordjai is, amikor eleje állott a korlátlan szabadság hazája, az egyetemi élet.

Amidőn egyeseknél rombadőlnék a hosszú éveken át épített alapok, mert nincsenek az Alma Mater szeretőn gondoskodó szárnyai alatt, tűnt fel benne leginkább a lázas tanulni-akarás, a mindent leküzdő tanulási vágy. Ez a sohasem szűnő energia tudja csak megmagyarázni, hogy miképp tudott egyszerre

három diákot is tanítani, a főváros ellenkező részein, amidőn mint bölcsészhallgatónak saját nehéz tárgyaival is óriási volt az elfoglaltsága. Bizony most vesszük csak észre, hogy ő is csak hibázott akkor, amidőn nem nézett arra, hogy a természetnek is meg kell adni azt, amit megérdemel, a pihenést. Mondhatjuk, hogy egész életét a szellemi erő, az akarat irányította, ezzel tudott oly lelkiismeretesen tanítani, ezzel tudott az éjbe nyúló hosszú órákon át a könyvek mellett virrasztani. Ez a szívós munkakedv volt élete főjellemvonása, e mellett azonban ne feledkezzünk meg a másiktól, amely voltaképpen ennek szülő-anyja a lelkébe gyökeredzett, mély vallásosságról.

Nyugodt, szelíd lelkének gyönyörű megnyilatkozása volt az a vallásos élet, amelyet egyetemi éveiben is csendben, észrevétlenül élt le távol a világ zürzavaros tömkelegétől a felemelő érzések templomi áhitatában.

Szerény és finom lelkéről, amellyel úgy bele tudott marcolni társai, diákjai szívébe, igen kedves és jellemző esetet örökített meg egyik barátja, akit éppen ezzel a viseletével bilincselte le magának.

Egyetemi előadáson történt, hogy egyik professzor úrnak, (aki mást nem érdemel, mint hogy az ismeretlenség homályában vesszen el a neve), nagyon elkezdte szúrni a szemét egyik legszorgalmasabb hallgatója, aki hitének bátor megvallásául valamilyen keresztalakú jelvényt viselt szíve felett. Természetes, hogy nem tudta sokáig nézni a „felvilágosodott” professzor úr ezt az „elmaradottságot” és ki is fakadt csakhamar a hitetlen ember gúnys mosolyával, — középkori állapotnak minősítve a XX. századbeli babonáságot, — hogy az ő óráján bizony senkin nem akar ilyen jelvényt látni. Persze, hogy nagy és jogos lett erre a felháborodás a keresztény egyetemi ifjúság körében és mindenütt izgatottan tárgyalták az esetet. Együttérzésüknek leggyönyörűbb példáját mutatták ki másnap, amidőn a megsértett ifjú a legszebb elégtételben részesült társai részéről; ugyanis a bátor kollégák mindnyájan jelvényrel a szívük felett ellepték az első padokat és meggyőződésükkel, egészséges fellépésükkel sarokba szorították a meghátrált tanárt. Az egyetemi kongregációban is élenk vita tárgyát képezte az eset, amidőn egyesek szenvedélyesen keltek álláspontjuk védelmére és mint ilyenkor általában szokás, mindenki hevesen gesztikulálva vitatta a maga igazát. Am őt hasztalanul is keresnők a vitaközö csoportok között, kárbaveszett törekvés ez részünkről; az egyik sarokban, félrevonulva a többiektől, találjuk ajkán titokzatos mosollyal, amint leül a harmónium mellé és újjai nyomán megrendül halkán az örökszép melódia: . . . „mert mint a hófehér gálamb jövel a bűnös földre, szeretlek szívm gyöngye.” Egyszerre mintha elvágták volna vitaközös fonálát, elcsendesült a lelkes tábor, s pillanatnyi megkapott érzés szent emelkedettségében, — bizony nem szégyeni megemléstünk, — nem egy szemében csillogtak a meghatottság könnyei.

. . . Mint a varázsos májuséji álom gyorsan elmúltak ezek a tűnő évek is, s a gondterhes egyetemi élet napjai után elébe tártul a tanári pálya minden szépsége, de keresztje is.

Rideg valóságában fülebe dörögte az élet „Ha magadra vetted, viseld keresztetted.” Nem is hátrált meg soha a küzdelemben, nem volt, ami megtántoríthatta volna, hiszen állandóan lelki szemei előtt lebegett a cél: az idealista életével mindinkább hasonlónak lenni az örök Ideálhoz. Ezért vállalta magára a fészekrakás gondjait is, melyre a Mária-lovag mély lelkiségével készült el. Ez tudja világossá tenni előttünk azt, hogy a házaselet gyakori felhői, a megnemertés és hasonló disszonanciák miért kerütek el kedves kis családja életét. Csak a vallásosságból táplálkozó mélyeséges hit, türelem és szeretet magyarázza meg azt a csodás harmóniát, amely megaranyozta boldog házasságát.

Igy elérkeztünk élete ama részéhez, amelyet mint tanár közöttünk töltött el. Megpróbálom a szemtanú közvetlenségével vázolni tanári működését, mert hiszen nap-nap után, óróróróra jobban ismertük meg finom egyéniségét, amellyel olyan közel tudott hozni bennünket gondolatvilágához, az idealizmushoz. Amidőn a multnak távlatán mélyebben szemügyre veszem életét, legcsekélyebb megnyilatkozását is két főforráshoz tudom visszavezetni, a hithez és a tudáshoz. Ezek voltak az alapkövek, amelyre felépítette tevékeny élete hatalmas épületét, s így anynyira összeforttak, hogy a kettőt nem lehet egymástól elválasztani; mintha benne láttuk volna megvalósítva a keresztény bölcs mélyértelmű nyilatkozatát: „Az igazi tudás Istenhez vezet.”

Nem dolgozott hiába egyetemi éveiben, a munka értékes gyümölcsöket hozott; tudása olyan mély és alapos volt, hogy bátran sorolhatjuk hazánk legképzettebb matematikusai és fizikusai közé. E mellett azonban olyan visszavonult magányban töltötte életét, olyan szerényen és csendben szentelte magát a az állandó munkának, hogy még mi diákjai sem, akik pedig mégis csak abban a szűk körben éltünk, amelyben élete javát töltötte, tudtunk sokat azokról az értékes alkotásokról, amelyek szellemét kiemelik a mindennapiak közül. Hogyha a felkapott reklám szárnyain jutott volna a világ tudomására, hogy milyen értékek lakoznak egyéniségében, ma talán a liberális világ is kalaplevéve köszöntené Szabó Istvánt, az alkotó tudóst; így azonban beteljesedett az, ami szerény szívének legforróbb vágya volt, hogy a közvélemény lehunyt szemei előtt ismeretlenül költözött el egy boldogabb hazába.

Amint az alvó éjszaka csendjében halkán hull a tengerbe a szárnyszegte meteor, s reggel csak a titoktartó hullámok lágy ringása mutatja, hogy a végtelenség letűnt nagyságot takar: úgy hagyott itt bennünket észrevétlenül elmerülve az elmúlás tengerébe, s csak fájó lelkünk hullámok emlékezései tártják a jelen elé, hogy kit örzünk néma kegyelettel szívünkben.

Igen csalódnak azok, akik nem ismerik és azt gondolják, hogy száraz tudósok közé tartozott. Ő nem. A lelkesedésnek az a melegsége, amely a — nekünk — talán unalmas feladatoknál is ott rezgett hangjában, megaranyozta minden mondanivalóját s önkéntelenül is felkeltette figyelmünket. Nem pusztán tudós volt, hanem lebilincselő előadó is, s ennek okát nem abban a bizonyos közvetlenségben kell keresnünk, mellyel szinte kitárta előttünk minden szépért hevülő lelkét. Magyarázatait a legnagyobb lelkiismeretességgel igyekezett érthetővé tenni, ezért kiterjedt néha jelentéktelenebb dolgokra is, ha azt gondolta, hogy ezzel előmozdíthatja megértésünket. Bizony szégyenkezve kell megvallanom, hogy sokszor mosolyogtunk is ezen a szerintünk „túlzott lelkiismeretességen”, pedig ennek létalapja, igazán a legmélyebb kötelességtudás és szeretet volt. Hiszen nálunk szükség volt erre, mert néha megcsökönnyösödöttünk és nem akartunk semmit megérteni, máskor pedig a szabad természet arany szabadságán kalandozott fantáziánk, s ezeknek az eseteknek vége mindig az volt, hogy óra végén a katedra elé mentünk és bánatosan kijelentettük: „Tanár Úr, nem értem”. Ekkor azután nem nézett arra, hogy a kis szünetben pihenni kellene, mert még három-négy nehéz órája van, hanem elkezdte magyarázni szépen előről s nem nyugodott addig, míg a megértés világát nem látta derengni arcunkon.

Ő maga nagy tudós volt, de velünk szemben igazán számtalanszor gyakorlott elnézést, s azt hiszem, hogy a mai diákok csak sóhajtozva tudnak vissza gondolni azokra a szép időkre, amidőn a Szabó tanár úrnál relációzni kellett. Nála igazán csak azok a diákok nem érvényesültek, akikben a szorgalom leghalványabb szikráját sem lehetett felfedezni, mert nem méltányolta a törekvést senki úgy, ahogy ő tette. Amikor valakinek sehogyan sem ment a relációja, akkor — igaz, hogy feljegyezte a megérdemelt jegyet, nehogy csorba essék az igazságon, — szabad volt megismételnie mindaddig, míg ki nem javította. (Az persze hozzá kell tennünk, hogy a számítók még sem érvényesültek mellette, mert igen gyorsan kiismerte őket, s ha egyszer már nem akarták elkerülni hibájukat, akkor velük szemben nem gyakorolta irgalmát).

Óriási terhet raktunk vállaira éppen relációinkkal, mert ha egyszer elkövetkezett a kényszerű buzgóság, akkor kora reggeltől késő estig nem hagytuk nyugodni, behívtuk a gimnáziumba, elmentük késő este lakására. Részéről pedig sohasem tapasztaltunk türelmetlenséget, fáradtságot, mert mindig a legnagyobb lelkesedéssel és energiával töltötte közöttünk szabad idejét; nem tette volna meg senki helyében, hogy tagjaiban hasogató fájdalommal, bortal vánszorogva eljőjön közénk és hallgassa nem mindig fényes tudásunkat.

Igazán a vallásosságból származó türelemre volt néha szüksége, mert egy nem éppen hízogó jelzővel bíró „parlament” elvezetésünkre igazán rászolgáltunk; ugyanis az a furca

szokás uralkodott nálunk, hogy ha egyszer valamelyik jótorku fiú valamilyen lényegtelen semmiségen bár, el kezdett nevetni, az ráragadt a többire is és hosszú percekben át nem maradt abba. Ha vissza gondolkol csinytevésünk derüsen szomorú korszakára, mindig előttem látom a kedves Tanár Urat, amint nem akarva elrontani örömlünket, félig mosolyra nyitja ajkát, kezével azonban a fejelemre intve ül a katedrán. Bizony ilyenkor és máskor is a türelem gyönyörű virágait gyűjtötte csokorba. Istenem, diákok voltunk, vidámszívű, kacagó diákok, s ezért csinytevésinket talán nem fogja a szigorú bírálat szemüvegén nézni a késő utókor. Róla vehetnek példát, mert a jóvátétel után senki sem tudott oly könnyen megbocsájtani, elfelejtkezni hibáinkról.

Ezeket, azt hiszem, senki sem fog csodálkozni, mert hiszen mind természetes folyományai voltak vallásos életének, amelyet az apostol buzgóságával, a hitet és szeretetet sugározva magából, töltött el közöttünk.

Ha felkeltünk a kora reggeli órákban, s csendülni hallottuk a Xavér-templom kised hangját, mindjárt sejtettük, hogy a harangozó csak a Tanár Úr lehet.

A környék hívői minden reggel nagy épületekre látták az áldozópád előtt térdelni az angyali lelkű férfiút, amint a legnagyobb áhitattal vette magához az örök élet Kenyerét, hogy új erőt gyűjtson magának a további harcokra. Szinte vonzotta az embereket a templomba a belőle kiáradó mély lelkiesség, amely nap-nap után az Isten vigasztaló gondviselésén pihent meg. Csak ilyen nemes és áldozatos lélek tehetette meg azt, hogy növényedéikeivel felkereste a tömegszállásokat, a szerencsétlen emberi nyomorúság tanyáit, hogy mint gyermekkorában most is lesimítsa a küzdelmes élet nyomait a szenvedők bánatos arcáról. Mintegy képviselője az isteni Gondviselésnek, mert a szegényeknek mindenütt megmutatta, hogy az az Isten, aki gondozza a mezők liliumát, nem feledkezik meg azokról, akik benne bíznak. — Áldozatos munkája legszébb eredményei közé tartozott, hogy így éppen azok a szegények részesültek támogatásban, akik condráikkal is takarni igyekeztek szerencsétlenségüket s nem mentek koldulni az emberek közé. Röviden talán úgy jellemezhetnők életét, hogy a szenvedés buzgó harcosa volt; csak hogy míg saját élete keresztjén sohasem igyekezett könnyíteni, addig másokon mindig a legnagyobb szeretet hangján segített.

Kifürkészhetetlenek az Úrnak útjai. Amidőn az érettségizők boldog izgalmaival készülődünk az utolsó nagy csatára, nem bírta már tovább a megfeszített erőlködést; bár még írásbeli érettséginken résztvevő fájdalomtá visszafojtva, hogy csak buzdítson, bátorítson bennünket utoljára is, utána rögtön ágyának dőlt. — Amikor utoljára jöttünk össze mindnyájan betegágyánál, még bizakodó lelkihangulatban voltunk, mert olyan bámulatos lelkierő sugárzott le arcáról, hogy nem sejtettük a bekövetkező sorsot. Fantáziánk boldogan szállt előre a jövőbe, álmotunk a 10 éves

találkozási, amelyen a Tanár Úr egészségesen fogja megosztani velünk, volt diákjaival, az emlékezés örömét. Soká tapogatódzott betegségénél az orvosi tudomány, hosszú ideig nem volt képes felismerni a bajt s amikor felfedezték, akkor már nem tudtak rajta eredménnyel segíteni. Ő azonban az idealista lélek bizalmával fogadta szenvedését és álmódott szépeket a jövőről, a midőn még sokat fog dolgozni embertársaiért.

Am úgy látszik, hogy az Úr elégnék találta szenvedéseit ahhoz, hogy kiérdemelje az örök élet koronáját.

... Tavasz volt... A természet mindenütt bontogatta rügyező hajtásait s az élet vágyát szomjasan szívta magába a fekete föld. Megcsendült a madarak ajkán az élet himnusza és mi reméltünk boldogan, örökké hívő, bohó emberek.

Réggel volt, vasárnap, amidőn a Piusba látogattam, hogy érdeklődjem a benn folyó életéről. Egyszerre, mint a villám, érte fülemet a fiúk hangja: „Szabó tanár úr ma hajnalban a boldogabb hazába tért.”

Nem rajzolom érzéseim, azt hiszem mások sokkal jobban átérezték a szívrendítő valóságot, akik közelebb állottak hozzá. Lassankint azonban lecsillapodott lelkünkben a vihar és beláttuk a változhatatlan örök Akarat helyes végzését.

Barátaim, engedjétek meg nekem, hogy mindnyájunk nevében kérést intézzek Hozzá, s remélem, hogy ezuttal meghallgat bennünket, mint eddig tette.

„Kedves Tanár Úr! Ha itt is hagytlát bennünket a nyomorúságok, szenvedélyek, bűnök harcában, vezetésed ne vond meg tőlünk ezután sem. Virrasztó szellemed óvja és figyelmeztesse bolyongó lelkeinket, hogy csak a hit és munka harmóniája után lesz boldog számunkra is az örök feltámadás.”

íj. Zala B. József, joghallgató.

Lécroart, kínai püspök, intézetünkben.

Felejthetetlen mély benyomást tett mindnyájunkra *Lécroart Henrik* S. J. püspök úr látogatása intézetünkben. Két napig tartózkodott Pécssett s ezen rövid idő alatt tudott szakítani időt arra, hogy a Pius ifjúságának a kínai missiókról külön vitetett képes előadást tartson s francia nyelven hosszabb beszédet mondjon, melyet Főtisztelendő P. *Csávossy Elemér* S. J. tartományfőnök úr tolmácsolt.

A vitetett képekhez fűzött magyarázatokból csak egy-két közérdekű gondolatot akarok papírra vetni.

A hatalmas „Mennyei Birodalom” lakosaival együtt a földkerekség egy negyedét teszi. Megdőbbsent bennünket e hatalmas szám, ha arra gondolunk, hogy a keresztény kultúra napja és a keresztény vallás még alig hatolt be első sugaraival ez országba.

A 400 millió pogánnyal szemben alig áll két millió katolikus. És ha ezeket a pogányokat nem sikerül a keresztény eszméknek megnyerni, az előjelekből, különösen a forradalmakból ítélve, a bolsevizmus karjaiba vetik magukat. Hogy ez minő veszedelmet, minő tántorjárást, jelenthet Európára is, azt könnyű belátni.

Természetesen nagyon nehéz az ősi hagyományokban és babonákban megcsontosodott öreg kinaikat a kereszténységnek megnyerni. Itt is a térítési munkát az ifjabb nemzedékkel kell kezdeni. És így megindult Kínában is a harc a gyermekért.

Az ifjúság nevelése csaknem kizárólag az állami iskolák pogány tanárainak kezébe van letéve. Különösen a felső oktatás nyújt itt szomorú képet. — Állami felsőiskola 99 van. Anyagi előnyeik révén a protestánsok is megelőztek bennünket e téren, amennyiben már 37 felsőbb intézetet sikerült felállítaniok. Sajnos, nekünk csak 3 ilyen iskolánk van. Nagyon látogatottak, sőt internátussal vannak egybekapcsolva. Új intézetek alapításához hiányzik a pénz és a tanerő.

Szinte érthetetlen a kinaiai mostoha eljárása a csecsemőkkel szemben. Ha nem tetszik nekik az újszülött, egyszerűen kiteszik az utcára. Ezeket a kitétt gyermekeket jó nénik nagy kosarakban összeszedik és a missióra viszik. Ha életben maradnak, keresztényeknek nevelik őket, ha meghalnak, a keresztvíz megnyitja nekik a mennyország kapuját. Ily módon már több ezer kis kínai jutott a diadalmas egyházba, ahol imájával sietteti pogány honfitársainak megtérését.

Még egy osztály van, amellyel oly szívtelenül bánnak, mint a csecsemőkkel s ezek az elággódtak. Ezekkel szemben megszűnik a gyermeki kegyelet és ha az öreg apa vagy anya kellemetlen a családban, kilöki az utcára. Ezeket a missió menhelyeken gyűjti egybe és részesíti gondozásban, oktatja a vallásban és nem egy száműzött aggastyán veszi fel a keresztység szentségét, jöllehet hozzátartozóik mindenféle rémhirrel igyekeznek visszatartani őket ettől e lépéstől. Pl. azt a babonát terjesztik, hogy a papok csak azért fogadják be az öregeket a menhelyre, hogy állatokká változtassák őket és aztán dolgoztassanak velük.

Változatos képekben szemléltük a kínai diákeletet, láttuk iskolájukat, hálótermüket, láttuk őket tanulás közben, a játéknál. Örömmel mutatta be a püspök úr a bennszülött klerikusokat. Nagyon fontos feladata a missiónak, hogy bennszülött papokat neveljen a bennszülöttek megtérítésére. Kínában ez az ügy szépen halad előre, sőt az egyik csoportképen egy kedves arcú, őszhajú aggastyán pap keltette fel figyelmünket, aki ez évben ünnepelte felszenteltetése 50 éves jubileumát. A Szentatya Lécroart püspök úr útján kitüntető érmet küldött az érdemekben gazdag öreg harcosnak.

A missziós munkából mi magyarok is részt kértünk. Jézus-társasága két pátert is küldött Kínába: P. *Szarvast* és P. *Gábert*,

akik a nehéz kínai nyelv elsajátítása után máris mint hittérítők működnek Lécroart püspök nagy kiterjedésű egyházmegyéjében.

Az apostoli munkálkodás nagy nehézségekbe ütközik. Járhatatlan utakon, dőcögő szekéren keresi fel a misszionárius, a püspök, a hiveit. A hivek igen nagy ünnepélyességgel fogadják. Lovas bandérium vonul eléje, a zenekar kíséri a városba, ahol a keresztények lelkes óvációkban részesítik. A pogány lakosság bizalmatlan, tartozkodó a keresztény püspökkel szemben. Az ismerkedés úgy indul meg, hogy a pogány falvak tiszteltből meghívják a püspököt. A főpásztor elfogadja az udvarias meghívást. A faluban a legtöbb pogány ház előtt terített asztal várja, s igen megsértődnének, ha a püspök csak egy asztalnál is nem étkéznek a családdal. A második látogatás alkalmával már tanító és iskolát kérnek gyermekeik számára, majd felkeresi őket a misszionárius, megindul a hitélet s nemsokára már egy kis templom emelkedik a magasba a kis lakóházak között.

Az ifjú kínai egyház már vértanukat is adott a legutóbbi boxer lázadás alkalmával. A katakombák hithűsége, a régi japán keresztények hősiesség, ragyogott fel ez alkalommal a kínai keresztényekben. Az üldözés elől körülbelül 1500-an egy templomban huzodtak meg, hogy ott imádságban várják a vértanuhalált. A boxerek elzárták a templomot, majd az ablakon át lövöldöztek a védtelen tömegre. Egy boxer a misszionáriust vette célba, de eléje ugrott egy kínai nő és saját testével és életével védte meg a papot. A vad lázadók azonban rommá lötték a templomot, amely maga alá temette az összes ott tartozkodó hős vértanukat. Egy 12 éves leánykát a falhoz állították és azt mondták neki, ha egyet előre lép, azt hittagadásnak fogják venni. S a hős gyermek egy tapodtat sem tett előre, sőt hogy még látszata se legyen a hittagadásnak, körmeivel kivájt a falat, nem törődött vérző ujaival, csak az lebegett szeme előtt, hogy hű maradjon Krisztushoz. Mikor a barbár katonák látták, hogy nem tudják hite elhagyására bírni, nyilaikkal szinte odaszógezték a falhoz.

A kínai is nagyon tiszteli a boldogságos Szüzet, és ahogy mi Patrona Hungariae-nak nevezzük az Isten Anyját, úgy ők is Patrona Sinarum, Regina Sinarum címe alatt tisztelik. A püspök úr tapasztalata szerint egy lurdi barlang forrásánál, ahol Szűz Mária szobra állott, csodás jelek, gyógyulások mutatkoztak. — Kápolnát építettek e helyre. A jelek ismétlődnek.

A lebilincselő és tanulságos előadásnak ezek voltak a főbb pontjai. — A hálás éljenzés az előadás végén igazán szívünk mélyéből fakadt.

Fügh Béla, VII o. np.

A hetedik érettségi.

A hetedik érettségi vizsgálat *Dr. Friml Aladár* c. főigazgató elnöklete alatt június hó 7—11-ig zajlott le a következő szép eredménnyel. A zárójelben a választott életpálya van feltüntetve.

Jelenen érettek (13): Bátsmegyey Lajos (jogi), Fuchs Sándor (egyházi), Kovács Pál (egyházi), Menyháth Béla (jogi), Merk István (egyházi), Palásti László (egyházi), Patacsi József (egyházi), Ryll Viktor (jogi), Saághy Andor (gépészmérnöki), Simon Lajos (egyházi), Strébl Miklós (orvosi), Takács Imre (egyházi), Takács Sándor (egyházi).

Jól érettek (16): Balogh Andor (jogi), Ferenczy Dénes (jogi), Jakab Mihály (jogi), Károly István (mérnöki), Kollár Lajos (orvosi), Kovács Gyula (gépészmérnöki), Kresz Rezső (egyházi), Kriszt Mátyás (egyházi), Návai Antal (egyházi), Obermájer Pál (egyházi), Révy Gyula (tanári), Schmidt József (jogi), Schuth Henrik (orvosi), Székely Gyula (tanári), Szigli Mátyás (egyházi), Taksonyi József (egyházi).

Érettek (9): Csalogovics József (tanári), Dvorszky József (gyógyszerészi), Fazekas István (jogi), Gesztesi Károly (egyházi), Huth István (jogi), Láng Antal (jogi), Paál Ödön (jegyzői), Skergula István (jogi), Villi Károly (állatorvosi).

Szeptember hóban javítót tehet Székesfehérváron 1.

Valete!

Kihalt a táj, elszállt a dal,

Nem tér vissza sokáig.

Bohó, vidám diákokkal

Két hónapra búcsúzik.

Üresek már a tantermek,

Az ablakok némán néznek,

némán néznek.

Mecseki völgy fenyves ölen

Robog, vágat a vonat,

Kis diákok kocis fején

Búcsúszellő dalolgat.

Üresek már a tantermek,

Az ablakok sötétednek,

sötétednek.

Sikolt a gép, zúg sebesen,

Halkul már a messze-dal.

„Isten áldjon jó gyermekem,

Hozd őt vissza magaddal!”

Üresek már a tantermek,

Az ablakok már sötétek,

már sötétek.

Mozaikok a számtanóráról.

(Avagy hogyan rímel a szekunda a szonettben.)

... A tanár magyarázott, egyik kezében kréta, a másikban törlőrongy; minuszbepluszminusznégzetgyökalkattbenégzyetminusznégycé...

Szokásomhoz híven szonettet faragtam a pad alatt s a mellettem ülő S. Vili a padot formálta ormótlan bicskájával. Szobrász lélek volt, ha máskor nem is, de a számtanórákon Buonarroti lelke szállta meg. A teremben csend volt — mint mondani szokás — olyan, hogy a légy szárnyrebbenése is hallható lett volna. De akkor nem lehetett legyet látni, csak a természetrajzkönyvben, ott is csak festve: tél volt. Jégvirágokkal voltak kihímvezve az ablakok, az emberek bundában jártak és sok zsirosat ettek.

... A tanár magyarázott s azt hiszem, magyarázott volna akkor is, hanem én, hanem S. Vili faragta volna a szonetteket, jómagam pedig a padot. Hogy úgy volt, amint mondom, arra tanu N. Marci, aki mögöttem lelkes sportférfiu minőségben Mister Herkulest olvasott s egy-egy izgalmasabb résznel (mely pedig a nevezett irodalmi termékekben igen gyakori) rajtam gesztikulálta ki meccs-hangulatát... abban az időben mindig kék volt a hátam.

Egyszóval, hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem, mindenki megtalálta a neki legjobban megfelelő szórakozást: F. Pista lapot szerkesztett, melyet csak ő olvasott, de én még most is őt tartom korunk legnagyobb zsrnalisztájának; K. Gyuri regényt írt, ez betegsége volt. A többiek is el-el szórakozgattak, ki olvasott, ki írt, ki evett és az osztályban volt egy, aki — uram bocsá' — figyelt is. Zsigának hívták s a szeméit úgy tudta dülleszteni, hogy a tanárok majd meg ijedtek tőle.

„No most áttérünk a gyök többértékűségére, üssék fel a 265. oldalt” — hangzik a tanár szava. — Általános lapozás minden vonalon, N. Marci is fordít egyet a Mister Herkulesen. Elöttem D. Laci önmagát megcáfoló buzgalommal készül a latin órára s szinte látni ajkain, amint Horác örökértékü sorait magolja: „Maecenas atavis edite regibus”...

Lassan csönd lesz és a gyök többértékűségének örök igazságú tételeit hallgatják: Zsiga... és a falak, ha ugyan a falaknak fülei vannak. Az osztály egyetlen órájának tulajdonosa alig győzi leadni a pontos középeurópai zónaidőt akkor, midőn a tanár úr lassan notesza után nyul. Még tizenkét perc... bizony ez néha egy örökkévalóságot jelenthet. Azonban minden hiába, következik a szörnyű színjáték, a sophokleszi tragédia: a felettetés.

Ekkor én már az olimpusi istenek társaságában s a mu-

zsáktól homlokoncsockoltan ittam a nektárt, lelkem fent járt a mérhetetlen égek csillagmírdírdjai közt:

... „Ó hol kebel, mely nagyobb tűzben ég”?

... benég... benég, — no egy rímet adjatok muzsák... benég; kétségbeesett igyekkezettel buzogott a költői véna, de a rím — sajnos, mint ez gyakran megesik — elmaradt. Ó ti, akik még nem próbáltatok felülni Pegazus szárnyas lovára, kik nem éltétek át az alkotás isteni s mégis oly kintelt perceit, nem érthetitek meg, mit jelent egy pőétának rímet nem találni. Felfüggesztettem szememet a felső táblasarokra, onnan várván segítséget, de épen ez volt a vesztém; a tanár észrevette csendes elmélázásomat s kihívott. Eleinte nem is vettem tudomást arról, hogy én vagyok az áldozat, de egy-két oldalbox szomszédaim részéről kijőzanított valamelyest. Kimentem... így mehetett az áldozatra szánt ökör Jupiter oltárához, fejle-hajtva, megadóan, kétségbeesetten. Eszembe jutott Orestes és a sorstragédiák. Szerencsétlenségem felett búslakodva oly lassan mentem ki, hogy a tanár valami eszmei kapcsolatot fejtett ki köztem és az egyszeri diák közt — egy vicc keretében — ez majdnem megmentett. Az osztályórás újjai tízet mutattak, ha tehát az elhangzott vicc felett az osztály képes tíz percig nevetni, meg lesznek mentve. Az osztály meg is tette a tőle telhetőt, jól tudta a dolgát s jól tudta azt is, hogy én semmit sem tudok.

Lassu morajjal kezdődött ez a sikertelensége mellett is előttem örökké emlékezetes kacaj, mindig erősebb és erősebb lett, majd széles viharzásba csapott. Fejedelmi crescendoan elhal-kult kissé, hogy annál elemibb erővel törjön ki. Olyan volt a nevetés, vagy mondhatnám röhögés, mint egy Beethoven-szo-náta. A karmester (Cs. Pista) ma emberfelettit produkált, lobogó sörénye volt a taktuspálca, mely hol puhán emelkedett, hol villányos erővel felpattant. Az osztály — dicséretére legyen mondvá — a pesti filharmonikus zenekart megszégyenítő pon-tossággal követte a taktuspálca néma parancsait.

Professzorunk pedig, legjobb ember, akivel életemben talál-koztam, kénytelen volt szintén mosolyogni, mosolyogni azon, hogy az osztály milyen hozzáértő buzgalommal s fejlett techni-kával akarja húzni az időt, húzni egész addig, amíg a pedellus kolompja meg nem szakítja. Az óráját nézte és nem szőlt: sem-mit, még csak le sem intette az osztályt, amelynek minden tagja rekedten, vörös arccal, kidülledt szemekkel tett meg minden embertől telhetőt társa érdekében, aki a fekete tábla előtt, mint valami gilottine előtt, Mária Antoniette-i mosollyal várta a nagy katasztrófát. Mindenkin meglátszott a szörnyű fizikai munka: *már hét perce nevettek*. Az időt jelző újjak már csak két percet mutattak, amikor hirtelen felcsattant a professzor szigorú hangja, melynek akarva-nem akarva mindig engedelmes-kedtünk, ... elég!!!

Csend lett, halálos csend, olyan hogy a légy stb... Nem

lettem volna igazi poéta-lélek, ha nem emelt volna ki a felelős sivar egyhangúságából ez a szó, mely számomra jelentette az előbb hön óhajtott rimet. Elég . . . elég csak ez zsongott már a fülemben, s kerestem a hozzá illő sort. Végtelen hálával néztem tanáromra s elhatároztam magamban, hogyha valamikor a Tud. Akadémia vagy a Petőfi Társaság megírja velem életrajzomat, hát a tanár úrnak ott örök emléket fogok állítani. Amde — sajnos — professzorom nem vett tudomást nagyszerű tervemről, hanem mosolygott és mosolya vérfagyasztó volt. „Beszéljen kérem a kétszeres- és félszögek függvényeiről!”

Hogy én beszéljek a kétszeres- és félszögek függvényeiről?! hát ez nagy tapintatlanság — gondoltam. — Ha még azt kérdezte volna, hogy mi az Asklepiadesi vesszor sémája, vagy mit irt Hazafi János — az még hagyján, — de ezt . . . ?!

De bizony hiába néztem oly apprehenzív tekintettel a katedra felé, nem használt semmit s én másfél perccel a csengetés előtt elveztem a porondon.

A befejezés megint csak ez volt: „elég” s hogy most micsoda örömet szerzett ez a szó, annak megítélését a kedves olvasóra bízom, nekem úgy rémlik, mintha a cannaei csata jutott volna eszembe.

A kétszeres- és félszögek függvényeit ma sem tudom s valahányszor sokat eszem vacsorára (ami elég gyakori eset) mindig erről a tételről álmodom . . .

Ez volt az a história, melyet el akartam mondani s bizony igaz az, hogy a poétát a sors haragja sújtja. Ha pedig valakit volt osztálytársaim közül netalántan profanizáltam, bocsáson meg: amicus Plato, sed magis amica veritas.

Ti pedig, akik még átélvezhetitek a számtanórák gyötrelmeit, amelyek az elmulás fátylán keresztül, — mint az összes kérelmek — kedves emlékké finomulnak, gondolatok volt pajtásokra akkor, ha majd — de nem kívánom — nektek is azt mondja a mathézis professzor: „elég”.

Kotzián Imre, joghallgató.

Egy latin óra.

„ . . . Aki pedig jövő órán nem tud felelni, mondta a tisztelendő úr, egy jeggyel rosszabbat kap, vagy megbukik.” Annak okáért, hogy mindenkinek legyen alkalmja javítani, feladta az idén végzett anyagot.

Elérkezett a rettenetes nap. A szép reményekre jogosító VI. o. megilletődve a lecke nagyságától szokatlan csendben várta az óra megkezdését. A lelkekre ránehezedett a közeli veszély tudata. A különféle memoriterek egy komor morajba olvadtak össze. S. Laci akkorákat fújt és sóhajtott, hogy Aeolus is megirigyelhette volna tőle. Legjobb szerette volna az egész Vergiliust

kifújni az ablakon. Bejött a tisztelendő úr is és megkezdődött az óra. Ima után tökéletes csönd van. Megkezdődik a drukk. A cimborák a lehető legkisebb térfogatra huzódnak össze és igyekeznek minden feltűnést elkerülni. Legtöbbnek egyetlen vágya van: hogy innen minél messzebb lehetne. Rémes ez a bizonytalanság! Kik felelnek ma?

Tisztelendő úr lassan előveszi piros noteszát, még lassabban kinyitja. (Eközben a nagyreményű hallgatókat enyhé hideglelés kezd rázni). Idegrázó nyugalmammal lapoz benne. Mikor hátra felé forgat, megkönnyebbülnek az A, B, C betűsök és kezdenek verejtekezni azok, akiknek neve, érthetetlen végzet folytán S, Sz, T, V, Z-vel kezdődik. Több erősen érdekelt diák egyéniség fogadja magában, hogy ezután felhagyva az ősi szokással, tanulni fog. De kár volt örülni az első betűsöknek, mert a tisztelendő úr hirtelen vissza forgatott. (Az A és Z betű képviselői közt az előbb esetelt jelenet megismétlődik, de reciprok értékben). — Pityu már azt is elfeledte, ami keveset tudott és izgalomban tövig lerágta körmét. Szomszédja elegáns frizuráját már úgy fel-túrta, hogy haja és egy vihartól feldúlt szénaboglya közt csak egy szakértő tudna lelkiismeretes vegy- és illatvizsgálat után különbséget tenni. Tisztelendő úr a lapozgatás által még egyszer megreszkedtetette az osztályt, majd buzgón tanulmányozni kezdte a beirt jegyeket. Az izgalom tetőpontra hágott. Tudi térdei az izgalomtól csak úgy citeráltak, szomszédja kontrázott hozzá. Tahi előtt képzeletben elvonultak az összes vétkei a gyermek-kori fészkekrablástól kezdve egészen a legutolsó görög dolgozatig. Csicsa a lábaival kalimpált, mint egy szélmalom, állandóan veszélyeztetve szomszédja simi cipőjét. Zsák II. lábaival egy gázsý indulót vert a padlón, a „sógora” meg tinta ceruzáját rágta el. Irtoztató ez a csend! Fejük felett egy légy repült el, jól lehetett hallani döngését. Tisztelendő úr a helyzet magaslátára emelkedett. Végig nézett az osztályon és megszólt.

„E. István!”

„Óóóóh!” Sóhajtották megkönnyebbülve a többiek. A lidércnyomás alól egyszerre felszabadultak és kárörvendve néztek Csicsára.

„Sugátok,” nyögte Csicsa és megindult kifelé. — Tegnap technikai okok miatt nem készülhetett és így nem sok kilátása volt tisztességes feleletre. Mikor a katedra előtt megállt, szíve elszorult. Előtte a kérélelhetetlen tisztelendő úr, mögötte a kárörvendő osztály, a harcot neki kell megvívni gyenge erejével. (Érezte, valóban gyenge). A sugók, ha mindig sugnak is, ép akkor hallgatnak, mikor beszélniök kellene.

„Mondd csak fiam, ki volt a rómaiak főistene,” kérdezte jószágosan s tisztelendő úr. Csicsa egyenlőre hallgatott. Valami kiadós deus ex machinát várt. Például belép a Pidi bá' a hirdető könyvvél: Holnap szünet. De az ajtó csak nem nyílt meg. Ekkor siri hangon megszólt: „A rómaiak fő istene volt, — és újra az ajtóra nézett — fő istene volt Romulus és Remus.”

Az osztály felől vidám kuncogás hallatszott, a zavarban megsúgták, hogy Juppiter. Csicsa arca felderült, a fejéhez kapott, mintha ő szégyenlené legjobban az előbbi ostobaságot és kivágta: „Juppiter, genituvusa: Jovis, Jovi, Jovem, Jove, Joves, Jo... Jovium...” Tisztelendő úr megkövülten hallgatta, végre feleszmélt és kérdezte: „Többet nem tudsz?” Csicsa nem felelt, tehát azt mondta: igen. Tehát helyre küldte azzal a biztatással, hogy majd megtanulja nyáron.

Csicsa megsemmisülten rogyott padjába, egyre azt hajtogatta: „Korcs Aeolus, korcs Aeolus.” Szomszédja, Janó megkérdezte: „Mi köze van Aeolusnak hozzád?” Csicsa melankolikusan felelt: „Sok.” Azután kiöntötte keserűségét barátja előtt: „Ha Aeolus elsúlyesztí Aeneast és elcsigázott társait a tengerben, nem kellene a rómaiakról tanulni és én kaptam volna nyáron egy biciglit, de most már ennek is fuccs!” Majd szenvedélyesen folytatta: „Quos ego, ha én ott lettem volna, egy sem menekült volna ki kezeim közül!” Janó ezt el is hitte és igazat adott neki. Már arról a paradicsomi állapotról kezdett elmélkedni, melynek örömeit nem zavarja Cicero, Livius, vagy Vergilius, de gondolatait megzavarta a drukk. Ki lesz most az áldozat? Ismét az előbbi halálos csönd, szivszorulások és lélekzet-visszafojtott várakozás. „F. Sándor” hangzott a végzetes szó. Az osztályon a megkönnyebbülés moraja fut végig. Poéta lelkű Sanyi barátunk a prózai valóságra ébredt, nyakkendőjéhez kapott és kimenet közben saját gyártmányú versét idézte:

Eg és föld ellenem összeküdték,
Hogy a gyáva porba sujszák kemény fejem
De nem, az nem lehet!

És valóban a muzsák megsegítették, bár annyi borsot tört már fitos orruk alá. Mikor arról beszélt, hogyan harcoltak a rómaiak, az egész osztályt lírai hangulatba ringatta. Lány, rejtelmes hangon mondta el a csata előzményeit. Majd fokozott hévvel folytatta, hogyan rohantak egymás ellen. A küzdelem leírását már teljes páthosszal adta elő. Azt, hogy a csata vége felé már a segédcsoportokat is harcba vonták, már csaknem az önkívület határán mondta. Végül elégikus hangon, művészi fordulattal megjegyezte, hogy ha az ellenséggel nem bírtak, visszavonulót fújtak (receptui canere). Az osztály elbűvölve hallgatta. Egy konviktor úgy elábrándozott, hogy képzeletben otthon járt és a speizban a befőttes üvegeket tanulmányozta.

Tisztelendő úr azonban nem volt annyira meghatva és kíváncsi volt arra, mit tud Sanyi Vergiliusból. Itt aztán elérte a tragikum, mert örök szégyenére Vergiliusnak, költő társa egy sort sem tudott lefordítani a vihar kítőrésének költői képekben gazdag leírásából. Tisztelendő úr tehát helyreküldte, mert ő a régiségtanból csak úgy mellékesen kérdezett, inkább a fordításra volt kíváncsi. Sanyi meglobogtatta költői sórényét és szívében egy újabb elégiára való anyaggal a helyére párolgott.

Maki elővette kis noteszát, amelybe a sport eredményeken kívül még a feleleteket is be szokta írni és a következőket örökítette meg az utókor számára:

E. István = 0 : 4
F. Sándor = per analogiam.

Tisztelendő úr most egy jobb tanulóat hívott ki a magonc T. Ferit. Folyt is az ő ajkáról a szó, mint a patak vize a Mecsekben. Lefordította Liviusból a cannaei csata előzményeit, Vergiliusból Junó haragjának következményeit, régiségtanból a madárjósásl kilenc feltételét. Mikor ennek is a végére ért, könyörgőve nézett a tisztelendő úrra, hogy legyen már ennyi elég. De ő nem értette meg a néma kérelmet és elmondatta vele a következményes mellékmondatot. Az egyesért meg kell szenvedni! Feri összeszedte minden erejét, szemét félig lehunyta és ezt is elmondta hibátlanul. Néhányan irigységgel vegyes lenézással hallgatták: „Magonc.” Tisztelendő úr most helyreküldte, mert „még sokan akarnak felelni.” Az osztály elfojtott hangon tiltakozott, azért felhívta Zsák II-t, aki lehangosabban nyilvánította tiltakozását. Erre a többiek elhallgattak, de velük hallgatott Zsák II. is. Utódjának, Mukinak több szerencséje volt, de végre az ő bicskája is beletörött a prózai szörendbe. E. Béla valahogy lefelelt, F. Gyuri szintén. D, két G betűs vereséget szenvedett. H. Jóska három kérdőt verekedett ki. Tisztelendő úr egyiket a másik után küldte helyre. Akik még nem feleltek, a végzet szárnyainak csattogását érezték fejük felett. Akik már a bajon túl estek, titkos kárörömmel szemlélték az enyészet működését. Egyik jó matematikus kiszámította, hogyha ez még tovább így megy, a számtani haladvány fogalma szerint még 13-an fognak hajótörést szenvedni. Mennyi vakációs terv sülyed el eközben! Még 16 gyötrelmes perc és 34 másodperc van hátra.

És miáltal N. Karcsi meglehetősen eredményesen küzdött Liviussal a trasumenusi csatában, addig S. Ducí Pythiától kért tanácsot: egy kis papírnak egyik oldalára ráírta a 4-et, másik oldalára 2-t. (Egyesről nem is álmodott.) Azután feldobta. De se széna, se szalma. A papír épen Vergilius és Livius közé esett és élére állt. De azért a 4-es volt a felsőbb látható oldalon. Ebből azt következtette, hogy felelni fog, be is zúg, de sokakat megment. Ezért egykedvűen várta, hogy rákerüljön a sor. A többiek kimondhatatlan drukkban voltak. Még 11 perc, 50 másodperc. Ebből M. Sanyi lefoglalt 2 és félpercet. Először még jól ment neki, de mikor egy kilenc sorból álló Livius-féle összetett mondatra került a sor, ő is megéneklent a különféle acc. c. inf. és abl. abs.-ok kátyujában. R. Karcsi már 80 másodperc alatt leszerepelt. Az összes jó és rossz órák előkerültek. Sz. Jóska az óra láncát szorongatta, ha már órája nem volt. 8 perc. A villámok ott cikkáztak a fejek fölött. Az idő megrendítő lassan fogyott. Hogy gyorsabban menjen, T. Béla izgalmasan már 4 perccel előrébb csavarta az óráját. — Sz. Pityu már a vajas

kenyerén zongorázott. Mikor S. Lalira került a felelés, az kereken bevallotta, hogy tegnap „rosszullét” miatt nem készülhetett. — Tisztelendő úr ismerte már ezeket a kifogásokat. Többen a fogukat csikorgatták: Gazember! miért nem *húzod* az időt?! 7 perc. Fojtott csend. Kívülről behallik a zöld lombok közül a madarak csicsérgése. De jó azoknak!

Duci ösztönszerűleg érezte, hogy most ő következik. Szívben hősi elhatározás támadt. Mikor a nevét hallotta, fogta könyvét és kényelmesen kisétált. „Fordítsd le Hannibal jellemét. Gyorsan,” mondta a tisztelendő úr. Duci kinyitotta könyvét, akkor látta, hogy az algebra van nála. Látszott rajta, hogy nagyon sajnálja tévedését. Gyorsan helyre szaladt, de útközben lerántotta K. Imre salátá kiadású Liviusát, hogy az 100-felé szóródott. Felzedni is segített volna neki, de a tisztelendő úr sürgette. Fölkapta Liviusát és indult kifelé. „Vergiliust is hozd” mondta a tisztelendő úr. Félpercnyi keresés után ezt is megtalálta. Útközben a szerencsétlenül járt Liviusnak utolsó darabját is fölemelte a földről és átadta gazdájának. Az osztály megértéssel figyelte működését. Tehát Hannibál jelleme. Hiszen ezt tudja! És lassan, minden szót meggondolva, hibátlanul lefordította az első mondatot. Megmagyarázta, hogy ez hogy van szóról-szóra, milyen szerkezet. Azután hasonló tökéletesen és még nagyobb lassúsággal végzett a második mondatallal is. Most Vergiliusra került a sor. Duci oly gyönyörűen skandált, hogy Vergilius biztosan forgott a sírjában. Tisztelendő úrnak is bántotta fülét a sok versláb, de nem szólt, csak hogy előbb kerüljön a sor a fordításra. (Még 3 perc, lesték ott benn az órák. Derék gyerekek vagy Duci!) Hősünk pedig skandált ékesen és úgy megittasodott hangjának ritmusától, hogy nem is vette észre a pontot, hanem olvasott tovább. (Nagyszerű! Még 2 perc.) Ha a tisztelendő úr még nem állította volna, talán egész óra végéig olvasott volna. Most aztán Duci egy laposat pislantott hátra, ami azt jelenti: Sugjatok. Minden érzékét a fülebe összpontosította és várt egy pillanatig. Valamit elfogott a füle, egy kicsit kombinált, azután kivágta: „Miután ezeket elmondták, Aeneas és a bátor Achates felgyujtották a lelküket és eltörték a felhőt”. Harsogó kacagás támadt erre a kissé szabados fordításra és ez alatt is elmúlt 30 másodperc. Tisztelendő úr most felváltotta Ducit T. Lalival. Lali fölényes mosollyal fogadta a kihívást. De a mosoly rémülétté torzult az arcán, mikor a szöveg elolvasása után a fordításra került a sor és a Pidi bá’ még mindig nem csegett. Az osztály halkán morgott. Már csegetni kellett volna! Hol van az a Pidi? Lali hallgatott és várta a sült galambot. Kinos csend támadt. Már majdnem fél perc mult el 9 után. Tisztelendő úr épen lesújtó véleményét akarta nyilvánítani, mikor megszólalt és a folyosókon végig zsongott, bongott a diákszívek legszebb zene: a cseppet.

A fiúk szinte felugrottak, összecsapták a könyvüket és zibongva tódultak kifelé. A hajótöröttek összeverődtek egy

lakatlan szigeten, azaz egyik sarokban és vigasztalták egymást. Azután küldöttséget menesztettek a Pidi bácsihoz. Pidi bá’ bizalmatlanul nézett rájuk, azt hitte, süteményt akarnak vásárolni — hitelbe. A küldöttség ünnepi szónoka részletesen kifejtette előtte a szegény diákok sérémeit és a tanárok szigorát. Majd sokat jelentő szemhunyorítások közben szerényen indítványozta, hogy a latin órák vége felé avatkozzék bele a középeurópai időszámításba...

Hogy a Pidi bácsi mit válaszolt, azt nem lehesen tudni...

Ellenőrizhetetlen forrásokból összegyűjtötté:
Vesztergombi György VI. o. t.

Milyenek a japán gimnázisták?

A **Mecsek Alján** részére írta **Ogihara Alajos S. J.** japán egyetemi hallgató.

A japán gyerekek hétéves korukban kezdenek iskolába járni. Egy szép reggelen — és pedig április elsején — az édes-apa, vagy valamelyik idősebb testvér kézen fogja a nagyreményű csemetét és viszi az iskolába; de mit is mondok — a japán gyereket nem kell vinni, hiszen szíves-örömmel, sőt bizonyos büszkeséggel lép a tudományok fölszentelt csarnokába. Az elemi iskola hat évig tart. Midőn megválnak az elemi iskolától, a búcsúzás alkalmával mindenütt a következő tartalmú dalt éneklik: „Az idő gyorsan tovatűnt, most immár mindnyájan eltávoznunk. Azonban akkor sem feledkezünk meg tanítóink szeretetéről és jótéteményeiről és a meghitt barátok között töltött kellemes órákról, még ha oly messze is távolodunk egymástól!”

Pompásan nyilatkozik meg ebben a kis dalban az iskola iránt táplált ragaszkodás tudata, amely a japán diákkéletnek anynyira jellemző vonása.

Az elemi iskola elvégeztével legtöbben a gyakorlati pályákon iparkodnak elhelyezkedni; mások a további műveltség megszerzése céljából magasabbrendű iskolába iratkoznak, amely 3 év alatt nyújtja az óhajtott képesítést; ismét mások a real- és kereskedelmi iskolák növendékei közé állanak vagy pedig a gimnáziumhoz megkívánató nehéz felvételi vizsgára szánják magukat. A gimnáziumnak 5 osztálya (5 évf.) van. A gimnázisták valóban pompás fickók és nagy reményre jogosítanak a jövőt illetőleg. Elsajátítják mindazt, ami a magasabb műveltséghez tartozik, mindazonáltal nem tanulnak annyi idegen nyelvet mint Európában, hanem csak angolt, vagy franciát. A gimnáziumi fiatalság jelszava: „*Bumbu ryo do*” azaz „*tudomány, jövedv és erő*”; más szóval: harmonikus szellemi képzettség párosulva testi erővel! Ez a japán nevelés eszménye. Ezen cél elérésére csaknem naponként nyújt alkalmat az iskolai órarend a test gyakorlására pl. tennisszel, kedvelt foglalkozás a

labdarugás, futás, vívás, jūjutsu, (jūdo) a birkózás egy neme stb. Évenként kétszer rendeznek az egyes osztályok között versenyjátékokot. Nagyszerű látvány tárul ilyenkor a néző szeme elé! Az egész iskola megjelenik a versenytéren, hogy szemlélje és tanuja legyen legügyesebb tanuló versenyének, ezek pedig teljes tudatában felelősségüknek az osztály hírnevével szemben játszanak. Néző társaik bátorítani iparkodnak őket, kezükkel kicsiny zászlókat lobogtatnak, rövid versszakokat énekelnek vagy pedig egy vezető irányítására szólítgatják, buzdítják a versenyzőket.

Azt mondják a japánokról, hogy a lovagias erényt igen nagyra becsülik. A tanulók a lovagias föllépés elsajátítására külön oktatásban részesülnek mint pl. a vívásban, jujutsuban stb. A hideg télen keresztül már napfölkelte előtt összegyűlnek nap-nap után egyik teremben téli gyakorlatokra. Ami az idegennek legjobban feltűnhetik, nem más, mint azon eleven, odaadó buzgóság és nagy figyelem, melyet a japán diákok az előadás alatt tanusítanak. Ilyenkor a legszigorúbb fegyelem uralkodik mindenütt.

Az érettségi után ismét bizony meglehetősen nehéz fölvételi vizsgát tesznek a főgimnáziumba való átlépés céljából, amely 3 évig tartó tanfolyamon készít elő a császári egyetemre. Itt a főgimnáziumban is igazi japánok, azaz lovagiasan nemes, előkelő megjelenésű és a szellemi képzettséget tekintve magasan álló jellemeket iparkodnak nevelni. A tanítás anyaga a bölcsélet és idegen nyelvek, többnyire a francia és a német, mert az angolt ismerik még egyéb állami és magán főiskolák is, ezeknek látogatására a gimnáziumi érettségi is feljogosít (nem kell végezni főgimnáziumot), és a tanfolyam 5—6 évig tart, ugyancsak szakok minősége szerint.

Napjainkban számos japán diák iparkodik elsajátítani a legkülönfélébb tudományokat; de sajnos, róluk is elmondhatjuk: „multa, sed non multum”. Sokfélélt tanulnak, de nem elég alaposan és mélyen! A mai felületesség őket is magával ragadja. Azonban a japán diákban bárki csodálattal szemlélheti a kitünő testi szellemet, szolidaritást és megható ragaszkodásukat iskolájukhoz; ez a ragaszkodás tettekben is megnyilvánul, mert sokat akarnak tenni és tesznek is dicsőségére.

Győzelmi dalunk.

I.

Zászlónk, a régi, máriás,
Elhagyva rútul, szétszakadt.
És annyi vér, könny, szenvedés után
Nekünk csak csonka nyél maradt.

Mi bús-magyar, diák fiúk,
Elhagyjuk a mult gyászterét,
S e tört fanyélre tűzzük fel
Egy szebb jövő acéljelét.

Acélkeresztes köztítész
Dülő tusán e jelre nézz,
S bár száz pokol zúg, háborog,
A csonka nyél még győzni fog!

Ósmagyar jellemek ércszava zeng,
Harsona szózata bűg:
Sirban a mult, a jövő a miénk,
Bátran előre, fiúk!

Acélkeresztes köztítész
Dülő tusán e jelre nézz,
S bár száz pokol zúg, háborog,
A csonka nyél még győzni fog!

II.

Nem lobbanó, nagy szalmatűz,
De folyton égő cserfaláng:
Nem szép szavak, tüzes beszéd,
A tett segít rajtad hazánk!
Mi itt a csonka rúd alatt
Acélkeresztre esküszünk:
Meggyőzzük régi, nagy hibánk',
Már nem beszélünk, de teszünk!

Acélkeresztes köztítész
Munkád alatt e jelre nézz,
S ha nem bírod, ha tántorogsz,
Ne félj: „E jelben győzni fogsz!”

Tűz heve edzi a fényes acélt,
Munka a jellemeket:
Sok tunya, tétova vért is ígért,
S nemzete gyilkosa lett.

Acélkeresztes köztítész,
Munkád alatt e jelre nézz,
S ha nem bírod, ha tántorogsz,
Ne félj: „E jelben győzni fogsz!”

III.

Bajtárs, az éj náluk sötét,
Nem látni, merre tér utad,
Ne menj, ne menj lidérc után,
Acéljelünk jobbat mutat.

Amerre hív, hajnal hasad,
Ne sírj a multon, jöjj velünk,
Mi bús-magyar, diák fiúk
Tört rud alatt győzni megyünk.

Acélkeresztes kövítész,
Hiába zúg tengernyivész,
A tört rudon kereszt ragyog,
Ki benne bízik, győzni fog!

Tűnik az éjtszaka, pirkad az ég,
Oszlik a hajnali köd:
Ébred az életerős ivadék
Ősei sírja fölött.

Acélkeresztes kövítész,
Hiába zúg tengernyivész,
A tört rudon kereszt ragyog,
Ki benne bízik, győzni fog.

A Pius-gimnázium diszhangversenye.

Fényes keretek közt, előkelő és nagyszámú közönség jelenlétében zajlott le a Pius-intézetnek ezidei szép diszhangversenye, melyet növendékei fiúi kegyelettel rendeztek az intézet zenekar alapítójának Zichy Gyula gróf, kalocsai érsek, pécsi apostoli adminisztrátor névünnepe alkalmából. Az ünnepélyen részt vettek többek közt Mosonyi Dénes dr. helynök, Nendtvich Andor polgármester, Zichy Lujza grófnő, Scipiades, Mihályffy Ernő, Vargha Damján egyetemi tanárok, Igaz Béla, Beck Lajos kanonokok és még számosan mások a különböző társadalmi kitűnőségek közül.

Az intézet ezidei hangversenye is messze kimagaslik a középiskoláktól elvárt keretek fölé és az intézeti ének- és zenekar, kitűnő karmesterének vezetése mellett oly művészi zeneszámokat adott le, melyek a hallgatóság szívében a legtisztább esztétikai gyönyört váltották ki. Ez nemcsak a középiskoláktól elvárt relatív mérték szerint, de abszolút normák szerint is mérve elsőrangú, kitűnő zenei teljesítmény.

Az intézet vezetőségének méltán válhatik dicséretére, hogy felismerve a zenének nevelő és lelketnemésítő hatását, a classica filológia kétségkívül sokrabszerű képzettségén kívül, lehetővé teszi a zenei kiképzést is és így az életbe kimenő tanulónak olyan utat ad, amely az élet legnagyobb értéke, mely számára később a legtisztább esztétikai élvezetek forrása lesz, később sokszor feledtetni az élet bajait és az ifjú élet lázas napjaiban sok rossztól mentheti meg.

A gazdag műsor első száma Vieuxtemps: Ballade et Polonaise című műve volt, melyet hegedűn Zettl István adott elő.

Kitűnő játékaival szépen kihozta a Ballade széles epikus tonusát, kiváló technikával és játszi gördülékenységgel játszotta a Polonaise nehéz passage-ait; főképp a lírai részeknél érvényesült a kiválóan szép, meleg tónus. A gyönyörű hegedűszóló az intézeti zenekar kísérte nagyszerű precizitással és lány simulékonysággal Horváth Mihály intézeti karnagy vezetése mellett.

A második szám Horváth Mihály karnagy nagyszabású műve, az öttételes „Concert Suite” volt, mely úgy a szerkezeti felépítés, mint a kiviteli technika tökéletességében elsőrangú alkotás. Az első tétel (Nyitány) teljesen kontrapunktikus felépítésű. A zenekar itt szépen oldotta meg nehéz feladatát. Nagy biztonsággal jutottak érvényre a hármas és négyes ellenpontok, a kis fugetták, a kétszeres, illetőleg háromszoros dimenziók és augmentációk. Az első tétel különösen felépítési technikában mutatkozott nagyszerűnek, ez dominálja az egészet; a lírikus momentumok csak nehezen csendülnek ki e klasszikus szépséggel felépített részek előadásával. A többi tétel azonban már csupa szív és lélek volt. A „Bölcsődal” leheletszerű pianissimói, a „Manók tánca” ötletes staccatói, a „Ballada” mely tartalma és a „Finálé” tiszta zeneisége minden elismerést érdemelnek, az egyes tételek szépségeit a zenekar minden alkalommal teljes mértékben kifejezésre juttatta. A csaknem egyórás hatalmas „Concert Suite”-t a legnagyobb precizitással és biztonsággal dirigálta maga a szerző, akit a közönség meleg ünneplésben részesített.

Szünet után az énekkar szerepelt három számmal (Beleznay: „Búcsú”, Schubert: „Vadrózsa” és Schumann: „Cigányélet”), melyek közül különösen a Cigányélet a maga változatos és lágy dallamával váltott ki nagy tesztét. Ezután következett az est legkimagaslóbb száma, Horváth Mihály az „A walesi bárdok” című alkotása, mely Arany János ismert balladájának kiválóan sikerült gyönyörű megzenesítése. Ezt az intézeti énekkar adta elő zenekísérettel. A szólókat Dobszay László orvos-tanhallgató és dr. Szilárd Leó főreáliskolai tanár énekeltek a szívekbe lopódzó melegséggel és szerepük teljes ártétszével. A walesi bárdok Horváth Mihály talán legjobban sikerült zene-műve, ahol alig hallható leheletszerű pianissimók a remek forte-pianók és a lelket ünnepi hangulattal eltöltő és megrázó fortíssimók egész sorai váltakoznak egymás után. Az énekkar itt igazán nagyszerűt produkált és a különféle tónusú részek gyönyörűségeit teljes mértékben juttatta érvényre az ének és a muzsika varázslatos hatalmának erejével. A „walesi bárdok” egyenesen elbűvölő hatással volt a hallgatóság lelkére és szűnni nem akaró taps-viharral honorálta a kivételes tehetségű zeneszerző e kiváló alkotását. Horváth Mihály mindkét zeneműve igen nagy sikert ért el; és a sok taps és dicsőség, melyben ezen az estén része volt, előrevetett fénye annak a fényes ívelésű jövőnek, melyet magának kovácsolhat a zenei élet terén.

A műsor utolsó száma Brahms: „Magyar tánca” volt, melynek tökéletes játéka méltó befejezése volt ennek a fényes sikerű zenei estélynek.

Strasser Antal III. B. o. t. halálára.

*Kis rózsza, letépett a Halál gyász karja
Reménytelt, rózsadús májusnak reggelén,
Zsenge sirhantodat bús könnyünk borítja,
Mert sirba szállt veled annyi édes remény.*

*Összeomlott szülőd százszinű szép álma,
A kis sírodba hullt tünde jövő világ;
Az Úr a lelkedet méltónak találja,
Hogy égi Kertjében ragyogj, mint új virág.*

*Lelkednek kelyhében a menny szüz harmatja
Az égi manában sűrűn, oly dúsan szállt,
Bimbó megérését a mennybe ez adta,
Igy lettél égi, piros pünkösdi rózsaszál.*

Márévár.

Sok szépen sikerült kirándulásunk volt a lefolyt tanévben is. Végig jártuk a jól ismert, de mindig érdekes, kiránduló helyeket: Abaliget, Gyúd, Siklós, Jakabhegy, Mélyvölgy stb. Régen tervezgettünk már egy újabb felfedező utat, ahol még sohasem volt a Pius, de nem lehetett egyet sem valóra váltani egy nap alatt. Végre sikerült egyet nyélbe ütni. Célpont: *Márévár*. Magyaregregy és Komló közt fekszik, 2 órányra Szászvártól. Gyalog nem lehet megközelíteni, vonaton pedig csak kerülővel és költséggel lehet a közelébe jutni. Végre jó osztályfőnökünknek támadt egy nagyszerű ötlete. Bértünk egy — teherautót, azon eltöfögtünk Mánfaig, onnan már csak egy macskagrás *Márévár*. Úgy is lett.

Reggel öt óraker már a Piusban voltunk és sóvárogva vártuk a mi remek autónkat. Nemsokára hallottuk is távoli dübörgését, majd recsege-pöfékelve a Pius elé robotgott. Hamar fülugráltunk s ahol máskor lomha krumplizások feküdtek, most vidám diákcsapat helyezkedett el. Tü-tü — és már indultunk is. Végig száguldott az egyre népesező utcákon, észre se vettük s már a Bányatelepi útról csodáltuk a szépen egymás mellé sorakozó bányászlakásokat. Utunk egyre változatosabb lesz. Az éles hűvös reggeli légben a szokatlan zajtól ijedten száll tova az erdők dalosa. Egy tempát tülköl az autó és Mánfánál vége szakad az 5000 K-ás kéjautózásunknak.

Alighogy kiegyengetjük a rázkódásban elszibbadt lábszárunkat, felhangzik a jelszó: *Előre! Igén Előre!* Hadd ismerjük meg a természet szépségeit, hadd szívjuk tudónkbe a virágok tiszta illatát, az éltető levegőt, hadd lássuk régi dicsőségünk egyik omladozó emléket: *Márévárt*.

Mánfát régi templomával elhagyva egy kis erdőbe vezetett az utunk. Jőkorát gyalogoltunk már a latyakos erdei uton, mikor hirtelen szinte boszorkányos módon előugorva a föld alól, szemünkbe tűnik Komló szép bányászlakásaival. Természetesen itt meg kellett pihenni, s jó étvágygal fogyasztottuk a velünk hozott elemőzsírt egy vendéglő termeiben. Persze, már becsületből is kellett valamit hozzá — inni. S a végén kisül, hogy az egész számlánkat *Timkó Gyula* bányafőfelügyelő úr jó szíve egyenlíti ki. Harsogó éljennel köszöntük meg nemes elhatározását. Hogy sajnálták egyesek, hogy nem volt nagyobb szomjuságuk!

Még nagy út állott előttünk. Felcihelődünk tehát és neki-vágtunk az erdőnek. A bokrok aljából mindenünnen piros számóca kandikált elő. Majd gyönyörű országuton haladtunk tovább, majd magas hegyek tövében, virágkoszorúta völgyatlanban törtettünk előre. Baranya egyik legszebb völgyében volt alkalmunk gyönyörködni. Végre felkanyarodtunk egy hosszú ösvényre, amely a hosszú gyaloglás után célunkhoz vezetett.

Végre előbbukban *Márévár*. Ott álltunk a vár bővizű forrásánál, amelyből 600 évvel ezelőtt magyar, kőcsagtollas leventék, törökverő vitézek, merítették a kristálytiszta vizet.

A vár egy kúpalaku, 354 m. magas dombon épült a XIII. században. Bogár István lovag 1316-ban nyerte adományképen Károly királytól *Máré várat*. A várat a törökök 1443-ban égették fel. Tövében folydogál tajtékova, habozva a patakocska. Úgy rontottunk fel a dombra, akárcsak a janicsárok vagy spahik, mikor a várat elfoglalták és felperzselték. Majd rablókézre került a vár.

Rövid pihenés után körülmásztuk a vár falát, őrtornyait, ahonnan fájón-kesergőn szólt hajanában a tároगतó. Kutatásunk közben egy mély lyukra bukkantunk, ahova nemsokára az egész társaság összeverődött. Ugyanis egy kirándulónak egész vagyona (10.000 K) a pénztárcájával együtt beleesett az üregbe, egy másiknak olcsó bicskája szintén ugyanoda csúszott. De azért akadt egy bátor hős, aki legalább a pénztárcát ki tudta menteni a feledés homályából. Az osztály amatőrije, Krizsán Laci, kétszer is lekaptott itt bennünket. Kivételesen sikerült a felvétele.

Ebéd után várharcot játszottunk ugyanott, ahol ősapánk valamikor elkeseredett küzdelmet vívta életre-halálra az ellenséggel. Most is a törökök győztek.

De két óraker felkerekedtünk, mert még nagy utat kellett megtennünk. Nemsokára felhangzik a diáknóta és belezug az erdők rengetegébe. Útközben egy 6 méteres vízeshézu erünk, amelyben azonban most csak kevés víz folydogált. De annál nagyobb zápor szakadt a nyakunkba úgy, hogy a fák szűri levelei alatt kellett menedéket keresnünk. Végre elértünk *Zobákra*. Itt is először van a Pius társas kiránduláson. Jól eső pihenés után *Vasasnak* vettük utunkat, ahova az esteli harangszóra jutottunk. A kilenc órai vonattal egy boldog püszki csapat robotgott be Pécsre és sietett haza, hogy az Alomországban pihenje ki a 40 km.-es gyaloglást.

Szecska tragédia.

Sok szecskának meg van az a szokása,
Nem figyel a hadnagynak szavára.
Mért ügyelne, százsorta jobb a méta,
Csalogató, futball-labda, staféta.

Egy kis szecska nagyot gondolt magába':
Nem szenved ő minden délben hiába.
Kiállott a markos hadnagy elébe,
Tisztelegve nézett fel a szemébe.

Hadnagy úrnak jelentem én alássan.
Reggel óta szörnyen nyilal a lábam,
Nem tudok én masirozni fellábon,
Úgy-e szabad ma a sorból kiállnom?

Teringettét! Neked mindig bajod van,
Most az egyszer elmehetsz még nyugodtan,
De holnapra meggyógyuljon a lábad,
Mert különben, akármí lesz, megjáród.

Ment a sánta szecska vitéz nagy bánan,
Mig oda ért, hol a magas fenyo van.
Örömben bukfencet hányt a zsvány,
Sosem fájt a lába neki igazán.

Búsán térdel a sarokban valaki.
Miért nem mész a többiekkel játszani?
Nem mehetek a magiszter meglátott,
Sánta lábbal hogy jártam a toborzót.

Műtét után.

Mátyás bácsi, lelke,
Mondja meg csak nekem:
Hol vágta a somfabotot,
Mellyel imént úgy kirakott?
Úrögi erdőben,
Vagy tán itt a kertben?
Hogy ily paprikásat csipjen,
Soha eddig el nem hittem.

Hova gondol, kérem,
Eltörött a mécssem,
Olyan kutyáliter elvert,
Hogy nem lelem a helyemet,
Mondja, kérem szépen,
Könnyeim fejében:
Hol keressem, hol találok?
Biz, egy szálíg mind kívágom.

Savanyú napok.

Gyors sasszárnyakkal szokott átrepülni az arany szemű
édes vakáció a diákélet derűs egén.

Borongós hangulat települ le ilyenkor a sajgó diákszivre s
éles karmaival foszlányokra szaggatja a vakációsözötte tarka-barka
álmokat.

Ujra kezdődik az unalmas nóta. Magolás, drukk, szekunda
s minden elképzelhető ilyesfajta sorsszeszély.

De hát ez csak így van mindig.

Szegény diákot még az ág is huzza.

A vén konviktusban már előző nap este együtt van az
egész lehorgasztott orrú „kontypiktorság”.

Csak egy pár hiányzik. Ezek csudálatosan az utolsó na-
pon megbetegednek. Mi már ismerjük jól ezt nagy a betegséget,
sőt talán voltunk is benne. Azt hiszem, — hogy művelt nyel-
ven fejezzem ki magam — honvágyovics cor szimuláncszekú
névnek örvend.

Hát aztán elmesélgetünk úgy-ahogy egyet-mást a vakáció-
ban viselt dolgainkról egymásnak. De senkinek se szokott lenni
ilyenkor nagy beszélhetnéje.

Majd végre egy okosabb gondolat: „Menjünk bemutat-
kozni.”

Erre nyakunkba vesszük a klauzurát s megostromoljuk a
jó pátereket.

A jó „atyák szobájában mindig otthoniasabban érezzük
magunkat. Ők nagyon kedvesek ilyenkor hozzánk s mi is bát-
ran trécselünk, viccelődünk, mert hisz ma még fegyverszűnet
van s a bú, ha kis időre is, kitakarodik fejünkől s ez balsam-
írként kissé behegeszti sajgó szívünk sebeit.

Ej, hát mit is! Nagy a feje busuljon a ló, — tartja a köz-
mondás. — Hát csak busuljon az, dejszen mi nem!

Vígság, jókedv, vig élc, tréfa, ez kell a magyarnak! A
rekreációban már megjön a kedvünk s vígan dudolgatjuk:

„Ha diák vagy, ne busulj,
Vígan élj és ne tanulj!”

Hanem aztán este az ágyban megint csak eszünkbe jut a
jó puha családi fészek, az édes otthon.

Vígasztalásképp csalóka szívárványként a következő vaká-
ció mosolyog édesen felénk.

Hej, de erre nem is érdemes gondolni se! Hány szekun-
dát teszünk el dunsztba még addig s mennyit pácolunk, asza-
lunk, füstölünk még addig meg! Hány akó izzadság fog addig
még legyöngyözni homlokunkról a sok drukktól!

Haj-haj, sej-haj!

Az édes álm kerülgeti fáradt pilláimat, de a bús gondo-
latok mindig elúzik.

Végre mégis elalszom.

Álmomban latin óra van. Elkeseredett küzdelmek fejlődnek. Társaim bátran, elszántan harcolnak, de mindhiába. Az ágyú, a bős szekundagyár, rémesen működik. Rogog a tanári ceruza s ontja, szórja, okádja szörnyen a ropogós szekundákat. S már legjobbaink is elhulltanak a hosszú harc alatt...

Elöttem mindenki elvérzett... Most már én következtem... Elszántan lépkedem a véres porondra... Ütközben szerencsémre megbotlom egyik elvérzett társam lábába s a katedra elé zuhanok. A tanár rémségesen mér végig tekintetével majd engem, majd az osztályt... Karomba nyilalást érzek, bordáim sajognak... — felébredem.

Épp szorgalmasan rázzák a mágiszeri kezek a most rémségesen kellemetlen hangú csengőt.

Körültapogatódom. Hát a földön hempergek a paplanommal egy gomolyagban.

Brr, de rémeset álmodtam! De jó, hogy csak álom volt! No, de föl, hogy az álom valóra ne váljék!

Erhardt Kálmán, P. i. IV. o.

Derús órák.

1. Ezt az embert elbocsáthatnátok, ha a császárhoz fel nem lebbeztet vojna. (L. Z.) — 2. Salamon fát szállított a lavina erdőből. (K. G.) — 3. Az alkalmi beszéd célja, hogy az ünnepeltet megéljenezze. (R. M.) — 4. A szónoki beszédekben a görögöknél főként Demosthenes tűnt ki, a magyaroknál pedig Cicero. (M. G.) — 5. A Családi Kör főszereplői: a kutya, a nyúl és a tehén. (T. I.) — 6. O. J. szava: „Kömvés Kelemenné, — írta Székely népballada”. — 7. Mi az immár? Immár az leánynev. (O. P.) — 8. „Egyszer volt kutyán Budavásár”. (M. G.) — 9. A rómaiak a tábornorból készítették. (M. J.) — 10. A kürtösök a fővezérnek szerezni adták. (G. Ö.) — 11. A rómaiaknál az éjjeli őrség kétféle volt: éjjeli és nappali. (M. J.) — 12. A rómaiak vesztés esetén hátrafuvót fuvattak. (C. K.)

Műfordítások: 13. Terra marique = tengeren és vizen. (G. I.) — 14. Nudis crinibus = kopasz hajjal. (B. J.) — 15. Aequi sumus = lovak vagyunk. (S. L.) — 16. Mit jelent caro? = kávé. (R. G.) — 17. Mit jelent: Er wurde Fuchsteufel wild? = A róka a tejfelbe esett. (N. J.) — 18. T.: fordítsátok le a mondatot: Hány ökör van az istállóban? D.: Körülnéz, csodálkozik, hogy mások ezt eltalálják. Jelentkezik: Tanár úr, kérem, honnan lehet azt tudni, hogy hány ökör van az istállóban? (A. I.) — 19. 100 németül annyit mint Hund. (T. A.)

20. A folyó felső szakaszának azt a részt nevezzük, amely feljebb szakad el. (J. J.) — 21. Csongrád megye székhelye Hentes. (H. M.) — 22. Buccari Bukarestmegyében van. (H. B.) — 23. Hol van Lisszabon? Pellérd mögött. (B. L.) — 24. A Duna szigetei: Csepel és Csalóka sziget. (S. K.) — 25. Hol van Bars megye? Körülbelül itt van (az egész Felvidéket mutatja). (H. G.) — 26. Franciaország lakói németül beszélnek. Azaz angolul. (H. A.)

27. Aietes királytól kérték az aranygyapjas kos bundáját. (S. G.) — 28. Nagy Lajos Velencével megkötötte a trianoni békét. (J. J.) — 29. I. Ulászló

halála után a hét főkapitány nem vált be a trónon (N. O.) — 30. IV. Béla a tatárjárás alkalmával Ausztráliába menekült. (N. J.) — 31. Szent László úri ember volt. (R. E.) — 32. II. Frigyes kiközösítette a pápát az egyházból. (Z. G.) — 33. Dareios ellen egy satrafa vagy más szóval strapa indult. (S. A.) — 34. Érdekes, hogy Nagy Sándor halála után már nem tudta ösztörtartani a birodalmat. (K. A.) — 35. Viktória angol királynő lecsukta a pápát, mert krumplivész ütötte fel a fejét Angolországban. (K. A.) — 36. T.: Miről nevezetes Mohács? D. (elsöben írja): „Ott ragjág hajópa a mohácsi vézzt”. (Sch. I.) — 37. A levegő ásvány. (V. P.) — 38. Az evőeszköz élelmiszer. (N. J.) — 39. A legszebb állat a számár, mert a hátán kereszt van. — 40. Ittál már szeszes italt? — Még nem. — Hát bort ittál? Azt, igen. (S. F.) — 41. A kutya tejet a kutya sem eszi meg. (L. G.) — 42. A felhő füstből keletkezik. (V. P.) — 43. A fésű a tehén csülkéből készül. (R. O.) — 44. Az ember teste illó olajokból van felépítve. (K. G.) — 45. Az elefántnak hosszú csőre van. (L. I.) — 46. T.: A csirkének hány gyomra van? D. (órájával szórakozik): Félitizenkettő. (Sz. L.) — 47. T.: Előfordul a kecsge folyóban is? D.: Elő, ivásra megy be. T.: Ivásra? Mit iszik? D.: Hát, vizet. (B. S.) — 48. A gipszre embernek, állatnak egyaránt szüksége van. (T. K.) — 49. Ha valakit vagy valamit agyon akarunk löni, akkor a puskát legalább is 30 fokkal magasabbra tartjuk. (Sz. G.) — 50. Zápor Józsi II. o. t. egy kirándulás után levelezőlapot kap a vendéglátó nénitől ily címen: Zivatar Józsikának, Pécs. És a posta megtalálta Záport.

Krónika.

Gyere öreg kalamaris, rójuk fel a krónika második felét.

Febr. 2. Ft. P. Polónyinak utolsó fogalomtetele alkalmával kis ünnepség keretében dedikálja szinte haláját a konviktus. Ebéd alatt ritka jó hangulat uralkodott. Vendégül látott mágiszerem arról is meggyőződött, hogy két évvel ezelőtt kellemes arómájú bor termett a Piusban. Erve igen reális volt.

7. Új Ernemann moziámpánk szépen oldotta meg föladatát. A *his Robinson* tökéletességéhez már csak a gépház hiányzott. Bálics-utca körüli ünnepi verekedések folynak... Rendőrbácsik döntik el a csatát...

10. Kedvezőtlen időjárás miatt az intézet előcsarnokában fogadjuk méltóságos *Lécroart Henrik* S. J. kínai püspököt, ki két vetített képes előadásban mutatta be érdeklő ifjúságunknak Kína beléletét. Este a II. szakaszban karnevál. A borélyhabarcs különlegesség lehetett, mit Kálmán a sikerült amatőr fodrász *Szily Imre* képeré vakolt, mert a finnyás páciens nem átalotta saját bajuszáról lenyolagatni.

11. Bolond csütörtök. Úgy farsangolunk, mintha nem is böjt jönne utána. Reggel jazzband-ébersztő. Így hívják nálunk azt a zenekartypust, amelyben csak piccoló, nagydob, cintányér meg heilikon szimfóniázik. Kifogástalanul játszottunk, mert az egyik hálóban még a fehér tündérek is tánra perdültek.

Febr. 12. Öméltóságának *Lécroart S. J.* püspök úrnak búcsúztatására az állomásra vonulunk. Hazafelé a gyermekklinika előtt néhány patgögi indulóval rója le ifjúságunk öméltóságának dr. *Heim Pál* egyetemi tanárnak halálját, aki oly odaadással gyógyítja bajtársainkat.

14. Ma „A kalandorok” című vígjáték került színre. Néhány színpadi emléke maradt a kicsinyek lelkében. Emlékszel még Morogó jámbor ábrázatára és szemforgatására s miniszterének kifogástalan vonásaira? . . . No és a végén a karneváli karnagyra?
16. III. szakasz teaesztélya a bandateremben. Jó szívünk van, vittünk kóstolót az egyik hálóba is. Ekkor tapasztaltam, hogy ha a gyermek felébred, egy ideig még beszámíthatatlan állapotban van. Miska éber állapotban nem tűrné el, hogy csokoládésüteménnyel ingerkedjenek fogsora körül, — mert bizonyára rögtön beleharapna.
17. Megszakadt a dinom-dánom, berepedt a nagy bögő. Hamut a fejenkre, vén bűnösök, öltünk fel a bűnbánó ruhát!
25. Ej, mondá hajnalban Ottó bácsi, angolra stuccolom a bajuszom, aztán kihúzó magam, mint a fagyott gyertya, kiállok a prefektúra elejbe s megmutatnom vagyok olyan, milyen volt az elődöm. Új pedellus — vulgo pidi bácsi — szegődött a gimnáziumba.

Márc. 7. Az *Angyali Doktor* emlékezetére bölcselőkörünk akadémiát rendezett. Ft. P. *Zborovszky* gazdag műsorával kiváló szellemi élvezetet szerzett a nagy számban érdeklődő intelligens közönségnek.

10. Ma teljes számban egy rendkívül kedves cserkészoperettet néztünk meg a színházban. Címe: Ez a mi földünk. Hej, Janku, ha tudnád, hány piuszista tanulta el szép magyar nyelvjáródat és kacagató megjegyzéseidet.
14. Kétúton sikerült disztornaünnepély a tornateremben. Egyik-másik gyakorlat akár a cirkuszban is elkelne. Még most is kiver a hideg verejték ha némelyikre rá gondolkodok.
15. Tüzes, magyar nemzeti ünnepet ültünk!
18. Én azt hittem eddig, hogy csak Stajersországban és Csallóközben tenézszik a golyva s ma nálunk harminchárom golyvás nyakat fedezett fel az orvos centimétereje. Nem olyan szörnyű azonban az eset, mert a fiagolyvák sohasem fogják elérni a kifejelett állapotot.
23. Mi a manó, esik a hó? Esik ám! Csak az a baj, hogy hamar el is olvad.
25. Új gárda lép a Szűz Anya oltára elé. Mély megilletődéssel hallgatjuk az apák és gyermekeik közös imában olvadó fogadalmát.
26. Délelőtt *Rákóczi-ünnepély*. Jól esett kissé elmélkednünk ideális lelkü nemzeti hősünk emléke fölött. Délután pakkolás. Már megint? Ugyan mit beszélés! Munka után édes a pihenés s a pihenés után is elkel egy kis nyugalom. Éljen a vakáció!

Ápril 6. Rövid volt a vakáció. Az összes üdvözlő levelek ilyen siránkozva szólnak: „Vakációm igen gyorsan múlik. Zoltán (de Gaxi)”; „Szünidőm kellemesen múlik, de sajnos, hogy már közeledik a vége. Miska.” Hiába, csak jobb otthon, ha mindenhol jó is.

11. Megjött a megrázó hír, amelyre már régóta fájdalommal készültünk elő. Felejthetetlen, munkás tanárunk, *Szabó István*, elköltözött az égbé. Tudós volt, tanár volt, az Egyház igazi fia volt. R. I. P. —

Este kegyelmes érsek Atyánk névünnepe és diszpolgárrá kihirdetése alkalmával impozáns lampionos kivonulást rendezett az egész gimnázium. Ropogós indulók mellett 400 piuszista vonult föl, hogy ily formában is kifejezést adjon haláljának azon főpap előtt, aki a drága otthont fölépítette.

- Ápril 13.** Az egész ifjúság a zenekarral részt vesz megboldogult tanárunk temetésén. A búcsúindulók bús zenéjében mély fájdalomunk gyászolt.
15. Herceg Ferencnek „A Hid” c. darabját nézzük meg a Nemzeti Színházban. Diadalmas hangulatban távozik a Széchényi-párt.
  23. Este a II. szakaszban kedves, jól sikerült kabaré. „Karsai a mintadiák” is színre került.
  27. Az első jezsuita egyháztanító, *Canisius Péter* szentté avatását ünnepeljük. Méltóságos és ft. Romeisz praelátus úr celebrálta a nagy misét és emlékezetes beszéddel méltatta a szent érdemeit főt. P. Rainer szentferencrendi atya.

Május 4. Szent *Flórián* ünnepe. Szünet. Általános kirándulás minden lehető irányban. És csodák csodája — ez évben nem volt eső.

6. Méltóságos és Ft. *Virág Ferenc* új megyéspüspök felszentelése. Délután folyamán *Cesare Orsenigo* pápai követ, *Zichy Gyula* dr. kalocsai érsek, *Virág Ferenc*, új pécsi megyéspüspök, *Kránitz Kálmán* veszprémi és *Horváth Győző* kalocsai főszentelt püspökök magas látogatása tisztelet meg az intézetet. Teljes diszben fogadjuk a főpapat. Kis banda- és ének-koncertet tartunk a díszteremben s utána az intézet előtt búcsúztatjuk el kegyelmes vendégeinket.
11. Haza került a csárdába az öreg cimbalom. Laci barátunk, „a vén cimbalmos”, gyakorlott vezetés mellett nagy ambícióval törekszik mielőbb megfelelni eddig még csak tiszteletbeli nevének.
14. A budai Toldi-reál diákjai meglelték az intézetet. 50 %-ra meggyezettünk: mi muzsikálunk, ők meg egy-két cserkészmozdulatot produkálnak. Sajnos, az utóbbi „az idő rövidsége miatt” elmaradt. Sebah, mindent pótolni harci kiáltások, amelyet különböző egyéni vonásokkal sokan elsajátítottunk.

16—19. Br! Irásbeli. Ebből is elég egyszer egész életre. Elrontották mind a három éjjeletem.

30. Ft. P. *Direktor* névnapja. Isten áldja meg a diákság körüli sok fáradozásáért. Minden jól sikerült, csak ne pont vasárnapra kadenciázott volna szent Nándor napja. Nem baj! P. *Direktor* megértő szíve módot talál majd egy kis utánpótlásra.

Június 2. Megbecsüljük testvérsorsra jutott szövetségünk nagyjait. Kivonulunk az állomásra a magyar kultuszminiszter társaságában városunkba érkezett német kultuszminiszter elé s üdvözlésére eljártszuk a Hunyadi-indulót, utána bandával század-hazavonulás. A magyar kultuszminiszter úr az autójából intézkedik, hogy ma szünet legyen. Nagy lelkesedéssel visszük tudomásul.

3. Délelőtt szakaszokban résztvettünk az Urnap körmenetben, délután pedig a BTC pályán tartott közös tornaünnepélyen. Kettőt dicsérték bennetek különösen, fiúk! Fegyelmezették voltatok és üde volt az arcotok. Gratulálunk!

- Jun. 6.** Úrnapja a Ferencieknél. Szokás szerint most is részt veszünk a plébániatemplomunk díszes körmenetén az új dreszben (hőféhér sapka, aranyárga gombbal, ellenzövel, rohamszalaggal, sárga öv, sárga monogram a fehér apacs ingen.)
- 7—11. Méltóságos *Friml Aladár dr.* elnöklésével szóbeli érettségi ^{11.} Sz. eredménnyel végződött. De hála Isten, hogy elmúlt; jó az ilyen dolgon vagy túl, vagy még benne nem lenni. 11-én délelőtt az intézet felajánlásának megújítása a szentséges Szív képe előtt. Ft. P. *Rektor* gyönyörű szavait elvisszük magunkkal ki az életbe. Este búcsúznak az öregek. Isten veletek, ne feledjétek, hogy számít rátok az egyház és számít rátok ennek szolgálatában a Pius. Töröljünk ki a búcsu könnyeit, nem válunk el, most kell legszorosabban összefognunk.
19. Úgy izlik csak az összefoglalás, ha szünetnapok foglalják össze; így esett ez most is. Harmadik—negyedik osztály ki is használja a kedvező alkalmat s *M. Reöthy* vezetésével vendégül látva *M. Pellert*, ellátogat Harkány—Gyüdre—Siklóra. Jó a piuszi uszoda is, de azért Harkány csak Harkány marad.
23. Prémiumosztás. Nagy arckontrasztot tapasztalhatunk: egyik megnyúlik, a másik elgömbölyödik. Bandánk az öregek: Rézbányay, Skergula, Láng, Jakab, Schuth, Schmidt és Dvorszky közreműködésével precízen oldotta meg a zenezámokat. Ha bejöttök, öregek, mindig vár a trombitátok.
24. Azt mondják: ha tetszik, haza mehetünk, de nem kell. Ő csak többször is engednének ilyen szabad választást az évben, legalább fejleszthetnének kissé önnállóságunkat.
29. *Évzáró.* Te Deum. Értesítő kiosztás és egy iskolaév végére ismét pontot tett a történetírás muzsája
- 29.-jul. 2.** Az öreg piuszták 13-an zárt lelkigyakorlatot tartottak, Ft. P. Drebitka vezetésével. Ezek: Krammer János, Löffler Alfréd, Mantuano József, Sass Dezső, Frúhauf Béla, Schmidt Vilmos, Pozsárko Nándor, Takács Béla, Csücs László, Szabó József, Huber Ferenc urak, Horváth Mihály tanár úr és zircieknél végzett Halász Lajos úr, Adja Isten, hogy évről-évre mindig jobban szaporodjék az édes anya keblére pihenni téror gyermekek száma.
- Jul. 1.** Concurus a szemináriumba. A következőket vették fel kispapoknak: VII. o.: Tandlmár Lipót, *Horényi Kálmán.* V. o. *Csigi Imre,* Glaub Frigyes, Seiler István, Aranyosi János, *Csentő János,* *Gerlach György,* Lukács László, Schubert György, Kovács József.
2. A kollégium előtti lucernáson mérnökök szaladnak mérőszalagokkal, kubikosok dőcögnek nyőszörgő talicskákkal, kőművesek áldogálnak vakolókanállal és bámész gyermekserég néz szájtátással Vajjon mi lesz itt? Bizony úgy van, atyámfiai, hogy megkezdődik a gimnáziumi szárnyal párhuzamos szárny építése. A fele egy év múlva ilyenkor már lakható lesz.

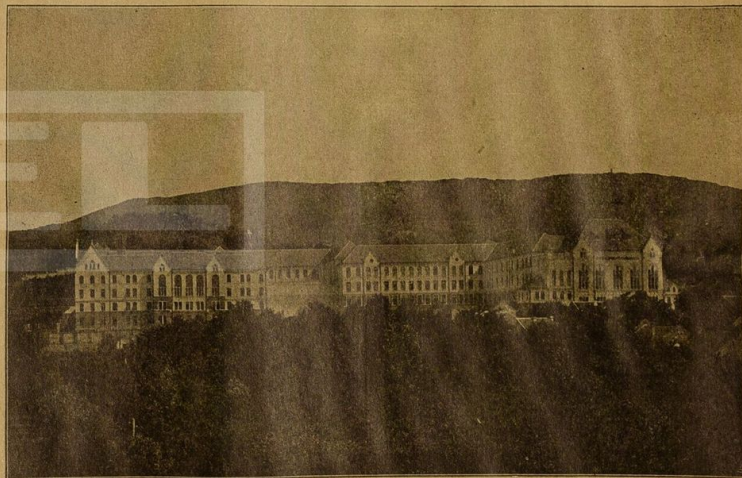
1926.

TIZENHARMADIK SZÁM.

JULIUS.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT,

TAISZ JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1926.

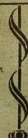
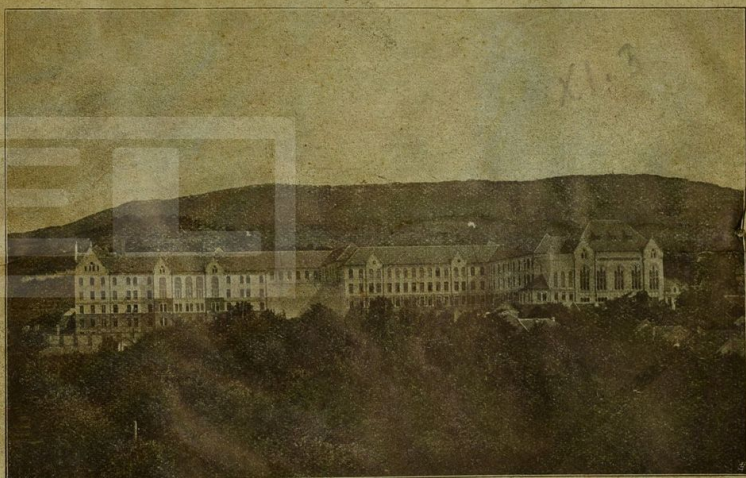
1927.

TIZENNEGYEDIK SZAM.

FEBRUÁR.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT.

TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1927.

Mecsek Alján

A pécsi Pius-kollégium lapja.

1927.

Tizennegyedik szám.

Február.

P. Rosty Kálmán S. J. emléke.

(Arcképleplezéskor Kalocsán, 1926. nov. 7.)

A zakatoló vonat után csendes hajóút a haldokló őszi nap-sütésben: megérkeztünk Kalocsára, a kalocsai kollégium meghívására. Vártak bennünket. Szívesen vártak és szeretettel fogadtak, mert ugyanazon eszme ígázte őket és ugyanazon érzés uralta szívöket, amelynek hívó szavát követve mi is hozzájuk mentünk.

A szép multat az emlékezés mindig megszenteli. A mult idök képét az elmulás megszenteltsége köríti és a mult nagyságok iránt halánkat, tiszteletünket leröni mindig szent kötelesség.

Közel egy évszázaddal ezelött Damjanich vörössipkásainak ifjú hadnagya a budavári ütközetben megebesült. És az evangélikus ifjú hadnagy — ö, hogy Szent Ignác szelleme kísért, midön ezt leirom — rövidesen katolikussá, pappá, szerzetessé, Jézus társaságának harcos katonájává lett. Megörizte régi harci tüzét, amely a szerzetesi méltóság magasztosságától megszentelve évtizedeken át hitének és magyar egyházának hősi védelmére képesített. Az ifjú tüzerhadnagy gyözni-akarása és hódító vágya bujdoskolt szívének legmélyén, midön mint egyházi szónok a lelkeket Krisztus zászlaja alá terelte és szent eszméinek a hívök új és új sorait nyerte meg.

Az összerroskadó hös hadnagy utolsó szava: Csak előre, édes fiam! Ezen jelenetnek képe lappangott lelke rejtekeében, midön az ifjúság körében élt, tanított és ösztökélt, midön a csacska gyermekhadból, a tapasztalatlan ifjak seregéböl hitének és elveinek bátor harcosait válogatta ki és állította a küzdötérre. Hogy siker koronázta e működését, bizonyítja tisztelő volt tanítványainak gyermeki hódolata, akik maradandó földi emléket állítottak neki és a polgári élet útvesztöiben is mindig reá gondoltak és itt emlékezésre, tiszteletre összegyülni idöt találtak.

Végül az első ütközetnek különös mämora, a harci daloknak szakadt foszlányai és az önfeláldozó, hösies ifjú szív poétikus fellobbanása, szent ihlete és tulajdonai maradtak és az örök célokra való törekvés kohójában megtisztítva, szelid költöiséggel majd halk ihletszülte csendes költemény, majd erős érzéstöl és szent bizonyosságtöl fütött hatalmas dobbanás, magasztos öda vagy fenséges dicsének alakjában virágoztak ki ajakán.

Nagy volt *Rosty Kálmán* mint ember, mint szerzetes, mint szónok, mint tanár és nagy mint költő is. Örök nagyságának és az igaz nagyok közé emelkedésének bizonyosságát múltja, konvertálása, sokirányú áldásos és eredményes munkássága, egész élete, eszméi hordozóinak még ma is nagy tábora és magasztos emlékének elismert tisztelete tanusítja és biztosítja.

De ne akarjunk mindent mi elmondani róla, akik nem is ismertük őt, halljuk azokat, akik az ő személyes nagyságának fénycöréjében és annak oltalma alatt nőttek fel.

Tulajdonképpen két napot szenteltek Kalocsán emlékének. Az ünnepség előtti napnak délutánján a kalocsai temetőben, földi maradványainak nyugvóhelyén, rótták le iránta az emlékező tisztelet adóját volt növendékei. Majd barátságos és meghitt estélyen találkoztak a régi és jelenlegi növendékek, bátorítva és biztatva egymást a közös harcra.

Vasárnap, nov. 7-én reggel, a *Horváth Győző dr.* püspöktől pontifikált szentmisén közösen a szentáldozáshoz járultak az öreg diákok, utána a Stephaneum disztermébe gyülekeztek az ünneplők. Az arckép leleplezése előtt *Sherleczy Iván báró*, a KADOSZ elnöke méltatta tömören a protestánsból katolikus pappá, a tűzérhadnagyból harcos jezsuitává lett férfiút. Utána *Nagy Károly dr.*, budapestfővárosi rendőrfőkapitányhelyettes tartotta ünnepi emlékbeszédét. „Arma virumque cano”, mondotta és csakugyan, a nagy férfiút és dicső harcost megillető magasztos méltatást mindig jogosan alkalmazhatta nagyszabású beszédében. Beszéde végén lehullt a lepel és előtűnt *P. Rosty* jószágos, mosolygó, már-már öszbeborult képe.

Horváth Győző dr. püspök beszéde folyamán *Rosty Kálmán*ban a szerzetesre utalt és *Városvy Gyula* volt kalocsai érsek szavát idézte, ki halálos ágyán ezt mondotta: „A Jézustársasága Szentegyházunk fegyelmét, szervezetét a leghűbben tükrözi vissza.”

Midőn láttuk ezeket a könnytől csillogó szemű öreg diákokat és hallottuk megilletődött hangjukat, gondolkodóba estünk. Vajjon nincs igaza *Nagy Károly dr.*-nak? Csakugyan, ismerjük mi jezsuitanövendékek tulajdonképpen *Rosty Kálmán* egyéniségét teljes kibontakozásában, igazi, csorbítatlan nagyságában, örök egészében? A válasz e kérdésre csakis tagadó lehet.

Mindenekelőtt leszögezhetjük, hogy mi, mai kalocsai-pécsi diákok, *Rosty Kálmán*t csakis mint költőt, poétikánkban leközölt pár kedves szonettjén, humoros dalán és néhány egyéb Mária-költeményén át ismerjük, amelyekhez hozzávehetünk még pár ifjúsági szindarabot is. Igazi nagysága azonban — teljes egyéniségét és munkakörét immár ismerve, úgy véljük — nem csupán ebben rejlik, bár valamennyi nemű alkotása bájos, kedves, illetve magasztos és nagyszerű aszerint, milyen tárgy ihlette. Nem volt ő azonban költő, vagy tán helyesebben: író, oly értelemben, hogy az élet legmélyesegesebb problémáit bogozta, megoldotta volna, avagy csak túlságosan elmélyvedve elemelte volna

is, mint költő tán nem volt az, aki korszakot képes alkotni, hisz nemű alkotásai a dal és legenda körén belül maradnak. Ezen belül természetesen mindig jeleset alkot és nagyszerűt nyújt. Költészete fényes, szép, színes zománc-, szelíd gloriolaként övezi egyéb munkásságát, működését, megnesemítve, megszentelve és színessé, tartalmasabbá téve azt.

Kalocsán ez ünnepélyen azonban csakugyan megtanultuk *Rosty Kálmán*t a maga valójában, ezeken túl is megismerni. Nem mintha ez nem lenne magasztos érdem és dicső munkásság, nem mintha csupán ennek révén nem érdemelne meg a neki tulajdonított nagyságot, de az ő egyéniségében mindezekhez még csodálatosképpen hozzájárul, hogy a nagy költő egyszersmind úgy mint ember is; a lelkes apostol, eszméinek megvalósítója és buzgó nevelőtanár, aki elveit aprópénzre váltja és minden körülmények közt értékesíti.

Megtudtuk azt, amit csakugyan sokan közülünk nem tudnak, hogy mily nagy volt ő, mint szónok, hogy csaknem az egész ország léleketvisszafojtva, megilletődve, csendben figyelt, amikor ő a szószékről magyarosan zengőn és méltóságosan a Teremtőt kezdte dicsőíteni. Nem csodáljuk, hogy Pál tízes nyelven és annak határozottságával tudta hirdetni az evangéliumot, hisz Pálnak fordulása is belejátszott életébe.

Tudjuk, sejtjük, milyen tanár lehetett ő, akinek tanítványait még ennyi évvel elmúlása után is így lelkesíti emléke és akik szinte mohó buzgalommal kényszerítenek bennünket is a meghódolásra személye, szelleme előtt.

Minden tekintetben méltó tehát *Rosty Kálmán*, hogy a tisztelet és elismerés ama magas polcát elfoglalja, amelyre tanítványainak hálája annyi évvel halála után helyezi és mi pécsi diákok ott a kalocsaiak között örülltünk, hogy jelen lehetünk e szép ünnepélyen és eljövén ide vissza, taníthatjuk társainkat is *Rosty Kálmán* nagyságát megismerni.

Visszajövet pedig autó-utunkon a hajnali mezőkön át *Rosty Kálmán* szelleme kísért és sorban mutogatta a költészetnek tárgyait; a rónát, a gémeskútát, a frissen kiterelt gulyákat és a ragyogó hajnalpirkadást, a napfelkeltét a Nagy Magyar Alföld felett...

Brunner Endre P. i. VIII. o. t.

A KADOSZ vezetősége Pécssett.

Néhány éve annak, hogy a magyar szerzetes iskolából kikerült öreg diákok szövetségebe tömörültek, hogy megtalálják a szorosabb kapcsolatot egymás közt, támogassák egymást az elvek csatáján és élénkebbé tegyék a benső viszonyt az Alma Materükkel, ahol amaz életbevágó, nagy elveket tanulták.

Testvérgimnáziumunkban, *Kalocsán* is megszervezték az öreg diákok országos szövetségét, különösen méltóságos *dr. Steuer*

György kormánybiztos, ny. államtitkár úr buzgólkodása folytán. Már akkor felvetődött az eszme, nem lehetne-e a pécsi kollégiumot is e mozgalomba bekapcsolni. A szép eszme megvalósítása azonban nehézségekbe ütközött. A főakadály az volt, hogy Pécsnek voltaképpen még nincsenek végzett öreg diákjai. 1920-ban volt az első érettségi, s így a Pius szárnya alól kikerült ifjúság még nem készült el a tanulmányaival, vagy ha el is készült, még alig tudott véglegesen elhelyezkedni. Így tehát a két kollégiumból kikerült öreg-diák raj oly lényeges különbséget tüntetett fel, hogy az egyesülésre nem találtuk meg a közös alapot.

Végre is dr. Steuer György államtitkár úr oldotta meg egy csapással a gordiusi csomót. Terve: a szövetség keretén belül megalkotni az ifjúsági szakosztályt, amelynek tagjai a két kollégium egyetemi hallgatói lesznek. Ez már reális alap volt, ezen megindulhattak az alakulásra vonatkozó tárgyalások.

Ecélből báró Skerlec Iván v. b. t. t., ny. horvát bán, a Kadosz elnöke és dr. Steuer György, a Kadosz ügyvezető alnöke október 23-án Pécsre utaztak, hogy a Pécsen időző egyetemi hallgatóinkkal az eszmét megismertessék és az egyesülés módozatait megbeszéljék.

Az értekezleten résztvettek: Cséfalvay Nándor igazgató, dr. Szabó Pál egyetemi tanárségéd, Lukács Andor egyetemi gyakornok, Bátsmegyei Lajos, Guszmán Viktor, Kramm Ferenc. Szabó József, Takács Sándor, Zala József joghallgatók, Ákos József, Brigovác Sándor, Csúcs László, Frühauf Béla, Kollár Lajos, Metz Márton, Takács Imre orvostanhallgatók, Fazekas István, Pozsárkó Nándor, Révy Gyula, Székely Gyula bölcsészettanhallgatók.

Báró Skerlec Iván és dr. Steuer György a megbeszélések kifejtették a Kadosz céljait, valamint a kalocsai-pécsi diákok egyesülésének és együttműködésének közelebbi módozatait.

A pécsi egyetemi ifjúság örömmel üdvözölte az ifjúsági szakosztályra vonatkozó javaslatot és kérte a vezetését, hogy mielőbb küldje meg tanulmányozásra az alapszabályokat, mert csak ezek megismerése után lehet megindítani a szakosztály felállításának előmunkálatait. Majd egyes hozzászólások hangzottak el, amelyek közül a legfontosabbak a következők: 1. Terjesztessék ki a mozgalom a Jézustársasága többi intézeire is (Szatmár, Kalksburg) és ez jeleztesse már a címben is pl. Végzett Jézustársasági diákok országos szervezete. 2. A külföldi bajtársi szövetségbe való tömörülést nem tartja célravezetőnek. Lépjen be mindenki az Emericánába, itt megtalálja azt a katolikus szellemet, amelynek légkörében töltötte legszebb diákéveit. A különválás a bajtársi szövetség elsőkélyesedését vonhatná maga után, míg így az apostolkodásra is több alkalom nyílik.

A tanuló ifjúság a tanári karral együtt délután fél három órakor a diszteremben fogadta nagy lelkesedéssel a Kadosz

elnökét és ügyvezető alelnökét. Báró Skerlec Iván hatásos beszéde után, amelynek minden szavából ritka, őszinte tisztelet, szeretet és ragaszkodás csendült ki régi J. t. tanárai iránt, dr. Steuer György legboldogabb életkorának, diákságának emlékeit idézte a feszülten figyelő tanulók elé. Hálásan emlékezett meg volt tanárainak tanításáról, melynek a magyar közélet különböző feladatkörében oly sokat köszönhetett. Kérte a Pius tanulóit, hogy éljenek a zavartalan, boldog jelennek, de tanuljanak és dolgozzanak nagy szorgalommal és kintartással a küzdelemteljes jövőnek. Helyüket meg fogják állani, ha hívek maradnak azokhoz az elvekhez, melyeket szeretett tanáraik oly nagy odaadással és önfeláldozó munkával csepegtetnek szívükbe.

A szívből fakadó beszéd nagy hatást tett az ifjúságra, amely háláját és köszönetét — R. P. Rektor búcsúszavai után — harsogó, lelkes éljenzésben juttatta kifejezésre.

Kronikás.

Kéthetes tanulmányút.

A nagyvakációban Főtisztelendő P. Polonyi Ferenc S. J. önfeláldozó szervezése révén ritka kirándulásban vehetett részt 12 konviktor. Megfordultunk Ausztriában, Németországban és Svájcban. A sok, szép benyomás közül csak néhányat akarok itt ismertetni.

Jó hangulatban indultunk Pécsről jul. 14-én s másnap délre berobogtunk Wienbe. Óriási forgalom, hőmpolygó emberáradat. Szinte életveszélyes a járás. Autó, villamos, kerékpár egymás hátán roboznak tova. Ebéd után kicsit körülnéztünk, mert már este tovább akartunk utazni. Ugyanis Bécs városát visszafelé jövet szándékoztuk megtekinteni. Igazán remek, hatalmas alkotás a Stephanskirche. Mai alakját a múlt században nyerte; 3 hajóból áll, festményei s több száz szobra kiváló mesterek munkái. Tornya 136 méter magas, innét szép kilátás nyílik a városra. A város egyik útőere a Mariahilferstrasse, ezen menünk ki a Westbahnhofra s indultunk tovább Salzburg felé.

Bőbiskolva, szunyókálva elreppent az éj s reggelre már az Alpok gyönyörű vidékét szemléltük a száguldó vonatról. 6 órára érkezünk meg Salzburg kedves, gyönyörű fekvésű városába. Igazi érsek-város a Salzach mindkét partján. Kathedrális a már 774-ben épült templom helyén áll. A Residenz-platzon emelkedik nagy zenészenek: Mozartnak a szobra. A város szépsége a Hohensalzburg, a magas sziklavár, melyre 100 m. magasságba siklón lehet feljutni. 1077-ben épült Gethard érsek alatt. Gyönyörű kilátás nyílik róla a magas Alpokra. A városban van a Klaver Szt. Péter Egyesület világközpontja műhelyekkel és néprajzi múzeummal. Egy magyar nővérrel megnéztük az egész épületet. Délután vonatra szálltunk s az erdős-völgyes szép bajor földön keresztül Münchenbe érkezünk.

„Al „Hansaheime“ harmadik palotájában szálltunk meg, szemben München óriási és szép Angolparkjával. Ragyogó tisztaság jellemzi általában az egész világhírű várost. Reggel, jót aludva, friss tagokkal átbarangoltuk a várost. Először is a gyönyörű Angolparkban tekintettünk körül. Remek sétányok, bokrok, fák, festői tó szelid vadrucákkal. A park hossza 4, szélessége pedig 2 km. A parkot a sebes Isaar folyó kíséri. Zúgva, bömbölve rohan sziklás medrében, remek vizeséseket alkotva. A lezuhanó víztömeg iszonyú kavarodással örvénylik és fut vissza szembe az árral. A vad összecsapásban 5–10 m. magasságba szökik fel a tajtékzó hab s mesés színekben játszik. Úgy tetszik az egész, mintha vízi harcok hab-lovaikon szökelnének egymásra adáz küzdelemben. E gyönyörű vízjáték különösen alkonyatkor szép, amikor a habok bíborban ragyognak. Soká elnéztük ez érdekes vízcusatát. Az Isaar jobb partján fekszik a Maximilianium történelmi képcsarnok. Még II. Miksa alapította. Harmadik kolosszális nagy festményben találjuk megörökítve a világtörténelem legkiemelkedőbb eseményeit. A képek német festők művei.

Délután megnéztük München székesegyházát, kettős, körtealakban végződő tornyával. Innen, 100 m. magasból tekintettük meg a város délnyugati szélén emelkedő „Bavaria“ szobor-kolosszust, mely 22 m. magas; török ágyúcsövekből öntött, 1560 g.-ás ércből készült nőalak Bajorország nagyságát szimbolizálja. A szobor fejébe lépcsőn lehet feljutni, benne 6–8 személy is kényelmesen elfér.

Másnap, 18-án a hosszú, zsinóregyenes Leopold-Strassen át indultunk körútra. A nevezett út végét a belváros felől elzárja a Sieges Tor, a 19. sz. derekán épült diadalkapu: N.-Konstantin római diadalívének utánzata. Ettől nyugatra áll a képzőművészeti Akadémia, Kastor és Pollux szobraival a bejáratnál. Láttuk még München nagy képcsarnokait. Több mint 300 esztendő világhírű festőinek az alkotásai láthatók itt az egyes nemzetek festőiskolái szerint csoportosítva. A képek száma több ezer. A Ludwig-Strassen folytatva utunkat, megnéztük a Max-Joseph-Platzon álló szép királyi palotát.

11 órakor a városháza elé siettünk. 81 m. magas tornyában ilyenkor naponként harangjáték szól. 30 kis harang szavára embernagyságú figurák táncolnak, ugrálnak.

Az itt töltött napokban a belvárosi Kath. Hotelben ebédtünk, mert messze volt innét szállásunk.

Ebéd után a városnak még meg nem tekintett részén át a Deutsches Muzeumba igyekeztünk. Ez a múzeum 1903 óta épült s csak most, 1926 májusában nyílt meg a mai épületében. Csak az épület felépítése több mint tíz millió békebeli német márkába került. Nemcsak München, hanem az egész birodalom büszke lehet erre az alkotásra. Ami a technika és a természettudományok tárgykörébe vág, az mind megtalálható a hét osztályra osztott múzeumban. A bányászatot pld. nem holmi mődelleken kell megismernünk, hanem úgy láthatjuk, amint a való-

ságban van. Liften kell leszállnunk mélyen a föld gyomrába és végig bandukolunk ott a szén, érc és sóbányákon, ami mind mesterséges alkotás, de hű utanzata a bányák üzemének. A munkások agyag figurák természetes nagyságban, akik egy-egy gömbnyomásra automatikus mozgásba jönnek a gépek zakatolása között. A gépüzem azonban igazi, arányaiban is. A második osztályban ott van a gépipar, közlekedés, csillagászat, fizika, kémia, a hajóépítés etc. Minden fajta gépek, mozdonyok, repülő, hajók, tengeralattjárók első kezdetleges s a legmodernebb sorozatából áll. A legelső mozdonyt be is fűtötték, csak a kerékei a levegőbe voltak kissé felemelve s így helyben maradt. A hajó oly hű, hogy ha ablakaiból kitekintünk a festett tengerre, szinte megtévesztik a szemlélet. Ezután felmentünk a múzeum tetejére, ahol hatalmas messzelátókkal néztünk körül a városban. A múzeum vendéglőjében meguzsonnázza kimentünk az Isaar vizesése mellé az Angolparkba. Egész estig a park taván csónakáztunk.

Reggel búcsút mondtunk a szép városnak s *Lindauba* utaztunk, a *Boden-tó* partjára. Lindau német kikötő város; szigetén fekszik, melybe 500 m. hosszú gáton fut be a vonat. A hatalmas tó tengerként borzolta sötétkék hullámain, mintegy nyájasan integteve magyar vendégeinket. Csakhamar hajóra szálltunk, hogy átkeljünk a svájci oldalra. „Lindau“ hajónk már rég szelte a nyugtalankodó hullámokat, mikor nyugat felől ég-dörgésre lettünk figyelmesek. Egy-egy villám is átcikkázott a borús égen. Tudtuk, hogy nagy zivatar fog jönni. A szél mindjobban erőre kapott. Jól meg kellett fogódznunk, de csak végig akartuk nézni az elemek kemény harcát. Leirhatatlanul szép látvány! A háborgó tó magasra szökő hullámai szüntelenül támadták hajónkat, de vaspáncélján iszonyú porzással megtörték, míg szétferecsenő vizük a fedélzeten végig sópört. Inkább mulatságosnak találtuk a helyzetet s míg a megeredő zápor be nem kényszerített, keményen álltunk szembe a rohanó orkánnal. Felőra mulva kitombolta magát a zivatar s a csendesedő tó felett szelid zivarány glóriázta az eget.

Csendes nyári alkony előtt szálltunk partra a svájci oldalon, *Rorschach* kikötő városkában. Még vacsora előtt kimentünk alkonyi sétára a kikötő molójára, hogy gyönyörködhesünk a lecsendesült tó tükörsíma felszínén játszó alkonyati színpompában.

Másnap 8 órakor indultunk *Sz. Gallen-be*, merre az ősz magyarok is kalandoztak. Megnéztük itt a régi kolostort s ennek szép barokk-stílusú templomát, sőt még a pincébe is lementünk, ahol őseink mulatoztak; egy pohár vöröset is kaptunk kóstolóba.

Délben tovább utaztunk *Zürich-be*. Ez Svájc legnagyobb városa, a Limat folyó mindkét partján, 200 000 lakossal. Tópartj fekvése páratlanul szép. A híres börze-palotáját, sok ódon templomát megtekintve, egész estig a tó partján szórakoztunk. Másnap megnéztük a város egyetemét, könyvtárát s délután

mótorcsónakon kirándulást tettünk 40 km-es úttal a zürich-tavon. Ez a tó félhold alakban 40 km. széles, 150 m. mélységgel.

22-én utaztunk tovább *Wädenswill*-en át az ezeréves európai híru svájci búcsújáró helyre, *Einsiedelbe*. Megnéztük a híres bencés apátságot, melyben gimnázium is van s növendékei is talárisban járnak. Másnap a kegy-oltárnál mindannyian szentségkehez járultunk.

Réggel azután *Goldau*-on át fogaskerekün felmentünk a „*Rigi-Kulm*” hegyére, ahonnan 1800 m. magasból gyönyörű kilátás nyílik a vidékre. Ugyancsak fogaskerekün szálltunk le az ellenkező oldalon a *Vierwaldstätti-tavakhoz*. Hajóra szállva körülhajózáztunk a szépséges tavakon. Vadregényes partjaik s zegzugos öbleik tele vannak történelmi nevezetességekkel. A Tell-platzon ki is szálltunk, ahova Tell Vilmos kiugrott a csónakból ellenségei közül. Kápolnaszerű emlékmű örökíti meg ezen idők nevezetes eseményeit. A Tellskapelle fölött egy kis kapaszkodás után elérjük a híres Axen-Strasse-t. Ez sziklába vajt országút. A plátón levő vendéglőben felrészülve, folytattuk utunkat a szép tavakon visszafelé és *Luzernben* kikötöttünk. Luzern magas hegyek között, mint valami tündérváros rejtezik Svájc szívében.

Másnap 24-én poggyásznkat a szálláson hagyva elutaztunk az örökös jég hazájának, a „*Jungfrau*” hegyének a megmászására. Villamossal és fogaskerekűvel 3.600 m. magasságba lehet felmenni. Kiszállva a jégárak között megcsodáljuk a természet ezen előttünk még ismeretlen új világát. Az „*Eiger-glecer*” tövében rödli pálya is van, hol július végén rödliztunk is. Az „*Eiger*”-be vágott jégbarlang megtekintése után szemléljük a dél felé mindig rohanó lavínakat, majd pedig új benyomásokkal gazdagodva hagyjuk el az örökös hó és jég hazáját. Éjjelre *Interlaken*-be értünk. Innen indul útjára a magas Berni-alpok minden látogatója. Két tó között fekszik, onnan kapta a nevét. Svájc Mekkája a természet barátai előtt.

Réggel visszatértünk *Luzern*-be. Az állomásról 152 m. hosszú tavi hid vezet a városba. Megnéztük a „*Gletschergarten*”-t, melynek közelében áll a híres luzerni oroszlán-emlék egy kis tó felett a luzerni parkban. Ez az emlék az 1792 aug. 10.-én a tuillériák védelmében elesett svájci gárdisták hűségét hirdeti, ezzel a felirattal: „*Virtuti et fidei Helvetiorum*”. Az oroszlán alakja abból a sziklafalból van kifaragva, melynek oldalában fekszik. Lándzsával átdöfött szível haldoklik fegyvereken fekve, karmai görccsösen szorítják a Bourbonok címeres pajzsát. Megtekintettük a „*Landes-Museum*” kultúrtörténeti gyűjteményét is.

26.-án reggel *Zürichen*, *Buchson* átutazva búcsút vettünk a szép Svájctól és *Voralberg* tartományon keresztül *Tirolba* érkezünk. A gyönyörű vadregényes út alatt átfutott vonatunk az Artl-berget átfúró 10 Km. hosszú alaguton. Ozsona tájban szálltunk ki *Innsbruck*-ban, Tirol fővárosában. Estig az „*Isel-Berg*”-en kalandoztunk, hol Andreas Hofer Tirol szabadságáért küzdött.

Másnap megnéztük a régi belvárost, a tiroli muzeumot, hol sok a Hofer-emlék. Közben találkoztunk *M. Polgárral* a kollegiumban. Delután megereedt az eső s így nem sokat nézhettünk körül. Megnéztük még az egyetemi hallgatók remek konviktusát. Tirol nagy relief térképét, majd pedig a kedvezőtlen idő ellenére is kiatóztunk a híres Brenner-útra. Alattunk szédítő mélységek, de azért 80 Km-es sebességgel is robogott autánk a gyönyörű, tekervényes műúton, közben láttuk az Arenberg tövében fekvő jezsuita villát, ritka szép fekvésével. Fölöttünk a Nordkette hegyláncan erősen havazott, alattunk pedig piszkos rohanó áradat hömpölygött tova.

Réggel *Selzthalon* át a bécsi gyorsral utaztunk *Wienbe*. A sok látott természeti szépség mellett mindig szépnek találtuk az Alpok *Gesäuse* szikla szakadékos völgyét. Este tizkor ismét Wien-ben voltunk,

Másnap 29.-én még reggeli előtt benéztünk a császári sirboltba. Gyönyörű ezüst koporsók, melyek azonban be vannak mázolja feketére. Legszebb volt M. Terézia és F. József koporsója. Reggeli után megtekinttük a híres volt császári muzeumokat. Mindkettő páratlanul gazdag gyűjteményt foglal magában. Majd pedig a császári Burgot néztük meg. Szébbnél szebb termek, nagyon tetszett Mária Terézia hálójának aranyágya. Láttuk F. József termeit s megilletődve álltunk meg az utolsó magyar király íróasztala előtt a dolgozószozájában. Ezután a világi és egyházi kincstárba mentünk. Gyönyörű, mesebeli, káprázatos látvány a sok rubintos korona, elefántcsont jögar aranyos palástok hosszú sorozata. Legdrágább ereklye Krisztus keresztjének egyik szége és a szent lándzsa. Továbbá itt van a német nyugat-római birodalom császári koronája és Nagy Károly kardja, a Hohenstaufi házak kincsei. Az egyházi kincstár is megbecsülhetetlen értékű. Szébbnél szebb egyházi ruhák, drága monstranciák, ereklyetartók, kelyhek mind az uralkodóház bőkezűségét hirdetik, mely az istentisztelet pompáját ily gazdag felszereléssel is emelte.

A császári nyaralót, a Schönbrunn, is megtekintettük. Berendezése olyan, mint a palotáé.

Ébéd után megnéztük Kosztka Szt. Szaniszló szobáját, ahol megjelent neki a bold. Szűz kis Jézussal a karján. Azóta a szobát átalakították kápolnává s most éppen restaurálták. Majd pedig kimentünk az Angol-parkba. A hatalmas Riesenradon a levegőben körutat téve a hullám vasútra is ráültünk. Nagyszerűen mulattunk.

Wien hatalmas parlamentjét, egyetemét, városházát, több templomát, operáját, színházát és műgyemét is megtekintettük. Autón is beutaztuk a világvárost.

Jul. 30.-án Ostbanhofról indultunk haza. *Hegyeshalom*-nál búcsút vettünk a szép külföldtől és szívrereszve üdvözöltük a nekünk mégis csak legszebb édes, magyar hazánkat.

Erhardt Kálmán P. i. V. o. t.

Szent Alajos jubileuma.

1926-ban volt 200-ik évfordulója annak, hogy *XIII. Benedek* pápa *Kosztka Szaniszlót* és *Gonzaga Alajost*, Jézustársasági rendtagokat szentté avatta és az ifjúság mennyei pártfogóinak nyilvánította. Ezt a jubileumot az egész világ katolikus ifjúsága megünnepelte. Az ünnepségből mi püszisták is kivettük a részünket.

Május havában közösen elvégeztük — az ifjúság 95⁰/₀-a — a szent áldozással egybekötött *hat vasárnapi ájtatosságot* Szent Alajos tiszteletére. Lelkiyakorlatok alatt pedig mindannyian aláírtunk egy ívet, amellyel mennyei pártfogónk elveinek megtartására köteleztük magunkat. A Szent Alajos-programmot mindenki kézhez kapta. Az aláírt ívet Öszentségének nyújtották át a római Szent Alajos ünnepélyen december havában, ahova minden katolikus nemzet ifjúsága elküldte a maga képviselőit.

Végül december 12-én sikerült Szent Alajos *ünnepélyt* rendeztünk a diszteremben. A konviktus növendékei Castiglione ezen hőseknek magasba ívelő életét adták elő három képben. Valóban Szent Alajos tiszteletének előmozdítására nincs jobb eszköz, mint csodálatos élettörténetének megismertetése. Mert: *verba movent, exempla trahunt.* Egyetlen cselekedetének fenséges példája jobban buzdít, mint a legszebb szónoklat. Hős volt ő már mint gyermek, hős mint ifjú, de elérhetetlenül hős, mint szerzetes. Ezen hármas szempont alapján írta meg színelőadásra az ő életét *Ft. P. Mezey Gergely S. J.*

A főszerepet, Szent Alajost, *Brunner Endre* játszotta. Teljesen beleélte magát szerepébe. Nehéz volt a szerepe, mert a tiszteletet parancsoló, mégis szelid, a törhetetlen akarátú, mégis engedelmes Szent Alajost kellett hűen alakítania. *Szily Ádám*, a fiáért kétségbeesetten küzdő világias atyának belső lelki harcát őszintén és átérzéssel fejezte ki. *Szily* és *Brunner* voltak az előadás főerősségei, akik egymás ellen küzdöttek, míg végre az atyát is legyőzte a rendíthetetlen kitartásával a fia: Alajos. Mellettük még kiváló *Nagy Vilmos*, aki igen ügyesen és otthonosan mozgott a könnyelmű Rudi szerepében. A többi szereplők is tudásuk legjavát nyújtották, életet és lendületet vittek a színpadra. A kisebb szereplők között meg kell említeni *Rosos Odónt*: a vak Franciscót alakította élethűen. Az első felvonásban szereplő katonák (*Békeffi G.*, *Rihmer O.*, *Rihmer Z.*, *Schmidt L.*, *Szily I.*) zajos tapsra ragadták a közönséget pattogó harci dalukkal.

A darab sikere és az előadás gördülékenysége *M. Vargha László S. J.* fáradságtalan rendezői munkájának köszönhető. Az egyes felvonások között a zene és énekhar szerepelt; precíz számaikkal nagy tapsot nyertek. Az előadást maga a méltóságos püspök úr is szíves volt megtekinteni és ő sem fukarkodott az elismerő tapsokkal.

Ennyit tettünk nyilvánosan Szent Alajos jubileumának megünneplésére. Hogy egyénileg ki mit tett, arról nem írok. Ezt mindenkinek a maga bensőséges tisztelete szabta meg, amely Szent Alajos iránt ott van minden püszista kis és nagydiák lelkében.

Vesztergombi György VII. o. t.

Kongregációi élet.

A kongregáció életeleme és életerege a kiváló Mária-tisztelet. Ez a meggyőződés ösztönözt minket arra, hogy ebben az évben ennek a tiszteletnek a mélyítését és a lehető legmagasabb fokra emelését tűzzük ki magunk elé célul. Dec. 8-ika igen jó alkalmat nyújtott nekünk arra, hogy ezen tiszteletünknek külsőleg is kifejezést adjunk s azt szélesebb körben, az egész gimnáziumi ifjúság javára gyümölcsöztessük. Immaculata-ünnepséget rendeztünk s feljegyzésre méltónak tartjuk, hogy ez volt a Pius falain belül az első ilyen ünnepség, melyet kongregációnk teljesen önállóan rendezett.

Miután a fuvózenekar eljátszotta a „Zrinyi“-t, felgördült a disztermi színpad függőnye s szemünkbe tűnt a szent Szűzanya kedves szobra növény- és virágdísszel övezve. Majd előlépett *Csengery László* IV. o. t., a kisebb kongregáció prefektusa és elszavalta *Rudnyánszky Gyula* „Immaculata“ című költeményét, mely a szeplőtelen Szűznek mindent felülmúló és szavakkal ki nem fejezhető szépségét magasztalja. Utána *Brunner Endre* VIII. o. t., a nagyobb kongregáció prefektusa, mondott ünnepi beszédet. Költői lendülettel esetelte az Immaculata jelentőségét; majd kifejtette, mi a szeplőtelen Szűz a bűnösökre, mi az ártatlanokra és nevezetesen, mi a kongregantákra nézve. Nemcsak eszménykép ő, hanem egyuttal Édesanya is, akinek kegyes jósága a legbiztosabb záloga annak, hogy az eszményképet valóra is váltsuk. Beszédét annak a reménynek a kifejezésével fejezte be, hogy a szent Szűz tiszteletének nagyobb fellendülése egy dicsőbb korszaknak lesz majd a hajnalpírja. Hogy az ének se hiányozzék a szent Szűzanya ünnepséből, az ünnepi beszéd elhangzása után az intézet énekkara előadta a *Tota pulchra* kezdetű éneket. Majd fölépett *Szabó László* II. o. t. és elszavalta Bán Aladár „Szűz Mária szeplőtelen fogantatása“ című költeményét, mely igen kedvesen állította szemünk elé a szent Szűznek mindenki vel szemben egyaránt leereszkedő jóságát. Az ünnepség egyik fénypontját képezte a „Cenztohoi legenda“ című melodráma Kis Menyhértől, melyet nagy átérzéssel és művészi alakítással adott elő *Nagy Vilmos* VI. o. t., *Horváth Mihály* karnagy úr zongóra kíséretével. — Majd sorra került Filke „Ünnepi éneke Szűz Máriához“ az énekkar előadásában. Befelezésül szolgált egy élő kép, melyben a kongregáció hódolatát mutatta be Szűz Máriának s a *Díszmenet induló*, melyet a fuvózenekar játszott. A szent

Szüzanya tisztelésében és szeretetében megújulva és megerősödvé távoztunk a főlemelő ünnepségről.

Örömmüket fokozták a dec. 8-ra beérkezett *Renovó*-k, melyekkel a kongregáció távollevő tagjai megújították a szent Szüzanyának tett fogadalmukat. — Renováltak a következők: Dokupil E. Dezső dr., Farkas József, Gyenis András S. J., Jáger Antal dr., Sztáray Antal gr., Czimber József, Hábedli János, Mayer János, Schneider János, Schwartz Róbert, Sass Dezső, Gebauer Tivadar, Koch István S. J., Reisz Elemér S. J., Török Géza, See Jenő, Fodor Imre, Jung György, Petz Adám S. J., Kovács Kálmán S. J., Wolf József, Bucz Emil, Németh Béla S. J., Schmidt Ferenc S. J., Speiser Győző, ifj. Jankovich László, Fuchs Sándor S. J., Nyenyárth Béla, Patacsi József, Simon Lajos, Kresz Rudolf, Ferenczy Dénes, Strébl Miklós, Keller Béla, Leidekker Jenő, Roth Antal S. J.

Azonfölül dicséretes módon, teljesen önként, minden kötelezettség nélkül megújították fogadalmukat a pesti Sz. Imre kollégium azon volt piusista kongregánistái is, akik a pesti egyetemi kongregáció kötelékébe tartoznak. Kedves levelükből idézzük a következő sorokat: „Hálás szívvel gondolunk arra a sok kedves órára, amelyet a régi kongregációban töltöttünk s amelyek alatt annyi erőt, energiát, annyi hitet, reményt és lendületet, annyi munkakedvet és szeretetet szívünk magunkba. Kötelességünkhöz híven megújítjuk ez évben is fogadalmunkat s midőn ezt tesszük, úgy érezzük, hogy ismét a régi kedves — nagyon kedves körben vagyunk: a „Pius gimnáziumi Congregatio Maiorban.”

Végül megemlítjük, hogy a tavaly érettségizett piusista kongregánisták közül a kongregáció szabályzatának megfelelően átléptek a pécsi egyetemi kongregációba: Bátsmegyey Lajos, Fazekas István, Révy Gyula, Székely Gyula. A soproni főiskolai kongregációba való átlépésüket jelezték: Károly István és Kovács Gyula. Utóbbiak egyike a következő szép sorokat írja: „Általában nem lehet leírni, hogy mit jelent számunkra a messze idegen világba, a különböző világnézetű emberek közé szakadt s az élet viharában támpontot kereső volt piusistákra nézve a kongregáció. Igen nagy vigasztalásunkra szolgált, hogy elveink megvédésére, melyeket ott a Piusban nyertünk, és erősítésére, továbbá vallásunk további buzgó gyakorlására egy testületet találtunk, amelynek célja együttesen s egymás példáján buzdulva a vallást gyakorolni.”

Ez a szép nyilatkozat s általában a régieknek szép példája buzdítson minket a Mária-kongregáció nagyrebcsülésére és szeretetére s a szent Szüzanyának mind bensőbb és gyöngédebb tisztelésére. A kongregációra korunkban fölséges hivatás vár: elősegíti Krisztus országának dicső eljövételét az által, hogy megalapozza a szívekben Mária országát. Amily forrón óhajtjuk, hogy Krisztus legyen minden szív királya, ép oly forrón kell óhajtanunk, hogy Szűz Mária legyen az összes szívek királynéja. Legyen tehát buzgó imádságunk: „Jöjjön el a te országod! De hogy a te országod eljőjön, jöjjön el minél előbb Mária kedves országá!”

A megkísértett.

*Délen született, hol a kókuszok árnya
Borít a halottra szemfődelet,
S a ciprusok édes, szüzi magánya
Elüzi a bút, az őst s a telet.*

*S ha langyos volt és bűvös az éjfel,
S a messi sikon számom hegedült,
Pálma tövében, délszaki hévvel
Forró vágya szívére kiült.*

*S északra sodorta a vágya, a vére,
Hol meglagy a szív és elhal a vágy,
S tél font az örök hegyek jégtejetjére
Északi hóból ezüstkoronát.*

*... Hullik a hó és ő a halálán;
Fagyva az álom, a mult, a mese:
Pihenni szeretne kókuszok árnyán
Álmodva megint jövőt, örököt...
De elszáll — mint az északi köd —
Az élete.*

Brunner Endre, VIII. o. t.

A hálóterem titka.

Bizonyára ismeritek *Jón Svensson* jezsuita atya nevét. Több ifjusági elbeszélést és regényt irt. Magyarul a „Nonni és Manni” című elbeszélése jelent meg. Ez a *Jón Svensson* beszél el a következő igaz történetet abból az időből, amikor, mint praefectus működött egy dán konviktusban.

Dániában, Kjöbenhavn mellett feküdt festői vidéken a Szt. András kollégiumunk. Szakaszomban igen sok protestáns fiú is volt. E kis történet szintén egy ilyen protestáns ifjúról szól...

Az első szakaszban volt akkor *Möller Bror*, 11 éves vidám és jókedvű protestáns fiú. Viselete példás, az engedelmességben kiváló, de emellett rendkívül eleven, élénk és szeretetreméltó.

Reggel volt. Az első szakasz még az igazak álmát aludta... Felhangzik az annyira kellemetlen ébresztő csengetés... majd celláról-cellára megyek, ... minden rendben... a fiúk ágyon kívül, bünyőt igyekvéssel mosták szemükből az édes álom utolsó maradványait... *Möller Bror* azonban nem!

Cellájához érve, látom, hogy üres, igen ágya is üres volt. „De hol lehet a kis *Bror*?” kérdeztem magamtól.

Jobban nézem az ágyat, akkor látom, hogy a takaró sincs ott. Nagy szemet meresztettem: „Mit jelent ez?”

A mellette levő cellához siettem:

„Tudod talán, hol van a kis Bror?”

„Möller Brorr?” A cellájában lesz.

Nem, nincs ott.

Akkor valószínűleg még a felkelés előtt kiment.

„Lehet...” válaszoltam.

Benyitok Bror cellájába, hogy jobban körülnézhessenek. Szemem a padlóra esik. Mi ez? A takaró csicske az ágy alól kandikál ki. Lehajolok, s az ágy alatt találok a két takarót összecsomagolva. Az egyik végét megfogom s húzom kifelé... de csak nem mozdul, olyan nehéz! teljes erőmet megfeszítem, végre elélem hengeredik a csomag.

A félelem erőt vett rajtam, mert a csomag megmozdult. De mi a csuda lehet ez?... A mozdulatok mind jobban élénkülnek... kis idő múltán egy kis szöszeke fej jelenik meg, álmos s csodálkozó szemekkel... ő volt, megismertem, a félhomályban: Möller Bror.

Főléje hajoltam s fülébe súgtam, mivel a silentium ideje volt: — Kedves kis öregem, mit jelentsen ez? Hogy kerültél az ágy alá? Tréfát üztek belőled?

A fiú magához vont s sutgó hangon mondotta: „Most nem! Most nem! Nemsokára azonban tudni fog mindent... de kérem Tisztelendő urat, igérje meg nekem, hogy nem szól erről senkinek. Mindent még fogok mondani... lent az udvarban... a recreációban... Most sietek öltözködni, hogy készen legyek a többiekkel.

„Helyes, kis Brorom — mondám — tehát a viszontlátásra a recreációban.”

Kimentem a cellából. Szeretettel intettem búcsút kezemmel. Könyörgő tekintettel válaszolt, mutató ujját szájára téve, mintha még egyszer eszembe akarta volna juttatni ígéretemet. Biztosítottam s ő hozzálátott az öltözködéshez. A konviktorok sorba álltak s megindultak a tanterem felé. A kis Bror még egyszer hátratekintett, kis ujjá megint az ajkán... megértettem.

Elérkezett a recreáció ideje. A játszótér egy csendes sarkába húzódtam, könyvvel a kezemben. Amint meglátott, rögtön hozzám sietett. Kedvesen fogadtam, s kértem, hogy mondja el immár titkát.

„Igen, jó Tisztelendő úr — mondotta — most elmondok mindent!”

Csupa fül valék, mert rendkívül érdekelt az eset, s tudnom is kellett, mivel azt hittem, hogy rossz tréfáról van szó.

A kis Brornak azonban elakadt a szava. Piros lett, mint a rák s zavartan nézett körül.

„Ne félj, kis öregem. Csak annyit kell megmondanod, hogy kerültél az ágy alá.”

A gyermek mosolygó szemekkel nézett rám.

„Ép ez a nehézség, Tisztelendő úr. Nem tudom magam kifejezni.”

— No jó, akkor én majd segítségére leszek kérdéseimmel. Fiúk tréfája volt-e?

— Nem — mondotta komolyan — nem volt se játék, se tréfa.

— De kis Bror, nem neveléséges-e az ágy alatt feküdni és úgy betakarva, mint a pólyásbaba.

— A gyermek tágranyilt szeme rám meredt, majd zavartan a földre szegezte.

— Nem, igazán mondom Tisztelendő úr, nem volt tréfa. Igen komoly dolog volt.

Mind jobban növekedett csodálkozásom. Jól ismertem Brort: okos és értelmes fiú volt. Hogy tehette hát komolyan? Rejtélyes volt előttem. Valószínűleg e tréfában többen is szerepeltek, kiknek neveit nem akarja megmondani. Ez okozta bizonyára zavarát.

— De Bror — folytattam — nem társaid dugtak az ágy alá?

— Nem, senkisé — mondotta tiltakozóan.

— Igazán nem? De ők csavartak be annyira a lepedőkbe! nemde?

— Nem, Tisztelendő úr — válaszolta határozott hangon — Mindent én tettem. Senki Önönkívül nem tudja, hogy az ágy alatt aludtam.

— Jaj hát mindent te tettél? De miért, kedves kis öregem? Valami okod csak volt.

— Igen, volt okom...

De szava újból elakadt. Megértettem, itt van a titok nyitja.

Folytattam tovább a kérdezősködést még kedvesebben.

Mi lehet ez az ok, kis Bror? Nem hiszem, hogy valami kényelmes az ágy alatt feküdni!

Nem, kényelmesnek bizonyára nem kényelmes, Tisztelendő úr.

— Sokszor tetted már?

— Igen, már sokszor tettem.

— De kedves fiam, tudtál a hideg padlón aludni?

— Első alkalommal nem igen jól, különösen a hideg miatt.

— Talán meghűltél akkor?

— Igen, fáj a fejem. De veszedelmes nem volt, mert a rákövetkező napon elmúlt.

— Sokat szenvedhetél.

— Nem, Tisztelendő úr, nem sokat, csak egy keveset.

Szünet. És én még nem tudtam semmit. Hogy a dolog végére jussak már, mondám:

— Mondd meg hát Bror: miért tetted ezt? Mi volt indító okod?

Kinos szünet után beszélni kezdett:

— Jóllehet nem szivesen teszem, de mindent elmondok. Ugye, Tisztelendő úr megígérte nekem, hogy senkinek se fog erről szólni, míg én konviktor leszek?

— Nyugodt lehetsz, Bror: senki se fog tudni róla.

— Az egyik katolikus konviktornak — kezdte Bror — van egy kis könyvecskéje: szt. Alajos élete. Oly figyelemmel olvastam a könyvet, hogy kedvet kaptam én is elolvasni. Kölcsön kértem tőle s egyhuzamban elolvastam az egészet. Nagyon tetszett nekem. Rendkívül meghatott, midőn olvastam, hogy szt. Alajos, aki oly jó s ártatlan volt, mégis mily keményen bánt testével. Ekkor magamban így gondolkodtam: — Én biz több bünt követtem el, tehát nekem is kell sanyargatnom magamat. Nem vagyok elég szorgalmas. Sok hibát követek el a dolgozatokban. Sokszor civakodom társaimmal... és más hasonló hibáim vannak. Elhatároztam tehát, hogy én is bűnbánatot tartok, mint szt. Alajos. Ime, ezért alszom én néha az ágy alatt. Első alkalommal, mint mondtam, megfáztam. Utána betakarítottam s így jobban éreztem magam. Tegnap megbántottam egyik társamat s ezért aludtam az éjjel az ágy alatt. Éjjel felé azonban már nagyon fáztam s a fejem is fáj, ezért még jobban begubóztam s a fejemet is befödtem. Ezért nem hallottam ma reggel a csengő szavát s ezért halászott Ön ki az ágy alól. Most már mindent tud, Tisztelendő úr!

Ennek hallatára a szavam elakadt, majd a csodálkozás és meghatottság érzelve fogott el. Bepillanthattam egy gyermek lelkébe, egy tiszta, aranyos szívbe. A jó Jézus egy mondása jutott eszembe: „Ezeké a mennyek országa!”

Nem engedtem azonban, hogy a fiú észrevegye érzelmeimet, csak annyit mondtam neki:

— Amit tettél Bror, az nagyon szép és dicséretre méltó. Mindazonáltal meg kell ígérned, hogy többet nem alszol a földön. A jó Isten meg lesz elégedve a te jó akaratoddal is. Hibáidért végezhetek más penitenciát is.

De Tisztelendő úr, hiszen Szt. Alajos jól cselekedett, tudta, mit tesz!

— Az igaz, de ő rendkívüli gyermek volt s mi nem követ-hetjük őt mindenben.

A Bror megnyugodott s megígérte, hogy többet nem alszik a földön. Szavát megtartotta.

És én is megtartottam szavamam. Míg a kollégiumban volt, senki se tudott az esetről. Most megírtam, mivel a jó kis Möller Bror már régóta a temetőben fekszik.

Miután elvégezte kollégiumunkban gimnáziumi tanulmányait, Kjöbenhavn-ba ment az egyetemre. De rövid időn belül halálos betegségbe esett. Miután ő maga észrevette, mennyire

van, kérte édes anyját, hogy hívasson hozzá egy jezsuita pátert a kollégiumból. A páter megérkezett s a kedves haldokló kifejezte óhaját, hogy katolikus akar lenni.

— Oly boldognak éreztem magam mindig a katolikusok között — mondotta lágy hangján — s ezért nagyon, de nagyon óhajtom, hogy mint katolikus hallhassak meg.

Szülei nem ellenkeztek. Möller Bror katolikus lett. Magához vette az Úr Jézust a legméltóságosabb Oltáriszentségben utraivalóul; az Úr Jézust, kit annyira szeretett s meghalt boldogan Szt. Alajos hitében, az egyedül igaz Anyaszentegyház tagjaként.

Sohase tudom elfelejteni azt az élénk s kedves fiút, aki protestáns létére ily sajtáságos módon akarta utánozni Szent Alajost.

Flumen.

A balatoni kirándulásunk.

Nagy örömmel kezdtük ez évben is a nagyvakációt, de jó hangulatunkat csakhamar oltogatni kezdte az esős időjárás. S ez a csunya idő minden szép tervet elmosott. A szokásos heti kirándulást betartottuk ugyan, de csak kevés merész ifjú vállalkozott a latyakos utak bekalandozására. Voltunk persze a Jakabhegyen, Keszűn, Abaligeten, Mecseken és más ismeretesebb közeli helyeken. De külön följegyzésre méltó az a tömegkirándulás július 20-án, amelyen a 35 kalocsai diáktestvérünkkel 85-en vettünk részt, továbbá a mohácsi kirándulás, hová 30-an mentek, és egy jakabhegyi szeptember elején, hol szintén sokan vettek részt több páter és az összes Magiszterek részvételével. Kiemelkedik azonban valamennyi közül a balatoni kirándulás. Először a nagyobbak mentek két hétre még július havában, a kisebbek pedig augusztus elején három napra. Kivételesen gyönyörű időnk volt. Hogy a vakációban rossz idő járt a diákokra, azt még a közoktatásügyi Miniszter úr is elismerte és a diákok vigasztalására meghosszabbította két héttel a vakációt.

A többi vakációi intézményünk is virágott ugyan, de nem úgy, mint más éveken. Nem volt pl. uszoda, mert két hónapon át javították. De nem is éreztük nagyon a hiányát, mert hideg idők jártak. Önképzőkörünk elég jól működött. Rendezett ismét egy diszakadémiát Sz. Ignác napján és két szindarabot a vakáció végén. De most veszem észre, hogy én csak a kisebbek fonyódi kirándulását akartam leírni. Visszatérek tehát az elejéhez.

Sok utánjárással sikerült P. Adamszkynek nyélbe ütni a fonyódi kirándulást. Nosza, volt öröm, mikor a tervet kihirdették. Lázasan készülődtünk a nagy útra, mikor egy nagy akadály gördült élénk, t. i. túlsokan jelentkeztek s megvolt a veszelő, hogy föl sem férünk a két kocsi-ból álló mótórosra (vulgo:

büzös) és a kedvezőtlen összeköttetéssel bíró mozdonyt (vulgo: gőzös) fogják majd kocsink elé. De meg Fonyódon sem tudtak volna elhelyezni a szállásunkon oly nagy tömeget. De mégis elszántan neki vágunk és leküzdöttük mind a két akadályt. A kitűzött napon 7-kor már ott volt az állomáson a vidám csapat. Nemsokára megérkezett a vonat. Gyorsan beszálltunk és már robogott is velünk a masina. Egymás után hagytuk el az ismert állomásokat. Dél felé megérkeztünk Fonyódra és egy kis gyaloglás után, feltűnt előttünk a magyar tenger zöldes-kék vize. Valóban fenséges volt, mikor a hullámok kergetőzve a napsütötte vizen, morajlásukkal üdvözöltek minket. Gyorsan szállásunkra siettünk, ahol leraktuk cók-mókjainkat és egy kis elemőzsiával a zsebünkben siettünk ki a Balatonra fürödni. Nem is jutott volna senkinek sem eszébe az ebéd ideje, ha nem figyelmeztet rá a falu ezüstsavú kis harangja. Ima után neki láttunk az evésnek. Hej, de izlett is a kis hazai, a sok ugrándo- zás és lubickolás után. Ebéd után megtekintettük a falut. Fonyód elég magas helyen fekszik, izzadott is egy kövér társunk, míg felértünk. A falu megtekintése után ismét fürödtünk. Este tábortűzet raktunk, melynek fénye mellett vidám püsi diák- csapat vacsorázott. 11 órakor felcseheltünk és elindultunk fel a faluba, bukdácsolva a meredek úton. Sajnos, nem hoztunk lámpát és így nem világított más, mint a fel-felcsillanó Szent János bogárka fénye. Szállásunkra érve azonnal lefeküdtünk és megkezdődött a tréfák hosszú sorozata. De lassan minden- kit elnyomott az álom és nem hallatszott más, mint az ablak alatt ciripelő tücsök altató muzsikája. Az éjszaka minden külön- nös zivarpal nélkül telt el, mindazonáltal reggelre az egyik társunk, aki mint fehér európai feküdt le, mint afrikai néger ebredt fel. Valaki t. i. összetévesztette a cipőjét az ő arcával s ezt kente be illatos cipőkrémmel. A reggelit már a Balaton mellett köl- töttük el, utána pedig misét hallgattunk. Mise után ismét sza- badjára volt engedve a gyermek csapat. Az ottani órház lakói megsajnálta minket és egy kis gulyást készítettek számunkra. Hála és köszönet érte. Este tervbe vettük, hogy szabad ég alatt fogunk aludni, de a plébános úr, zivatart sejtve, nem tanácsolta. Mindamellet egy pár viharedzett hős a tábortűz mellett töltötte az éjszakát, míg mi a plébániai pajtában aludtunk. Reggel ismét misét hallgattunk, utána pedig a kisebbek külön- féle játékokat játszottak. De most már nem olyan jó kedvvel, mert közeledett az indulás órája. Fájó szívvel búcsúztunk el arról a helyről, ahol annyi vidám óráat töltöttünk. Egy anyás kis szecska barátunk fel is sóhajtott: „Holnap már a mama fog nekem főzni”. Lassan összecsomagoltuk holminkat és elindultunk az állomás felé, üres hátizsákkal, de telve szép balaton-i emlé- kekkel. A vonat megindult, még egy pillantás és Isten veled, magyar tenger, Isten veled, Balaton. 11 órakor éjjel már Pécssett voltunk és ki-ki örömtől kipirult arccal szülei karjába.

Pálffy Ferenc V. o. t.

Ez gyalázat!...

Komor fekete téli est borult a tájra. A sötétlő fellegek egészen eltakarták az égboltozat ezernyi kíváncsi csillag szeme elől a kollegium udvarát. A játszótér villogó lámpája küzködött a sűrű sötétséggel. Hol növekedő, hol kisebbedő ijesztő árnyak futkostak az intézet széles terein.

Ketten voltak. Harmat Gyuri meg Fekete Pista. Az előbbi göndör-hajú, izmos. A jóságnak egy kis sugára ott mosolygott a szemében; ott felejtette a jóság ragyogó köntösű angyala. Harmadik éve tapossa a gimnázium folyosóját. A másik hosszú képű, sovány. De harcias és halálos ellensége minden hitvány- ságnak.

— Le kell mosnom a gyalázatot! fújja imdulatos hangon a göndör. Pista, ki a III. B.-be járt, nagy érdeklődéssel hallgatja méltatlankodó barátját.

— Igen le kell monsnunk a gyalázatot, Pisti, ez legyen jel- szavunk! — szolt ismét Gyuri.

— Úgy van, le kell mosni a gyalázatot!... — hallatszott hirtelen a hátuk mögött s mielőtt még hátra nézhettek volna, a nyakukban érezték a fehér gyalázatot egy olvadozó nagy hógombóc alakjában. Amily hirtelen jött a veszedelem, oly hamar el is tűnt. Mert hát nemelykor hasznos a futás.

— Hagyjuk szaladni — mondja bosszusan Gyuri — majd megtanítjuk meg mőresre. Fontosabb most a magunk ügyünk. — S rázta magáról a havat.

— Úgy van. Most legalább meg is van pecsételve a ter- ved... — vetette oda kissé gúnyosan Pista, ki nem kapott annyit abból a fehér áldásból — mondd hát már, mi volt oly gyalázatos!

— Képzeld, ma a lepényleső szájával az a szurkos Feri bespiclizett...

— Mit? — kiáltott érces hangon Pisti.

— Igen, ma megint felejtett, hogy nem tudtam a lec- kémet s nem is egy, hanem 3 trigyót fogtam emiatt! Ezt ad össze! De ezt megkeserüli az a Szurkos!

— Óvatosabban beszélj, hallod-e, paji — csitította heves- kedő barátját Pisti. — Ez csakugyan gyalázat! Van valami terved?

— Még nincs! — felelé Gyuri — éppen erre akartalak kérni, segíts. Ha jól sikerül, tied a barnanyelű késem, melyet kimenőkor kaptam! Gilt?

Ez hatott.

Éles fitty hasította végig a levegőt. A játszótér elnémult. Az égiek az anyaföldre borították puha fehér bundájukat meleg takarónak. Nemsokára a természet a diákokkal együtt az iga- zak álmát aludta...

Másnap pompásra fagyott a domboldali ródlipálya. A fiúk harsogó jókedvvel élvezték Tépap és ritka adományát. A vén nap, mintha megirigyelte volna a gyermekek kacagó örömét, mosolyogni próbált, de mosolya most nem volt kívánatos.

Szurkos Feri az osztály első tanulója, a szakasz jó szíve, nem tudott hova lenni örömeiben. Finom metszésű szánya repült mint a kilőtt nyíl.

Gyuri csak nézte... A bosszú és irigység kis manói alig győzték szússzal, hogy szenvedélytől minél jobban fellobbanták.

Homlokára ütött: megvan! Ezt egyedül is megcsinálhatom, így megmarad a bicsak is. A terv ártatlan, de jó lecke lesz ennek a talpnyalónak.

— Halod-e Feri, nem mennénk kettesbe két ródlival. Szeretném, ha én is oly gyorsan mehetnék. — Szólt Gyuri jámborul.

Feri rögtön ráállt, hogy feledtesse a kis gyászmagyarral a tegnapi esetet.

Repül a szán. A fák mellettük versenyt futnak. A hó csak úgy porzik...

Csak Fekete Pista hunyorit ravaszul, mi lesz ennek a vége, vajjon az ígért bicsak jégre csuszik-e...

— Nesze nyomorult spicli — szól kárörömmel Gyuri s egy ügyes rugással kitéríti az előtte repülő szánt irányából...

Egy éles sikoly!... Gyuri megijed... hátra néz... Feri mozdulatlanul fekszik... Gyuri ródliját egy hóbuckának irányítja s ott szerencsésen ő is felborul. Jajgat...

Ferit felviszik a betegterembe... A fiúk Gyuri köré gyülekeznek, tárgyalják az esetet... Gyuri jól játssza az ártatlan szerepét... A Magiszter megjelenik.

— Csonttörés, tisztelendő úr?

— Lehet.

Gyuri torkán akad a szó, ennyit ő se akart.

— Harmat, nincs bajod? — kérdi jóságosan a Magiszter. N-i-incs... —

Jer akkor később hozzám... — A gyermekben elhűt a vér... A Magiszter csodálkozva néz rá, de nem szól semmit.

A studium megkezdődött. Gyurinak sehogysem izlett, pedig holnap élet-halál harc lesz a pünök s rómaiak között s ilyenkor a közlegények is csatasorba kerülnek.

Révedező tekintete a kis Jézuskára esett.

... Az oly szomorúan nézett rá... Gyuri kezdte magát nem jól érezni.

Harmat, a Magiszter hív a betegterembe...

— E-e-engem? — Ijedt arcán a színek pünkösdi királyosdit játszottak.

Elnyílt a betegtermi biztos szeme e kérdésre...

— Igen! Téged.

Nehezen indult meg. Nehányan rosszat sejtettek s kárörömmel vigyorogtak feléje... A játékban oly gyors pipaszár lábai fel akarták mondani a szolgálatot, oly súlyosak lettek... Nehezen bírt velük. A hosszú folyosón tompán hangzottak lépétei. Ijesztő árnyak tüntek fel itt is, ott is. Gyuri összereszt. Susogtak s oly kisértetiesen búgták: Javulj meg... javulj meg... kérj bocsánatot...

A bánat szívébe lopódzott. A világ forogni kezdett körülötte. Megérkezett. Szíve rettenetesen kalimpált, mintha ki akarna ugrani kebléből...

Benyit. A betegteremből kellemes meleg hívogatta. A fehér falak, kedves téli virágok integettek feléje. Gyuri szeme a Jézuska-szoborra esett. Megrezsent. Megint ezek a mély fájdalmas szemek...

Feri egyedül volt. Halovány arcán kedves jóság játszadozott. Hollófekezte szemeit a belépőre szegezte. Gyuri sirni szeretett volna. Eszébe jutott a kis Jézuska fájdalmas tekintete. A jég olvadozni kezdett. A jóság küzdött a büszkeséggel.

— Feri... — többet szólni nem tudott, könnyei megereedtek...

— Miért sírsz Gyuri? — kérde Feri meglepetve.

— Óh, bocsáss meg, bocsáss meg, hogy oly gonosz voltam veled a ródlinál... úgy fáj nekem...

A Magiszter az ajtóban megjelent. A fiúk nem vették észre.

Feri meghökken. Nem tudta, hogy az egész esetet e kis barátja okozta. Most is csak azért hívatta a Magiszter által, hogy elkérje egyik könyvét, melyet Gyuri ajándékba kapott. Küzködött önmagával. Mély érzésű szeme találkozott a Magiszterével, ki biztatóan intett.

— Holnap első péntek, így hát szívesen Gyuri, add ide hát kezdetet s legyünk ezentúl jóbarátok. Egy-két nap mulva ügyis felkelek, mert csak kis zuzódást szenvedtem.

Örömmel ragadta meg kezét s hálálkodott jóságáért.

— Menj most Gyuri — szólalt meg a Magiszter hátuk gett, jóságos szemét az ijedező Gyurira függesztve — menj, hozd el ajándék könyvedet Ferinek. S holnap kérd a jó Jézuskát, hogy alakítsa át a te szívedet is.

Másnap örömtől repeső lélekkel fogadta Gyuri a szent áldozásban a jó Jézus békecsókját... Új csodálatos tavasz vonult be hófehér lelkébe, szép lett körülötte minden... minden öröme, munkára hangolta... s Gyuri, a Harmat Gyuri lelkében kigyúlt a javulás sokat ígérő arany sugara...

XI. Pius pápa szent Alajos követéséről.

A decemberben tartott sz. Alajos-ünnepségre 25 nemzetből 5000 ifjú sereglett Rómába. Az 1926 dec. 30.-án tartott audiencián a Szentatya többek közt ezeket mondotta az ifjúságnak: „Szeressétek a tisztaságot, az ifjúkor diszét és ekességét, mert ahol megvan, ott minden erény virul; ahol pedig hiányzik, ott minden kihal és elpusztul. A tisztaság erényében megtaláljátok azokat az értékeket, amelyek minden állapotban szükségesek az élethez és a tökéletesedéshez. Növeli a lelki erőt, a nagylelkűséget, a lelki nagyságot és erőt kölcsönöz a testnek is. Amily becses ez az erény, épen oly nehéz megőrizni érintetlenségében. Nap-nap után minél buzgóbbak legyetek megóvásában, szüntelenül esdve kérjétek az Istent, mert mindenekelőtt Isten kegyelme szükséges a szív tisztaságának megőrzésére. Imádkozzatok és megkapjátok ezt a kegyelmet. Imádkozzatok és vigyázatok, hogy minden veszélytől mentek legyetek. A tisztaságnak legbiztosabb védője az alázatosság. Ha nem állandó kísérőtök az alázatosság, akkor sem az isteni segítség, sem pedig az óvatosság szükségességét nem fogjátok érezni a tisztaság megőrzésében. Mert a kevély nem akar ismerni veszélyeket és nincs tudatában saját elégtelenségének; nem csoda azután, hogy nemcsak elesik hanem tönkre is megy. Imádságában, éberségben és alázatosságban dicső példaképe az ifjúságnak szent Alajos.”

Félévi után.

Útnak indult most az ősszel	Péterünket is megfogta
Két jámbor diák.	A bösz haramia,
Télre sűrű erdőt értek,	Féléviben sebet ejtett
Lakják haramiák.	Rajta orozva.
A bozótból csak kiugrik	De a Péter meg nem hátrál,
Két szurtos alak:	Feni fegyverét.
Két szekunda — s a	Nap-nap után tréninget tart
Fiúknak neki rontanak.	S várja ellenét.
Egyik durván fojtogatja	És mikor jön, hogy bemártsa
Pál barátunkat,	Daciba nyakig,
A hős fiú minden szussza	Péter fogja földhöz vágja,
Inába szalad,	Csak úgy nyekkenik,
S egyre ordít: „Segítsetek!	S vígan halad Péter-Pálíg
Instructor! Apám!”	Nincs már haramia,
S előbégat Péter-Pálíg,	Legyőzte az utonállót
De nem tanul ám!	A vas szorgalma.

Sportéletünk.

A PTK működése ez iskolai évben a rendes mederben folyt. Szeptember hó 25.-én tartottuk meg az alakulót, amelyen *P. Cséfalvay Nándor* igazgató tartott beszédet a magyar sport múltjáról és kiemelte egyrészt, hogy mily önfegyelmézet kíván a mai sport a játékostól, másrészt mily nagy fokban segíti elő a szabályszerű játék az önruralmat. Majd megejtettük a választást, amelynek alapján a PTK ifjusági elnöke lett *Huth János P. i. VIII. o. t.*, alelnök: *Makk Lajos VII. o. t.*, jegyző: *Kayser Lajos VIII. o. t.*, pénztáros *Pehr Nándor* és *Brunner Endre P. i. VIII. o. t.* Athletikai szakosztály vezetője: *Lieber László VIII. o. t.* futball szakosztály: *Puskás Ödön VIII.*, szertáros: *Makk Lajos VII.* — Szertorna vezető: *Károly Ferenc P. i. VIII. o. t.*

Az őszi idényt felhasználtuk arra, hogy a sport egyes ágaiban kiképezzük magunkat. Az internátusban ez évben bevezették az uszás tanítást, a gimnáziumban pedig a vívást. Az utóbbira jelentkezett 16 lelkes ifjú, míg az előbbire oly nagy számmal történt a jelentkezés, hogy *Csokonay Sándor* testnevelési tanáron kívül még a ciszt. reálgimnázium testnevelési tanára *Bobány Antal* is tanítja nálunk az uszást.

A futball-sportot is felkaroltuk. Három intézettel megtartottuk a szokásos barátságos mérkőzést, de ránk nézve az eredmény nem volt kedvező. Mérkőztünk a reálgimnáziummal (0 : 0), a kereskedelmivel (1 : 2) és a reállal (1 : 2).

Az oka részben abban keresendő, hogy nem volt elegendő tréningünk és összjátékunk.

De annál szebb győzelmet arattunk október 31.-én, amikor részt vettünk a kegyeletes staféta futásban (10×400 m.). A felállítás a Szigeti-országúton a Schützer-gyárnál történt. A cél pedig a hősök siremléke volt a temetőben. Az utolsó futó koszorút kapott és azzal megkoszoruzta a siremléket. A versenyben a következő kategóriák vettek részt. 1. *Sportegyesületek*: a) PAC, b) PSC, c) PAC tornászcsapata, d) PEAC, e) PAC második csapata. — 2. *Leventék*: a) I. kerület, b) I. kerület második csapata, c) II. kerület. — 3. *Katonai alakulatok*: (a) honvédség II. zászlóalj, b) honvédség III. zászlóalj, c) honvédség I. zászlóalj, d) vonat- és hiraóosztály, e) huszár- és tüzérsztag. — 4. *Védelmi alakulatok*: a) csendőrség, b) rendőrség. — 5. *Közéiskolák*: a) Pius-főgimnázium, b) ciszt.-reálgimnázium, c) reáliskola I., d) fémipari szakiskola, e) tanítóképezde f) reáliskola II. csapata.

Ez az összeállítás egyszersmind azt is feltünteti, hogy az egyes kategóriákon belül, ki hányadiknak érkezett be. Az első nyolc staféta pedig a következő sorrendben ért célba: 1) PAC, 2) csendőrség, 3) Pius gimnázium, 4) PSC, 5) 8. gyalogezred II. zászlóalj, 6) ciszt. reálgimnázium, 7) reáliskola, 8) 8. gyalogezred III. zászlóalj.

Vagyis a 21 induló staféta közül *harmadiknak*, a középiskolások közt *elsőnek* érkeztünk be. A 10 futó, aki oly szép eredményt ért el a következő volt: 1. *Renner*, 2. *Reisz V.*, 3. *Thán*, 4. *Molvay*, 5. *Szöke*, 6. *Németh L.*, 7. *Czímber*, 8. *Puskás*, 9. *Nyári*, 10. *Lieber*. A versenyt a *Délnyugati Sportújság* nov. 2-i száma így írja le: „*Izgalmas küzdelem után csak két méterrel győzött a PAC a csendőrség és a Pius-gimnázium ellen a kegyeleti stafétában.* — Impozáns keretek között, végig bizonytalan és izgalmas verseny után a PAC minimális győzelmével végződött az első pécsi kegyelet staféta futóverseny. Váltásról váltásra változott a helyzet, a nagyszámu nézőközönség mindenütt nagy érdeklődéssel kísérte a futók küzdelmét. Az első váltásnál Atlasz jó futása révén a PSC vezet, a többiek egy csomóban, másodszorra az együtt váltó PSC és csendőrség után 15 méterrel a PAC van harmadik helyen. Schmidt frontba hozza az athlétákat, akik innen kezdve egész a Vogl sirkóráktárig, mintegy 10–12 méterrel vezetnek. Itt nyomul fel a csendőrség és a Pius, úgy hogy mikor Vadon I., a PAC utolsó embere indult, előtte mintegy 30 méterrel futott már a csendőrök és a Pius embere. Vadon pompás futás révén azonban a PAC két méterrel győz, nyolc méterrel harmadik a Pius-gimnázium, akit a PSC követ.

A beérkező futók valamennyien megkoszorúzták a „hősök siremlektét.”

Otthon.

*Fütyent a mozdony, vonat robob,
Bús-vidám búcsú, kendő lobog,
Pécs híres Piusza ködbe merül,
Új tájak ébrednek mindenfelül.*

*Fütyent a mozdony, most kiszállunk,
A kis faluban kéklík házunk,
Vágát a paripa, patkó villog,
Tudja, hogy gazdája ma lesz boldog.*

*Ajtóban várnak mindnyájan rám,
Testvéreimmel apám, anyám,
Bodri is előbűjt, táncol vígan,
Mind örül: Bandijuk ismét itt van.*

*Kérdeznek mindent, mesélek én,
Mint király ülve anyám ölén,
Piuszról, fiúkról, babcsuszpájról,
De bölcsen hallgatok — a haviról.*

*Örömmel szólnak: „Talpra fiam!
Ej, de nagy lettél a Piuszban!”
„Tudom; sokszor hallom, mindenünnen,
N a g y o b b csacsi nincs az intézetben.”*

Tintafolt — pléhből.

Sok ember életében nevezetes szerepet játszik a tintafolt. Söt Megyeri Kari vándorszínésznek a tintafoltja oly nevezetességre tett szert, hogy Petőfi érdemesnek tartotta arra, hogy versben megörökítse.

Az én diákéletemben is szerepelt egy tintafolt, igaz, hogy csak bádogból készült, de annál szomorúbb következményei lehettek volna az én nadragomra.

Latin dolgozatot írtunk a harmadikban a genitívusról *plenus*, *expers*, *compos*, *cupidus* stb. mellett. — Sokszor megtörténik a diákkal, hogy a dolgozatírásnál csütörtököt mond a tudomány, s hiába tudja elmondani a leckéjét, mint a daráló masina, az alkalmazásnál elpárolog fejéből a tudomány, mint a tenger vize. Így jártam én is ama végzetes napon. *Plenus* mellé ablativust raktam. Bizonyára Gábor arkangyal köszöntése csengett a fülembé, aki szintén ablativust használt *plenus* mellett mondván: *gratia plena*. Pedig ő ugyancsak járatos lehetett a latin nyelvtenben, jobban mint az én öreg latin tanárom. Kikapjuk a dolgozatot javításra, hát képzeljétek, az ablativus olyan vastagon van vörös tintával aláhúzva, mint a hüvelykujjom, az osztályzat — mit tagadjam — valóságos szekunda volt.

A tanár pedig újból elmagyarázta, hogy Cicero mindig genitívussal szerkeszti *plenust*, egy-két számba nem vehető esetét kivéve, úgy hogy a klasszikus latinság *plenus* mellett csak genitívust tűr.

Hát nem bosszantó ez, szekundát fogni azért, mert Cicero 2000 évvel ezelőtt másképen beszélt?

Bosszút lihegő gondolatokkal telve (*plenus* gen.-szal) baktattam másnap az iskolába. Közben be-bepislantottam a ragyogó kirakatokba és megálltam egy papirkereskedő üzlete előtt, ahol valami találmány keltette fel a figyelmemet. Igen, igen, ott feküdt a töltőtollak és ceruzák közt, ami az én hullámzó lelkemet egyszerre lecsillapította. Megvan az édes bosszú! Nem volt az más, mint egy darabka fekete bádog, mellette pedig egy feldöntött üres tintásüveg. Első pillanatra még a lak is megegyezett volna, hogy a boltos inas a kirakatban feldöntötte a tintásüveget és kifolyt belőle a fekete tenger. „Ezt az üveget a tintafolttal majd oda csempészed a katedrúra — villant át agyamon — hadd mérgeledjék egy kicsit a latin professzor, aki a *plenust* mindig genitívussal szerkeszti.” Husz fillért adtam érte, a tintásüvegért meg a pléh-tintafoltért.

Latin mindjárt az első órán volt. A teremőr, az óra elején kinyitotta az osztálykönyvet, tintát, tollat szép rendben melléje helyezte. Azalatt az ajtónálló a folyosón állt őrt és mikor a tanár komor alakja feltűnt a ködös messzeségben, beszólt az osztályba, hogy azt mondja: gyűn. A többiek a latin nyelvtan lapoztatásába voltak elmerülve, én egy megfontolt ugrással kint

termek a katedránál, az osztálykönyv hófehér lapjára borítom az üres tintásüveget, melléje illesztem a tintafoltot — pléhből és mint a kámför eltűnöm az asztal mellől.

Ünnepélyesen, egy garmada könyvvel a hóna alatt fordul be a tudós professzor, kimért, méltóságteljes léptekkel száll fel a katedrára, komoly fejbiccentéssel fogadja köszöntésünket. Majd leül, kezébe vesszi a tollat, hogy megírja az osztálykönyvet — ekkor veszi észre a tintásüveg katasztrófáját. A villamot szóró Jupiter lángoló ábrázatával dörgi az osztály felé: Ki tette ezt? — Siri csend. Ujból zúg a harsona: Hát nem jelentkezik a tettes? — Szívem kalapál, mint a halastarisznya. „Szent Gábor arkangyal, no most segíts! Kezd komoly lenni a helyzet.“

Felálltam. „Sajnálom, tanár úr, de hiszen . . .“ A tanár felugrik és hatalmas léptekkel, ökölbe szorított kézzel siet felém. Azt hittem, rám szakad az egész gimnázium. „Hát te vagy az a gonosztevő? Nem tudod-e, hogy az osztálykönyv az hivatalos irat, hogy az szent könyv? Miért öntötted rá a tintát?“

Ó, gondoltam magamban, hát észre se vette, hogy a folt pléhből van. „Ó, ez a mai ifjuság! — harsogta tovább — rögtön menj és óvatosan töröld le a tintát!“

Ingadozó léptekkel kacsázom a katedra felé. Tehát azt hiszi, hogy ez valóságos tinta! Mit tegyek most? Hiszen csak egy diákcsinnel akartam megbosszantani a tanárt a tegnapi szekundáért és ime, kettő lett belőle. Hogy van az, hogy ilyen tudós professzor, akinek a kis ujjában van, hogy hányszor használja Cicero a plenust a genitivusszal, nem tudja a különbséget tinta és pléh között!

„No, mi lesz, törlőd azonnal — szól a tanár úr a hátam mögött — fogd a szivacsod!“ Most már nem töprenghettem tovább, tennem kellett. Kétségbeesetten markoltam meg a szivacsot, hogy majd elcsuszatom alatta a foltot, de — ó borzalom — az csörömpölve hullott le a padlóra.

Az osztály eddig visszafojtott lélekzettel leste a fejleményt, de erre, mint egy varázsütésre, dörgő hatóba pukkant ki. — Csak a professzor és én álltunk ott komolyan és mereven — köztünk pedig ott feketélett a tintafolt — pléhből.

Némán felemelte a pléhdarabot és fagyos nyugalommal mondá: „Menj a helyedre, ennek holnap folytatása lesz.“

De képzeljétek csak, a históriának nem lett folytatása. — Másnapig bizony sokat imádkoztam Gábor arkangyalhoz; meg aztán a latin professzornak is jó szíve volt, hamar megbocsátott, sőt ki is hívott felelni, a leckét remekül tudtam, hogy dativus áll: *nubo, parco, supplico* mellett. Ha utóbb be is láttam, hogy jobban ért a klasszikus latin nyelvezet, mint Gábor arkangyal, egy dolog a mai napig nem megy a fejembe: hogy ez a nagy tudós nem tudta megkülönböztetni a tintát a pléhtől.

Becéző nevek az V. o.-ban.

Akik sokáig élnek együtt, nagyon összebarátkoznak. Innen van aztán, hogy a kölcsönös jóbarátság becéző neveken szólítja a jóbarátot. Ennek aztán többféle eredete van. En az V. osztályban tettem vizsgálódás tárgyává ezeket a neveket s a következőket fedeztem fel:

1. A becéző név olykor az eredeti név elferdítéséből keletkezett. Ilyen pl. a régi jó időkre emlékeztető *Bali* (Balog), vagy az új korszak hajnalát hirdető *Pengő*, *Bengő* (Csentő). Nem nehéz *Csiga* (Csigi), *Bogyó* (Bodó), *Sucu gr.* (Schubert), *Gorilla*, vagy *Nyuszi* (K. Gyula) eredeti nevét kitalálni, nagyobb fejtörést okozna kisütni, ki a tulajdonosa e neveknek: *Mici*, *Smirkász* (Mierti), *Csizma*, *Csizi* (Varga), kinek öccse a kis Csizma; *Csuri* (G. György), *Tógyer* (Tóth György), *Kismiska* (Tóth Miska), avagy *Julius Caesar* (Puliusz István).

2. Más csoportja az elnevezéseknek bizonyos szereplésekhez fűződik. Így Eberhardt barátunk két évvel ezelőtt egy komédiában *Zebulon* névre hallgatott, de rajta is maradt a *Zebi* névvel együtt. Egy más alkalommal mint fecske lépett fel és egyre csicseregte: ficsere-ficsere, — most meg egyszer kedveskedünk neki ezzel az elnevezéssel is. Minyó, ki a nagypapa szerepeket szokta kedélyesen játszani, *Vater* meg *Apuka* névre hegezi fülét, míg *Orning* — hogy teljes legyen a kép — a *Mutter* nevet kapta. Varga Béla egyszer a zsidó szerepében remekelt, dicsőségére a *Mojzsi* név emlékezteti. Partos barátunk egy hosszú költeményt szavalt a Mackéről. Ettől kezdve hívják őt is *Mackónak*. Hogy Szündert miért nevezik *Pepinek*, az is egy gyzásos szereplésre vezethető vissza. Történt vala pedig e nevezetes esemény az első görög órákban, amikor ökelme nem tanulván meg jól a görög betűket, a peri praepositíót pepi-nek olvasta.

3. Már ötödik éve koptatjuk együtt az iskola padjait; ezen idő alatt persze nagyon kiismertük egymást s a felfedezett jó és rossz tulajdonságok nem egy elnevezésre adtak alkalmat. Így pl. nem kell sokat magyarázni, hogy K. miért lett *Róka*, E. pedig *Ravasz!* D. sem azért kapta a *Kofa* nevet, mert főerénye a hallgatás. Hogy a *Zsiri* (N.) a *Harci Elefánt* és a *Göbe* (R.) nem a vékony dongájú agarak osztályába tartozik, azt mindenki első hallásra megérti. A *Hangos* sem szokott sutto-gva beszélni, kivéve a felelésnél, mikor a latint vagy magyart nem tanulta meg jól. *Viziló*, *Lófej* (P.), *Birka* (K.) és *Struce* (Sz.) nevek sem szorulnak magyarázatra. Az elegáns *Simi* (Kr.) a nyakkendőjéről és cipőjéről kapta e modern elnevezést. A *Cigányprimás* (A.) bizonyos szempontból tényleg megtévesztésig hasonlít a füstös zenekarmesterhez. *Lajhár* név is jellemző tulajdonságát fejezi ki a viselőjének. *Winnetou* a May-könyveket bújja, a *Carissime* pedig igen különös gondolatokkal foglal

kozik. Míg a *Kántus magister* a kispapok felett örökdiák anyai gonddal és apai szigorral. *Ricinus*, *Rici* (St.) barátunk pedig egy doboz ricinusmaggal végigjárta az összes pécsi drogériákat, de sehol sem vették meg e hatásos gyógyszert.

4. Végül vannak még oly elnevezések, melyeket a véletlen akasztott a tulajdonosok nyakába, ilyenek: *Dr. Bicega* (Bodó), *Samu* (Dlusztus), *Dani* (Ifjú), *Pacal* (B.) *Smöring Tóni* (Mikes), *Fifi* (Rihmer), *Süsü* (Nagy L.) és *Köbi* (kettő is viseli: Erhardt és Tausz).

Bizony, mikor ezek a nevek röpködnek a tízpercekben, a a legügyesebb detektív sem tudná megfogni az illető név viselőjét. De mi igen.

Az öregek.

1919/20.

<i>Bellontsik Aladár</i>	joghallgató, Zagreb.
<i>Béridi József</i>	szig. orvos, Budapest, IX. Üllői-út 21. III. 10.
<i>Budimácz Imre</i>	okl. gyógyszerész, Kaposvár.
<i>Cížek Antal</i>	fakereskedő, Pécs.
<i>Dr. Dokupil E. Dezső</i>	gyakorló orvos, női klinika, Pécs.
<i>Farkas József</i>	püspöki levéltáros, Pécs.
<i>Gyenis András S. J.</i>	tanár, Pécs.
<i>Dr. Jäger Antal</i>	orvos, Kárász (Baranya m.)
<i>Khayat Ince</i>	szigorló gépészmérnök, Budapest.
<i>Krammer János</i>	tisztviselő, Pécsvárad.
<i>Dr. Mihálovich László</i>	városi aljegyző, Pécs.
<i>Romeisz Gyula</i>	szigorló gépészmérnök, Pécs.
<i>Ruzsinszky László</i>	bányatisztviselő, Pécs.
<i>Sey Lajos</i>	gyógyszerész, Vajszló.
<i>Sztáray Antal gr.</i>	Michalovec, s. z. Kosieka, Slovensko.
<i>Tombi Ferenc</i>	Virág-u. 6. Pécs.

1920 21.

<i>Bótor Vince</i>	végzett gazd. ak. Ózdfalu (Baranya m.)
<i>Csáky Árpád</i>	joghallgató, Pécs.
<i>Czímber József</i>	segédjegyző, Belvárd (Baranya m.)
<i>Jaeger Miklós</i>	szigorló orvos, Budapest.
<i>Dr. Kótzian Emil</i>	Budapest, Jezsuita lépcső 3.
<i>Ladányi Ferenc</i>	végzett gazd. ak. Tiszaórs (Heves m.)
<i>Löffler Alfréd</i>	orvostanhallgató, Szigeti országút, Pécs.
<i>Müller János</i>	szigorló orvos, Pécs.
<i>Ratkovics Ferenc</i>	végzett gazd. ak. Mailáth puszta (Bar. m.)
<i>Reisz Elemér S. J.</i>	internátusi felügyelő, Pécs.
<i>Sass Dezső</i>	végzett zeneak. növ. II. Fő-utca 68. Bpest.
<i>Schneider János</i>	vasúti tiszt., Villány.

Schöner Károly
Dr. Szabó Pál
Vargha János
Zahoranszky Pál

hivatalnok, Adony-Pusztaszabolcs.
egyetemi tanársegéd, Árpád-u. 63. Pécs.
Ganzgyári tisztv., Budapest.
gazd. gyak., Magyarluka-fa. u. p. Somogy-Ilárság

1921 22.

Amberger János
Antal István
Benkő Jenő
Brigovác Sándor
Csigó János
Czobor Mátyás
Gebauer Tivadar
Hamerli Károly
Keller Béla

mozitulajdonos, Dunaszekcső
szig. gazd. egy. hallg., Bpest, Sz. Imre Kolleg.
joghallgató, Pécs.
orvostanhallgató, Makár-u. 32. Pécs.
szig. gazd. egy. hallg., Bpest. Sz. Imre Koll.
gazd. egyet. hallg., Budapest.
jogszigorló, Szentlőrinc.
vegyszermérnökhallg., Darmstadt, Ohly-G. 36.
okl. gyógyszerész, Murska Sobota (Muraszombat) lekarna.
szigorló gazd. egy. hallg., Budapest.
bölcselettanhallg., Szeged, Kálvária-u. 1.
végzett gazd. ak. hallg., Marcali.
bölcseletszhallg. egyet. gyak., Pécs, Alajos-u. 11.
műgy. tan. segéd, Budapest, Sz. Imre Koll.
szigorló orvos. Bpest, VIII. Órás-u. 46. I. 10.
szigorló gazd. egy. hallg., Úrgevár (Tolna m.).
végzett gazd. ak., Bize (Somogy m.)
műgyetemi hallg., Budapest, Buljovszky-u.
Mihalovec, Slovensko.
okl. gyógyszerész, Hőgyész.
orvostanhallgató, Wien.
jegyzőgyakornok, Lánycsók.
jogszigorló, Pécs. Árpád-u. 63.

1922 23.

Anschau Antal
Benedek László
Dóczy László
Gröbeldinger István
Halmos László
Hamerli István
Jozipovics (Kárpáti) Péter
Kiss Andor
Nagy János
Német László
Rézbányai Dezső
Schaeffer Gyula
Schmidt Vilmos
Tarr Béla
Török Géza
Úrbánovich László
Vadnay Jenő

erdészeti ak. hallg. Sopron.
joghallgató, Pécs.
joghallgató, Pécs.
joghallgató, Pécs.
joghallgató, Pécs, Mezőszél 1/5.
joghallgató, Pécs, Mária-u.
joghallgató, Törökország.
orvostanhallg. Budapest.
joghallgató, Zagreb.
joghallgató, Mohács.
joghallgató, Budapest.
orvostanhallg. Wien.
joghallgató, Nógrádludány.
joghallgató, Villány.
jegyzőgyak., Nagypeterd.
joghallg., Bpest, Németvölgyi-út 3-5.
gazd. ak. hallg., Debrecen.

1923/24.

Anton (Ákos) József
Békéssy Miklós
Bors Emil

Bors László
Cížek József
Csucs László
Fodor Imre
Frühauf Béla
Grósz Miklós
Guszmán Viktor
Gyomlai József
Huber Ferenc
Metz Márton
Ney Károly
Oertl Róbert
Reisz Tiadár
Steiner Károly
Takács Béla
Táncos Antal
Lepold Ferenc
Schmidt Antal

Brokés Ferenc
Bucz Emil
Cholnoky István
Dömötör László
Fortvingler István
Gadó Antal
Gász Adám
Hübler János
Jankovich László
Keller Gyula
Kiss Károly
Kollár Gyula
Kotzán Imre
Kramm Ferenc
Mayer József
Nagy József
Nett Márton
Német Béla S. J.
Novotny György
Pozsarko Nándor
Schmidt László
Schuth Vilmos
Speiser Győző
Szám Ferenc
Zala József Béla

orvostanhallg., Pécs, Petrezselyem-u. 6.
gazd. ak. hallg., Debrecen.
lapszerkesztő, 43 Hughsohn Sreet, North
Hamilton Ontario, Canada.
joghallg., Budapest, Sz. Imre Koll.
joghallg., Budapest, Sz. Imre Koll.
orvostanhallg., Pécs, Petrezselyem-u. 6.
gazd. ak. hallg., Magyaróvár.
orvostanhallg., Pécs, Alajos-u. 4.
Budapest, Nagy János-u. 26.
joghallg., Pécs, Nagy Lajos Koll.
Ludovica ak. növ., Bpest. Üllői-ut.
bölcészsh. Rotenstein a/D Pinka, Burgenland.
orvostanhallg., Pécs, Frúveiszvölgy 7.
joghallgató, Pécs.
orvostanhallg., Öszög.
jegyzőgyakornok, Berkesd.
joghallg., Felsővámház-u. 17.
műgyet. hallg. Budapest. Sz. Imre Koll.
banktisztv., Tamási.
orvostanhallg., Graz.
joghallg., Pécs, Megye-u. 24.

1924/25.

Ludovika ak. növ. Budapest, Üllői-út.
theologus, Pécs.
joghallg., Pécs.
joghallg., Budapest.
joghallg., Pécs Káptalan-u. 6.
műgyet. hallg. Bpest, Sz. Imre Koll.
állatorv. egyet. h., München, Wurzer-Strasse 7 I
orvostanhallg., Pécs.
gyak., Kistritz, Post Teuchern, Prov. Sachsen.
műgy. hallg. Bpest, Sz. Imre Kolleg.
joghallg., Tamási.
bányászati ak. hallg., Sopron.
joghallg. Budapest, Jezsuita lépcső 3.
joghallg., Pécs, Alajos-u. 16.
joghallg., Pécs, Alsóhávi-utca 2.
orvostanhallg., Pécs, Széchenyi-tér 12.
orvostanhallg., Zagreb.
Érd (Fehér m.)
állatorvost. hallg., Budapest, Sz. Imre Koll.
bölcészhallg., Pécs, Felsőhávi-u. 8.
joghallg., Pécs, Megye-u. 24.
gazd. ak. hallg., Magyaróvár.
Techn. Hochschule, Stuttgart, Lange Str. 59. IV.
theol., Pécs.
joghallg., Pécs, Vas Gereben-u. 13.

1925/26.

Balog Andor
Bátsmegyei Lajos
Csalogovits József
Duorszky József
Fazekas István
Fereny Dénes
Fuchs Sándor S. J.
Gesztési Károly
Huth István
Jakab Mihály
Károly István
Kollár Lajos
Kovács Gyula
Kovács Pál

Kresz Rezső
Kriszt Máttyás
Láng Antal
Menyhárh Béla
Merk István Tibor fn.
Návay Kapisztrán Antal fn.
Paál Odón
Palásti László
Patacsi József
Rill Viktor
Schmid Antal
Schmidt József
Schuth Henrik
Simon Lajos
Skergula István
Strébl Miklós
Székely Gyula
Szigli Máttyás Teofil fn.
Takács Imre
Takáts Sándor
Taksonyi József
Villi Károly
Révi Gyula

postagyakornok, Dombóvár.
joghallg., Pécs, Kis Flórián-u. 4.
bölcészhallg., Pécs, Radonay-u. 1/2.
gyógyyszerész gyak., Balatonszentgyörgy.
bölcészhallg., Pécs, Makár-u. 63.
joghallg., Budapest, Sz. Imre Koll.
Érd
orvostanhallg., Pécs, Mecsek-u. 7.
joghallg., Pécs.
joghallg., Pécs, Halasköz 10.
bányászati ak. hallg., Sopron.
orvostanhallg., Pécs, Ferenc József-u. 25.
erdészeti ak. hallg., Sopron.
theol. Roma, 30, Germanicum. Via S. Nicola
da Tolentino 8.
theol., Székesfehérvár.
theologus, Pécs.
joghallg., Pécs, Siklósi-út 15.
joghallg., Szeged.
theologus, Gyöngyös.
theologus, Gyöngyös.
joghallg., Pécs, Halasköz 27.
theologus, Pécs.
theologus, Budapest, Papnevelde-u. 7.
joghallg., Vác, Hattyú-u. 4.
felsőkeres. hallg., Budapest.
joghallg., Hird.
orvostanhallg., Pécs, Zsolnay V.-u. 5.
theol., Budapest, Papnevelde-u. 7.
joghallg., Pécs, Halasköz 27.
orvostanhallg., Budapest, Sz. Imre Koll.
bölcészhallg., Pécs, Sórház-u. 16.
theologus, Gyöngyös.
orvostanhallg., Pécs, Nagy Lajos Koll.
joghallg., Pécs, Nagy Lajos Koll.
theologus, Pécs.
Dunaszekcső
bölcészhallg., Pécs, Petőfi-u. 34.

Az alábbiakról nem sikerült a címet megtudnunk. Ha valaki kedves olvasóink közül tudomással bír róla, vagy az itt közöltéknél hibás vagy hiányos adatot fedez fel, kérjük közölje a szerkesztőséggel.

Molnár Géza, Bölöny Weifert Károly, József, Engert János, Gurka Márton, Majoros József és János, Papp József, Milla Antal, Maucha Ferenc, Balázs Zoltán, Saághy Andor.

Vidám órák.

1. Honnan ismerjük meg azt, amit Isten kinyilatkoztatott? D: a tisztelendő uraktól (J. F.) — 2. A pápák sok éven át a domus Lateranorumban (Lateranum) laktak (F. I.) — 3. Tanár az erkölcs tanórán: Irgalmassági cselekedet az is, ha mást hibájáért megrovunk. De mi az, ha a görög tanár megint a diákok, mivel nem tudja a rendhagyó ígéket? Az legfeljebb bocsánat bűn. (F. I.) — 4. Az ember az eredeti bűn után az ökö (ördög) hatalmába került. (N. N.) — 5. Mikor az angyal kihirdette a Messiás születését a pásztoroknak, azok éppen legeltek. (B. O.) — 6. Simeon átvette a gyermeket és megkeresztelte. (S. L.) — 7. Az ördögűzőknek az volt a feladata, hogy akik nem viselkedtek tisztességesen a templomban, azokat kidobták. (R. L.) — 8. Mi következik a boröntés után? (Sugás után): A kenyérmosság. (R. L.) — 9. Rosszul elsült szavaltatok: „Kínja lángi el nem aluvának jéggyöngyétől szerelmes fiának”. (Sz. P.) — 10. De ki vina bajt az égi háborúval, hosszú, kacskaringós sítárogó borúval”. (V. F.) — 11. „Tikkadt szecsakanyájának lelélesz nek rajta”. (V. F.) — 12. Hogyan írjuk ezt: rossz D: rendesen. (N. F.) — 13. Pázmány az „Egek ékességében” az állatok tehetőségéről tárgyal. (V. B.) — 14. A verssor az ütemekből összeállított izé. (G. M.) — 15. A kőnigbergi töredék nyelvése igen szép. (K. L.) — 16. Vörösmarty a Zalán futásában nagyon ösvelkedtek tisztességesen a templomban, azokat kidobták. (R. L.) — 17. Vörösmartynek oly kitűnő hexameterai vannak, hogy még Homeroszal és Miással is össze lehet hasonlítani. (Sz. G.) — 18. Árpád ébredése című színműben Árpád úgy jelenik meg, mint egy ébredő magyar. (V. K.) — 19. Berzsenyi a nagyok kultuszában a nagyok nagyságát nagyon nagyítja. (D. I.) — 20. Eötvös Kart-hauziájában Betty családában neki megy a Szajának. (B. M.) — 21. A mai műveltség úgy rohan le a lejtőn, mint a tehén farka. (S. P.) — 22. A kurucok ügye hanyatlásnak indult, a katonák közt a marhavész kezdett pusztítani... (E. A.) — 23. A római túsok megszöktek és a Tiszába ugrottak. (F. S.) — 24. Feronia volt a rabszolgák védőszentje. (Sz. K.) — 25. Ha egy halott meghalt, akkor eltemették. (C. H.) — 26. És ha valaki halottal találkozott, egy marek földet dobott rá. (C. K.) — 27. Lucullus egy lakomán 30.000 K-t költött ki. (M. I.) — 28. A római lányok férjhez menelük napján levágatták hajukat. (C. H.) — 29. A rómaiak ruházatát viselték a lucernát (lacerna). (M. L.) — 30. T: Mi a legfontosabb a kenyérben? D: A krumpli. (S. F.) — 31. A klór fulladó gáz (T. N.) — 32. A hegyre való mászás és uszás igen egészséges. (T. N.) — 33. Ha valakit a fül csigájától megfosztanak, az elveszti lelke egyensúlyát. (T. M.) — 34. A rinoceros azért tartozik a lófajták közé, mert fején egy orr van. (F. K.) — 35. A király koronázásakor legelől mennek a molnárok. (K. J.) — 36. Az állatanácsosok a görögöknél negyed évesek voltak. (T. P.)

A fordítás remekei: 47. Quem mortis timuit gradum = Micsoda lépcsőtől fél a halál? (B. L.) — 38. Az én szerepem a legszebb = Ego participium pulcherrimum sum. (Sz. L.) — 39. Igen gyorsan vezetendő = ducen-dissimus est. (P. B.) — 40. Huszszor = vigecies. (F. I.) — 41. Die frechen Buben = kedves gyermekeim. (Sz. L.) — 42. Gegründet = zöldelni (K. I.) — 43. Heilige Krönungsmale = Koronázási szent lakoma (K. J.) — 44. K. A. kérdi F. I.-t: mit tesz az: dummer August? F. I.: Okos ember. K. A.: no,

akkor én is okos ember vagyok. — 45. Die Hütte reisset ein (Schiller) = Tépjétek le a kalapokat (K. L.).

46. Hogyan tanulta a leckéjét? Először frakcionáltan azután globáltan. (S. A.) — 47. Az elsőben a személyi adatokat írja össze az osztályfő. Egyik-től kérdi, ki magántanuló volt: Hol tanult eddig? D: a szobában. (T. Gy.).

Krónika.

Aug. 28. Az esőbe fült nagyvakáció borús-bus égen megjelenik végre a diák-szívek várta szívárvány: meghosszabbítják a vakációt!!! Hej, micsoda mosolyra szélesedett egyszeribe a sok komor arc! — A miniszteri rendelet kissé későn jelent meg, de nem túlkésőn ahhoz, hogy a nebulók tudomást ne szerezzenek róla. Egy volt, egyetlen egy, aki aug. 30.-án eljött egész a Pius kapujáig. De csak a kapuig! Ez az egy is szó nélkül visszafordult, amikor megtudta, hogy a vakációnak még nincs vége.

31. Azok napja, kiket tanáraik arra méltattak, hogy másodszor is végig-hallgassák vizsgájukat. No, legalább lesz idejük vizsgai fáradaimaik kipihenésére a hátralevő két hét folyamán.

Szept. 13-14. Beiratások. A Makár és Bálics utca bekés lakói ugyancsak nagyot néznének e népvándorlás láttára, ha már meg nem szokták volna őket. Az utcán egész szekértábor, a Piusban ember ember hátán. P. Praefektus irodája előtt ijedtarcú kis diákok várják, hogy hát mi is fog velük történni. Egyesek azon törik fejüket, hogy ki is lehet az a Praefektus, mások kellő tisztelettel vetik tekintetüket a régi piusistákra, akik már ki is ismerik magukat ebben a borzasztó nagy házban. Ezen a napon az egerek az egyszer nem maradtak szomjasan!

15. Veni Sancte. Ft. P. Rektor ünnepélyes nagymiséjén kerjük közösen a bölcsesség, erő és vígás Istenének kegyelmét a kezdődő iskoláévre.

25. Késég nem fér ahhoz, hogy minden tudományzomjas fő akár szellemleni akrobatává is fejlődhetik a Piusban. Hogy a lélek erőinek fejlődésével a test se satnyuljon el, a nagy jövő elé néző P. T. K. iparkodik tág kebelére vonni az ifjúságnak a nemes sportok iránt fogékony részét. Ma választások folytak (hiába: manapság mindenütt csak választanak!) Az elnöki tisztet nehéz terhét Huth János vállaira rakja kartársainak bizalma.

Okt. 5. Délután diszes ünnepély az aradi vértanúk tiszteletére. A banda is vendégszerepel.

6. Aradi vértanúink napja: szünet. Szünetnapon pedig mit csinál a jó piusista? Hátára köti a teletömött hátizsákot és kirándul. Hosszú volna részletesebben beszámolni valamennyi vitéz csapat élményeiről. Legyen elég megemlíteni a konviktus 3. szakaszának kiruccanását Pécsváradra. Nem tudom mi lesz emlékezetesebb a konviktus veteránjai számára: a Zengő-e, vagy pedig a Pécsváradon tapasztalt vendégszeretet. Más csapatok másutt verték fel a Mecsek csendjét hangos jókedvükkel. És... — piusi krónikás sem igen irt még

ilyesmit kirándulási beszámoló végére! — egész nap egy csepp eső sem esett. Csak a sombokrok és vadkörtefák néztek búsan a távozó kéksapkások után: ahol ezek járnak, ott gyümölcs nem marad a fán. Még vadkörte sem.

7—8 Az egész gimnázium közös zárandoklatban látogatja Pécs templomait a szentévi búcsú megnyerése céljából.

12. Ez is zajos nap. Délután futball-mérkőzés a reálgimnáziummal. Hiába, már annyira bajtársakká lettünk, hogy el sem tudjuk egymást verni. Eredmény: 0:0.

17. 60 szecska székkel a fején törtet a diszterem felé. Úgyan hívá készülnek? „Moziba”. Hát az bizony nem is olyan közönséges dolog! A disztermen kívül elhelyezett új betonfülke minden várakozást felülmúlóan beválik: a gépszag nem sűríti többé a mindig tömött diszterem amúgysem ritka levegőjét. Első műsor: A Pál-utcai fiúk. A film nem szorul külön dicséretre.

24. Régen várt vendégek jártak a házbán. *Skerletz Iván* báró úr ökegyelmessége jött el hozzánk. *Steuer György* államtitkár úr kíséretében. Délután előadást tartottak a KADOSZ-ról. Lelkünk legbensőbb óhajával találkozott azon tervünk, hogy a kalocsiaiak és pusiak között a mindjobban fejlődő barátságot a legszorosabbá kellene tenni. Annyi egymást megértő, közös ideálért sikra szálló ember tűzvonala kell, hogy nagyobb terepet hódítson a katolicizmusnak a közélet terén.

31. Krisztus urunk szociális királyságának első ünneplése. Énekkarunk remekel az ez alkalomra betanult hatalmas miséjével.

Délután kegyeleti staféta-futás (10-szer 400 méter) a háború hősi halottainak tiszteletére. A Pius érkezik be elsőknek a középiskolák közül. Még hivatásos atléták táborában sincs oka szégyenre: harmadik helyen szerepel az összes versenyzők között, maga mögött hagyva nem egy-két atlétikai- vagy sport-klubot.

Nov. 1-4. Szokatlan csend honol a falak között... még a játszótéren is némán, gondolatokba elmerülve jár-kei a virgonc fiatalság. A cseszkák is csak lopva vetnek egy-egy pillantást az utmenti birsalmfák felé. Lelki magányba vonultak vissza valamennyien, hogy akarattukat izomsítsák, hogy Loyolai sz. Ignác iskolájában nyerjenek apródi kiképzést Krisztus harcaira. A felsőbb osztályoknak *P. Biró S. J.* adta az elmékedések anyagát azzal a lélek mélyéig nyúló közvetlenséggel és nagy lelkievetői tapintattal, mely neki különös adománya. Egész új hangsúlyt adott a lelkigyakorlatos igazságnak azon körülmény ügyes feltüntetésével, hogy a „legnagyobb magyarnak”, Széchenyinek profétái meglátásai ugyanazt az utat, t. i. az egyéni jellem megtisztítását a jellegzetes gyökérhibáktól, jelölik meg a haza boldogulására, mint amelyet Sz. Ignác tűz elénk a lelkigyakorlatban. A másod- és harmadosztályosoknak *P. Riegl*, az elsősknél *M. Tucsó* vetették a jó magot; reméljük, hogy bő aratást fognak hozni.

5. Sz. Imre herceg ünnepe: szünet. Nem tudom igaz-e, de a diákok egyhangúlag azt állítják, hogy a szünetet a jó, amiből a sok sohasem sok.

6. Aki benézett volna a tornaterembe, az nagy csudálkozására azt

látta volna, hogy a gyerekek lába alól egyszerűen kiszalad a padló... hogy még a falvak és fabakok is csuszálnak, ha hozzájuk ér valaki. Úgyan mi babonázta meg őket? Van a babonánál egyszerűbb magyarázata is a dolognak. Az az, hogy „felvixelték” a padlót, de föl ám: tükörfényesre! No, jó öreg tornaterem: Te adtl volt már hajlékot sebesült magyar katonáknak, megvédtél mindenünnen kitagadott orosz menekülteket is, de „felvixelt” padlót még nem pipáltál. Ki meri még majd ezentúl is azt állítani: nil novi sub sole! Elő cáfolat rá a padló, ó tornaterem.

11. Szem- és nyakvizsgálat, melynek folyamán 49 rejtett golyvát leplez le a doktor bácsi. Csak az a vigaszunk, hogy e golyvák soha nem is lesznek majd láthatókká.

13. Részvesszünk kint a vártemplomban a „trianoni misén”, hogy a jó Istennél imával biztosítsuk a felsőbb segítséget arra az időre, amikor majd a régi szép Magyarország visszacszerzéséről lesz szó.

14. „Estére mozi!” terjed az örömhír. Gyönyörű filmünk az amerikai szabadságharc legfőbb szereplőivel ismertetett meg bennünk.

16. Bezzeg nem nagy örömmel terjed ma egy másik hír: meccsünk volt a kereskedelmi ellen... és... elverték bennünket 2:1-re.

17. Ft. P. Rektor nevenapja. Tegnap este a banda futta kint a kertben a ropogós indulóit kormos lámpionok világa mellett, közben-közben a tűzijáték rakétái durrognak, sisteregnek; majd a III. szakasz családias kis tea-estélyről kihallatszó szalon-cigányzenekar hangjai árulják el, hogy itt ünnepelnek.

Ma reggel a diszteremben tartottuk szokásos felkészítő ünnepélyünket. A sok falengedő eljén letagadhatatlanul szívből jött.

22. A kápolnában reggel szokatlan új zenére fülel az álmos diáksereg. Szent Cecilia napjára megjött az új harmónium, annak szép árnyalatú, erős hangja vonta magára figyelmüket. De azután, hogy megmutassák, hogy mégis csak az emberi hang a legszebb muzsika, oly éneklesbe fogtak, hogy még az új harmónium is épen csak, hogy meg tudott vele birkózni.

29. Ma mintha búsabb akkordok sírnának elő a harmónium billentyűi alól is: megvult a havi, — arra pedig még visszaemlékezni sem jó.

Dec. 5. Este a Mikulás megtartja évi látogatását a Piusban. Nyitkosárral jött, sok ajándékot hozott. De a nyomában ólálkodó őt krampusz sem volt rest: a suum cuique elv alapján kiadták a delinquenseknek is a maguk jussát.

6. Horthy kormányzó úr főmagasságának nevenapja: szünet.

8. Délután 5 órakor jól sikerült kongregációs ünnepély a diszteremben.

12. Igen szép számú és élököl vendégsereg előtt játssza el a konviktus színész-tábor a Mezey S. J. alkalmi színművét Sz. Alajos szentéavatási jubeliumára. A orcheszter merész feladatra vállalkozott, amikor Gade: Ossian, Bizet: L'Arlésienne és Wagner egy nagy indulóját vette fel műsorába, de teljesítőképességére annál kedvezőbb fényt vet az említett darabok aránylag igen jó előadása.

13. A kedélyeket a vakáció problémája izgatja. Azt, hogy a vakáció csak 23-án kezdődne, senki még csak komolyan sem veszi; egy-néhány égre-földre bizonyítgatja, hogy a P. Praefektustól hallotta,

hogy 18.-án kezdődnek, van olyan is, aki egyenesen P. Rektortól tudja (igaz, hogy csak közvetve — teszi hozzá szerényen), hogy már 14.-én mennék haza. Ja! Ehes... álmodik!

19. Még mindig itt vagyunk, sőt ünnepelünk is! P. Thalhammerünk 80 éves!! Ünneplésén résztvesz a Püspök úr öméltósága, az egész ház és a jó Páternek számos hajdani tanítványa. Az ünnepély amilyen egyszerű, oly meleg és bensőséges volt.

22. Ma végre! Mégis megjött a vakáció. A diáksereg jó része szét is széled.

Dec. 22 — **jan. 9.** A pécsiek be-bejárnak szokásos szórakozásaikra: idén a ping-pong állott az érdeklődés középpontjában. — Karácsonyra beköszöntött a hideg is, izlettöbe kis hó sem maradt el. A téli sportok azonban egyelőre csak a lehetőségek birodalmában léteznek. — Nagy örömmel és mély hálával tapasztalhatta ismét a Pius, hogy szegény diákjai támogatásában más jó szívek is segítségére sietnek. A Jézuska nem fog megfélekedezni róluk, hiszen neki teszik a jót!

1927 jan. 3. Megjönnek a diákok! A megfelelő súlygyarapodást figyelmen kívül hagyva mindenben a régiék maradtak.

6. M. Tóth rendezésével a künnlakók kedves kis missziós-szindarabot adnak elő. Mínyó, Hánzs, Orning remekelnek.

9. Krenedits Jenő, keleti utazó, érdekes előadást tart álló és mozgó képekkel utazásairól, vadászatairól és tapasztalatairól.

20. Sz. Sebestyén. A hagyományos szünetet ez évben is lelkiismeretesen megtartottuk.

31. Déli harangszó ünnepélyes zúgása mellett osztják ki ma a félévi Tanulmányi Értéssítőket. Bizony némelyiknek temetésre bűg a harang méla akkordja, másoknak vig öröme csilingel a csengetyű ezüst nyelve. Ki mint önti harangját, úgy hallja annak szavát!

A. M. D. G.

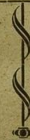
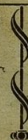
1927.

TIZENNEGYEDIK SZÁM.

FEBRUÁR.

MECSEK ALJÁN

A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA

PÉCSETT,

TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

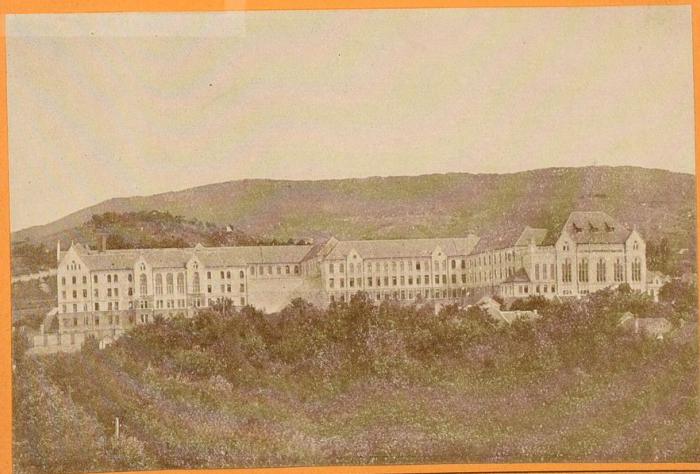
1927.

MECSEKALJÁN

» A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA «
» 1927 • TIZENÖTÖDIK SZÁM • JÚLIUS HÓ «

PEEL

PÉCS, 1927. - HALADÁS NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Szent István-Társulat
könyv-, zenemű- és papirkereskedése
Pécs, Széchenyi-tér 18.

Telefon 11-79

Állandóan
könyv- és zeneműajdonságok!

A diákság igényeit
minden tekintetben kielégítő tankönyv-,
füzet-, író- és rajzszer-raktár!

Kétyi Dezső „Párisi Áruház”

Telefon 5-36.

Női divat állandó ajdonságai.
Férfiszövetek nagy raktára.
Vásznak, schiffonok, zefírek, selymek, szőnyegek
mindig a legolcsóbb árban.

Dittler Othmár

hangszerkereskedő

Pécs, Széchenyi-tér 2. szám

Lóránt-palota ☒ Az Irgalmasok
gyógytárával szemben ☒

Az összes hangszerek és húrok állandóan nagy választékban kaphatók. Bármily rész-, fűvös vagy pengető **hangszer javítását** elvállalom. A legmodernebben berendezett és felszerelt műhelyemben elsődrendű **külföldi szakember** vezetésére és neve alatt lesznek a hangszerek javítva. Javításokat a legolcsóbban, teljes jóállás mellett eszközölöm. Gramofonjavítás. Húzóharmonika javítás és **hangolás**. Régi hangszereket becserelek. Vonós és fűvös **zenekarok összedíjtása** a legolcsóbb árban.

Óra, ékszer és látszer legolcsóbb beszerzési forrása. Javítások szakszerűen végeztet-

**nek, jutá- Hódossy Ferenc órás és ékszerésznél
nyos áron Pécs, Király-u. 22. Telefon: 11-14.**

MECSEKALJÁN

5

„A PÉCSI PIUS-KOLLEGIUM LAPJA”
„1927. TIZENÖTÖDIK SZÁM. JÜLIUS HÓ”
„

Kiépül a Pius.

Végre megvalósult a régi nagy vágyunk. A kolosszus utolsó hiányzó tagja is kinőtt, csak a szíve hiányzik még, a Mester háza, a templom. Minden remény megvan, hogy ez ősszel ismét kömüveskalapácsok ütéseitől visszhangozzék a Pius környéke és felemelkedjenek a tornyok, amelyeknek harangimája kíséri majd diákszívek tiszta dobbanásait az ég fele. Megfigyeltem, hogy alig volt ember, aki érdeklődve ne nézte volna, hogyan nő ki a földből az a hajlék, amely hosszú évtizedeken át sok nemzedéknek lesz még otthona, sok életöröm és életregédia állandó színpadja. Valahogyan így jól esik, valami csendes erős örömet érzünk, amikor építkezést látunk. A fejlődés, a teremtés, a tehetetlenség feletti diadal titkos boldogságának egy szikrája szökken végig rajtunk ilyenkor. Azért vannak sokan, akik még a legfestőbb romokat sem állhatják ki, mert bennük az élet és remény teremőit, az emberi nagyság és erő kigúnyolását látják. Pedig hiába építünk, ha a fenntartásról, a tatarozásról megfeledkezünk. A Pius egyik részében még a friss habarcs szagát érezzük, a másik részen már a pusztulás belevágta csákányát a falakba s bontogatja, feszegeti őket. Először a kövek ragasztékát és a falak burkolatát hordatja el gyors legényeivel, a széllel meg esővel s aztán kerül a sor a fontosabb részekre. Jaj a gazdának, ha a tatarozással nem tördök!

Mennyi gond van egy ilyen épülettel, mint a Pius. Holott ez csak a fészek, melynek igazi értékét a benne lakók adnak, ez csak a keret, mely a bele való festmény nélkül nem sokat jelent. Ifjúság, most itt lakó és innen kirajzott ifjúság, ti vagytok az igazi, az élő Pius, a többi csak hideg kő és holt cserép.

Súlyos, sötét gondolatok szállnak meg, valahányszor ti juttok eszembe. Úgy rohannak meg ezek a sejtelmek, mint a Mecsekből ránk szakadó viharfelhők rászabadulnak a magyar diákságnak erre büszke, fehér végvárára. Ti távozni készülő és ti minket elhagyott, áldással, félelemmel elbocsátott öreg fiúk, ti mindmegannyi darabjai az eleven Piusnak tartjátok, tatarozátok, építették-e magotokat tovább is? Vagy a Pius lelke már romokban hever bennetek? Nem vált-e már vízze sűrű, tiszta véretek?

Pedig elfogytok, bizonyosan összeomlatok, ha nem tartótok össze velünk és egymással. Jaj, ha mindegyiktek külön úton jár s még keserűbb, ha már nem tudjátok velünk együtt építésre emelni kezeteiket. Vége a Piusnak, meghalt a Pius, kőbor ebek tanyája lesz ez a drága hely, ha kövei szétesnek és szanaszét hevernek. E kövek ti vagytok, az egyetértés és egyesülés ereje fog csak megőrizni benneteket. Különböz az anyai áldás is átokká sűrűsödik fejete felett. Akinek szíve van, értse meg az épülő ház szavát.

A nyolcadik érettségi.

A nyolcadik érettségi vizsgálat *Szölgvény Ferenc*, a Ferenc-József intézet nyug. kormányzójának elnöke alatt június 13—16-ig zajlott le a következő szép eredménnyel. A zárójelben a választott életpálya van feltüntetve.

Jelen érett 10: Bauer Barnabás (egyházi), Brand Imre (katonai), Brunner Endre (jogi), Harray Gyula (egyházi), Huth János (gépész-mérnöki), Náray Szabó Iván (jogi), Pehr Nándor (építész-mérnöki), Rihmer Zoltán (jogi), Sall L. Szilvester (egyházi), Vesztergombi József (egyházi).

Jól érett 10: Benze János (egyházi), Biró Lajos (egyházi), Dalos István (kulturmérnöki), Gábor Imre Bonifác (egyházi), Hemrich Ferenc (egyházi), Kakuja (Keresztes) V. Antal (egyházi), Karl Zoltán (egyházi), König József (orvosi), Lieber László (jogi), Pus-kás Ödön (orvosi).

Érett 10: Gadó György (tanári), Harsányi Lajos (jogi), Kayser Lajos (jogi), Károly Ferenc (jogi), Kiss Emil (tanári), Korossy Albert (jogi), Molnár Elemér (egyházi), Szily Ádám (jogi), Szippel György (jogi), Wagner Károly (egyházi).

É l j e n e k.

Ballag már a vén diák...

Ünnepi díszben, ragyogó teremben búcsúcsókra gyűlnek a cimborák. A lelkekben édesen hullámoznak az érzések, a fiúk üde arcán az öröm pirosuló fénye lobog. De mintha közbe-közbe a szomorúság árnya suhanna rajta végig... Már majdnem megtelik a terem, mikor belép az iskola mestere. Barátságosan üdvözlő egybe-gyűlt tanítványait. Szemből hatalmas szellemének, nagy tudásának csillogása szikrázik, de mintha egy szivárványon könnyecsepp fehér felhője borulna szeme kék égére, amikor megpillantja legkedvesebb tanítványát, akitől immár búcsúznia kell...

Helyet foglalnak a tanítók a mester körül, a zümmögő zaj elűl, titokzatos csendben előlép a tanítvány és csengő hangján zengzetes görög szavak szállnak el ajkáról, betöltik a lelkeket.

E beszéd nem ebben a korban hangzott el, hanem közel 1700 évvel ezelőtt, 238-ban, Kr. u. búcsúzott vele *Gregorius* a nagy szellemóriástól, *Origines* mestertől, Caesareában. [*Εἰς Ὁμογενῆ προσαφωρητικὸς καὶ πανηγυρικὸς λόγος.*] „Hallgati arany” — kezdi az ifjú szónok s ez az igazság senki mással szemben nem érvényesülhet oly mértékben, mint éppen övele szemben. Hiszen neki nincs meg a kellő tudása és gyakorlata ahhoz, hogy szóljon ily nagy tudósok előtt, élükön a nagymesterral, kik magvas gondolatot és mély bölcseséget művészi formában tudnak nyújtani.

Nemes lelke azonban borzalmas dolognak találja a hálátlan-ságot. „Valóban nem nemesen érző szívre vallana, némán hallgatni ama csalogató ürügy alatt, hogy nem tudunk érdemest mondani, amikor a viszonzásnak csekélyke kísérlete is nemes érzést árul el, ha a hálálkodó gyenge tehetsége a jótéteményt nem is bírja kellően magasítani.”

Első sorban legnagyobb hála illeti Istent, a világ alkotóját. De ha egy ártatlan gyermek tündöklő tisztaságával ajánlaná is fel magát Istennek, ez sem volna méltó hálaadomány és ha mindaz, ami e földön tiszta, egy tiszta szellemmé forna össze, s így akarna hódolni a Mindenhatónak, ez sem volna méltó dicséret. De *Gregorius* úgy tesz, mint az egyház: hálát ad Istennek *Jézus* Krisztus által, aki ebben az esetben is a gyengeséget gyógyítani fogja és a a hiányzó pótolni tudja.

Ezután az égről földre száll *Gregorius* tekintete és megpihen a drága mesterén, *Origenesen*. El nem mulaszthatja, hogy hálát ne adjon őrzőangyalának, hogy 10 évvel ezelőtt *Origenes* iskolájába vezetett. „Valóban isteni, bölcs gondviselést” lát benne. És itt elmondja *Gregorius* élete folyását. Szülei pogányok voltak. 14 éves korában elveszti atyját, de ugyanekkor kezdi megismerni a keresztény vallást, de még nem lesz keresztény. Ekkor nővéréhez megy a palesztinai Caesareába és itt találkozik *Origenessel*. Elénken ecseteli, mennyit fárad a nagy mester, hogy iskolájának és a keresztény eszméknek megnyerje. És győzött *Origenes* rábeszélése: *Gregorius* nem ment jogásznak — ahogy tervezte — *Berytusba*, hanem beiratkozott *Origenes* bölcséleti iskolájába.

Majd elég behatóan vizsgálja az iskola módszerét, mellyel *Origenes* őt kiképezte. A sokrateszi kérdező és rávezető módszer alkalmazta a mester. A logikában megtanította őt gondolkodni, a természettudományokban a természeti tüneményeket magyarázta, foglalkoztak még matematikával, geometriával, asztrológiával. Az elterjedt régi és a felburjánzó új filozófiai rendszerek közt biztos kézzel vezet, rámutat a többi rendszer tévedésére, gonoszságára. Igen nagy gondot fordított az erkölcsi nevelésre és nemcsak szóval tanított, hanem még inkább vonzó példájával oktatott. A klasszikus irodalmat úgy művelték, hogy azok a keresztény igazságokat támasztották alá. Elve volt: „Még csak átmenetileg se mocskold-jék be az ifjúság lelke.”

Nagyon szíven viselte tanítványainak vallási továbbképzését is és ezért hitvédelmi előadásokat tartott, amelyeken cáfolta az eret-nekségeket.

Valóban az akkori kornak megfelelő igen széleskörű és alapos kiképzetésben részesült *Gregorius* *Origenes* iskolájában. Háláját alig tudja szavakban kifejezni. De most el kell válnia a mestertől.

Tanulóéveit paradicsomkertnek tekinti, amelyből őt is, mint egykoron *Ádámot*, számkivetésbe küldik; ő az az ifjú, aki elhagyja az atyai házat; nem mint tékozló fiú fog-e ide visszatérni atya kebelére? Isten városa volt ez iskola, ahol mint gyermek oly boldogan élt, s most el kell szakadnia a megszeretett, kedves szülői

háztól. A honvágy elnémitja a vidám dalt az ajkán. Vándor lesz ezután az élet országútján, mily könnyen eshetik majd rabló kezébe, kik mindenéből kifosztva félholtan ott hagyják az út mellett.

De nem csügged.

Az igralmas szamaritánus lesz majd az ő megmentője is. És nem üres tarsollyal indul ő neki az életnek. Lelke telve van a mester által elhintett jó magvakkal, akarata a legszebb elhatározásokkal. Ki tudja — szolt végül emelkedett hangon — nem fogja-e egyszer tanítóját viszontlátni megrakodva bő terméssel?

Azzal a kéréssel fejezi be a beszédet, adja áldását a mester a tanítványára és foglalja őt a jövőben is imába.

És mi lett Gregoriusból? Egyházi pályára lépett, nonsokára Caesarea (Pontus) püspökévé szentelték, számos csodája miatt Thaumaturgos melléknévvel tisztelték meg és az egyház a szentek sorába iktatta a csodatevő Gergelyt.

Nem hozott szégyent mesterére.

† Révy Gyula.

1909-1927.

Már sarjadozott a kegyelem, az új reményt ígérő erénybimbó, már tavaszt ígért a madárcsicsergés és az új életretámadás hatalmas szimfoniáját zengte a nagy természet millió hangú orchestere, midőn a kegyetlen ridegség fagyos kezével a legszebb remény bimbóját törte le s némitotta el egy nagyra hivatott szív sokat ígérő dobbanását s borult a fagyos ravatalra egy márciusi nap reggelén a megtört szívű szülő és testvér.

Gyermekded lelkű, rendkívüli tehetségű, nagy tudású, mély-érzészű ifjúra borult a kopszó fedele, midőn Révy Gyuszi barátunkat temették.

Nem volt a Mecsekalji fehérfalú nagy palotában senki, ki őt a legőszintébb testvéri szeretettel ne szerette volna. A „Tudós“ nevet is társainak gyermekhumora adta neki mély gondolkozása és férfias komolysága miatt. És most, hogy a rövid és mégis szenvedés-teljes élet után itthagyt minket, látjuk mit veszítettünk, nemcsak mi, hanem a tudomány is.

Nagy emberek, bölcselők jöhettek volna tanulni ehhez az ifjú lélekhez, tanulni az ideális életfilozófiát. Csak elsőéves bölcsészethallgató volt, amikor elköltözött tőlünk, de már IV. osztályos korában, — bármi szokatlanul is hangzik — teljesen kialakult élet-felfogása jellemezte. Nem kacagott felé rózsaszínű szemüvegen át az élet változatos örömeivel, mert hiszen a betegség csíráját régen magában hordta már s bár ismerte a baj komoly voltát, lelkülete mégis derűs maradt. Nem lepte meg lelkét a ború és kód a szürke őszi időben, még kevésbé a kacagó friss tavaszban. Halála előtt

hosszú hónapokon keresztül ágyhoz volt szegezve és szenvedett rettenetesen, mégis ha felkeresték betegszobájában, igyekezett vidám lenni, érdeklődést mutatva minden iránt, ami előle el volt zárva. Sőt szívesen társalgott latinul kollegáival. Csak betegségéről nem szeretett beszélni, sőt még szülei előtt sem említette korai halálának előérzetét, mert finom lelke meg akarta kimélni barátait és hozzátartozóit minden fájdalomtól.

Úgy érzett mint mi, úgy élt mint mi s mégis különb volt nálunk, mégis több volt nálunk.

Egy magasabb légkör szülőtte, ki leereszkedett gyarló testvérek közé, hogy megtanítsa őket: élni nem annyit tesz mint az élvezetek serlegét kiüríteni, hanem annyit tesz: mosolyogni, ha az élet halálra korbácsol is.

Mégsem a fizikai élet korbácsai verték végig az életét, bár törekeny testét újabb betegségek áradata ostromolta. Míg korai sírját meg nem ásták, nem ez a szenvedés, melyet ő szent alázatossággal s a Gondviselés akaratában megnyugodva viselt, volt az, hanem a lelkiek.

Mert bármily szeretettel is vették őt körül szülei s barátai, érzékeny lelkét ezernyi apró tűszúrás érte az élet apróbb-nagyobb csatározásaiban. Bár távol állt tőle a gond és nélkülözés, szenny, mégis egy világ gondja, egy emberiség nélkülözése, milliányi élet salakja kinozta, gyötörte érző szívét. Ezen gyötrelmei elől menekült, midőn gyermekét lelke itt a Piusban keresett pihenést. Pius lett második otthona, s bár betegsége miatt a gimnáziumból korán ki kellett maradnia s a magántanulásra térnie, mégis az intézet egyik legodaadóbb barátja maradt. Minden szabad idejét annak szentelte. A nagy vakációk élénkítésére ő hozta létre M. Litványival a vakációi ének- és zenekart, melynek éltető lelke volt, s mely a vakációi ünnepélyeket zeneszámokkal ellátta. A zenét nagyon kedvelte s ami egyedül álló eset: III. osztályos korában teljesen magától, minden tanári útmutatás nélkül, megtanult zongorázni s már IV.-es korában „Blatt“-ról játszott. Mikor abban az évben Mohácsra voltunk (1921), a Mohácsi Hirlap szerkesztője, kinek alkalma volt zenei tehetségét megcsodálni, lapjában is megemlékezett a csodagyerekről. Az általános pénzromlás idején beállt esztergályosnak, hogy a vakációi ifjúságnak oly kedves játéka, a krockethez, maga gyártson golyókat s kalapácsokat.

Égész életének célja másokkal jót tenni, másokon segíteni, örömmel tűrni bajt egy élet sóvár vágyától úzve. A kötelességtudás, pontosság mintaképe volt. Bár betegsége hátráltatta, s szülei, tanárai kiméletre intették, mégis törhetlen energiával letiporva minden akadályt, jó eredménnyel tette le az érettségét. Mint egyetemi hallgató továbbra is eljárt a Piusba az ének- és zeneórákra, hogy művészetek megszügyenítő technikájával a harmóniumon az éneket mozgítsa elő, míg csak a betegsége végleg le nem döntötte lábáról. — Csoda-e hát, ha mindenki szerette?

Megmaradt lelkében gyermeknek, megmaradt mindvégig Mária tisztaszívű lovagjának. A tiszta élet kérdésében szigorú felfogása

volt. Soha az életében nem rebbent el ajkáról még csak egy két-értelmű szó sem. S ha az ifjúsági könyvtárban véletlenül rábukkant olyan helyre, mely másoknak talán nem felelt volna meg, nem mulasztotta el a könyvre felhívni a könyvtáros figyelmét. Gondolatvilága komoly filozófiai, természettudományi és hittani problémákkal foglalkozott, s ahol csak tehette, ezekről disputált másokkal, különösen tanáraival. Emellett jókedvet hintett, előadásokat rendezett s komikus fellépésével a színpadon derűs mosolyt fakasztott.

Nem volt már piusista, hisz eltávozott közülünk s mi mégis gyászoljuk, mert ő érzéseiben és tetteiben mindvégig megmaradt igaz, hű piusistának s méltó, hogy kis lapunkban megemlékezzünk róla.

Ma már lehajtott fejjel állunk egy friss sír körül, de szívünkben még ott csillámlik a könny, s míg egy szép lélek dicső harmonak közt örök hazába tér, sóhajta mondjuk: „Uram, elvetted legjobbjaink egyikét, sulyos a csapás, de legyen meg a Te szent akaratod! Vezesd be őt égi örökséged honába.“

Pozsárko Nándor,

III. é. b. ő.

Bevezetés

a „mennyei birodalom“ nyelvének firkáiba.

Sokan úgy képzelik otthon, hogy misszionáriusnak lenni annyi, mint egy szép kellemes tengeri út után kiszállni a hajóról, elfoglalni a számára kijelölt állomást, elkezdeni prédikálni, mint Xavéri Szent Ferenc és a pogányok ezrei jönnek és esedeznek a keresztiség szerességéért. Azután egy-két hónap múlva jönnek az érdekesnél érdekesebb fényképek, melyek a misszionárius ábrázolják hosszú szakállal az ő új keresztényei körében.

De, akik úgy gondolkoznak, tévednek nagyon Nehéz az embernek tiszta képet alkotni az igazi misszionárius életről, míg maga is meg nem próbálja. Itt is áll tehát a régi közmondás: *Experientia te plura docebit.*

A missziós életnek első abc-je, megtanulni a nép nyelvét, hol működni akar. Nyelvismeret nélkül nem tud a nép lelkéhez ferközni, nyelvismeret nélkül el van szigetelve teljesen a külvilágtól, melyben él és nyelvismeret nélkül, mint a kínai mondja: nincs az az embernek képe, (mei jó leen), azaz magyarul: nincs becsület.

Az első tehát, ha az ember Kínába jön megtanulni a kínai nyelvet. A nép nyelvének ismerete vezet el a nép gondolkozásmódjához, életmódjához és egész lelki világának ismeretéhez, mely nélkül eredményes hittenyésztésről nem lehet szó.

De milyen ez a nyelvtanulás?

Ha magyar ember elkerül külföldre, mondjuk Németországba, Franciaországba, vagy Rómába, vagy európai ember Amerikába valamely egyetemre, ha először nem is ért semmit az illető

ország, vagy nép nyelvéből, egy év múlva annyira viszi, hogy könnyen tudja kisérni a tanár előadásait, minden különös nehézség nélkül olvas bármirő szöveget és ha kell, ír is és eléggé tűrhetően ki is tudja magát fejteni.

A kínai nyelvénél nem úgy van az ember. Először is, ami az olvasást illeti. Ami megszokott hűsz egynehány betűnk helyett az írásjelek ezreivel és ezreivel találja magát szemközt az ember. Egy-egy írásjel hűsznál is több vonásból, pontból, vesszőből van összeszerkesztve, amelyek közül, ha az ember nem hűz oly irányban, mint ahogy kell, a jelnek nincs értelme. Legalább két három-ezer ilyen jelet kell ismerni, míg az ember valami keveset tud olvasni valamely könyvből, vagy újságból. Az irodalmi nyelvhez négy-ötezer jel ismerete kívántatik. Az ember valahogyan csak megtanulja a sok szarkalábat, de alig, hogy százat megtanul belőlük, már nyolcvanot elfelejtett és ha más helyen vagy más összetételben találja a betűt, már nem ismeri fel.

Hasonlóképpen van az ember a beszéddel. Az európai modern nyelvknél, ha az ember megtanult egyszer egy szót, akkor tudja. Ha hallja mások által kiejteni, ismeri jelentését. A kínai nyelvénél nem úgy van.

Hogy példát említsek, csak ennek az egy betűnek, azaz szótagnak: „i“ 120 teljesen különböző jelentése van, aszerint hogy minő összefüggésben, minő más szavakkal kapcsolatban használja az ember. Annnyit is jelent mint „szivárvány“, annnyit is mint „nagy-néni“, „örülni“, „nagykabat“, „ragályos betegség“ stb.

Ha az ember nagy nehezen emlékezetébe véste a szót és a szókapcsolatokat, melyekben ez a szó elő szokott fordulni, most próbál beszélni. Látja, a kínai nagy szemeket mereszt. Nem érti, mit mondasz. „Puh - tong!“ és megmondja a szemébe, te nem tudsz beszélni kínaiul, a másik többet tudott, az megértette. És miért nem ért meg téged? Mert nem azokat a hanghajtásokat használtad, miket kellett volna, nem ügyeltél a kínai nyelv zenei hangjegyeire. Ugyanis a kínai nyelvben négyféle zenei hanglejtést különböztetnek meg. Vannak vidékek hol ezeken kívül van még egy ötödik hang is.

Hogy a hanghordozás mennyire fontos, mutatja a következő kis epizód.

Egy várostól távol nyaraló amerikai elküldte szolgáját a városba, hozzon neki szappant, kínaiul: „ih - tye“-t.

Este felé jár már az idő. Hazajön a szolga, hátán egy székelt cipelve. Az amerikai yankee néz-néz. Mit akkor ez evvel a székel? „Hiszen, azt parancsolta, — felelte a szolga — hogy menjek a városba és vegyek egy széket“. „Nem — válaszolta az amerikai — Én szappant kértem“. És a szolga megmagyarázta urának: „ih - tye“, ha az „ih“-t a második hang szerint mondjuk ki, azaz a végén kis emelkedéssel annyit jelent mint „szappan“, ha a harmadik hang szerint mondjuk ki, hullámszerű hanghajtással, akkor jelentése: „szék“.

Tegyük fel, hogy nagy és fáradtságos munka után az ember megtanulta a kínai jeleket, a szavak jelentését és helyes kiejtési módját, elmegy Tientsinből vagy Pekingből Shanghaiba, Kína északi részéből a déli részbe. Elkezd beszélni, egyszerre csak azt látja, senki sem érti beszédét. A dolog magyarázata az, hogy míg addig, Pekingben és Tientsinben a mandarin kínait használták, addig délen dialektust beszélnek. A jelek azonosak, de kiejtésük teljesen eltérő, úgy hogy még az írást-olvasást tudó született kínai sem érti, ha északról jön, a déliek beszédét.

Európai ember, ki a modern, de főleg, aki a klasszikus nyelvekkel foglalkozott valamikor, megszokta, hogy mindenben keres bizonyos szabályszerűséget, analógiát, logikai kapcsolatot, szeretünk grammatizálni.

A kínai nyelvben nincs grammatika (De jó lehet azoknak, gondolják magukban a piusisták, ott nem lehet elhibázni az ablativus abszolútust és az accusativus cum infinitivot!) E helyett azonban van más! A mi modern nyelveinktől és a klasszikus nyelvektől teljesen eltérő gondolkozási mód és lélektan.

Már a számrendszerrel is teljesen eltér a kínai kifejezőmód a nyugati nyelvek kifejezési módjától. Ha egy számsort ki akar mondani, nem osztja fel hármas csoportokra, hanem négyes csoportokra. Nem mondja, hogy negyvenez, hanem négyezer tizezer, nem mondja, hogy egymillió, hanem százszáz tizezer.

Hasonlóképpen eltérő a beszéd kifejezési módja. Hogyan fejezi ki a kínai azt, hogy vasuton utazni? „Tyoa - choa - teshoa“; vagyis: tüzes kocsit csinálni; telefonálni = „ta - tijen - choa“ = villanyos szót ütni. A mult időt a „la“, „ti“ szavak alkalmazásával fejezi ki, melyeknek magukban nincs jelentésük, a részeshatározót az adok = „key“ szóval fejezi ki. Írásjeleknél rendszeren kéthárom más írásjel összetételével alakít a kínai egy új szót és jelez egy új fogalmat, például a ház = „lofang“ szónak írásjele ezen két szó: ablak = „chú“ és hely = „fang“ írásjelének összetételéből keletkezett.

Teljesen eltérő a kínai nyelv kifejezőmódja a gondolatkifejezésben is az európai nyelvektől.

Ha a kínai ember megkérdezi, hogy hívnak, azt mondja: Mi az ön drága neve? Erre azt kell felelni: Az én csekély, olcsó nevem x-y.

Hova való? Ezt a kínai így mondja: „Mi az ön drága hazája?“ Felelet: „Az én kis, szerény hazám Magyarország“ = „Schu - mja - li“.

„Hol lakik? Hol van az ön nagy palotája?“ „Az én kis vi-tyillóm itt és itt van.“

És ha valaki ezeket a beszédmódokat nem tartja be, arról a kínai azt mondja nincs „li“-je, magyarul: nem tud tisztességet.

Ezek után esetleg kíváncsi valaki arra nézve, hogyan és miként folyik le egy kínai nyelvtani óra. Olyanformán mint a Piusban egy latin-nyelvtani óra?

Valamivel érdekesebb. Hogy az elején kezdjük, először is be kell mutatnom a tanári kart. Az egész tanári kar két tagból áll „Li“ schien - sheng és „Csi“ schien - sheng. Az első egy 25 éves,

jó testes kínai úri ember, aki azelőtt népkiskolai tanító volt, majd Pekingben külön nyelvkurzust végezvén, mint képzett nyelvmester szerzett magának képesítést. A másik egy fiatal mongoliai származású 21 éves volt papnövendék. Az első beszél néhány angol szót, az utóbbi néhány latin szót. De beszélni egyik sem tud más nyelvet, mint a kínait.

Ami a „tanuló-íjjáságot“ illeti, két teremre van osztva. Az egyikben öt belga Szűz Mária Szeplőtelen Szívéről nevezett scheut atya, egy olasz és két osztrák atya, a másik teremben egy francia, egy spanyol és három magyar: „Nyie“ (= fül) — Németh, — „Hoa“ — Horváth — és „Lung“ (= bőség) — e sorok írója — „schen - fu“ (= lelki-atyák).

Az óra azzal kezdődik, hogy a schien-sheng (aki először született) belépve a terembe, kérdi a jelenlevőktől: „Ni-men chau?“ „Önök jól érzik magukat?“ mire a felelet: „Oa-men chau!“ Erre egy meglepődöttséget kifejező: „Ja-a!“ „Oa je chau!“ — „Én is jól érzem magam!“

Kedvetét veszi az előadás. Minden órán a „schien-sheng“ felír öt jegyet a táblára, utána jön ezeknek kiejtése, egyenként és karban, miként otthon szokták a gyermekek az iskolában.

Erre következik a szavak értelmének magyarázata. Ez sokszor nem könnyű dolog, mivel a két „schien-sheng“ csak kínai nyelven beszél, a magyarázat csak kínai nyelven történhetik, az eddigi ismeretek felhasználásával vagy szemléltetés útján.

A legelső szó, mellyel a kínai nyelv tanulása kezdődik, az „én“. A „schien-sheng“ kezével maga felé mutat, miközben kifejezhetetlen nyelv- és szájgimnasztikával valami „oa“-féle hangot mond. Azután ki kell találni, hogy ez annyit jelent, mint „én“. Megtörténik, hogy a „schien-sheng“ nem vigyáz és mikor önmagára mutat, mutatóujját véletlen az orra felé irányítja és a hallgatóság szentül meg van győződve, hogy „oa“ annyit jelent mint „az orr“.

Jön a „mi“ magyarázata: „oa-men“, miközben a szót mondja, két kezével olyan mozdulatot tesz a „schien-sheng“, mint mikor kaszálnak, ismét az a veszedelem, hogy az ember azt hiszi, hogy „oa-men“ annyit jelent, mint kaszálni. Csak azt nem érti meg, hogy miért kezdik a kínai nyelvet a kaszállással, amikor pedig itt Kinában nem sok a kaszálni való.

A „felmegy“ szót úgy magyarázza meg a „schien-sheng“, hogy egy létrát rajzol a táblára, alul is egy ember, felül is. Mit mondhatsz a felsőnek? „Gyere fel!“ És az alsó a felsőnek? „Gyere le!“

Egy-két hónap múlva természetesen már könnyebb a magyarázat. Ora elején akkor a „schien-sheng“ mindig letárgyalja a nagy „mennyei birodalom“ legújabb politikai eseményeit. Azután rendszerint a hallgatóságtól is megkérdi: „Ni-men jó schin wen?“ „Tudnak-e valami újságot?“ A felelet legtöbb esetben: „Oa-men mei-jó schin-wen.“ „Nekünk nincs újságunk!“

Olykor egy jó kínai közmondással vagy „schia-choa“-val (mosolygósó = adoma) fűszerezik előadásait. A kínai közmondások eléggé szellemesek és a legtöbb esetben eléggé eredetiek is:

„Tzao tzoa-la tao-re huij-tih lai, schoa tzoa-la cho-a huij-puh lai.“
 „Ha az ember téves útra tévedt, visszamehet, de ha egy meg-
 gondolatlan szót kimondott, az vissza nem tér.“ „Puh koi-ih sehoa
 pie-tih zson teshang toan!“ „Mindenkéi a maga bajával törődjék!“
 „Tungshi schintih chau, zson tyio-tih chau!“ „Dologban az új,
 barátban a régi a jó.“

Hát van-e valami hasonlóság a magyar és a kínai nyelv között?

A „schien-sheng“ örömmel hallgatja, ha emlegetjük neki a
 „shu-nya-li-tih zson“ és a „dzsungó-zsön“ (magyar és kínai) egy-
 mással rokon, de a nyelvben nehéz a rokonságot megtalálni. Csak
 frater „Nyi-e“ (Németh), ki Zalából való, talál rokonságot, mert
 amint a kínai a hónapot elnevezte „jü-e“-nek, úgy a jó zalaik az
 azt mondják: „ü jüe!“ Csakhogy más értelemben.

Ezek után a Pius diákjai, ha egy alapos latin penzumba bele-
 izdadtak, gondoljanak csak arra, hogy nemcsak ők izzadnak, hanem
 mások is, akkor is, mikor fagypontnál áll a hőmérő és ajánlják
 fel a latin óra verejtékcseppjeit a kínai magyar misszió fel-
 virágzásáért.

Szeretettel:

Tientsin, Kína, 1927. január 1.

Institut Supérieur
 Race Course Road.

P. Liszterong Gáspár S. J.

Farsangunk.

Hosszú volt az idei farsang mégis, csak utolsó napjaiban mul-
 latta ki magát az ifjúság. Két remek szindarab szórakoztatta nem-
 csak a piusistákat, hanem az igen szép számú és előkelő közönséget is.

A konviktorok darabja a „Tutti-frutti de Lári-fári“ volt sor-
 rendben az első. A II. szakasz válogatott növendékei adták elő
 kitűnő szereposztással.

Bendőházy de Falás, ki lehetett volna más, mint *Riha Vladi*.
 Termetes alakja — sikerült pofaszakállán kívül — egyáltalán nem
 szorult külső segítő tömésre, hogy a névben sejtetett tulajdonságai
 érvényre jussanak. *Kolbásszy de Heöreög* szerepét pedig oly sike-
 rülten dadogta el *Korpádi Pityi*, hogy még most is, ha meglátják
 — a „kla-kla-klasszikus“-t, meg a „ba-ba-badacsonyi vi-vi-vizet“
 — idézgetik a fiuk! — *Baitz Tivadar* meg olyan méltósággal adta
 az államtitkár *Sonkássy de Cseöreög* szerepében, mintha komolyan
 erre az állásra készülné életében is. A főszereplő *Rihmer Oszkár*
 volt. Kitűnően játszott a könnyűvérű kalandort: *Muki de Lári-fári-t*,
 a szakácsot. Biztos fellépéséért és könnyed játékaért sok tapost
 kapott. Spanyolnáthája nem engedte ugyan hangját is teljes mér-
 tékben érvényesíteni, azért néhány dallamot mégis a fülünkbe lopott.
 Jól mulattunk a totyogós, dohogó *Jánoson* (Kéri Sándor), meg az
 eleven *Petin* (Rosos Ödön) és a kis *Ping-portg Andrason* (Nékám
 Karsai III. B) o. t., a cseppnyi rendőrön!

Az externisták darabján „A két igazgató“-n elcsettől végig
 neveltünk. Mind érdekesítő bonyodalma, mind a szereplőknek
 ügyesebbnél-ügyesebb játéka volt a nagy siker titka.

A lusta *Tóni* (Makk Lajos VII. o. t.), a bosszantóan nyugodt
 és nevetetőn ostoba szállodai szolga cserélte össze az állást kereső
 új pedagógust a szerződést megkötni jött akrobátával. — Igazán
 kacagató volt, mikor az erőművész „*Bujalo Caesar*“ (Kayser Lajos
 VIII. o. t.) a maga szertelen jellemével a higgadt, óvatos, jól ala-
 kitott iskola-igazgató, *Hangár Pongrácz* (Puskás Ödön VIII. o. t.)
 elé kerül mint állást kereső! Az érhető pedagógiai ellentéteket az
 igazgató úr fia, *Luluka* (Kalk Sándor II. o. t.), mint megfelelebez-
 hetetlen bíró simította el ügyesen hangsúlyozott „igen, papa“ vagy
 „nem, papa“ ítéleteivel.

Mikor pedig *Bibic Fidél* (Kohler Géza VII. o. t.), a kezdő
 pedagógus, a robusztus, igazán cirkszigazgató termetű *Ordassy*
Kristóf (Szipl György VIII. o. t.) elé került, haragott a diszterem
 a kacajtól, s midőn halál-ugrást parancsolt neki, már könnyeink
 potyogtak. Szerencse, hogy a tévedés kiderült, mert már sokakat
 a nevető görces környékezett.

Köszönjük mindnyájuknak és különösen a rendezőknek, Ft. P.
Buzna és M. *Reisz* fáradozását. Legkedvesebb diákemlékeink közé
 tesszük e darabok sikerült alakjait. Végül meg kell köszönnünk a
 gyönyörű zenét is *Horváth Mihály* karmester úrnak. Előadták a
 már megszokott rutinnal: *Offenbach* Orpheusát, *Offenbach*: Entre-
 Acte és *Barcalore*: *Hoffmann* meséi operából. Majd az énekkar
 régi magyar népdalokat adott elő.

Indiánok közl...

Vége az évek! *Bandika* vigan
 Ugrik a régvárt kis kocsiira,
 Patlog az ostor, futnak a ménék
 Messe, a tornyos szép saluba.
 Bandi kezében jó bizonyítvány,
 Hej, hogy örül majd anyja, apa.

Hangos az udvar, erdő, mezőség,
 Játszik a vidám ifjúsereg,
 Röppen a futball, rúgja a center,
 Ezl a kafus csak fogja ma meg.
 Majd a palakban úsznak örömmel,
 Mint a halacska oly sebese.

Reggel azonban pészdül a vérük,
 Hogyha azon nap játszanak ör
 Harcra hevülten indiánosdít,
 Rettenésetet vérkeverőt.
 Fegyverük ijj és vad tomahavkok,
 Röppenő nyílak, égbetörök.

Harok után a rézbőrűkre
 Wigwamdiakban, vár nyugalom.
 Zöldes a hátuk, kékes a képük:
 Hősi esatában nyert jutalom,
 Félrevonult a sápadozó arc,
 Búsul a vesztett harci soron.

Bandi a nagyhős otthon azonban
 Mint a fehérbőr holthalavány.
 Kérli az apja aggodalommal:
 „Elve lenyízott vad mohikán?
 Láz gyötör? És megszese a tigris
 Erdéi csendes béketanyán?“

„Nem gyötör engem láz meg a tigris,
 Bőröm is itt van fej telején,
 Sápadozó arc nyíla se lölt meg,
 Foglyul esett az mind, a szegény.
 Csakhogy a harok bősze heve múltán
 Békepipánkat szívtam el én.“

Mohácsi zárandoklatunk.

Megyünk Mohácsra! Ez a kellemes hír villanyozta fel egy szép májusi reggelen az egész gimnázium ifjúságát és mindenki arcáról lerí ez az óhaj: bárcsak ott is volnánk már! De ez nem megy olyan egyszerűen, mert a piusistáknak, mint mindenütt, Mohácson is ki kell vágniuk a rezet.

Forrón tűz a nap, a középső játszótéren menetelési gyakorlat. Jaj! Még pedig nem is délelőtt, hanem délután. Délelőtt szívesen menetelnék a diákok és sohse bánják ha ennek fejében elmarad egy-két óra, de délután bizony nem izlik az a sok: Vigyázz! Pihenj!

Szerdán már nagy volt az izgalom. Akármilyen bölcs dologot magyaráztak a tanárok, lelküket már nem kapta meg előadásuk. Képzletünk már Mohácson játszott, futballozott, hajó- és csónakázott.

Az indulás csütörtök (május 19.) reggel 5 óra 10 percre volt kitűzve. Már $\frac{1}{4}$ 5-kor szállingóztak a piusisták az állomás felé. Végre egy éles füttyre beszállunk és rázendít a sok torok: Megy a gőzös, megy a gőzös-re. Egyik humoros tréfa a másik után következik, mindegyik szellemesebb akar lenni a másiknál. A vig társaságot megzavarja a kalauz kiálltása: Villány! Villányon zöld ágakkal feldíszített mozdonyt fogtak elénk, ez pedig friss erővel, szélsebesen röptett célunk felé. Az egyes fülkékben elcsendesült a zaj, megteltek az ablakok. Mohácstól még messze voltunk, mégis néhány higanyvérű a Duna felől áradó hidegebb levegőt vélte érezni. A csend mindig ünnepélyesebb lett, mikor átrobotgunk a magyar hősök vérértől áztatott mezőn.

Mohács! Hát ez az a híres magyar gyásztér? Nagy közönség fogadott bennünket, élükön *Margitai Lajos dr.* polgármester úrral; kijöttek elénk az ottani cserkészek is. Egy-kettőre szakaszokba állt az egész intézet és a menet megindult. Az utcákon sok nézője akadt a sárga-fehér zászló alatt vonuló kék ruhás és fehér inges diákoknak. Hamarosan a Szentháromság-térre értünk. Még egy induló és már benn is vagyunk az iparos olvasókörnek árnyas kertjében.

Ideje is volt már. Soknak ajkáról elhangzott a panasz, hogy az éhség kerülgeti őket. Kávé kaptunk, de kényeret nem; volt is szüretük a mohácsi pékeknek, mert megegyeszer annyi süteményük is elvándorolt volna a piusisták éhes bendőibe, mint amennyi rak-táron volt. E kis erősítő után megkezdődik az ünnepélyek sorozata.

A Széchenyi-téren tábori misét mutatott be P. Polonyi az egész intézet, a mohácsi előkelőség és a helybeli iskolák részvételével az elesett hősökért. Az ifjúság fohászáinak egész phalanxa tódult fel csonka hazánk föltámadásáért a Magasságbeli trónjához. A fogadalmi templom helyén bemutatott mise után a kompikötőhöz vezetett útunk.

Megtelt a komp úgy, hogy csak néhány lökéssel sikerült megindulnia. Rázendített a zene és a komp otromba testével igyekezett fürgén tovább vinni utasait. Eddig is borús volt az ég, velünk

együtt gyászolt, de most még inkább tódultak a felhők előre, nagy ijedelmünkre pedig megindultak az ég könnyei; de jó, hogy csak ritkán. Amely hamar jött, oly gyorsan el is mult ez a kis permetező. A kikötő, amelyen nem valami tengeren járók állomását kell értenünk, elég elhagyatottnak látszik, csupán egy fa jelzi létét. Innen még egy kis út és ott álltunk a II. Lajos emlékmű mellett.

P. Polonyi volt itt az ünnepi szónok, aki beszédében összehasonlította a mai kort a Mohács utáni korszakkal. Beszéd végén megkoszorúzta, az emlékművet. Ezután *Wachshoffer K. VI. o. t.* és *Krenedits S. I. A. o. t.* szavatai kerültek sorra. Az énekkar pedig előadta „Nem, nem, soha” című elragadó énekszámot. Az ünnepélyt a Hymnus fejezte be.

A nap szétépte a bús fellegeket és lemosolygott az új magyar föltámadás reményében távozó ifjúságra, mely a hősök veretől áztatott mezőn fellelkesedett az integer magyar hazáért. Szerezcsésen elértük kikötőnket és kompon visszautaztunk Mohácsra.

Az Olvasóköriben remeken elkészített paprikás gulyást kaptunk, ki mennyit elbírt, utána pedig rést, kinek milyen izlett: túrós, mákos, meggyes. Éhen ugyancsak nem maradt senki.

Ébednél nagy megtiszteltetésben részesültünk. *Dr. Margitai Lajos* polgármester úr, ki annyit fáradozott, hogy nemzeti zárandoklatunk jól sikerüljön, szíves volt kedves nejevel megjelenni ebédünkön. Ott volt még *br. Mirbach* is nejevel, és *Schmidt Lajos* gőzmalomtulajdonos, szintén kedves nejevel, továbbá számos szülő Mohácsról és a vidékről. A polgármester úr üdvözölvén a tanári kart, az ifjúságot áldozatra kész hazaszereteteire lelkesítette. *Cséfalvy Nándor* igazgató úr pedig megköszönvén a rendkívül kedves fogadtatást, rámutatott arra, hogy valamint a multban a visszavonás volt a sírásója Nagymagyarországnak, úgy az egyetértő összefogás lesz föltámasztója integer hazánknak. Még több szép felköszöntő hangzott fel, *Brunner Endre VIII. o. t.* megköszönte *Mirbachné* Öméltőségának, *Margitainé* és *Schmidtne* Önagyságának azt a sok süteményt, amellyel a konviktorokat ellátták.

5 óráig szabad volt az idő, ki ide, ki oda ment. Tele volt a város piusistákkal, a Dunaparttól sem hiányoztak. Mások pedig, akiket ilyen dolgok nem érdekeltek, megtalálták a maguk szórakozását a marhavásártéren. Volt ott futball stb. stb., a tervezett meccs és tornamutatvány azonban, sajnos, elmaradt. Öt óraker bevonultunk főhadiszállásunkra, ki-ki elővette még hazai maradvékát, föltéve ha volt még belőle és jó étvágygal véget vetett neki.

$\frac{1}{4}$ 6-ra teljes díszben kivonultunk a Széchenyi-térre, ahol nagyszámú közönség előtt ténzenét adott a fuvózenekar, volt egy-néhány énekszám is. A sok tapsba belefáradt közönséget nem akartuk tovább strapálni, mert még izomlázt kapot volna. Elvonultunk a Piusnak ott aratott babérjaival.

Torkunkat megegyeszer utoljára leöblítettük, ami a zenészekbe még nagyobb ambíciózt öntött, mert egyik indulót csak úgy futtát a másik után. Útközben még megállapodtunk a polgármester úr lakása előtt és végleg búcsút és köszönetet mondtunk neki.

Míg az állomásra értünk, beköszöntött az est. Készen várt már a vonat, beszálltunk. Egy éles fütty és a kocsik beteltek a „Ballag már a vén diák” méltóságteljes melódiájával. A nagyszámú közönségnek még egy végső búcsúintés és elhagytuk az éj sötétjébe burkolt hősi temetőt.

Másnap nagyúri kényelemben volt részünk. Mint valami méltóságos urak, csak 10 órákor mentünk iskolába, ahol végleg kipihentük fáradalmainkat.

És azóta mint igen kedves emlék van eltemetve emlékezetünkben a hős vértől pirosult mohácsi gyásztér.

Tiban Nándor,

VII. o. 1.

Dal.

Énekelj egy öreg hetedikes bennszülött.

*Diák vagyok, vidám kedvű jó gyerek,
Napsugárban fürdetem a lelkemet.
Nekem zöldel, virul a táj, nem másnak...
Istenem! de jó dolga van a piusi diáknak!*

*Könyveimtől ha elhív a napsugár,
Vig dalomtól visszhangozik a határ,
A fejemre ráborulnak az ágak...
Istenem! de jó dolga van a piusi diáknak.*

*Tíz hónapon át tanulunk, nem tovább,
S azután a vakáció mosolyg ránk,
Tíz hónapban mennyi szünet, vasárnap?...
Istenem! de jó dolga van a piusi diáknak!*

*Ez aztán a bohém élet, Istenem!
Órülök, hogy én is diák lehettem.
Bohém évek, diák évek elszállnak...
Istenem! de jó dolga van a piusi diáknak.*

*... Diáktársim! bajban-jóban cimborák!
Vidám arcú, tüzes szemű daliák!
Búcsút mondunk egy év múlva tanyáinknak.
Ahol olyan jó dolga volt a piusi diáknak.*

Zsikó Gyula,

VII. o. 1.

Idegen tájakon.

E cím alatt érdekes elbeszélőssorozatot nyitunk a külföldi diákéletéről. E célból sikerült is már több külföldi munkatársat szerezni. Be fogják mutatni e lapokon, hogyan gondolkodik a német, az angol, az olasz, a kínai stb. diák, mi áll érdeklődésének középpontjában és minő diákhiuulságok teszik változatossá iskolai életét. Úgy hisszük, olvasóink szívesen veszik ezt az új rovatot.

1. Irország.

Gyógykúra a szakáll ellen.

Az a szerenese jutott osztályrészemül a közelmúltban, hogy néhány éven át egy híres ír középiskolában taníthattam. Ebből az időből jutott hirtelen eszembe az alábbi kis esemény, amikor felhívást kaptam, hogy a Mecsek Alján számára írjak valamit.

A történetnek három szereplője van: két fiú, — mindkettő a lelki éretlenség azon korszakában, amelyet átél mindenki, amikor gyermekből fiatalemberré serdül, — és egy tapasztalt, kedves és fölötté tréfás öreg páter, aki az említett hőseinket latinra tanította, vagy legalább is akarta tanítani.

A főntebbi tehetséges ifjak közül az egyiknek korához képest meglehetősen erős és sűrű szakálla lehetett volna, ha állandóan nagy gonddal le nem beretválta volna. A másik orcája viszont oly hamvas-sima volt még akár a belvederei Apollo-é; önmagáról kialakított magas véleménye azonban magával hozta — többek közt! — azt is, hogy rendszeresen végigvakarja arcát egy vadonatúj beretvával.

Érdekes, hogy első hősünk, a szakállas vitéz, nem osztotta barátja előszeretét a beretva és Gilette irányában. Titokban nagyon büszke volt ugyan minden hajszárra, amit hetenként kétszer belemosott lavorjába, társai előtt azonban nagyon szerette hangsúlyozni a sok kellemetlenséget, ami azzal jár, hogy az ember önmagának borbélyja.

Egy szép napon egyszerre csak az a zseniális eszméje támadt: miért ne növeszteném meg a szakállamat?! Azonnal hozzá is látott eszméje megvalósításához, — hogy is ne, amikor ebben az önállóság egy jelét látta! Az eredmény nem soká váratott magára: néhány nap múlva szép fekete, elég sűrű oldalszakállal jelent meg az iskolában, amely annál feltűnőbb volt, mivel tükörsimára beretvált álla és felső ajka adták meg hozzá a keretet.

Az osztály természetesen el volt ragadtatva, ő maga nem kevésbé és öntelt meglepedettséggel fogadta a tapokat, jóllehet tudta, hogy azokba nem kevés gúny is vegyült.

P. Coyne belép az osztályba. Azonnal feltűnt neki a fiúk széles mosolyra nyílt ábrázata, a szakáll sem kerülte el figyelmét. Azonban mintha mit sem látott volna, tökéletes egykedvűséggel vette tudomásul a szokatlan tüneményt. Bezzeg, ha szegény hősünk csak kissé is a jövőbe láthatott volna!

Latin óra volt, éppen „Pro Milone”-t olvasták. A dolgok szokott rendjében folytak le egymásután, míg csak a fordító — az a bizonyos lágyarcú felelt — a „videaris” szóhoz nem jutott, ahol megrekedt. P. Coyne úgy érezte, hogy most itt az alkalom

„Nos, „videaris” — kérdezi — „mit jelent „videaris”? Nem tudod. Milyen igéből ered? Csak rajta, rajta, biztosan tudod.”

Be sem várva a feleletet, a szakállas ifjúra veti tekintetét e szavakkal: „No mond meg neki.“ Az azonban mintha egyszerre dadogásba esett volna, csak nehezen nyögi ki „vi — vi — vi — deo, P — Pá — Páter.“

„Helyes“ (visszafordulva a fordítással vesződő diákhöz) „Bizonyára ismered ezt az igét *video*, annyi mint: látok. Például: video fenestram, látom az ablakot; video barbam, látom a szakállt.“

Ezt persze a világ legkomolyabb hangján mondta. Az osztály egyszerre hangos nevetésbe tört ki, szerencsétlen barátunk pedig egyszeribe vörösebb lett a céklerépánál.

P. Coyne fölfigyel, végignéz az osztályon, mintha meglepődnék az értetetlen viselkedésen.

„Micsoda, hát nem ismeritek e szót „video!“ Mondja az egész osztálynak. „Video barbam, látom a szakállt; vides barbam, látod a szakállt; videt barbam, látja a szakállt; videmus barbam, látjuk a szakállt; videtis barbam, látjátok a szakállt; vident barbam, látják a szakállt.“

Az egész osztály zajos örömrivalgással jelzi megelégedettségét a „barbam“ szó mindenegyes megismétlésénél.

P. Coyne zavartalanul folytatja:

„Ezt mindnyájan tudjátok. No de most lássuk ezt „*videaris* barbam.“ Lehet-e ezt így mondani? Helytelen volna, ugye? Mert „*videar*“ azt jelenti „hogy én láttassam, hogy engem lássanak“, következképpen „*videaris*“ azt fogja jelenteni „hogy te láttassál a szakállt“, aminek kézzelfoghatólág semmi értelme sincsen. Azonban úgy már mondhatjátok: „*videaris barba*“ vagyis „hogy te láttassál, ó szakáll“. Ezen formájában, amennyiben óhajt fejez ki, az említett kifejezés mindenképen megállja a helyét.“

Az osztály orkánserű tapsviharral juttatta kifejezésre elismerését a páter szakszerű magyarázata felett. P. Coyne pedig felállt, lassú léptekkel odament a szakállas úrfihoz, lehajolt, majd szemüvegét homlokára téve közelről kezdte vizsgálni a kérdéses szakállt. Két újjával még meg is tapintotta. Mindezt halálos komolysággal, a mosoly legkisebb jele nélkül.

„De hiszen ez igazi!“ kiált föl egyszerre az őszinte meglepetés hangján. „Végtelenül sajnálom, — én azt hittem, hogy tintával kenteb fedetére!“

Az osztály részéről egy újabb nevetési roham.

Barbatus annyira vörös volt már, hogy elég lett volna arca három bika megvadítására is. Egyetlen kivánsága csak az volt, hogy nyiljon meg a föld és nyelje el szakállastul.

P. Coyne nyugodtan visszament katedrájára és más valakit szólított ki „Pro Milone“ folytatására.

A következő napra eltűnt a szakáll és azóta sem látta senki még a nyomát sem.

2. Németország.

Hogyan zsákmányoltam én vonalzó?

(Valódi háborús történet.)

Mértani óra. Az osztály gőzfürdőnek is beillt volna; kinn ragyogó napfény ömlött el a természetben, a fák virágoztak, a folyócska nyugodtan folydogált a városon keresztül és magával vitte a hegyekben olvadó hó vizét a közelben hőmpölygő Rajnába. A Rajna túsó partja már harcterület. Ha az osztályban nagy csend van, mint a tegnapi latin extemporálén is, tisztán hallható az ágyúdörgés dühös moraja; este pedig a város mögött levő hegyről láthatunk az ég alján a piros-zöld világítórakétákat a magasba ívelni. Ily körülmények között hogyan figyelhetett volna egy ötödosztályos gim-

názista? A víz azt susogta: „Jer velem“; a madarak ezt csicseregtek: „Jöjj a szabad természetbe“; „Gyáva, könyvmoly, bum, bum“, morogta a távoli ágyúdörgés. Csak a tanár úr nem értette meg ezeket. A háromszög-tan az ő szemében végtelenül fontosabb volt a háborúnál és a virág-illatos tavasznál.

„Figyél! Mit ábrándozol?“ Nem valami szelid, de barátságos lökés rázott föl álmodozásaimból. Mögöttem állott és azt nézte, hogy próbálkoztam füzetembe rajzolni a háromszöget.

„Micsoda különös vonalzó van megint?“ kérdezte hirtelen igen szigorúan. Itt meg kell jegyeznem, hogy a tanár urat Ali Babának neveztük; és pedig azért, mivel gyakran rablóbandának címezték minket, az osztályban t. i. épen 40-en voltunk. Visszaemlékezve az „Ali Baba meg a 40 rabló“ című szép mesére, diszítettük fel e névvel. Igen szigorúan követelte, hogy ceruzánk, a rajír és írőszközeink, vonalzóink rendben legyen. Jaj volt annak, aki valamit elfelejtett. Mivel gyakran megesett, hogy hol ezt, hol azt hagytam otthon, azért engem mindig külön figyelmére méltatott az ellenőrzésnél. Rettenetes! Ma is így történt! „Tanár úr, kérem — feleltem szépege — a vonalzó nagyon jó vonalzó, celluloidból készült.“

„Micsoda? Celluloidból, hát minek az? Miért nincs favonalzó? Istenem, ez a mai fiatalság! Celluloidvonalzó!“

Természetesen azért szereztem ilyent, mert nagyon rugalmas és könnyen tudtam vele lőni a leghátulsó padtól egészen a tábláig; azonkívül oly finom illat keletkezett az osztályban, ha a gyújtólencsével megpörköltém. Természetes, hogy ezt nem mondtam meg.

„Holnapra favonalzót kerítesz magadnak! Megértetted?“

„Igenis, tanár úr!“

„Ha nem lesz holnapig favonalzó, akkor becsuklak mindaddig, míg csak nem szerzel egyet. Megértetted?“

„Igenis, tanár úr!“ Megfogadtam, hogy tüstént ebéd után fogok venni egy favonalzót. Tüstént ebéd után. Az óra tovább folyt és az én kedves celluloid vonalzómm eltűnt az Ali Baba hatalmas zsebében.

Végre hazamentünk. Ebéd után azonnal kerékpárra ültem, hogy a belvárosban megvegyem a vonalzót.

Amint elindulok, három vidám kerékpárossal találkozok; osztálytársaim voltak, akik a szép délutánt arra használták, hogy a Rajnához kirándulnak, mivel ott az ágyúdörgést igen jól lehet hallani. Sőt, ha a szerencse kedvesni fog, akkor megközelíthető a Rajna védelmi vonalához tartozó legérdekesebb erődítmény is. Pompás terv!

„Halló, hová?“ kiáltottak vidáman.

„Jól tudod, Peri, hogy holnapra vonalzót kell vennem az Ali Babának.“

Pajtásaim nem engedtek szabadulni. „Gyere csak velünk! A Rajnához megyünk, hat órára régen itthon leszel és akkor is megveheted a vonalzót. Jöjj csak, nagyszerű lesz!“ Hagytam a vonalzót. A napsugár, a virág, az ágyúdörgés mind-mind csábított; különben is hat óraker bőségesen jut rá idő. Velük tartottam.

Itt ismét közbe kell szőnöm valamit. Szülővárosom, mivel közel volt a harcterhez, gyakran volt az ellenséges repülők támadásának célja, akik leginkább éjjel, de néha nappal is, megjelentek a város fölött és bombákkal nem egy életet oltottak ki és igen sok kárt okoztak. Számunkra azok voltak mindig a legérdekesebb órák, midőn aggódó szüleinkkel a pincében ültünk, főnn pedig az ágyúk dörögtek, a bombák pattogtak, amelyek tucatjainra röpültek a levegőben; csendes megvetéssel néztük nővereinket, mert ilyenkor mindig sirtak. Ha a veszély elmúlt, mi fiatalok egyszerre előzőnlöttük a város utcáit, hogy bombaszilánkok kerítsünk magunknak. Az volt a legbüszkébb, aki a legnagyobbat találta. Ha napközben repülők tündek föl a

város fölött, akkor nem tudtak megfékezni minket. Magam is gyakran megfigyeltem a repülőraj méltóságos mozgásait házunk padlásablakán keresztül; mily gyakran szemléltem a bombák ivelését és szétpattanását! Szent őrzőangyal, jól vigyáztál reám! Egyik alkalommal nagy esemény, épen ilyen repülőtámadás történt és az iskolában nem beszéltek egyébről, mint erről, miközben mindenki igen érdekes és természetesen a legveszélyesebb élményről tudott számot adni. Fialatos könnyelműségünk semmi sem tudta fékezni, csak egy, a megholt emberek szemlélése, akiknek az életét a kegyetlen halál életük virágában pusztította el és akik most oly csöndesen és véresen feküdtek a földön.

Ilyen légi támadás, világos nappal, melyet 20 repülőből álló raj intézett, volt kilátásban helyezve azon délután, amelyen a Rajnához rándultunk. Ekkor zsákmányoltam egy vonalzó, hogy miképen, tüstént elmondom.

Vidáman tettük meg útunkat a virágozó cseresznyefák övezte falukon keresztül. Távól már előtűnt a Rajna ezüstösen csillogó csíkja, jobbra a vár gondosan elrejtett legszélső erődje ötlött a fűrkésző szemébe, s ekkor — hirtelen ágyúörgést hallunk mögöttünk. Meglepetve állunk meg és szemünk kutatva jár az égen.

„Feri, nézd csak, a franciák. Egész raj van ott, lehetnek úgy 2000 méter magasan. Most támadás van és mi nem vagyunk jelen!” A városban is megszólalnak a fegyverek, kék srappellfelhőcskék tűnedeznek föl az égen, egy, kettő, három, mindig több.

„De ilyen pech”, mondja a bátor Lujzi. „Ebben a nyomorúságos faluban ülök, otthon pedig pompás légi harc van, de ilyen pech!” Szívében, egész csöndesen, mindegyikünk azt mondotta: „Jó Isten, óvd szüleinket és véd meg házunkat”, de hangosan senki sem mondotta.

„Bárcsak megvettem volna már a vonalzó Ali Baba kedvéért — mormoltam kedvetlenül. Mit tegyek most?”

„Azonnal térjünk vissza”, mondotta Feri, „de tüstént, talán még jökor érkezünk!” A következő pillanatban már kerékpárunkon ültünk és teljes gözzel hajtottunk hazafelé!

Ott mindig hangosabb lett az ágyúk bömbölése. A repülők elváltak egymástól, hogy a várost egyszerre több helyen támadják meg. Feszült figyelemmel kísértük a küzdelmet.

Egyszerre fölkiált Lujzi: „Nézzétek csak, ott száll föl egy német repülő, küzdeni fognak egymással, hurrá, ezt nyugodt helyzetben nézzük végig, szálljunk le!”

Az útszélen telepedtünk le, szemünket mozdulatlanul a látványra szegeztük, amely előtűnt játszódott le. Valami csodás látvány volt, sohasem fogom elfelejteni. A német repülő hamarosan kikeresett magának egy ellenfelet és a szédítő magasságban élet-halálharc fejlődött ki. Mindegyik a másik fölé akar kerülni, körülrobdosték egymást, mint két egymást támadó madár. Melyik fog győzni?

De hallja, mi az? Pont a fejünk fölött sivító durranás, rémülten menekültünk a legközelebbi házba, tető alá. Mi történt?

A közeli erőd messzelövő fegyverei is beleszóltak a vitába és küldötték halál osztagotó lövedékeiket a levegőbe.

A francia látszólag menekülni igyekezett. Mindinkább közeledett nem valami magasan a házak fölött repülve azon faluhoz, amelyben mi védelmet találtunk a hulló gránátosó ellen. Ketten nekibátorodtak, újra kimerészkedtek a szabadba, hogy lássák, hogyan folyt le a többi repülő támadása. Egyik hirtelen visszarohant és mondotta: „Gyertek ki, a francia épen fölöttünk röpül el, egészen alacsonyan.” Kirohantuk, valóban, egészen alacsonyan röpült a nagy madár, a két pilóta és a francia szín a szárny alsó felén látható volt.

„No, ez megkaphatta a magáét, mondotta Lujzi, nézzétek csak milyen bizonytalan a repülése.”

„Hisz nincsen meg a kormánya sem, lelőtték róla”, kiáltotta Feri, aki egészen jól ismerte a repülőgépek szerkezetét. Az óriásmadár mindig mélyebben úszott tova, repülése mindig bizonytalanabb lett. Még át akart kelni a Rajnán, mivel onnan a menekülés a francia frontra sokkal könnyebb.

Régi legyőzhetetlen könnyelműségünk ismét úrrá lett fölöttünk, feledve minden veszélyt, a ropkódó gránátokat, a hazahérést, a többi repülők küzdelmét, feledtem Ali Babát és a favonalzózt is. Eh mit, majd kérek kölcsön holnap reggelre, most nem érek rá Ali Balával bibelődni.

Máris kerékpárunkon tiltunk és arra hajtottunk, amerre a leszálló repülőgép irányát vette. Mit gondoltunk akkor? Semmit sem. Csak az őrzőangyal vigyázott ránk.

A gép egy frissen szántott földre szállott le. Közben kerékpárjaink hasznavehetetlenek lettek, mivel a szántóföldek között nem voltak utak. Azért a legközelebbi árokban hagytuk őket és indián módra csúszva közeledtünk a géphez.

A bátor Lujzi legszívesebben a gépből kiszálló franciák elé lépett volna és azt mondotta volna: Önök ezennel foglyaim! De ez túl merészeknek látszott és csak törte a francia nyelvet. Mit volna hát tenni, mint egy sürű sövény mögött vontuk meg magunkat és tűzben égő szemmel figyeltük, hogy mit csinál a két francia. Nem sikerült nekik átkelni a Rajnán, így kénytelenek voltak idegen földön keresztül gyalogszerrel menekülni. Levetették nehézsúlyú repülőgépeiket, fölgyjűtták a pompás gépet, amely egészen új és modern szerkezetű volt és torony iránt megugrottak. Csak ezt vártuk mi! Valóságos mámor szállott meg minket, a repülőgéphez rohantunk, amelyből házmagasságnyra emelkedett föl a láng és mintegy megittasulva az örömtől, hogy nemcsak légi harcot, hanem valódi ellenséges repülőgépet látunk, nem figyeltünk arra a veszélyre, amely fenyegett minket, ha a tűz a gépben levő bombákat felrobbantja.

Féltelmetesen recsegték-roppogtak az égő alkatrészek és a gépfegyvertöltények, de mindezt alig hallottuk, birtokunkba vettük a repülőgépet, mintha mi foglaltuk volna el és vad lelkesedéssel iparkodtunk menteni azt, amit lehetett a gyorsan tovatérjedő lángok elől. A bátor Lujzi a vezető sisakját vette magához mint győzelmi zsákmányt, Feri, mint győzelmi jellegű bizonyítékát a repülőgépgyár díszes védjegyét kaparintotta meg, a harmadik a gép szárnyából hasított ki egy hosszú darabot a francia kolkárával együtt. Lujzi hirtelen fölkiáltott: „Figyelem, a bombák!”

Ész nélkül futottunk el, a rét füvébe vetettük magunkat, szertérs, recsegés ropogás, mintha a pokol nyílt volna meg, a bombák szanaszét ropkódtek és a szent őrzőangyal ismét megmutatta, hogy jelen van és könnyelmű gyermekeit nem hagyta magukra. Hála legyen neki érte!

A szép alkotmány csaknem teljesen elégett, csak elől függött a propeller egy része. Ezt én kaparintottam meg.

Zsákmánnyal megrakodva indultunk hazafelé. Hátul a kerékpáromra kötöttem az elpusztított propellert és jogos önzéssel nézegettem hátra különös élményünk pompás bizonyosságára! Most már örültem, hogy nem vettem meg a vonalzó. Ugyan mit láttak azok, akik otthon a szobába bújjak, legfeljebb egy kis repülőtámadást. Közönséges dolog! De mi, valóságos hősöknek képzeltük magunkat, valami szokatlanl éltünk át és átestünk a tűzkereszten.

„A sövényről, amely mögé elbújtunk, természetesen egyikünk sem fog szólni!” — mondotta a bátor Lujzi.

„Te, mondotta rövid szünet után, már hét óra van, mi lesz a favonalzóval?”

Súlyos teherként nehezedett a szívemre, egészen megfeledkeztem az időről. Holnap reggel nem lesz vonalzó, mihez fogjak?

Holnap reggel nincs vonalzó, mit szól ehhez Ali Baba! Erre a gondolatra hideg borzongott végig rajtam. És ha meghallja Ali Baba, hogy egész délután kerékpároztam! Neki nincs érzése az igazi hőstettek iránt!

Odahaza az első megróvás után, mivel későn értem a vacsorához, nagy lelkesedés keletkezett testvéreim között, akiknek a legélénkebb színeken adtam elő a veszélyeket, amelyeken keresztülestünk. De a sóvényről semmit sem szóltam. Büszkén mutogattam a győzelmi zsákmányt, a francia propeller hosszú, szép darabját, amelyet nővéreim tisztelettel és borzongással szemléltek. De hiába, Ali Baba képe és a meg nem vett vonalzó folyton nyugtalanított!

Ekkor mentő gondolatom támadt. Most már eloszlott a félelmem. Elővettem lomfűrészem és üvegpapírt kerítettem hozzá és rövid idő alatt a legszebb vonalzómm lett a csodaszép barna és sima kőrifából, épen úgy, mint Ali Baba óhajította. Megnyugodva ezen pompás eszme által, nyugodtan tértem pihenőre, bombáról, tanárokról és arról álmodtam, hogy az új vonalzóval épen úgy lehet lődözni a táblára, mint a celluloidvonalzóval.

Másnap a mértani órán fényesen ment minden. Diadálnap volt számomra. Ali Baba belépett, egyenesen hozzám jött: „Hol a vonalzó?” Főlényes mosollyal húztam ki zsebemből a francia vonalzót. Bíráló szemmel nézegette. „Hol vetted ezt, he?”

Büszkén feleltem: „Ezt nem vettem, hanem zsákmányoltam.” Ali Baba így szólt: „Ne fecsej szamárságokat, öcsém, értetted? Honnan van a vonalzó?”

Ismét mosolygva feleltem: „Egy francia repülőgépről szedtem le.” Ali elképedve nézett rám, kétségbe vonta józan eszemet. Már az egész osztály is hangos nevetésbe tört ki. „Beszélj már okosan! Honnan van a vonalzó? Felelj már, megértetted?” Erre töviről-hegyire mindent elmondtam, kivéve a sóvényt, amely mögött meghúzódunk és mi lettünk a nap hősei. Ali Baba meglepődötten morgott valamit a bajusza alatt és így szólt: „Rabló-banda vagytok!”

Ez a zsákmányolt vonalzó története. Ez oly igaz, hogy én mindenkinek megmutathatom a fényképet, aki kételkedik valódiságáról. A főlvételt a bátor Lujzi készítette az égő repülőgépről, képzeljétek csak, még a sóvény is rajta van!

3. Kina.

Tanévnyitás.

Év elején, t. i. az iskolaév kezdetén, a kínai iskolák tanulói tisztelegnek a kínai zászló előtt. [A külső tiszteletadási formák Kinában igen fontosak. Kezüket a mellük előtt összeléve mélyen meghajtják magukat, sokszor le is térdelnek. Ilyenkor térdelve olyan mélyen meghajolnak (egymásután 3-szor), hogy fejük majdnem a földet érinti.] A zászló után az iskola igazgatójának külön adnak meghajlást, majd utána a tanári testületnek közösen. Nem hajtják meg magukat külön minden egyes tanár előtt.

Veszélyes Kinában a vakáció után az iskolában az előadások megkezdése. Miért? Azért, mert a fiúk nem jönnek vissza. Megnyújtják a vakációt. Az egyik kínai nyelvmesterünk beszélt el, hogy diákkorában egy hónapnál később ment vissza a vakáció lejártá után. Biztosan utolsó lesz — gondolta magában. És első lett. A többiek még meg sem jöttek.

A mi iskolánkban is a „Kung-sang-tü-süön”, — Hautes Etudes — mint nagy eredményt emlegetik, hogy minden évben többen jönnek vissza az újévi vakáció után a rendes iskolakezdetre.

Az egyik Észak-kínai város középiskolájában történt a következő eset:

A diákok az igazgató vezetésével elmentek a pagodába. Ez a pagoda igen híres. Van benne egy többemeletmagasságú Fon-szobor (Buddha). A fal köröskörül kisebb Buddha (Fon-Buddha kínaiul) szobrokkal van kirakva. Azonban embermagasságig már hiányzanak, ezek a kis szobrok a falon, emelték őket lassankint. Jöttek a diákok is. Ők is magukhoz vettek több kis Buddha szobrot. Mikor kijöttek a pagodából, az egyik bonz szól nekik, hogy hagyják ott a szobrokat. Persze a diákok nem fogadtak neki szót. Erre a bonz az öreg harangot megkondította. A következő pillanatban ott termett a pagodának minden bonza. Egész sereg volt. Veszekedésre került a sor. Először az igazgató kemény hangon ráparancsolt a tanulókra, hogy tegyék le a Buddha szobrokat. Nem fogott rajtuk a szó. Erre a kínai sima előzékeny módon kérte a növendékeket, hogy fogadjanak szót; minden hiába. Összeeszeszték a diákok a bonzokkal. Fejükhöz verték a szobrokat, dobálták őket a Buddha faragványokkal. Ha valamely szobor leesett a földre, ott termett az a sok bonz mindjárt, hogy mentsen egy-egy szobrot. A lehullt fadarabkákat, a szobrok kis darabjait, gondosan összeszedték, ezalatt persze a diákok könnyen ütöttek őket. Végre is a harcias ifjú népség tovább állott. Mi lett a dolog következménye? — Az igazgató néhány nap múlva belehalt az izgalomba.

Lehet-e csodálni, hogy Kinában fejtelenség van?

Tientsin, Kina.

Németh József S. J.
kínai misszionárius.

Szervusz, Bodri!

Szervusz, Bodri kutyám!
Te is élsz még, kincsem?
Hej, de régen volt, bizony, hogy
A Piusba mentem!

Mert hát nekem is van
Két szekunda-kölykem,
Kutyaésszel nem is sejtet,
Hogy ez mi fán terem.

De mi a kö!? Itt meg
Kis kölkeid játszanak?
Jaj, be szépek! Hanem úgy-e
Most még nem harapnak?

De nem is mondom meg,
Mert az olyan dolog,
Mitől neked hamarjában
Elszállna étvágyod!

Jer hát, ülj le mellém!
Adj most pacsit szépen!
Tudod-e, hogy mától fogva
Kollégám vagy nekem?

Azt az egyet sügom
Csak mostan meg rólok:
Papa előtt cudar-mérges
Harapós jószágok.

Erhardt Kálmán,
P. VI. o. 1.

Az első jazz-band a Piusban.

(Kép a mi szecskaivilágunkból 1919.)

A magiszter lecsavarta a villanyt. Még itt-ott lehetett látni a homályban néhány elkésett alakot ágyba bújni. G. Pista vetkőzött le rendesen legutoljára. Azután hosszú fejjessel belevetette magát a pirosesíkos paplanok közé. S egy félóra mulva már nagyokat horkolt. Azaz csak akkor, ha a magiszter arrafelé ment. Ha nem halotta a félelmetes magiszteri sarukat az ő ágya közelében csoszogni, felkapaszkodott az ágyban s felém nézve nagyot mosolygott. Szomszédja Kaszás Jancsi már megkezdte éjjeli dalát. K. Ervin is nekifeküdt a hufomvarra, tarkán kihimezett kis vánkossaroknak s irtalmatlanul fújta. Ebbe a zajba vegyült még néhány fekvőtámasz, köhintés, mozdóvízcsobbanás és a levegőben ellebbent céltűvesztett tenyércsapás. Éppen kilenc óra volt. G. Pistának ez volt a megszokott szavaló órája. Ma úgy látszik ellehetett fáradva, mert csak ennyit mondott: „Ki tud számár nyelven kukorékolni?“ azután ő is elaludt.

Nekem az idő csak akkor kedvezett, amikor a magiszter vagy lepihent vagy kiment a folyosóra rózsafüzért morzsolgatni. Szomszédaim K. Aladár és Fifi, áliász Sógor még ébren voltak. Ekkor óvatosan lehúztam szemeimről a párnát s mikor teljes biztonságban éreztem magam, kinyitottam gyorsan az éjjeli szekrény ajtaját s kihúztam abból egy hőenträger-drótot. A Fifitől kaptam. Bizony nagyon hűvös volt az időben a Fifi-féle hőenträger-drótok! Vigyázva kifeszítettem a drótot ágyam két vastámlája közt. Maga az ágy volt a rezonátor, a Fifi-féle hőenträgerdrót szolgáltatta a hűrt. Azután gyengén megpendítettem. Az halkan búgni kezdett. Majd háromszor is körülnéztem, hogy a baj el ne érjen s most már erősebben pendítettem meg. És belevegyült a hűr magas, éles és messzebűgő hangja a hálóterem sokféle, álmos zajába. Csak néhány picli akarta megakadályozni a hálóterem első, ünnepi jazz-band-jét éretlen pisszegésével.

K. Ervin megváltoztatva előbbi módszerét a horkolásra tért át. Fifi és Kaszás Jancsi már versenyt horkoltak s a vezető szerepet úgy látszik Fifi vitte, mert Kaszás Jancsi egyszer mérgesen felhorkantott.

A Fifi-féle hőenträger-drót sem hagyta magát. Újabb és újabb hanghullámok verődtek a hálóterem magas falaihoz. S talán egyes hangfószlányok bemezéskedtek a magiszter elfüggönyözött cellácskájába is??

A szomszédok is felébredtek. Annyira tetszett nekik a hűr éles pengése, hogy majdnem tapsolni kezdtek. De a vig szomszéd-

dok örömet némileg elnyomta a messzeségből előtűró hang. Talán a háló sarkából jött? Azonban nem sokat törődtünk vele. Nekünk tetszett az éj, nyári zengő éjszaka. A hűr megint huhogni kezdett...

Már félálomba voltam, amidőn hirtelen valami érces basszus-hang zúgott el a fejem fölött. Ebben a pillanatban már paplan alatt voltam. Jó hogy ott voltam! Ebben a percben szerettem volna elstüledni. Csak vártam, hogy mi lesz? Összeszorítottam a fogaimat s összekuporodva vártam a vihart. Biztosra vettem, hogy fülemnél fogva rángat ki a magiszter az ágyból. Ez azonban nem következett be. A vihar csendesen elvonult fejem felett. Néhány perc mulva kis lyukat gömbölyítettem a paplan alatt s félő szemekkel kikémleltem rajta. A magiszter már nem volt ott. Kibontakoztam tehát, hogy körültekintsek. Az ágyam a régi helyén volt... A drót ketté volt szakadva.

Szinte egészen megnyugodtam már. Elmúlt a reggel, a mise és következett a studium. Alig hogy leültem kis pulpitusom elé, már hívtak le a játszóterembe. G. Pista jött hivatalosan jelenteni: „A magiszter vár a játszóteremben.“ Szédelegni kezdett előttem a világ. Azaz nem is a világ, csak a tanterem ajtófélfái táncoltak előttem. A szembe jövő nyolcast prokurátoros magiszternek néztem s nagy „Laudetur“-t köszöntem neki. De csak siettem a végzetes hely felé...

Ahogy betekintettem a játszóterembe, félelmetes kép tárult előm. Magiszter P. ott állt komoran a lefüggönyözött ablakú játszóterem ijesztő homályában. Hosszú fűzfavessző volt a kezében. A szék is szépen oda volt készítve...

Belestem kétszer is. A kezem már majdnem a kilincsen volt, de visszahököltem. A magiszter nem bírta már a hosszú várakozást, kilépett és galléron ragadott. Azaz inkább fülön. A szívem majd szétfeszítette a mellemet. Gyorsan és erősen dobogott. Néhány pillanat mulva már a fűzfavessző is működött s nem tudom, hogy a szívem, vagy a vessző ütött-e gyorsabban??

A tanteremben kezdett már keringeni a nem mindennapi eset híre. Egymás után jelentkeztek kimenésre a kíváncsi szecska rajok...

Bent igazán nem emlékszem, hogy mi történt. Künn számították a fűzfavessző gyors suhogását. Egy... három... kilenc... tíz... tizenkettő. Ennyit állapított meg a kint összeverődött zsűri.

Ha hasonló eset történik veletek (ami igen könnyen megeshet, mivel ez már szecsukasors) itt a példám — vizagstalódjatok!

Károly Ferenc,
maturus.

A demárkációs világból.

— 1919. —

Még nagy kupacokba' hevett a homok,
Még ott meredeztek a régi romok...
A nagy szakasz udvara még esupa kő,
Izzón települt pici füre a hó.
Hej, de kívánt vala akkor az est,
Mit régi romantika álma lefest.

Nyolc év előtről szól az énekem.
Átkos világ volt. Szomorú nekem.
Vártuk az estet, vártuk a reggelt,
Magyar jajra csak szerb kacaj felelt.
Átkos világ volt. Szomorú világ.
Még szünetre sem mehetett haza
Demárkációs húsz kicsi diák.

Látom az ittmaradott kicsi nyáját!
Esteli tűz körül ül valahány.
És körülöttük a kőfalú vár,
Mit sok marok és kicsi kéz odahányt.
Majd csapni tojást, szalonát, — de nagyot
Rohannak a házban az ifjú rajok.
És jött azután a fazék meg az üst
És szállt a romon sűrű, tábori füst...
(Sok már „mama“-kültte cipőt edegélt.)
— Nekünk csak a Fráterek üstje mesélt.
Bús dalba folyott a sok esteli szó:
Pius fala rá s a Mecsek szava szólt...
Az ifjú sereg, ha a roma felült,
A régi diákrege dalra hevült.
Fent — hold telfényű ezüstje lesüt;
Lent — nagy ropogással a burgonya sült...

Már ellaposult ama bucka homok,
Már nem meredeznek a régi romok!
— És már behegedtek a régi sebek,
Hogy eltakarodtak a szerb seregek. —
Itt heverész a tennisz tere már
És a futball is erre szalad szaporán.
Az új ivadék nem is érzi e helyt,
Amit heverő terek ős röge rejt...
És senki se hallja a régi zenét,
Csak labda dobajnak a vig ütemét...

Károly Ferenc,
maturus.

Természetrajzi jelesem története

Régen történt. De azért épülestekre elmondom e történetet.

Az utolsó padokban négyen fekte Pétert játszottak. A nyulánk testű Földi Géza három vig cimborájával. Géza különben jó tanuló s jó viseletű is, de ma... ma rájött a bolondja... A többi csúszó.
Természetrajz óra volt. A tanár kevéssel ezelőtt jött be az osztályba. Jóságos német ajkú bácsi. Az egyedüli civil tanár a gimnáziumban.

Csend volt. A nap jóságos arca már az osztályba is bekan-dikált, lágyan simogatta inkább a drukktól, mint a hidegtől vacogó fiúkat. Aranyos sugarai könnyű táncot lejtettek az ablaktól le a padlóg a por picinyke világainak milliárdjain. Kint a fák már réglen levetették színompás ruhájukat. A szintelen ágak csupaszon bámultak a kék égbe. Szép késő őszi reggel volt...

„Hahó Jóska, te lész a fekete Péter“ kiáltotta elfojtott, diadalittas hangon a barna hajú, macskahajlékony és mindig gúnyos Zöld Marci.

„É-é-én??“...

Irgy s félelemtől égő szemmel fordult az osztály figyelme a gondatlan játékosokra... Félelmetes nesz... a tanári notesz lapozgatása az ifjú lelkek húrjain ijedten rezonált...

... Csak a négy játékos élvezte zavartalanul az élet ép most meg nem engedett örömeit... mintha biz'...

„É-én?..“ ismételte még gúnyosabban Jóska s mintha a prófétai lélek ihlette volna meg, hamiskásan Gézára hunyorít a fölünyesen vágja ki: „Én nem, hanem...“

„Földi!...“ csakhogy — oh jaj, — annak szava volt, ki a diákok sorsát fonja s... s elszakítja... A tanár szava volt.

Halálos csend lett... Gézát, mintha a halál lehelete érintette volna, oly hirtelen elsápadt minden szín s kedvesség arcáról... E nemvárt támadásra nem gondolt... Arcán a színek örült táncot jártak... mint kézhez ragadó kovásztól, oly nehezen szabadt a félelem s zavar bizsergő hatásától... a remény igen kicsi aranyugara csillant hirtelen fel szemében...

Az osztályba két „Földi“ fiú volt. A nyurga Földi Géza s a kövér Földi Feri. Mind a kettő várt... Géza könyörgő szemmel nézett Ferire... Feri megszánta, már vette füzetét, de oh jaj... „Földi Géza!“ hangzott tompán a tanár sürgető szava.

Géza megadta magát. „A hét szem szilváját!... — morogta boszúsan magában — már november van, eddig mindig megtanultam leckémet, csak ép tegnap nem s nesze...“

„Mi van leckére?“ lökte oldalba Jóskát, a másik bokszer meg már Sanyi felé röpült: „Add kölcsön füzetedet, nem rajzoltam semmit!“ Sürgető szemével majdhogy keresztül nem szúrta a két bámuló fiút, kiket sértett a parancsoló hang, de... tudták, hogy ők isszak meg a levét, ha nem segítenek.

Németh Lajcsi kaján örömmel vigyorgott Gézára a tulsó padból... ki nem állhatta a multkori nyakleves miatt...

Géza csalni akar!... lábai megnehezdedtek a nyomasztó lelkiismerettől, midőn a katedra felé indult... Bősz forrongás keletkezett a belső hadterületen... hol a jó lélek kis tündére csillant fel... hol a gyávaság korom-ördöge... hol meg a becsület harcosa küzdött eréllyel... de mit sem használt... a haza veszélyben volt...

Két kis fázó veréb röppent az ablakpárkányra melegedni. Oly fájón csipogtak, hogy Gézában megrendült a lélek... „Jézuskám, csak ma, soha többet! Kérlek, ne haragudj, de nézd jó kis Jézuskám, mégis csak gonoszság, ép ma feleltetni...”

Géza megalkudott. A helyzet ura lett.

Az ablakpárkányon guggoló két kis érző világ s a fiúk élénk szeme a nyulánk fiúra meredt... Mi lesz ebből?...

Mint a pusztabán az oroszlan harcra készen megáll s felemeli fejét, úgy állt meg a podiumon Földi Géza és körülnézett... szeme a tanáron akadt meg...

A tanár a füzetet a kezébe vette... Gézában valami a rendesnél gyorsabban dobogni kezdett... aláírta a tanár a füzetet s intett, hogy leckéjét kezdje meg, majd az előtte levő könyvből mélyed.

Géza lelkében az első pillanatban a lelkiismeret fájó ekéje jajduló sebet hagyott... de most már nyeregben volt... a tanár olvasott, kell ennél több?...

A fiúk már kuncogni kezdtek, midőn Földi másodszor kezdte: A giliszta. Igen a giliszta a földben él... a giliszta földet eszik... ahányfelé vágják, annyifelé él... a giliszta a vízben megfullad... többet nem tudott; de maga is kevésnek találta, azért még egy kis töltelékot hozzátoldott vontatott hangon... a giliszta hosszúsága 20 cm., néha nagyobb, néha kisebb... változik, ha kicsi 2—3 cm, ha megnő, hosszabb is lehet... ezt nevezzük gilisztának...

Kint a nap aranyfürdőjében melázó verebek egymásra pillogtak...

Bent a ragyogó arcú gyermekfejcsékek élénk szeme még jobban elnyílt, midőn Földi már harmadszor kezdte mondókáját...

A tanár nem vett észre semmit, szemét, figyelmét könyvében felejtette... A még szöszke gyermekarcok már nem bírták, vihogni, nyugtalanodni kezdtek... Géza könyörgő szemmel esdekelt, csendet kért...

Németh Lajcsi még hangosabban kuncogott... a levegő puskaporos lett... a tanár felnéz... Géza hirtelen elhallgat s hallgat, mint a nyelvtelen haran...

„Gészen van?” kérdi németes kiéjtéssel a tanár.

Földi bajt sejtett... arcán melegedni érezte a vért... vihart várt... ijedős, aggodalmas szemmel nézett a tanárra... nagy nehezen előhívta vergődő lelkéből az „igen”-t.

„Natyon jól van!” majd jóságától sugárzó arccal hozzáteszi: „Nem gell azérd félni dölem!” s az osztály felé fordulva csengő hangon mondja: „Így gell jelesre felelni, így gell tanulni!”

Óriási kacagással vegyes tapsvihar... s tanár?... a tanár boldog, hogy osztálya ennyire szereti, pedig...

A két bámész verébnek megered a nyelve, visszataszítóan csipogják: „Hallatlan, mi minden nem történik e földön” s gyors rebbenéssel az aranyló kébbe szálltak...

Géza szinte belemelegedett az örömtől e nemvárt meglepetésre... lelkének nefelejtéskék egét az öröm vidám boldogsága töltte el... csak egy kis sötét felhő hatott zavarólag...

* * *

„Gézám, mit tanulsz még ily késő este, hiszen már felmond-tad leckédet?” szolt jóságos arccal édesanyja, midőn fiát szeliden megsimogatta.

„Jó anyuskám, mint mondtam, a tegnapi meg nem tanult természetrajz leckét tanulom, hogy e kis önmegtagadással a jó Jézuskát kiengeszteljem és biztosítsam, hogy többet nem csalog!”

...Anyukája szelid csókja, mint finom bársonysimogatás, az író-asztalon levő kis Jézuska bájos tekintete, mint mennyország öröme... S Földi Géza aznap este oly igen boldog volt...

Flumen.

Sorstragédia az első osztályban.

Meleg, tikkasztóan meleg júniusi délelőtt volt. A Pius I. osztályának kis nebulóin ebben a kánikulában is végigszántott az évvégi dolgozatírás a scriptio hidegrázkódása. Kiült a feszült, félelemmel telített izgatott várás az arokra és mintegy elnémitotta a máskor oly pajzán jökedvű ajkakat.

Milyen jó szolgálatot tesznek most a jóbarát jelesek! Miska, az osztály „esze”(?), aki mindig első volt az utolsók között, szaladt ide-oda, míg végre megbukkant a legjobb tanulóra, Pistára. „A hét jelesre kérlek szolt hozzá — segíts édes Pistikám, mert ha ez a dolgozatom nem sikerül, az apám suszterinast farag belőlem. Néked adom ezentúl mindig vajaskenyerm felét, vagy hozok holnap 5 kiló ribizlit is, csak...”

Tovább azonban nem mondhatta, mert bejött a tanár, a fekete veszedelem és kiosztotta a dolgozatokat... Etlélik kínos öt perc. Ökölnyi nagyságban hullanak az izzadság cseppjei az arokról. Miska is kivette részét négy zsebkendő telesírásának erejéig. A lábak harangoznak, siratják gazdáik soha nem létező tudását szóltan kongásukkal, többet dolgoznak a szemek, mint tíz hónapon keresztül — tanulás soh'sem volt édes! — megindulnak titkos dolgozatsegélyezési tárgyalások és mindenki igyekszik bebiztosítani — a szomszédja segítségét.

A tanár azonban diktálni kezd: „Fordítsuk le a következő mondatokat: A tanulók az iskolában tanulnak. Az ökrök a mezőn legelnek. Én szorgalmas tanuló vagyok. Az ökrök csendesen kérődöz állat stb. s mindenki maga igyekezzék lefordítani és ne keressen idegen segítséget; ez különösen rád vonatkozik B... Miska.”

„Tisztelendő úr kérem, ez nekem nem szokásom. Nincs is rá szükségem, én is tudok annyit, mint a többiek.“

... Megindult a munka; a kis arcok belepirultak a nagy erőlködésbe, neki-neki rugtattak fejükkel a kegyetlen szövegnek, mint az ó-kor ismeretes hadiszerszáma a falnak, de nem igen akart menni. Hiába, nehéz a diákmasterember sorsa! Érezte ezt mindennél jobban Miska, aki úgy sóhajtozott rideg magányában, hogy csaknem megszűnt minden élet forgatagos „lehellete“ nyomán, ütötte a fejét hol a falba, hol a falat fejéhez, de nem lett eredménye. Nem akart tanyát útni dzsungelés fejében a tudomány szép istennője, akárhogy akarta is. Mondja valaki azt, hogy ez nem pech! Kékült, zöldült a helyén — úgy látszik csodálatos tehetsége van ebben a tekintetben — egyszer fázott, máskor lánggal égett, de semmi sem akart kicsöppenni pennája hegyéből. „... biztosan meg van állapítva a sorstól cipézi, magyarul mondva „suszteri“ karriérem. Pedig nem is akarok híres ember lenni,“ gondolkodik magában.

Keresi a drótnélküli összeköttetést mindenkivel, de különösen Pistával, aki gúnymosollyal továbbítja is a kérdéses dolgot. Már csak 10 perc van hátra és még nincs meg semmije a dolgozatból. Végre megérkezett a padalatti kábel az első segély. Írja is gondolkodás nélkül, hiszen másképp nem tudná befejezni és — hála a szerencse kegyességének — készen is áll vele pont a csejgetésre. Úgy felengedett a feszültség e sokat jelentő hangra, amint a nap-sugár feloldja a jégkérget.

* * *

... Másnap reggel. Híre-hamva sincs a nyomott kedélyeknek és megint hangos kacagás uralja a termet, amelyben tegnap a légy zümmögését is meg lehetett volna hallani.

... A tanár elmondja nagyjából az eredményt. „Fiúk, a dolgozat elég jól sikerült, de különösen meg vagyok elégedve B. ... Miskával, aki most nagyszerűen írt. Öve a legjobb dolgozat az azért fel is olvasom: „Az ókrök az iskolában tanulnak. A tanulók a mezőn legelnek. Én szorgalmas számár vagyok. Én csendesen kérődöz állat vagyok. Vale, barátod Stephanus.“

Persze kitört a nagy, szűnni nem akaró homeroszi kacaj e szellemes mondatok hallatára. Önérzetesen ugrott fel erre Miska, s ünnepélyesen kijelentett, hogy nemcsak ő írta az állítólagos sületlenséget, hanem Pista is, mert ő csak lemásolta, amit Pista írt. „Igen ám, de a Pista szándékosan lövő tette az alanyok felcserélésével, amit Miska nagy sietségében nem vett észre úgyannyira, hogy még az aláírást is lemásolta.“

* * *

„Ő nyilj meg suszter-műhely ajtaja és nyelj el, mert még nevet is megváltoztatam erre a szégyenre.“

Szomorú tragédia, de talán Miskára nézve meg a cipészek neves céhére nézve csak nyereséget jelentett a latin évvégi scriptió.

Statisztikai böngészet az értesítőből.

Akarjátok-e tudni, fiúk, hol vannak a legnagyobb számban a példás *viseletű* tanulók? VI. osztályban, 37 (66 %), megközelíti az I. B: 30 (60 %). — A legtöbb *tiszta jeles* száma nézve ugyan a II. A-ban van: 16 (27 %), de százalékra nézve vezet a III. A: 14 (29 %), megközelíti az I. B: 15 (28 %). — *A jeles és jórendű* tanulók többsége a II. A-ban van 40 (67 %), megközelítik az I. B: 35 (66 %). — *A jeles rendű* 130 diákból: Ignatius 8 (100 %), ferences np. és szerafista: 13 (30 %); np.: 11 (30 %); emericanus n.: 23 (26 %); konviktor (Pi.): 28 (20 %); externista: 47. — Mennyi *praemiumol* vittek el az egyes testületek a 7 osztályból? *Externisták*: 33; *Konviktorok* (Pi.): 18; Emericanus n.: 12; ferences np. és szerafisták: 10; növendékpapok: 9; Ignatiusok: 6. *Az elsőség* így osztott meg: konviktorok: 4 (II. A, III. A, IV. A, VI.); externisták: 4 III. B, IV. B, V., VII.); emericanus n.: 2 (I. A, II. B); Ignatius: 1 (I. B). — A IV. A és VII. osztályban a jeles rendű tanulók többsége a konviktoroké, a VI. osztályban a növendékpapoké, a IV. B és III. B-ben az externistáké. — A legnehezebb tantárgyakban: latin s számtanban mint praemiferek az első a konviktorok 4—4), németben és szabadkézirajzban a ferences np. és szerafisták (3—3), a görögben az externisták (2). — Számra nézve a legtöbb diák bukott a III. B-ben: 10, de a legtöbbet négyest az I. A szerezte: 16 darabot. Összesen 105 négyes jutott az 53 bukott gyászmagyarnak, externista 40 bukott (81 négyessel), emericanus n. 7 (17 négyessel), konviktor: 6 (7 négyessel). Csak a VIII. o. volt mentes a négyestől, a hetedikben 1 bukott csak.

Szellemi szíjporkák.

1. Mózes bátyját Nérónak hívták. (Zs. J.) — 2. Sámuel azt mondta Saulnak: menj előtem Kanadába. (N. E.) — 3. Az irgalmasság lelki cselekedeti közé tartozik: a bűnösöket oltalmazni. (L. J.) — 4. Az öskeresztények Krisztus előtt éltek. (N. K.) — 5. A pápák székhelyüket Szép Fülöp óhajára Babilonba tették át. (Sz. J.) — 6. Mi a pallium? Olyan négyeszőgletes, hosszú, rövid ruhadarab. (K. A.) — 7. És mi a parricidium? Az is ruhadarab. (L. L.) — 8. Ki állította fel az első bethlehemet? Szent József. (S. L.) — 9. Mikor a vak koldus meglátta a Messiást, így kiáltott fel: Simon, Dávid fia, könyörülj rajtam. (P. J.) — A halászok fogtak egy cethalát, mikor felvágták, kijött belőle Jónás, aki a cethalát mindig magával vitte és mikor prédikált, mutogatta a népeknek (R. A. a hittanvizsgán). — 11. A három isteni erény: a Miatyánk, Údvözlégy és Hiszekegy. (G. J.) — 12. Bajza oly kemény kritikus volt, hogy még Dessewfinék is betömte a száját. (H. J.) — 13. Abafi minden évben kiadott egy Jósikát. (K. J.) — 14. Az akasztófa humor kacaj mosoly közt (mosoly könnyek közt). (H. E.) — 15. Shakespeare megírta többek közt Szent Iván éji álmát. (C. J.) — 16. Shakespeare, Aristophanes és Aristoteles voltak a rómaiak legjobb vígjátékai, illetve vígjátékosai. (R. F.) — 17. Grillparzer szegényes egyszerűségben és négy emelet magasságban élt. (H. J.) — 18. A hely egységénél az a fontos, hogy ott legyen a drámapán. (B. L.) — 19. A legjobb angol drámaíró: Oresteia. (H. E.) — 20. Montecuccoli Nagyváradon megköztöltötte

Köprilivel a vasvári békét. (B. V.) — 21. II. Rákóczi Ferenc anyja Zrínyi Ilona, Thököli fia. (A. A.) — 22. II. József a 140 kolostorból egy újságlapot készített. (B. L.) — 23. Amerika őslakói az indiánok, akik fejükön bőrt viselnek. (L. J.) — 24. Habsburg Rudolf halála végén biztosította fiának a trónt. (G. J.) — 25. Hunyadi János fiatal korában nagy dicsőséget szerzett magának azzal, hogy egy nyulat elfogott (farkast). (J. B.) — 26. A török jövetelének hírére Zrínyi Szekszárdnál lerombolta a drávi hidat. (S. L.) — 27. Olaszország sok vasat, rezet bányász, de különösen nagy mennyiségű makarónit. (Sz. G.) — 28. Danzig az indiai óceánban van. (B. J.) — 29. Palesztinában van a Nílus, vagy a Tiberis folyó. (W. J.) — 31. Albánia fővárosa Cecilia. (S. F.) — 32. Szerbiáé Eszék (N. E.) — 33. Spanyolországé Belgium. (J. I.) — 34. London fővárosa pedig Greenwich. (A. A.) — 35. Az indiánok lasszóval struccokra vadásztak. (A. A.) — 36. Az Odera az Adriai tengerbe folyik... vagyis inkább a másikba, amely a könyvben van. (S. L.) — 37. A cellulóze bokrok alján terem. (Ö. P.) — 38. Sokrates ciankált ivott s aztán agyonlőtte magát. (A. J.) — 39. Cseppkövek úgy keletkeznek, hogy a víz megfagy. (B. J.) — 40. Régente azt gondolták, hogy a szúnyogok és legyek a majomtól származnak. (V. H.) — 41. A béka akkor ehető, amikor kuruttyol. (M. J.) — 42. A keselyű kisebb rovarokkal táplálkozik, a fülemile ellenben nagyobb mint a galamb. — 43. Miből lesz a kukac? A sejtől. Mit mondtál? Nem, nem. A kukacból lesz a sejt. (Z. K.) — 44. A tenger vize azért sós, hogy több bort igyanak az emberek. (B. J.)

Krónika.

„Vénüll búdlollam újonnan hegyezve,
Hadd vegyem ismét reszkető kezembe.“

Jan. 31. Hej de szívesen versben írnám meg egész krónikámat! De amikor — brrr! — oly prózai eseményekkel kell kezdenem, mint aminő a bizonyítványkiosztás. És akkoron kapnak vala a diákok bizonyítványt sok oly dolgról, amelyekre is inkább a feledés sűrű fátylál kellene borítani.

Febr. 1. A bizonyítványon kívül más ellenség is feltámadt a szegény ifjúság ellen: a spanyolnátha. Annak ellenére, hogy megmaradt valódi „spanyol“ náthának és — a kivételes eseteket leszámítva — sehol sem alakult át „magyar“ betegséggé (szintén erősen ragályos!), mégis sok fiút ágybadöntött. Van nap, amelyen 120—135 fiú hiányzik az iskolában. A betegség lefolyása szerencsére enyhébb.

6—13. Főtitelendő *P. Csávossy Elemér* S. J. tartományfőnök úr látogatása, melynek fénypontja a 9-én kikapott egéssznapos szünet.

14—18. A főigazgató úr látogatása. Mely napokon az diákok körmei és kezei tisztábbak valának, valamiként nyelvük is könnyebben jár vala leckéjük felmondásánál.

22. Délután zajos banda-uzsonna. Az intézmény — sajnos — még a kezdet egy nagy tökéletlenségében leledzik, amennyiben csak egyszer van az évben.

23. Van a borúra derű is, vagyis; a főigazgatói látogatásnak is kelleme oldala. Ez a szünet. A hangulatot csak emeli az a körülmény, hogy ma boldonsütörtök van. Sokak előtt még ma is rejtély, hogy aznap miért kaptak annyi gratulációt.

Febr. 27. Sok diák ma délután hangos nevetéssel jött az intézetre. Este meg a díszterem falai visszhangoztak homéroszi kacajokkal. Az előbbieket szereplők voltak (útközben is szerepet próbáltak!), az utóbbi a farsangi szindarabok nézőközönségétől eredt. Músorton volt a „*Tutti-frutti de Lári-fári főszakács úr*“ című 2 felvonásos énekes bohózat (előadták a bennlakók). Utána a künnlakók mutatták be a „*Két igazgatót*“, végül az első szakasz színészei tettek biznyságot sokat ígéro tehetségükről a „*Varázshegedű*“ című kis darabjuk bemutatásával. A zenekar hangulatos akkordokkal járult hozzá a siker emeléséhez.

Márc. 2. A Pius színházba megy. Megnézi a „Jedermann“ misztériumot.

3. Doroszlai tanár urat tüdőbaj ágyának dönti. Fölpépüléséhez még sok időre lesz szüksége.

15. Tegnap a Pázmány önképzőkör tagjai szép ünnepélyvel juttatták kifejezésre a nap jelentőségét. Ma a III. szakaszt majdnem elnyelte a föld. Meg akarták ugyanis nézni Pécs-Bányatelep egy új aknáját, de csak a föld-fölötti bánya-kellékeket tekinthették meg, a föld szája zárva maradt előttük.

16. A természetet új életre keltő tavasz ez egyszer ki is ottolt egy sokat ígéro életet; ma tettük *Révy Gyulát*, tavaly érettségizett növendékünket.

19. A téli elhagyatottságában eddig búslakodó játszótéren felhangzanak ismét a harsány diákgégek kurjantásai a délelőtti tízpercek folyamán. Hej, mennyi bennszorult energia tör ki belőlük!

25. Délután szépszámú leventecsapat esküszik fel a szeplőtelen Szűz szolgálatára a kongregáció fehér zászlója alatt.

26. 11 óraker a díszteremben megemlékezünk mi is minden idők legnagyobb zenészeről: Beethovenről. Horváth tanár úrnak Beethoven életéről és zenei működéséről, jelentőségéről adott rövid, de minden szükséges ismeretet felölő ismertetése a legjobb előkészítés volt arra, hogy másnap a színházban végighallgatott hangversenyén öntudatosabban érezzük át a hallhatatlan muzsikuskak akkordokban vonagló lelki tusát és felemelkedését Istenhez.

Apr. 2. Már megint a színház felé történetek a piusisták. Hja! Labanc vána az, aki Ocskay brigáderost megtekintésre sem meletná!

7. Van egy sport, melyben — sajnos — fölötte kevés traininget kap az ifjúság, ez a pakolás. Ma végre ismét egy alkalom gyakorlására. Érdekes, hogy e fajta sport alól még senki nem kért felmentést.

8. Búcsúznak, elszállnak a madarak, már t. i. a jómadarak. Akik itt maradtak Pécsset, azoknak szinte mindvégig a felszükben kellett meghúzódniok, mert a hideg, esős idő nem kedvezett az „Ausflug“-oknak.

19. A konviktor folyosóján újra a régi zsiabaj. Csoportokba verődött csomagok és emberek mindentelé. A csomagok lassan a hálódba, gádzák meg elbústul ábrázattal a tantermekbe vonulnak.

Május 4. *Szent Flórián* ünnepe a hagyományos nagy kirándulásokkal. A szent az egyszer tisztának találhatta a város utcáit, amennyiben nagyobb locsolást nem tartott szükségesnek. Így hát mi sem áztunk meg.

7. A VIII. osztály kivénült diákjai „Elballagnak“ az iskolából. Gyózik magukat áttörni a sóvárgószembű ceszszak bámész tömegein.

15. A Pius is szerepel a színházban a *Hoffer Károly* emlékére rendezett dalünnepélyen. A kis dalnokok csak itt ébrednek tudatára annak, hogy hiszen tulajdonképen mi volnánk Pécs legnépesebb énekara. Zúgtak is a fortiszimók!

Május 19. 450 dreszbevagott piusista tolong az állomás körül. Vajjon hová készülnek? A rosszajjúk szerint a második mohácsi vész veszedelme fenyegetne, pedig szándékuk sokkal jámborabb: tavaly elhalasztott kegyeleti zarándoklatukat akarják elvégezni. Száz szónak is egy a vége: a zarándoklat nagyszerűen sikerült. A mohácsi közönség — saját nyilatkozata szerint — nem egyhamar fogja elfelejteni a nagyszerű zenés felvonulásokat, a meghatóan impozáns tábortábori misét, a Lajos emlékműnél rendezett kis ünnepélyt és a remek délutáni térenét. Mi viszont mindig hálával fogunk gondolni a mohácsiak vendégszeretetére és a mult tanulságain felelősséggel lélekkel fogunk dolgozni a haza újabb felépítésén.

26. Este 8 órakor 32 óra piusista jelenik meg a tiszteltükre rendezett társas vacsorán. Nagyszerű hangulatban telt el az est.

Jún. 5. Pünkösdi napján reggel a Szentlélek Úristen kegyelme edzett meg sok-sok ifjú lelket a bérnálás szentségében, délután pedig az egész Pius szép tanúságot tett teste edzéséről, kineveltségéről a nagyon jól sikerült tornaünnepélyen.

13—14—15. Délben harsány éljen fogadja az érettségi tűzpróbájából kikerült új tekintetes állampolgárokat. Derék munkát végeztek, megérdemlik az éljént.

14. Énekesek uzsonnája. Mivel egyrészt „aquam bibunt bestiane“, másrészt meg „cantores amant liquores“ fogott is ám a sör még pedig hordószám!

16. Ballag már a vén diák, mert az egyszer végleges búcsúzóul adott készíttetéssel. Este még egy lélekösszemeledés a banketten, azután kit-kit elvisz útja az új hazába, ki a Pius vihartóró falai közül.

19. A Pius remek díszmenetével testőrszolgálatot tölt be Urának a Szent-Ferencrendiek szentségi körmenetén.

17. 35⁰-os kánikula. Arounkról gyöngyözik a verejték. De mi ez? Még magasabbra szökik a termométer? Érzékeim felmondják a szolgálatot?! Nem lehet letagadni: a kollégiumban fűtenek. — Kipróbálják az új szárny fűtőtesteit.

18—23. Az évi vetés begyűjtése a vizsgákon. Sok a sárgára beérett vetés, nem kevés a zöld sem, abból a fajtából azonban, amely csak másodévre érik be, hál' Istennek, kevés van.

25. Ha az év egy köcsög tej, úgy a vakáció a tejfel rajta. Kanalazza ki-ki jó étvágygal. Bocsásson meg a tanári notesznek és ceruzának egyaránt és kiáltsa háromszor:

Éljen a vakáció! Éljen! Éljen!

24. Jézus Szíve ünnepe. A nagy mise, a közös sz. áldozás, a felajánlás megújítása élénken emlékeztünkbe idézte, hogy mi tied vagyunk, Jézus szentséges Szíve! Hűek is maradunk hozzád mindhalálig!

29. Ritka napfogyatkozás látható Európában, sőt Csonka-Magyarország minden valamire való községében, ahol diák kezdí ma a vakációt. A jökedvre is homályt borít a megérkező bizonyítvány. De a jökedvfogyatkozás is csak 2 óra 15 percig tart, aztán ismét előbukik és ragyog 2 hónapon át.

Cserkészfelszerelések.

Rádió labororium!

MAGYAR HIR. LŐPORÁRÚDA.

SZALAY JAKAB

FEGYVER-, LŐSZER-, SPORT-, VADÁSZATI-, MECHANIKAI- ES ELEKTROTECHNIKAI CIKKEK NAGYRAKTÁRA
PUSKAMŰVES MŰHELY - RÁDIÓCIKKEK
PÉCS, KIRÁLY UTCA 34. SZ.

TELEFONSZÁM: 5-41.

Részleffizetésre,
megkönnyített fizetési feltételekkel is kapható.

HALADÁS PÉCS,
KIRÁLY-
UTCA 21. SZ. **NYOMDA**
MÓR-UTCA
SAROK

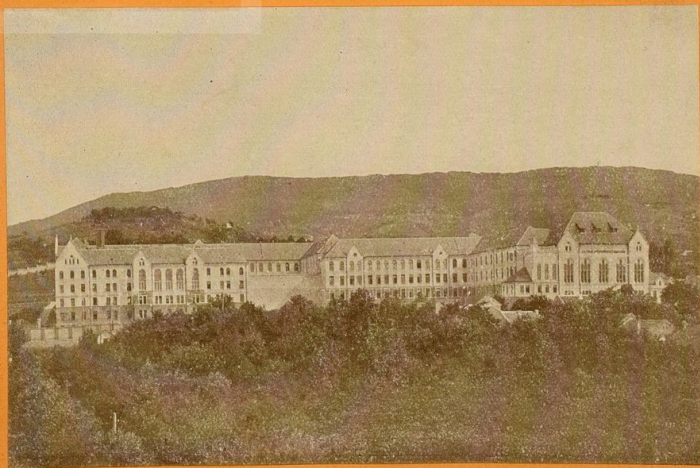
Levente felszerelések.

MECSEKALJÁN

» A PÉCSI PIUS-KOLLÉGIUM LAPJA «
» 1927. TIZENÖTÖDIK SZÁM. JÚLIUS HÓ «

PEL

PÉCS, 1927. - HALADÁS NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG.